

Park Południowy

Gdańskie Warsztaty Projektowe

A2P2
ARCHITECTURE
AND PLANNING

Zamawiający

Gmina Miasta Gdańska

ul. Nowe Ogrody 8/12

80-803 Gdańsk

reprezentowana przez

Dyrektora Biura Architekta Miasta

Piotra Lorensa

koordynacja procesu:

Paulina Borysewicz

Opracowanie

A2P2 architecture & planning

ul. Wassowskiego 12

80-225 Gdańsk

Zespół

Monika Arczyńska

Łukasz Pancewicz

Dawid Pesta

Barbara Tusk

Maria Shashorina

Karol Drobniewski

Współpraca ekspercka

Anna Borzyszkowska (BRG)

Agnieszka Ostrzycka (BRG)

Agnieszka Kowalewska, arch kraj.

Piotr Zięcik, inwentaryzacja przyrodnicza

Jerzy Burdyński (ZDiZ)

Wojciech Lemański (ZTM)

Komunikacja

Jarosław Zulewski

Karina Rembiewska

Gdańsk, 15 grudnia 2021 r.

Zawartość opracowania

Skrót informacji	4	Koncepcja urbanistyczna	Potok Oruński	114	
Park Południowy – położenie i geneza	6	Parku Południowego	77	Potok „Lawendowy”	116
Uwarunkowania projektowe i ocena	11	Idea Projektu	78		
Wstęp do uwarunkowań projektowych	12	Koncepcja Parku	80	Etapowanie i inwestowanie w Parku	119
Uwarunkowania lokalizacyjne	14	Miejsca „naturalne” i „urządzone”	83	Etapowanie projektu - priorytety i kolejności	
Uwarunkowania przyrodnicze	16	Ścieżki edukacyjne	86	inwestowania	120
Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne	22	Połączenia piesze	88	Możliwość uzupełniania oferty Parku Południowego	
Uwarunkowania prawno-planistyczne	30	Połączenia rowerowe	89	w ramach Budżetu Obywatelskiego	122
Budżet Obywatelski	31	Pozostałe połączenia transportowe	91	Budżet Obywatelski - przykłady projektów	126
Inwestycje planowane w rejonie Parku	32	Typy zieleni	93	Wytyczne do MPZP	129
Dostępność	35	Charaktery wnętrza	94	Wnioski do miejscowego planu zagospodarowania	
Plan Adaptacji do Zmian Klimatu	36	Sezonowość	96	przestrzennego	130
Gdański Standard Ulicy Miejskiej	38	Koncepcje przestrzeni Parku	99	Podsumowanie	134
Raport z konsultacji	41	Podział Parku na części	100	Źródła	135
Przebieg konsultacji	42	Park przy Centrum Dzielnicowym	102		
Wyniki geoankiety	62	Park Dulina	104		
Podsumowanie – główne wnioski z procesu konsultacyjnego	74	Wieżycka	106		
		Park Świętokrzyska I	108		
		Park Świętokrzyska II	110		
		Potok Kozacki	112		

Skrót informacji

PL

We wrześniu 2021 Prezydent Miasta Gdańska ogłosiła plan utworzenia w południowych dzielnicach Gdańska parku o powierzchni ponad 77 ha. Na miejskich terenach, gdzie wcześniej przewidywano zabudowę mieszkaniową i usługową, zdecydowano o zachowaniu zieleni i wprowadzeniu zagospodarowania rekreacyjnego. Będzie to drugi największy w Gdańsku park, zaraz po Parku Reagana i obejmie cenne przyrodniczo tereny, część zbiorników retencyjnych, w tym Świętokrzyska I i II i będzie komplementarny z planowanym Centrum Dzielnicowym.

Aby rozpoznać potrzeby mieszkańców odnośnie sposobu urządzenia Parku, przeprowadzono proces konsultacyjny. Objęły one m.in. rozmowy z 502 osobami w punktach konsultacyjnych, spacer diagnostyczny, spotkania warsztatowe oraz dostępną online geointeraktywną, wypełnioną przez 754 osoby. Na podstawie ich wyników została opracowana koncepcja urbanistyczna Parku Południowego oraz wnioski do planów miejscowych. Założenia koncepcji przewidują przede wszystkim:

Park jako przestrzeń integrująca południowe dzielnice:

Park zapewni brakujące połączenia wewnątrz- i międzydzielnicowe, bezpieczne, wygodne i dobrze oświetlone. Kiedy powstaną zaplanowane usługi oraz nowa linia transportu szynowego w rezerwie Nowej Bulońskiej, to właśnie przez Park będzie można najszybciej dostać się do najbliższych usług lub przystanków.

Kształtowanie wnętrza krajobrazowych bazujących na istniejącym potencjale przyrodniczym:

Głównym postulatem mieszkańców było utrzymanie istniejących terenów zieleni w jak najbardziej naturalnej formie.

Dlatego w najcenniejszych przyrodniczo miejscach koncepcja przewiduje wyłącznie uporządkowanie zieleni, wprowadzenie ścieżek, małej architektury i ew. oświetlenia. Z kolei bardziej intensywne zagospodarowanie przewidziano w rejonach zbiorników Świętokrzyska I i II, obszarze zarządzanym obecnie z Budżetu Obywatelskiego i w rejonie planowanego Centrum Dzielnicowego.

Retencja i rekreacja:

Ciąg zbiorników retencyjnych tworzy na terenie Parku pętlę, która zostanie uspołniona, uporządkowana i uzupełniona o infrastrukturę spacerową. Powstanie tam również ścieżka edukacyjna na temat retencji oraz lokalnej fauny i flory.

EN

In September 2021, the Mayor of Gdansk announced a plan to create a park with an area of over 77 ha in the southern districts of Gdańsk. On the municipal land, where residential and service buildings were initially planned, it was decided to preserve greenery and introduce recreational amenities. It will be the largest park in Gdańsk, right after the Reagan Park, and will include environmentally valuable areas, several retention basins, including Świętokrzyska I and II. The park will be complementary to the planned District Centre.

In order to recognize the needs of the residents regarding the arrangement of the Park, public consultations have been carried out. They included, inter alia, interviews with 502 people at consultation points, diagnostic walks, workshop meetings and an online geo-questionnaire, filled in by 754 people. On the basis of the outcomes, the urban concept of the Southern Park and conclusions for local plans have been developed. The assumptions of the concept provide primarily:

The Park as a space connecting southern districts:

The Park will provide missing connections within and between districts - safe, comfortable and well-lit. When the planned services and a new rail line in the Nowa Bulońska reserve are completed, it is through the Park that one will be able to get quickly to the nearest services or train/tram stops.

Arrangement of landscape interiors based on the existing natural potential:

The main demand of the residents was to leave the existing green areas in the most natural form.

This is why in the most valuable natural areas, the concept only provides for tidying up greenery, introducing paths, park furniture and possibly lighting. More intensive development is planned in the area of Świętokrzyska I and II basins, the area currently being arranged with the use of the Participatory Budget and in the area of the planned District Centre.

Retention and recreation:

A string of retention basins creates a loop in the Park, which will be tidied up and walking infrastructure will be added. There will also be an educational trail there on retention and the local fauna and flora.

UK

У вересні 2021 року президентка міста Гданськ оголосила про план створення Парку площею понад 77 га у південних районах Гданська. На територіях, де раніше було передбачено житлову та комерційну забудову, було вирішено зберегти зелені насадження та облаштувати зону відпочинку. Це буде найбільший Парк у Гданську, одразу після парку Рейгану. Територія Парку включатиме цінні природні території, Декілька резервуарів для дощової води, у тому числі Свентокшиська I та II, а також прилеглу територію з запланованим центром послуг для мешканців районів.

З метою виявлення потреб та очікувань мешканців з облаштування Парку, було проведено громадські консультації. У ході проведення обговорень були проведені зустрічі з 502 людьми у консультаційних пунктах, діагностичні прогулянки Парком, майстерні та онлайн анкетування, в якому взяло участь 754 особи. За результатами було розроблено планувальну концепцію Південного парку та пропозиції для правил землекористування та забудови.

Парк як простір, що з'єднує південні райони:

парк забезпечить зв'язки всередині та між районами - безпечний, зручний і добре освітлений. Коли буде реалізовано заплановані послуги та нова лінія залізничного транспорту або трамвая у межах резерву для вул. Нова-Булонська, то мешканці районів через Парк зможуть швидше дістатися до найближчих зупинок чи послуг.

Загальні положення концепції передбачають:

Облаштування ландшафтного дизайну виходячи з наявного природного потенціалу: основною вимогою мешканців було збереження існуючих зелених зон у найбільш природному вигляді. Таким чином, для особливо цінних природних територій концепція передбачає лише упорядкування зелених, облаштування стежок, озеленення, об'єктів малої архітектури та, можливо, освітлення. З іншого боку, більш інтенсивний розвиток планується в районі резервуарів для дощової води Свентокшиського I та II, територія яких у цей. (Тепер мб ішнійчас упорядковується за рахунок коштів міського бюджету, та в районі запланованого центру послуг для мешканців.

Утримання дощової води та відпочинок:

комплекс резервуарів для збору дощової води створює петлю, вздовж якої буде впорядковано територію з об'єктами інфраструктури для прогулянок та відпочинку. Разом з цим буде організовано освітню стежку щодо збереження місцевої фауни та флори.

RU

В сентябре 2021 года президентка города Гданьск объявила о плане создания Парка площадью более 77 га в южных районах Гданьска. На территориях, где ранее была предусмотрена жилая и коммерческая застройка, было решено сохранить зеленые насаждения и обустроить зону отдыха. Это будет самый большой Парк в Гданьске, сразу после парка Рейгана. Территория Парка будет включать ценные природные территории, несколько резервуаров для дождевой воды, в том числе Свентокшискую I и II, а также прилегающую территорию с планируемым центром услуг для жителей районов.

В целях выявления потребностей и ожиданий жителей по обустройству Парка, были проведены общественные консультации. В ходе проведения обсуждений были проведены встречи с 502 людьми в консультационных пунктах, диагностические прогулки по Парку, мастерские и онлайн анкетирование, в котором приняло участие 754 человека. По результатам была разработана планировочная концепция Южного парка и предложения для правил землепользования и застройки.

Парк как пространство, соединяющее южные районы:

парк обеспечит недостающие связи внутри и между районами - безопасный, удобный и хорошо освещенный. Когда будут реализованы запланированные услуги и новая линия железнодорожного транспорта или трамвая в границах резерва для ул. Нова-Булоньска, то жители районов через Парк смогут быстрее добраться до ближайших остановок или услуг.

Общие положения концепции предусматривают прежде всего:

Обустройство ландшафтного дизайна исходя из имеющегося природного потенциала: основным требованием жителей было сохранение существующих зеленых зон в наиболее естественном виде. Таким образом, для особо ценных природных территорий концепция предусматривает только приведение в порядок зелени, обустройство тропинок, озеленения, объектов малой архитектуры и, возможно, освещения.

С другой стороны, более интенсивное развитие планируется в районе резервуаров для дождевой воды Свентокшиского I и II, территория которых в настоящее время благоустраивается за счет средств городского бюджета, и в районе планируемого центра услуг для жителей.

Удержание дождевой воды и отдых:

комплекс резервуаров для сбора дождевой воды создает петлю, вдоль которой будет благоустроена территория с объектами инфраструктуры для прогулок и отдыха. Вместе с этим будет организована образовательная тропа по сохранению местной фауны и флоры.

Park Południowy - położenie i geneza

Geneza i przebieg procesu

13 września 2021 Prezydent Miasta Gdańska ogłosiła plan utworzenia parku o powierzchni ponad 77 ha w południowych dzielnicach Gdańska. Aby to zrealizować, konieczna jest zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) obowiązujących na części gminnych działek. Tam, gdzie pierwotnie została zaplanowana zabudowa mieszkaniowa, postanowiono zachować zieleni i utworzyć, razem z przyległymi i już dziś służącymi rekreacji obszarami, ogromny park. Aby ukształtować jego koncepcję zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców południowych dzielnic, pod koniec 2021 roku przeprowadzono proces konsultacyjny, którego wynikiem jest niniejsze opracowanie.

Park Południowy to nazwa roboczo nadana obszarowi opracowania. Podczas procesu konsultacyjnego pojawiały się liczne głosy, zwłaszcza mieszkańców i radnych z Oruni Górnej - Gdańska Południe, sugerujące powiększenie wyznaczonego obszaru o pobliskie tereny zieleni, w tym Trzciniowisko czy połączenie z Kozaczą Górą.

Dla czytelności niniejszego opracowania "Parkiem Południowym" będą jednak nazywane wyłącznie obszary wskazane przez Prezydenta Miasta i objęte konsultacjami społecznymi. Ich celem było rozpoznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców - użytkowników Parku. Proces konsultacyjny koordynowało Biuro Architekta Miasta, a studia planistyczne w zakresie planowanego Parku opracowało Biuro Rozwoju Gdańska.

Zaprezentowana w raporcie koncepcja urbanistyczna nie przedstawia jedyne możliwego sposobu zagospodarowania Parku Południowego. Jest wynikiem przełożenia oczekiwań mieszkańców na propozycje projektowe, skoordynowane i przedyskutowane m.in. z Biurem Rozwoju Gdańska, Gdańskimi Wodami, autorami inwentaryzacji przyrodniczej oraz architektami krajobrazu. Kolejnym krokiem działania, oprócz prac nad nowymi planami miejscowymi, które uwzględnią decyzję o utworzeniu Parku i założenia wynikające z procesu konsultacyjnego, powinno być opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu, ustalające wytyczne dla uszczegółowionych projektów poszczególnych obszarów.

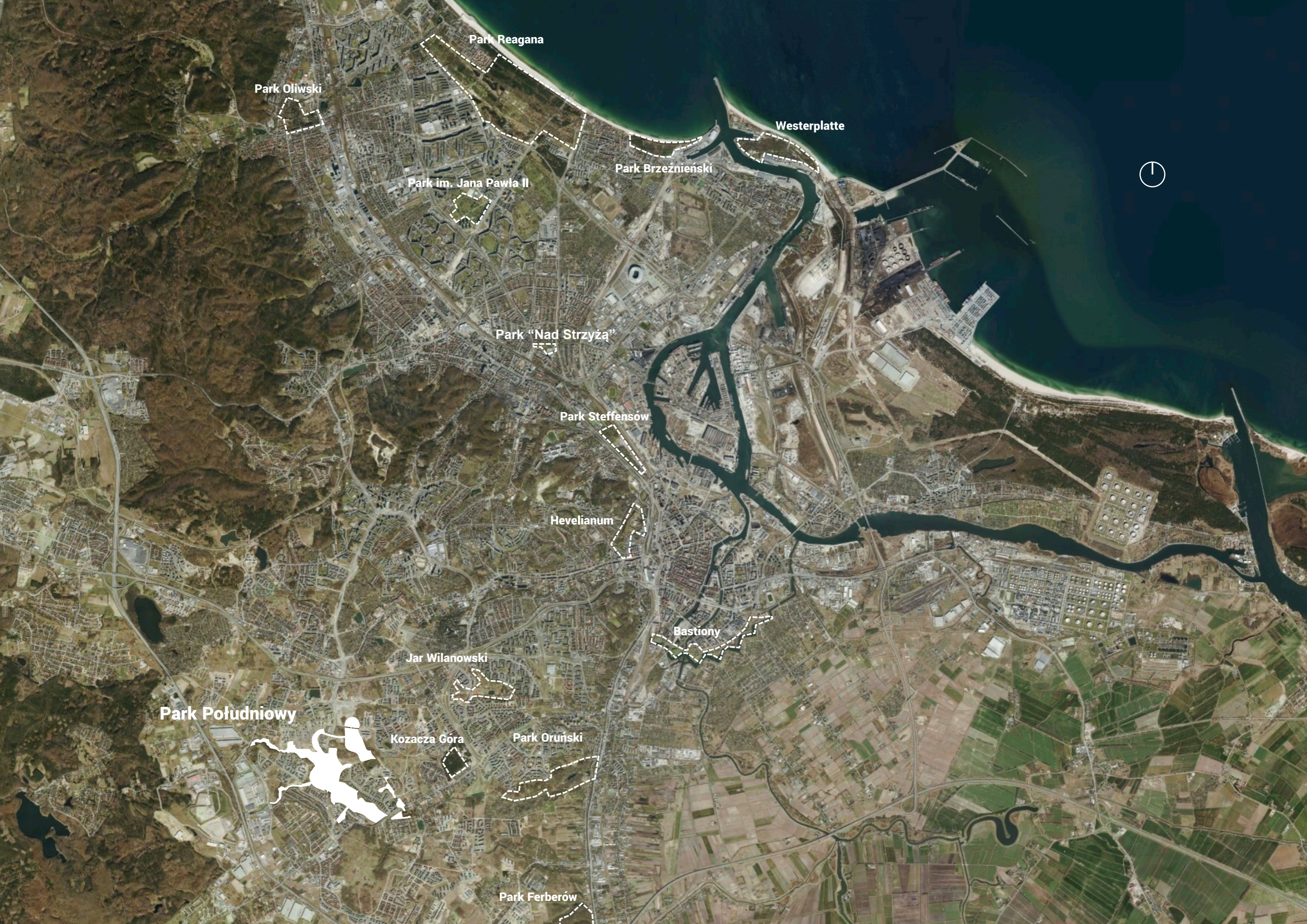
Skala i zasięg oddziaływania Parku

Będzie to jeden z największych parków w Gdańsku, mniejszy tylko od Parku Reagana. Podobnie jak Park Reagana, Park Południowy ma za zadanie zintegrować poszczególne dzielnice Gdańska Południe. Obecnie przyjeżdża tu niewiele osób spoza sąsiednich dzielnic. Docelowo Park Południowy będzie posiadał walory, które przyciągną mieszkańców - najpierw z samych dzielnic południowych (obecnie w dzielnicy Południe zameldowanych jest około 115 tysięcy osób, a docelowo liczba ta może wzrosnąć do ponad 160 tysięcy mieszkańców). Rozwijająca się infrastruktura Parku będzie służyć także osobom przyjeżdżającym z innych części miasta. Do jego głównych walorów będzie należała przede wszystkim naturalna, minimalnie przekształcona zieleni, bogate ukształtowanie terenu, zieleni wysoka, a także zbiorniki oraz cieki wodne. Uzupełnienie ich infrastrukturą sportową i rekreacyjną oraz utworzenie długich pętli spacerowych, biegowych i rowerowych sprawi, że osoby poszukujące podobnych atrakcji np. w Otominie będą przyjeżdżać do Parku Południowego, zapewniającego zbliżone krajobrazy, lecz wyposażonego w infrastrukturę rekreacyjną i łatwiej dostępnego komunikacyjnie.

„Quo Vadis, Gdańsku?”

Podczas konsultacji dotyczących Parku uczestnicy, w tym zwłaszcza najbardziej zaangażowani mieszkańcy Ujeściska i radni, wspominali „Quo Vadis, Gdańsku?”. Był to projekt zrealizowany w 2015 roku przez Gdańską Fundację Innowacji Społecznej w partnerstwie z Politechniką Gdańską i Sopotką Szkołą Wyższą, a także we współpracy z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Gdańsku i lokalnymi partnerami, w tym Radami Dzielnic i organizacjami społecznymi. Przeprowadzono go w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG. Dotyczył czterech dzielnic Gdańska, w tym Ujeściska i włączał mieszkańców w proces partycypacyjnego planowania miasta. W przypadku Ujeściska nie ograniczono się wyłącznie do tej dzielnicy, ale wykraczające poza jej geograficzny obręb z uwagi na zbliżone problemy sąsiednich dzielnic. Proces ten przytaczano podczas konsultacji jako udany przykład współpracy z mieszkańcami i nawiązywano do wypracowanych wówczas pomysłów.

Pewne założenia koncepcji wypracowanej w ramach „Quo Vadis, Gdańsku?” miasto przyjęło do realizacji w ramach założeń dla Parku Południowego. Dotyczy to m.in. planów połączenia całości niezagospodarowanego dotąd miejskiego terenu pod zieleni i odejście od pomysłu realizacji Centrum Dzielnicowego w formie skupiska handlu wielkopowierzchniowego na rzecz pierzei usługowych o miejskim charakterze. W koncepcji z 2015 roku przewidziano je wzdłuż ul. Nowej Unruga i Nowej Warszawskiej. Obecny wariant proponuje ich przebieg w półkolistym układzie na północ od ul. Piotrkowskiej oraz wzdłuż granicy planowanego dopiero osiedla i tzw. Parku Dulina.

Park Reagana

Park Oliwski

Westerplatte

Park Brzeźniński

Park im. Jana Pawła II

Park "Nad Strzyżą"

Park Steffensów

Hevelianum

Bastiony

Jar Wilanowski

Park Południowy

Kozacza Góra

Park Oruński

Park Ferberów

Na terenie Parku mieści się 6 zbiorników retencyjnych oraz 3 potoki

Park ma powierzchnię blisko 77 hektarów, będzie drugim największym Parkiem w mieście i największym w południowych dzielnicach Gdańska

Łączna liczba zameldowanych mieszkańców dzielnic, do których przyległy jest Park: ponad 70 tysięcy

Park znajduje się na styku dzielnic: Jasień, Ujeścisko - Łostowice oraz Orunia Górna - Gdańsk Południe

Park zaplanowano na gruntach miejskich, w tym również na działkach, które były dotychczas przeznaczone pod zabudowę

Prezentowana koncepcja Parku to wynik konsultacji z mieszkańcami

Lawendowe Wzgórze

Fotoplastykon

Osiedle Miłe

Zakoniczyn

Ujeścisko

Przyszła zajezdnia

Warszawska

Jabłoniowa

Lawendowe Wzgórze

Piotrkowska

Centrum Dzielnicowe

Piotrkowska

4

Staw Dulina

Park Dulina

Zbiornik Dolny Suchy

Potok Oruński

Rów R-3

2

Świątokrzyska I

3

Potok Kozacki

Obwodnica Trójmiasta

1

Zakoniczyn

Porębskiego

Zbiornik Wieżycka

Świątokrzyska II

Jaworzniaków

Świątokrzyska

Zbiornik Świętokrzyska II
źródło: A2P2

Szkoła Podstawowa nr 6
źródło: A2P2

Zbiornik Świętokrzyska I
źródło: A2P2

Rejon Stawu Dulina
źródło: A2P2

Rejon Stawu Dulina
źródło: A2P2

Widok na Park z przyszłego centrum dzielnicowego
źródło: A2P2

A photograph of a forest scene. The foreground is dominated by a dense thicket of green oak leaves, some showing signs of being eaten. The background consists of a dense network of dark tree trunks and branches, with some light filtering through. The ground is covered in a layer of brown, fallen leaves. The overall atmosphere is that of a late summer or early autumn forest.

1. Uwarunkowania projektowe i ocena

Wstęp do uwarunkowań projektowych

W celu rozpoznania uwarunkowań, które będą determinować docelowe zagospodarowanie Parku Południowego, zostały przeprowadzone analizy m.in. w zakresie planistycznym, demograficznym i środowiskowym, w tym związane z topografią terenu, która w dużym stopniu warunkuje sposób użytkowania tej przestrzeni. W kontekście demografii, migracji i zadowolenia z zamieszkania skoncentrowano się zwłaszcza na uwarunkowaniach charakterystycznych dla południowych dzielnic. Opisy uwarunkowań uzupełniono mapami i innymi materiałami ilustrującymi omawiane zjawiska. Nie wszystkie dostępne opracowania dotyczące terenu Parku były pełne, m.in. inwentaryzacja przyrodnicza nie obejmowała Parku Dulina z powodu zmiany pierwotnych granic Parku Południowego.

Przeanalizowano także lokalne dokumenty planistyczne i strategiczne oraz standardy związane z przedmiotem opracowania, w tym m.in. Plan Adaptacji do Zmian Klimatu do roku 2030, Zieloną politykę Gdańska i Gdański Standard Ulicy Miejskiej, którego wytyczne wpłyną na sposób kształtowania ulic w rejonie Parku.

Wyniki analiz uwarunkowań wykonano przed przystąpieniem do rozmów z mieszkańcami – rozpoznanie pozwoliło na wstępną identyfikację potencjałów i problemów obecnych na obszarze przyszłego Parku i na właściwe ustalenie zagadnień podejmowanych w punktach konsultacyjnych i podczas spacerów oraz warsztatów.

Chociaż wyniki konsultacji opisane są szczegółowo dopiero w kolejnym rozdziale, uzyskane podczas procesu partycypacyjnego dane potraktowano jako uzupełnienie analiz uwarunkowań. Mieszkańcy to osoby najlepiej zorientowane w sprawach i przestrzeni swoich dzielnic, dlatego dla pełnego, spójnego obrazu obszaru opracowania w części analitycznej umieszczono pozyskane od nich informacje. Np. jako istniejące piesze połączenia wskazano nie tylko utwardzone ścieżki i przedepty zidentyfikowane podczas inwentaryzacji terenu, ale także połączenia wskazane przez mieszkańców, które trudno byłoby rozpoznać w terenie. Podobnie postąpiono z tak subiektywnymi kwestiami jak uciążliwość zapachowe. Oprócz danych pozyskanych z internetowego portalu, gdzie uciążliwość te są mapowane przez mieszkańców, poproszono konsultowane osoby o potwierdzenie tych danych, tym bardziej, że w portalu koncentrowano się głównie na obszarach osiedli, a nie zieleni.

Szczególnie istotne i dlatego szerzej opisane są kwestie dotyczące osiedla planowanego przez firmę Moderna Life bezpośrednio przy zbiorniku Świętokrzyska I oraz Nowej Bulońskiej Południowej. Pozyskane od mieszkańców dane pozwoliły na uzupełnienie obrazu zaistniałej sytuacji i zrozumienie przyczyn krytycznego stosunku mieszkańców wobec inwestycji.

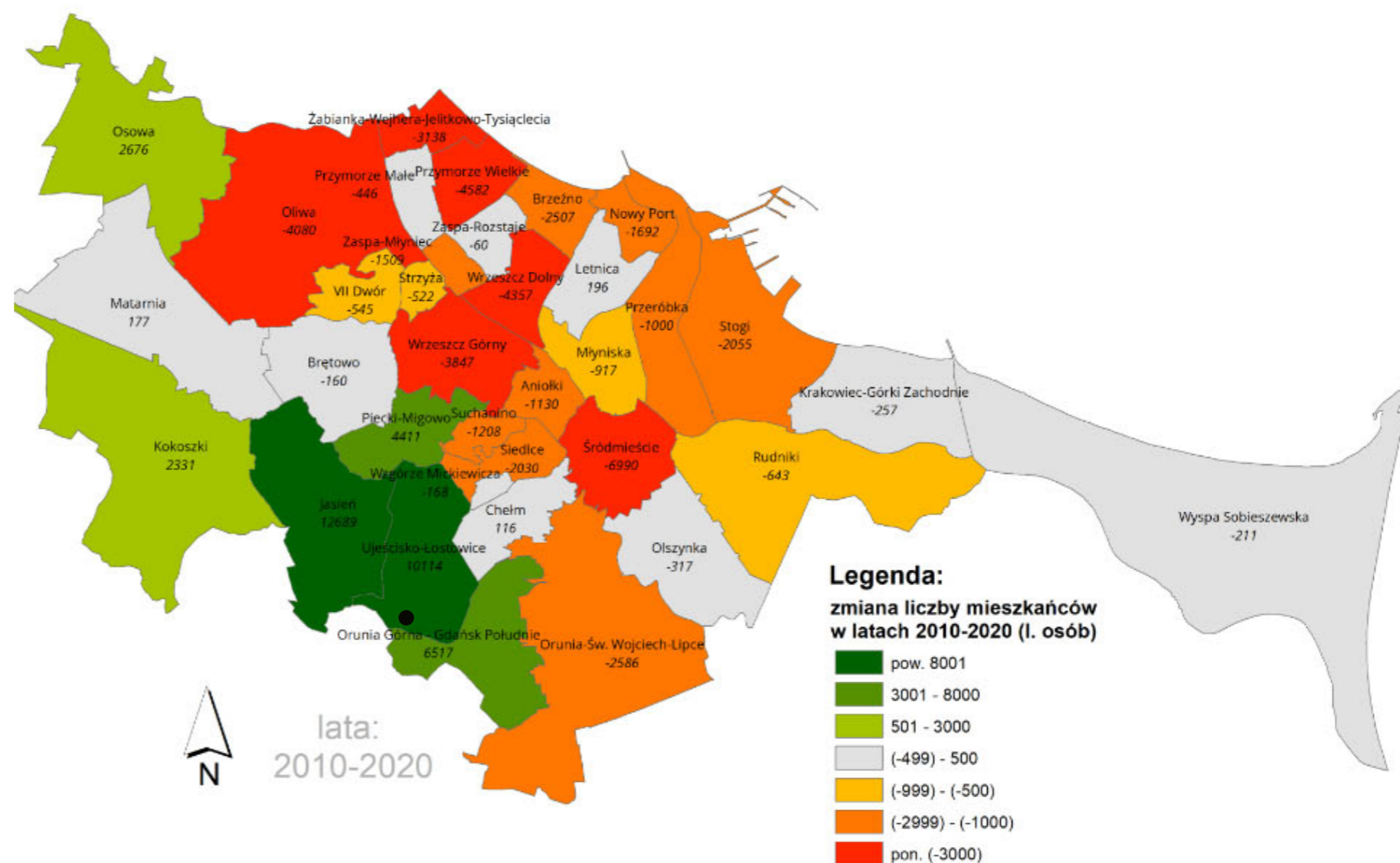
Uwarunkowania lokalizacyjne

Demografia

Przed 2010 rokiem tzw. „dzielnica Południe” obejmowała: Chełm, św. Wojciech, Zakoniczyn Łostowice, Jasień, Szadółki i Maćkowy. Następnie Rada Miasta Gdańska dokonała zmiany podziału i nazw dzielnic/osiedli, zastępując Chełm z dzielnicą Gdańsk Południe dzielnicami Jasień, Ujeścisko-Łostowice i Chełm. 8 lat później dokonano podziału dzielnicy Chełm na Chełm i Orunię Górną-Gdańsk Południe.

Zmiany te do dziś powodują nieporozumienia i często zdarza się używanie nieaktualnych już nazw. Pewne trudności sprawia także porównanie danych liczbowych dla tych dzielnic. Konsultacje społeczne dotyczące Parku Południowego objęły trzy dzielnice, w których obrębie położone są obszary przeznaczone pod przyszły Park (z liczbą mieszkańców zameldowanych w dniu 31 grudnia 2020): Jasień (20 972), Ujeścisko-Łostowice (28 254), Orunia Górna-Gdańsk Południe (20 786). Dla uproszczenia dzielnice te będą w raporcie nazywane „dzielnicami południowymi”. Szacuje się, że rzeczywista liczba mieszkańców w tym obszarze jest większa - nie wszyscy dokonują zameldowania, a część osób mieszka tam tymczasowo (m.in. studenci).

Południowe dzielnice Gdańska są bardzo „młode” w kontekście demografii. Od ok. dwóch dekad intensywnie rozwija się tu budownictwo mieszkaniowe. Niskie w porównaniu do innych dzielnic - wskaźniki migracji pokazują, że przeprowadzały się tu głównie osoby między 25 a 35 rokiem życia, a także dzieci poniżej 7 roku. Profile demograficzne dzielnic nieznacznie się różnią, ale odzwierciedlają wyże demograficzne lat 50. i 70., a odsetek osób powyżej 64 roku życia jest najniższy w Gdańsku. Duże skupisko osób w wieku poprodukcyjnym można zaobserwować w rejonie inwestycji Towarzystwa Budownictwa Społecznego (TBS), które stanowiły jedną z pierwszych realizacji mieszkaniowych w tym obszarze ok. 20 lat temu. Park będzie projektowany z myślą o etapowaniu realizacji w długiej perspektywie czasowej, na końcu której odsetek seniorów znacznie się zwiększy.

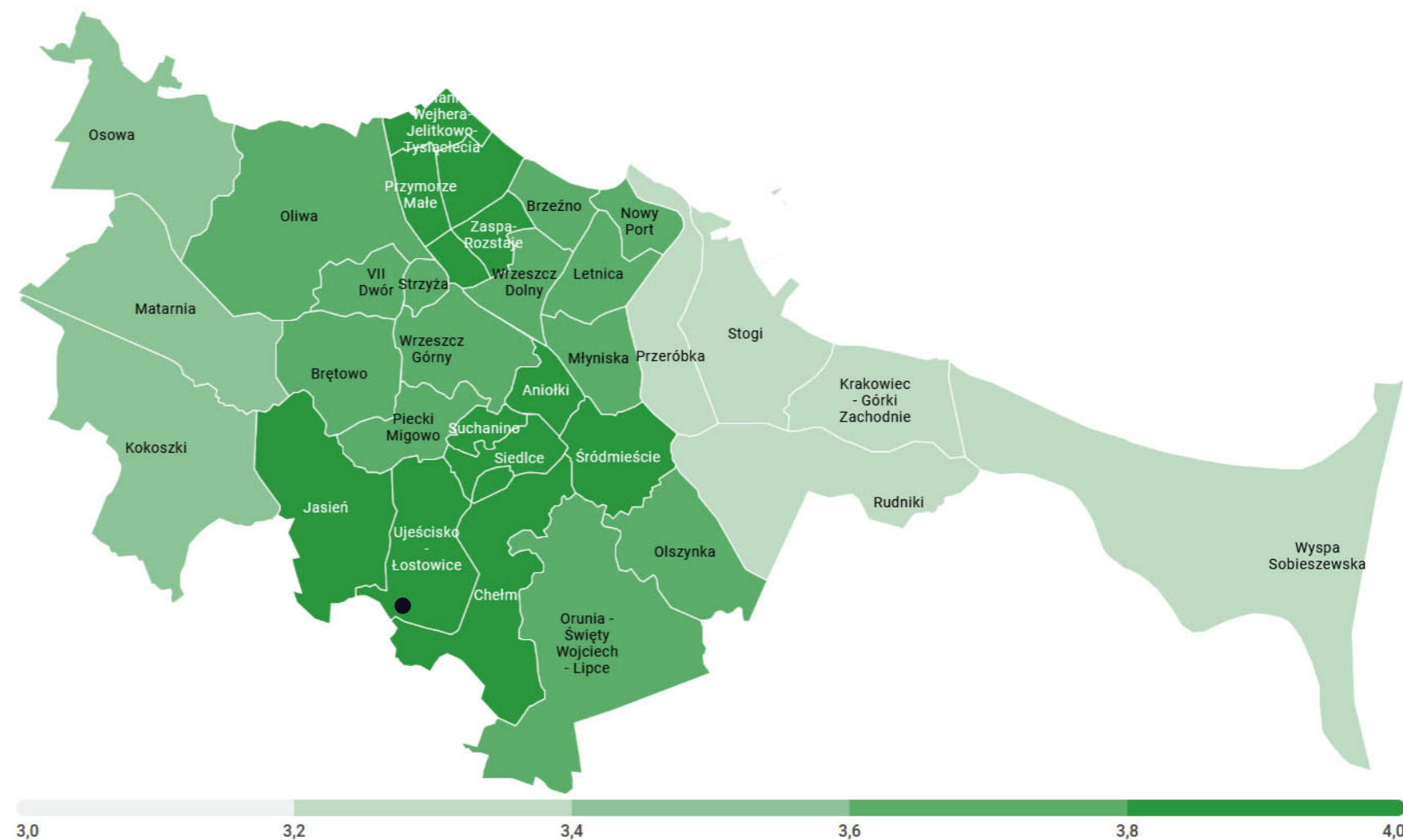
Zmiany w liczbach zameldowanych mieszkańców

źródło: BRG

Zadowolenie z zamieszkania

Pomimo niedogodności, takich jak ograniczona dostępność transportowa, niedobór usług czy uciążliwości związane z sąsiedztwem wysypiska Szadółki, mieszkańcy wyrażają zadowolenie z zamieszkiwania w południowych dzielnicach. Chełm, Jasień oraz Ujeścisko-Łostowice w badaniu zadowolenia w 2020 roku zajęły drugie miejsce w skali miasta, zaraz za Przymorzem. Wysoko oceniano m.in. warunki mieszkaniowe, co wiąże się z nową zabudową deweloperską. Chociaż w rozmowach z mieszkańcami często pojawiały się opinie, że decyzja o zamieszkiwaniu w tej części miasta wynikała przede wszystkim z niskich w porównaniu do innych dzielnic cen nieruchomości, ostateczna ocena poziomu życia była wysoka, a część uczestników konsultacji właśnie się przeprowadzała lub planowała przeprowadzkę w obrębie Gdańska Południe. Wysoki poziom zadowolenia z miejsca zamieszkania wyrażali także seniorzy, którzy korzystają intensywnie z dostępności terenów zieleni. Z uwagi na zakończoną już aktywność zawodową i brak konieczności codziennego przemieszczania się do pracy, nie odczuwają utrudnień w zakresie komunikacji.

Inwestycje w infrastrukturę transportową podniosły w ostatnich latach poziom zadowolenia z powiązań komunikacyjnych. Osoby korzystające z komunikacji tramwajowej oceniały ją szczególnie wysoko. Podobna poprawa dotyczyła także infrastruktury rekreacyjno-sportowej (m.in. dzięki inwestycjom z Budżetu Obywatelskiego).

Zadowolenie z zamieszkania wśród mieszkańców

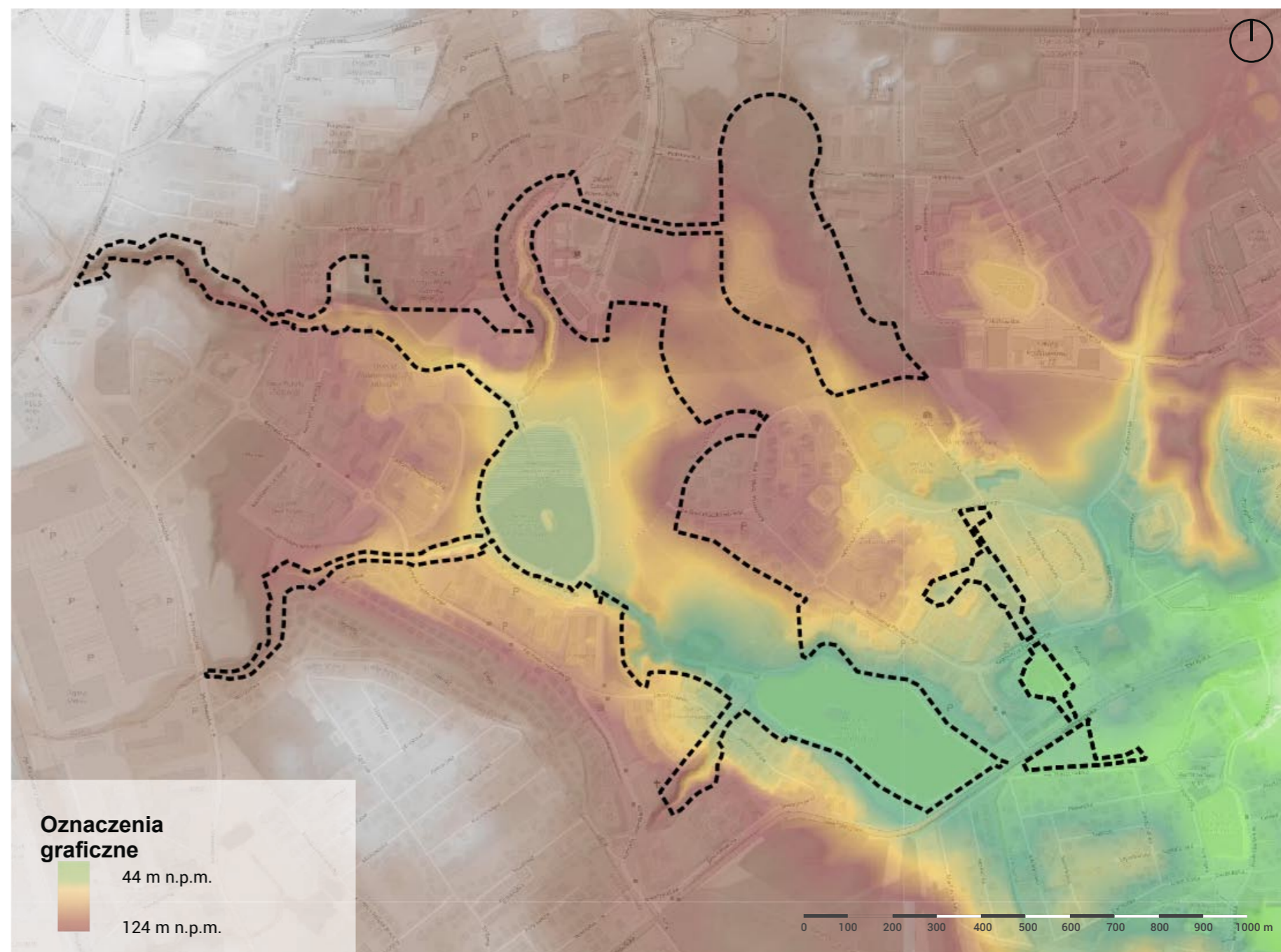
źródło: BRG

Uwarunkowania przyrodnicze

Ukształtowanie terenu

Różnice wysokości na obszarze planowanego Parku sięgają ponad 30 m. Przebiegi położonych w jarach potoków, m.in. Oruńskiego i Kozackiego, tworzą charakterystyczne „macki”, między którymi znajdują się liczne wzgórza. Ukształtowanie terenu w dużej mierze warunkuje funkcjonowanie południowych dzielnic, a docelowo także Parku. Główne aktywności będą koncentrować się w najbardziej wypłaszczonej obszarze centralnej części Parku, w rejonie zbiorników.

Liczne i wysokie spadki utrudniają przemieszczanie się pieszo i rowerem. Część mieszkańców radzi sobie z tym problemem korzystając m.in. z hulajnóg elektrycznych, ułatwiających podjazd. W obrębie Parku istnieją miejsca, w których spełnienie standardów dostępności będzie szczególnie trudne. Ponadto oprócz pochylni i innych rozwiązań terenowych konieczna będzie realizacja pieszo-rowerowych mostków pozwalających na przekroczenie jarów. Rekomendowane jest także wykorzystanie naturalnego ukształtowania terenu dla funkcji takich jak np. amfiteatr.

Ukształtowanie terenu
źródło: A2P2

Wody powierzchniowe

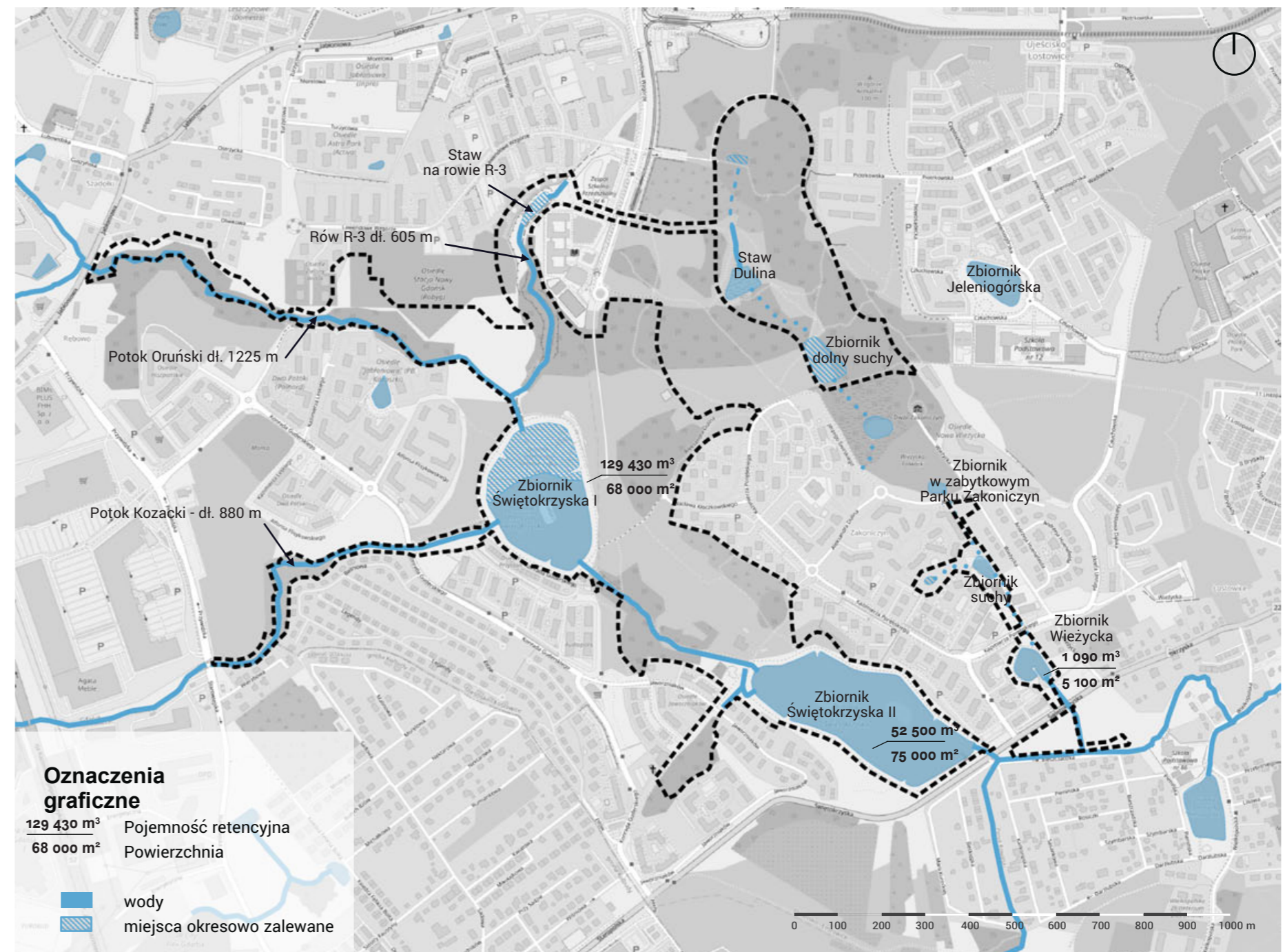
Na terenie przyszłego Parku znajduje się system zbiorników retencyjnych, stawów i potoków, determinujący warunki hydrologiczne obszaru. Elementy te tworzą spójny system powierzchniowej retencji miejskiej (SPRIM), obsługiwany przez Gdańskie Wody Sp. z o.o. Głównym zadaniem zbiorników jest zatrzymanie na możliwie długi czas wody opadowej i spowolnienie jej odpływu, a dzięki temu – odciążenie systemu kanalizacji deszczowej. Istniejące obiekty retencyjne w Parku charakteryzują się grawitacyjnym przepływem, a ich forma przypomina najczęściej zbiorniki naturalne. Na system ten składają się ponadto potoki Oruński oraz Kozacki, a także rów R-3. Poza nadrzędną funkcją retencyjną, zbiorniki i stawy wpływają korzystnie na estetykę terenów i jakość życia w dzielnicach poprawiają mikroklimat i bioróżnorodność obszaru, stanowią naturalne miejsca rekreacji, wysoko oceniane i lubiane przez mieszkańców.

Działania dotyczące wód powierzchniowych znalazły się wśród celów Gdańskiej Polityki Wodnej (dokument opracowany przez BRG). Jeden z nich to „Polityka potoków i małych rzek – codzienne życie mieszkańców”. Wynikające stąd wytyczne dla kształtowania przestrzeni Parku to: wzmocnienie ciągłości systemu zieleni wzdłuż potoków, powiązań pieszo-rowerowych, wzbogacanie oferty rekreacyjno-sportowej oraz bioróżnorodności.

Gdańskie Wody planują następujące działania:

- zachowanie stawu Dulina w obecnej formie;
- zagospodarowanie dolnego zbiornika w Parku Dulina;
- przebudowa rowu R-3 (dopływu Potoku Oruńskiego w rejonie ul. Warszawskiej i Jabłoniowej) z budową zbiornika;
- budowa kanałów krytych pomiędzy zbiornikami w Parku Dulina (ukształtowanie terenu i istniejący kolektor nie pozwalają na poprowadzenie otwartego, naziemnego połączenia).

Z uwagi na wartość przyrodniczą fauny zamieszkującej zbiorniki retencyjne niewskazane jest ich użytkowanie w celach rekreacyjnych lub sportowych. Zakazane są takie aktywności jak pływanie oraz używanie rowów wodnych albo kajaków. Ewentualne pomosty nie powinny wychodzić zbyt daleko w wodę, aby nie przepłaszac ryb i płazów. Na zbiorniku może zostać zamontowana fontanna napowietrzająca.

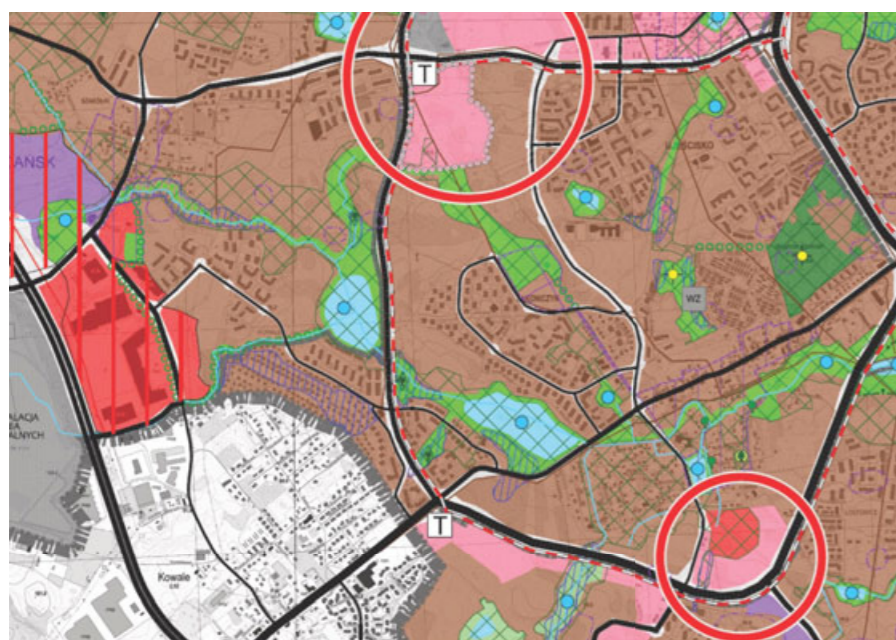

Wody powierzchniowe
źródło: A2P2

OSTAB i użytki ekologiczne

W obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w rejonie Parku Południowego przewidziane jest rozszerzenie Ogólnomiejskiego Systemu Terenów Aktywnych Biologicznie (OSTAB). Obecnie OSTAB-em nie są objęte tereny wskazane w obowiązujących planach pod zabudowę mieszkaniową, które mają zostać zamienione na zielen. Rozszerzenie strefy OSTAB będzie wymagać zapewnienia w tych obszarach dużego odsetka powierzchni biologicznie czynnych. Strefa ta ma być także ustalona m.in. w rejonie SP nr 12, przy granicy z Parkiem Dulina.

Na obszarze planowanego Parku nie ma obecnie żadnych użytków ekologicznych. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wskazuje do objęcia formą użytków ekologicznych obszary zadrzewień wzdłuż rowu R-3 i Potoku Oruńskiego między zbiornikami Świętokrzyska I i II oraz w jarze między ulicami Jaworzniaków i Guderskiego.

Studium - tereny OSTAB oznaczone zieloną kratką
źródło: BRG

Inwentaryzacja przyrodnicza

Inwentaryzacją przyrodniczą została objęta tylko część terenu przeznaczonego pod Park Południowy z uwagi na inny pierwotnie zakres planowanych do zachowania terenów zieleni. Prace terenowe zostały przeprowadzone w 2021 roku, a na ich podstawie określono charakterystykę ilościową i jakościową oraz rozmieszczenie gatunków chronionych zwierząt (przystępujących do lęgu i rozmnażających się na tym obszarze) wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2138) i roślin wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409).

Stwierdzono obecność chronionych gatunków flory i fauny, w tym m.in. liczne stanowiska lęgowe ptaków. Najbardziej powszechne na obszarze opracowania gatunki drzew (sporo okazów o dużych obwodach) to przede wszystkim brzozy brodawkowate, wierzby (białe i iwy), lipy drobnolistne, sosny pospolite, leszczyny pospolite, a także m.in. dęby, jesiony, graby, olchy i drzewa owocowe. Na zbadanym obszarze rośnie także wiele głogów jednoszyjkowych, których duże skupisko znajduje się także w nieobjętym jeszcze inwentaryzacją obszarze Parku.

Na potrzeby realizacji projektów krajobrazowych dla poszczególnych części Parku konieczne będzie uszczegółowienie wykonanej inwentaryzacji zieleni o takie dane jak wysokości i wielkości koron, a także weryfikacja oceny stanu zdrowotnego drzew.

Rybitwy rzeczne
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Silne zadrzewienia w parku
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Gęgawa z młodymi
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Wysiadujący perkoz dwuczuby na zbiorniku Świętokrzyska II
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Kos
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Zbiornik wodny Świętokrzyska II
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Głóg
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

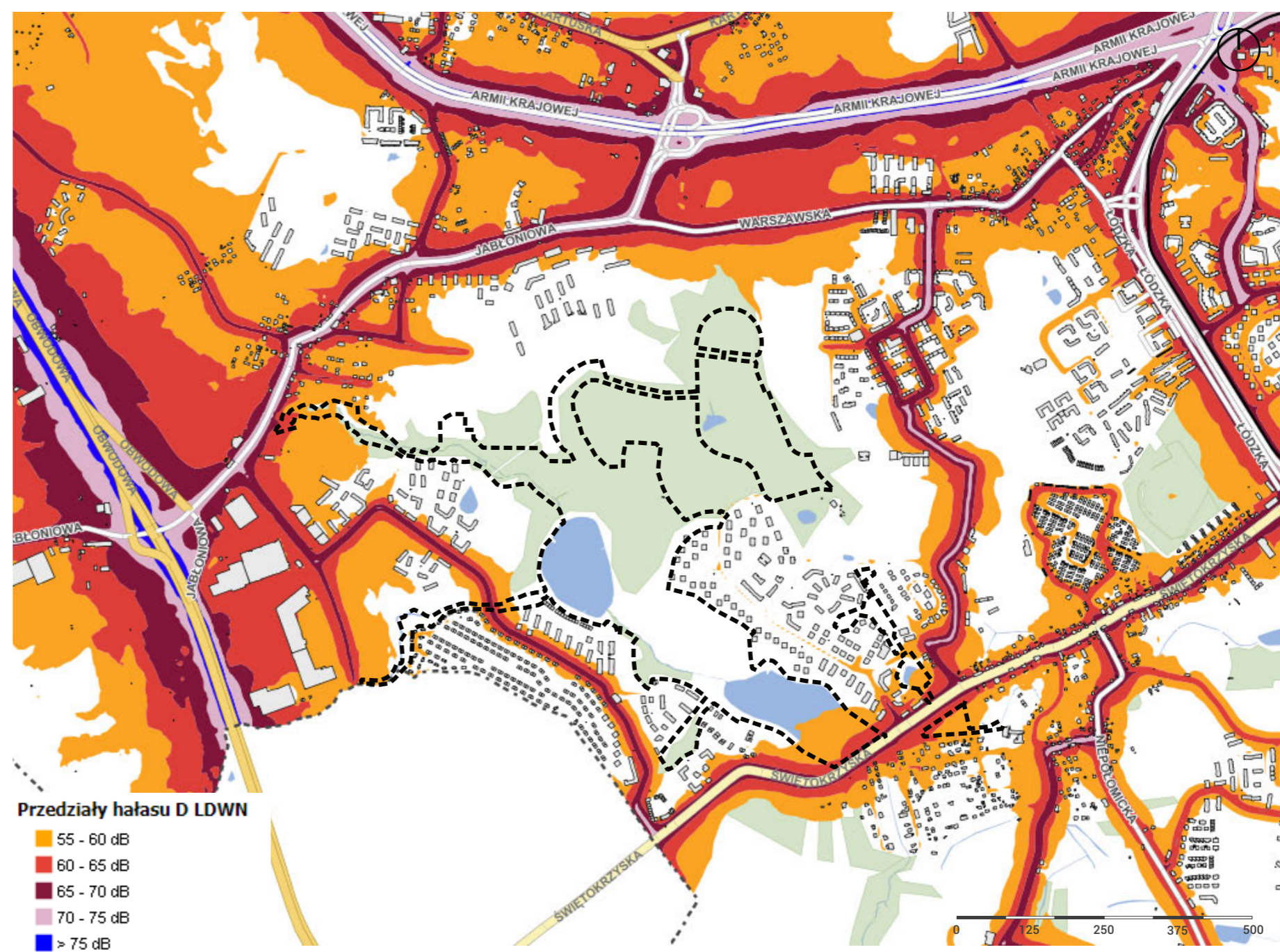
Trawy
źródło: Inwentaryzacja przyrodnicza

Zanieczyszczenie hałasem

Hałas komunikacyjny jest odczuwalny w wielu obszarach południowych dzielnic.

Na obszarze przyszłego Parku auta słychać przede wszystkim w rejonie głównych tras komunikacyjnych, m.in. ul. Świętokrzyskiej. Szum przenoszony jest dalej po wodzie na praktycznie cały obwód zbiornika Świętokrzyska II. Choć wielu mieszkańców twierdzi, że przyzwyczaili się do hałasu, poszukują jednocześnie ciszy wśród zieleni – przyszły Park pozostaje najcichszą enklawą w tej części miasta. Dlatego ważne jest takie strefowanie zagospodarowania, aby zapewnić przestrzeń wolną od uciążliwości akustycznych. Dotyczy to nie tylko szumu komunikacyjnego, ale także generujących hałas miejsc rekreacyjnych takich jak boiska, place zabaw czy skate park. Zwłaszcza skate park potrafi być bardzo głośnym miejscem z uwagi na uderzenia deskorolek o utwardzoną nawierzchnię. Dlatego rekomendowane jest zlokalizowanie go w miejscu o zwiększonym natężeniu hałasu, np. w rejonie estakady lub pętli tramwajowej.

Na problem hałasu komunikacyjnego często zwracano uwagę podczas konsultacji w kontekście planowanego przebiegu ul. Nowej Bulońskiej, która może przeciąć na pół największą zwartą część Parku. Zdaniem rozmówców regularne przejazdy pojedynczej kolejki lub tramwaju nie stanowiłyby problemu, lecz ciągły szum aut znacznie zmniejszyłby atrakcyjność tego miejsca.

Mapa hałasu drogowego LDWN (średni poziom dźwięku wyrażony w decybelach, dla wszystkich dni w roku uwzględniając pory dnia, wieczoru i nocy)

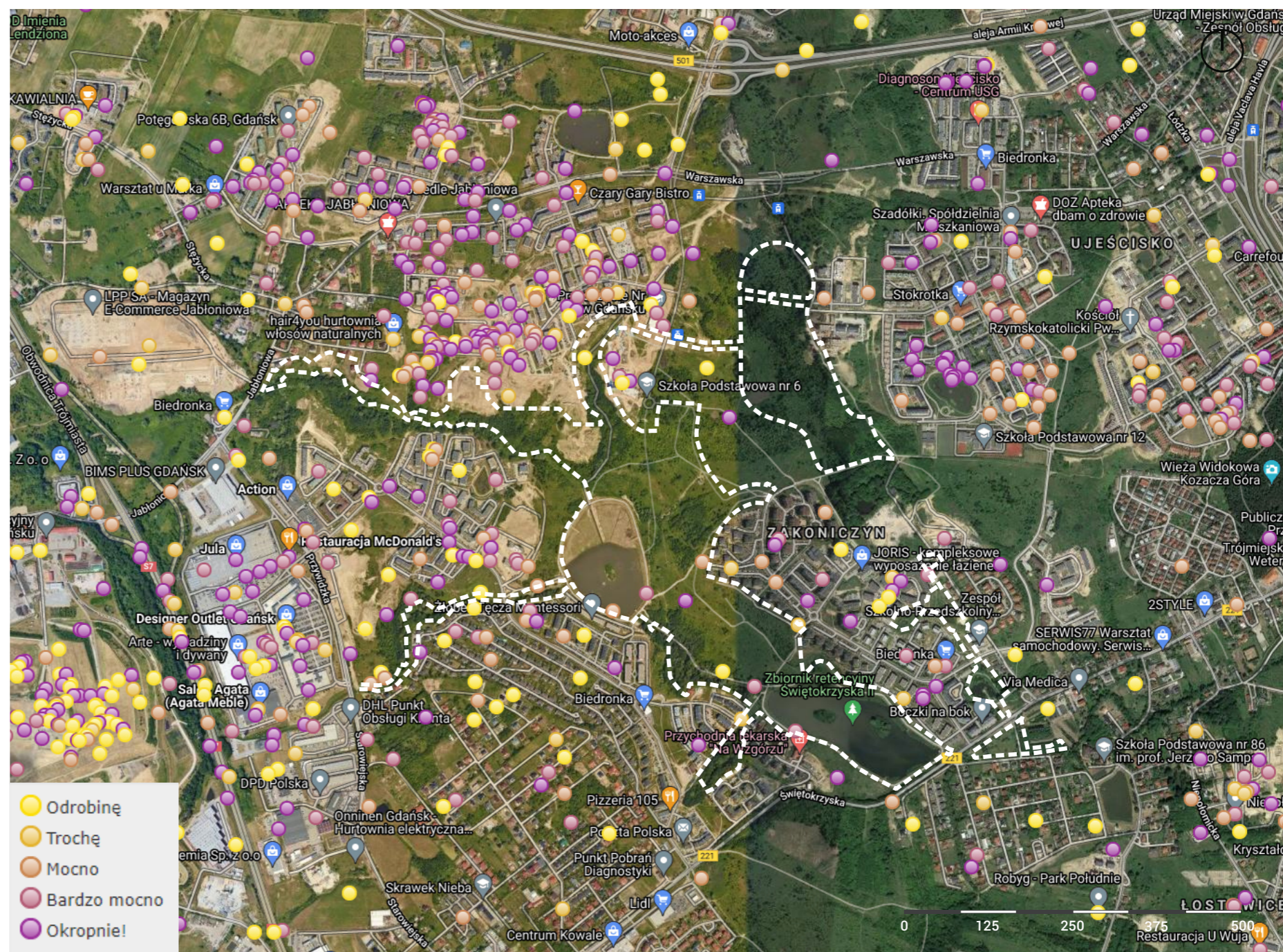
źródło: www.mag.bmt.com.pl

Uciążliwości zapachowe

Jedną z największych uciążliwości w południowych dzielnicach Gdańska stanowią nieprzyjemne zapachy z Zakładu Utylizacji w Szadółkach. Ich rozkład i natężenie zależą od kierunku i siły wiatru, ale uciążliwość ta potrafi objąć cały obszar Parku. Jedyne miejsca wskazane przez mieszkańców jako najmniej obciążone odorami z wysypiska, to tereny położone najniżej, w nieckach lub jarach, otoczone gęstą zielenią.

Chociaż odczuwanie zapachu podlega subiektywnej ocenie, zdarzają się próby mapowania tej uciążliwości. Z inicjatywy Stowarzyszenia Sąsiadów Zakładu Utylizacji Gdańsk Szadółki powstała tzw. "mapa smrodu", na której na zasadach otwartego dostępu mieszkańcy mogą zaznaczać miejsca, w których zapach z Zakładu jest najbardziej uciążliwy. Na załączonej mapce wskazane są zakodowane kolorystycznie punkty – na fioletowo oznaczono miejsca, w których zapach jest najbardziej odczuwalny, na żółto - mniej nasilony. Przedstawione obok dane pochodzą z okresu 1.09 – 30.11.2021 r. Szczególnie dużo wskazań zauważalnych jest w rejonie Lawendowego Wzgórza (osiedle położone jest na wyniesieniu, co ekspozuje je na przenoszone przez wiatr zapachy), ale taka interpretacja może nie być jedynym wyjaśnieniem.

Pewnym rozwiązaniem problemu uciążliwości zapachowych może być dobór gatunkowy roślin na obszarze Parku Południowego, np. roślinności iglastej lub roślin kwitnących, o zapachu neutralizującym istniejące na tym terenie uciążliwości.

Mapa nieprzyjemnego zapachu przedstawiająca dane z okresu wrzesień-listopad 2021

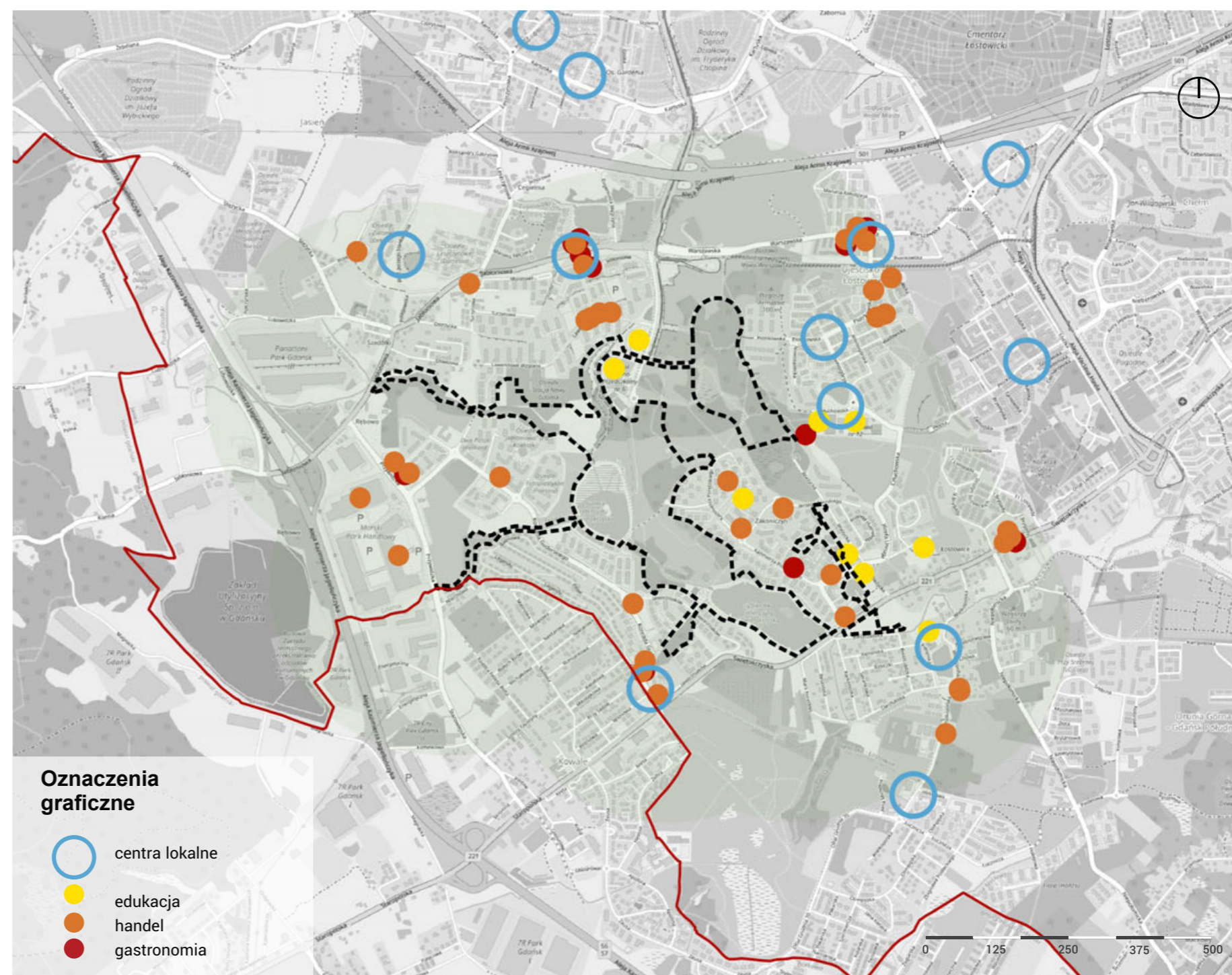
źródło: www.szadolki.pl/mapa_smrodu.php

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne

Analiza funkcjonalna

Wyposażenie południowych dzielnic Gdańska w usługi – zarówno społeczne, jak i komercyjne – systematycznie się poprawia. Realizacja nowych szkół, przedszkoli i żłobków oraz powstawanie coraz większej ilości punktów handlowych i usługowych znacznie ułatwia realizację codziennych zadań, lecz nadal istnieją miejsca, z których dostęp do usług jest ograniczony. Oznacza to zwykle konieczność korzystania na co dzień z auta. Ponadto z uwagi na wysoki wskaźnik migracji na południe miasta mieszkańcy “konkurują” o miejsca dla dzieci w dogodnie zlokalizowanych placówkach, czy o lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, której placówki nie są tu liczne. Krytycznie odnosi się do nowych inwestycji deweloperskie w sąsiedztwie, obawiając się, że większa liczba mieszkańców jeszcze bardziej utrudni dostęp do infrastruktury społecznej i transportowej. Zjawisko to jest powszechne w każdej szybko się rozwijającej, monofunkcyjnej dzielnicy.

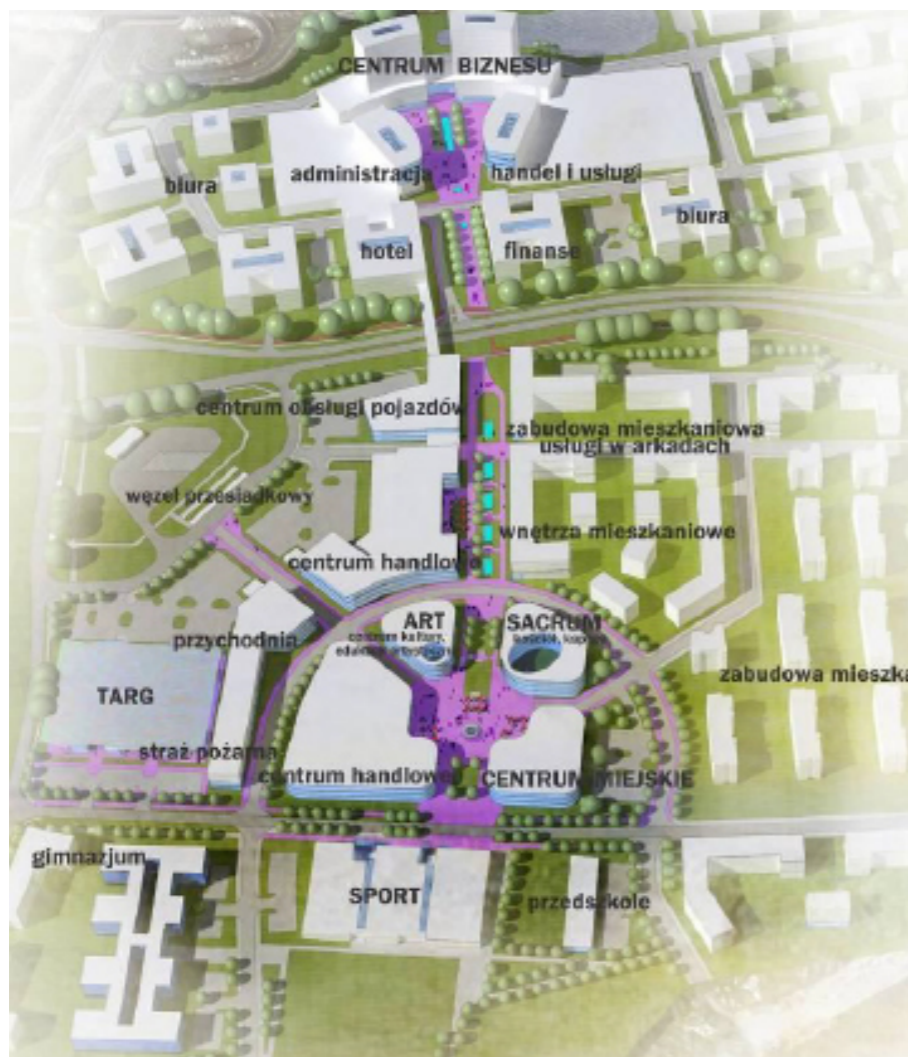
Plany realizacji dużego Parku dają gwarancję, że dla wszystkich – i dotychczasowych, i nowych mieszkańców będzie zapewniony dostęp do terenów rekreacyjnych i sportowych. Ważne jest także, aby przestrzeń ta spełniała również inne potrzeby, w tym przede wszystkim transportowe – umożliwiając poruszanie się skrótami, ułatwiając pokonanie różnic poziomu terenu i zapewniając dostęp do przystanków komunikacji zbiorowej po realizacji nowych inwestycji w tym zakresie. Planowane Centrum Dzielnicowe w dużej mierze zaspokoi potrzebę zaopatrzenia w usługi (w tym publiczne) i w skali południowych dzielnic będzie obszarem o najbardziej miejskim w charakterze przestrzeni publicznych. Lokalizacja w punkcie węzłowym, na przecięciu ważnych tras transportowych (zarówno transportu publicznego, jak i indywidualnego) sprawi, że miejsce to będzie łatwo dostępne i stanie się faktycznie “centrum” tej części miasta. Oprócz tego ważnego miejsca istotne jest również zapewnienie spójnego systemu mniejszych centrów osiedlowych /przestrzeni lokalnych, które na krótkim dystansie zapewnią łatwy i szybki dostęp do usług osobom mieszkającym w sąsiedztwie. Dlatego w ramach opracowanej przez Biuro Rozwoju Gdańska koncepcji Gdańskich Przestrzeni Lokalnych, w południowych dzielnicach wytypowano serię lokalizacji, w których w przyszłości mają powstać punkty służące lokalnej społeczności.

Program funkcjonalny otoczenia
źródło: opracowanie A2P2

Historyczna koncepcja Centrum Dzielnicowego

Zanim została podjęta decyzja o przeznaczeniu pod zielenią miejskich gruntów, na których zgodnie z wcześniejszymi planami miała powstać zabudowa, planowane na części obszaru centrum dzielnicowe miało mieć znacznie większą skalę i bardziej zurbanizowany charakter. Duże kubatury, mocno zdefiniowane pierzeje i wysoka intensywność zabudowy miały sprawić, że miejsce to stanie się charakterystycznym, rozpoznawalnym centrum, z licznymi usługami publicznymi i komercyjnymi.

Pierwszy, nieaktualny model Centrum Dzielnicowego Gdańska Południe
źródło: BRG

Początkowo Centrum Dzielnicowe planowano pomiędzy aleją Armii Krajowej, dzisiejszą al. Adamowicza i ulicą Nową Warszawską. Taki układ zawarty jest w planie miejscowym z 2003 roku, który obecnie podlega zmianie. W 2011 roku, z uwagi na zmiany uwarunkowań, w tym przede wszystkim odzyskanie przez prywatnych właścicieli gruntów gminnych, na których dotychczas przewidywano centrum dzielnicowe oraz lokalizacja węzła przesiadkowego poza granicami wcześniej planowanego centrum, Biuro Rozwoju Gdańska opracowało „Studium Centrum Dzielnicowego Gdańska Południe”, gdzie wykazana została potrzeba przesunięcia Centrum w kierunku południowym. Zmianę tę ostatecznie zatwierdzono w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska” (Studium), uchwalonym w 2018 roku.

Oprócz wskazanych lokalnych uwarunkowań, zmianę wymogło również przeformułowanie podejścia do dostępu do usług. Obecna wizja Centrum przewiduje stworzenie wielofunkcyjnego ośrodka usługowego o charakterze mixed use, czyli łączącego funkcje mieszkaniowe, handlowe, biurowe i kulturalne z terenami zieleni. Znajdująca się w rejonie Centrum Dzielnicowego część Parku stanowiłby główną przestrzeń publiczną w tej części dzielnicy. Ponieważ w zasięgu 1500 m pieszego dojścia zameldowanych jest obecnie 34 300 mieszkańców, a liczba ta docelowo może wzrosnąć do 55 tysięcy, realizacja skupiska usług w Centrum znacznie zmniejszy potrzebę przemieszczania się samochodem.

Aktualny model Centrum Dzielnicowego Gdańska Południe
źródło: BRG

Obszar planowanego Centrum Dzielnicowego i Parku
źródło: A2P2

Obszar planowanego Centrum Dzielnicowego i Parku
źródło: A2P2

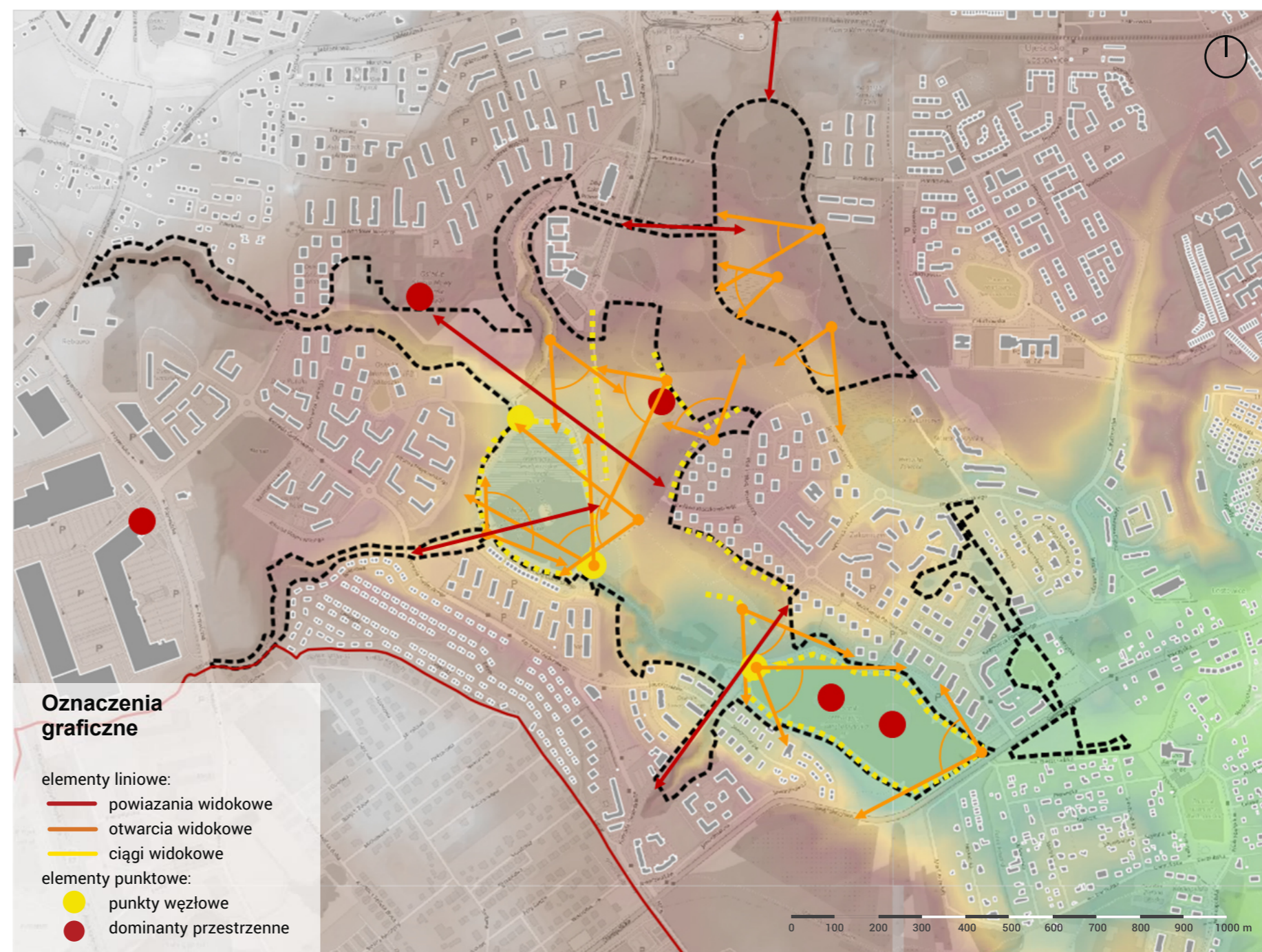
Uwarunkowania krajobrazowe wynikające z ukształtowania terenu

Obszar przyszłego Parku Południowego jest szczególnie atrakcyjny pod względem krajobrazowym z uwagi na ukształtowanie terenu i liczne wzgórza zapewniające widoki na naprzemiennie usytuowane obszary zurbanizowane i naturalne, z wieloma planami.

Znajdują się tu liczne osie widokowe, przede wszystkim wzdłuż cieków wodnych, w tym zwłaszcza daleka perspektywa wzdłuż Potoku Kozackiego. Ciągi widokowe przebiegają m.in. wzdłuż krawędzi spadków terenu, a także wzdłuż ulubionych przez mieszkańców tras spacerowych dookoła zbiorników Świętokrzyska I i II

Dominanty to przede wszystkim dwa charakterystyczne punkty wysokościowe, czyli wieża telekomunikacyjna oraz widoczna z daleka "latarnia morska" centrum handlowego Designers Outlet Gdańsk przy ul. Przywidzkiej. Lokalnie bardzo rozpoznawalne, jako charakterystyczne punkty na gładkiej tafli wody, są wysepki na zbiorniku Świętokrzyska II.

Atrakcyjne widoki rozpościerają się nie tylko z ogólnodostępnych punktów na wzgórzach, ale także z okien i balkonów wysoko położonych mieszkań. Dla ich właścicieli to ogromna wartość, dlatego m.in. mieszkańcy osiedla Fotoplastykon sprzeciwiają się realizacji budynków mieszkalnych bezpośrednio przy Zbiorniku Świętokrzyska I, ponieważ nowa zabudowa będzie przesłaniać im widok na wodę. Ta inwestycja uzyskała już pełnomocne pozwolenie na budowę na podstawie obowiązującego planu miejscowego, ale rezygnacja z nowej zabudowy na miejskich działkach na rzecz zieleni zabezpieczy widoki mieszkańców innych osiedli.

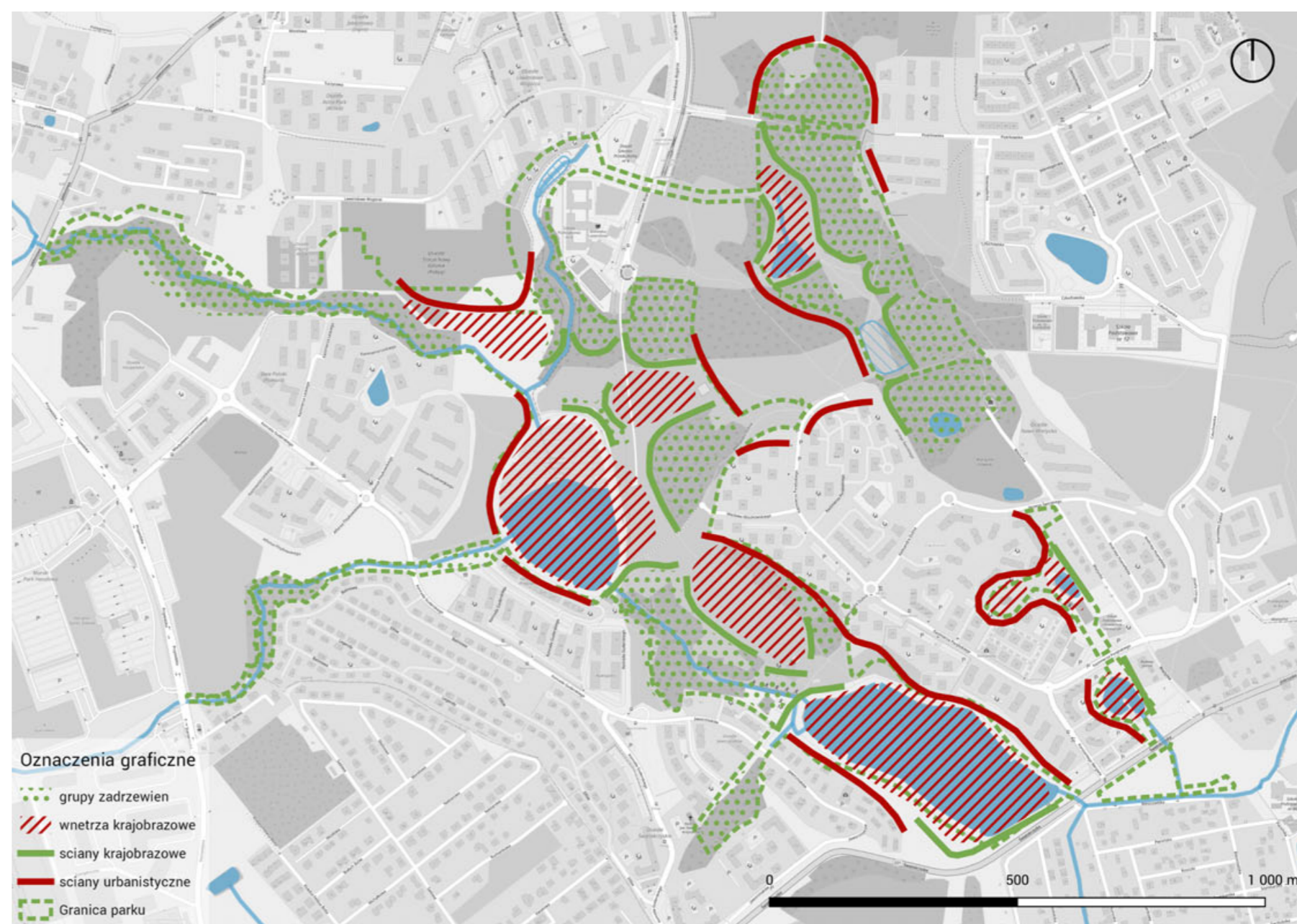
Analiza widokowa
źródło: A2P2

Wnętrza krajobrazowe

Wnętrza krajobrazowe to otwarte przestrzenie, zdefiniowane dwoma rodzajami "ścian" – urbanistycznymi, czyli elewacjami budynków (które w południowych dzielnicach rzadko tworzą ciągłe pierzeje) oraz krajobrazowymi - skarpami lub granicami zwartej zieleni wysokiej. Największe zbiorniki, Świętokrzyska I i II, to najbardziej rozległe wnętrza, które dzięki położeniu w zagłębieniach mają szczególnie czytelne granice.

Teren Parku pokryty jest siecią cieków wodnych (potoki i rowy melioracyjne) łączących poszczególne zbiorniki. Sieć wodna to nie tylko wyjątkowe elementy krajobrazu oraz ulubione przez mieszkańców miejsca zagospodarowania rekreacyjnego, ale także pozwalają zorientować się w przestrzeni, ponieważ ułożone są w charakterystycznym owalu, podkreślonym w koncepcji jako pętla spacerowa.

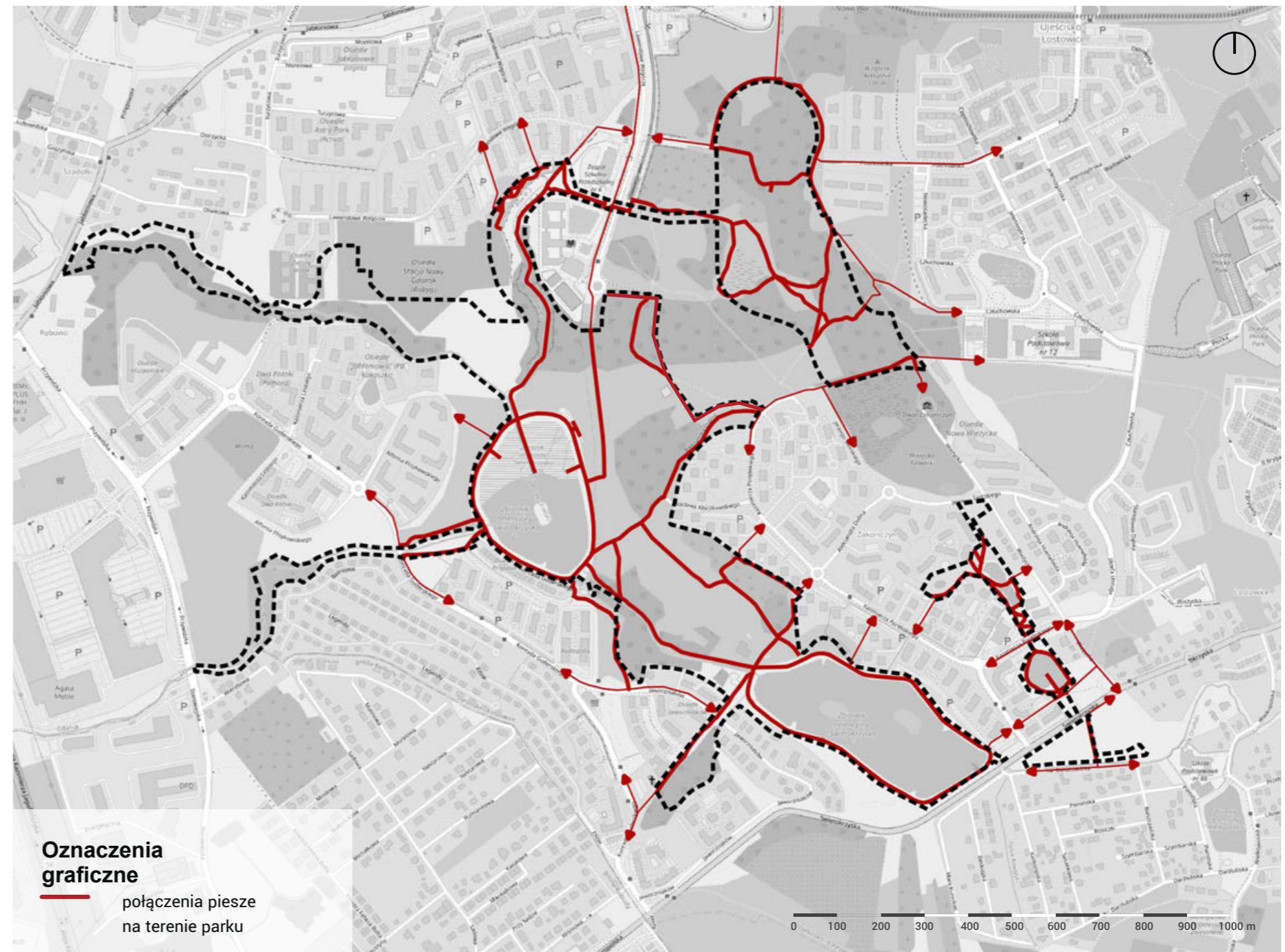
Wnętrza krajobrazowe

źródło: A2P2

Połączenia piesze

Infrastruktura piesza na terenie Parku składa się z systemu ścieżek pieszych oraz przedeptów. Na wielu terenach zieleni dostęp samochodem jest możliwy tylko dla służb specjalnych. Mieszkańcy przemieszczają się po Parku głównie pieszo, rowerami oraz hulajnogami (lub innymi urządzeniami transportu osobistego, tzw. UTO). Istniejąca sieć tras, chociaż wydaje się gęsta, nie jest wystarczająca, a ścieżek brakuje w miejscach istotnych dla przemieszczania się mieszkańców. Duże płyty zieleni oddzielają osiedla, które geograficznie położone są blisko siebie, lecz przejście między nimi jest utrudnione lub niemożliwe z uwagi na różnice terenu, stopień zarośnięcia obszaru lub brak utwardzenia, co sprawia, że niemożliwe jest przejście po opadach deszczu lub śniegu. Część ścieżek, chociaż utwardzona i atrakcyjna, pozbawiona jest oświetlenia, co znacznie zmniejsza poczucie bezpieczeństwa użytkowników.

W kontekście zmian klimatu wykorzystanie terenów zieleni jako głównych dzielnicowych przestrzeni publicznych będzie miało dodatkową wartość. Większość ulic, zwykle przyległych do dużych powierzchni parkingów terenowych, stanie się linearnymi wyspami ciepła (nie wszędzie występują szpalery drzew). Piesze połączenia przez Park staną się także alternatywnym spoiwem między osiedlami i dzielnicami. Pozwoli to m.in. dostać się sprawnie do przystanków transportu szynowego, przy których niezbędne jest zapewnienie dużych i bezpiecznych parkingów na rowery/UTO (w tym także stacji mevo, które będą wykorzystywane po przywróceniu systemu rowerów metropolitalnych).

Połączenia piesze
źródło: A2P2

Transport publiczny

Obszar Parku obsługiwany jest przez:

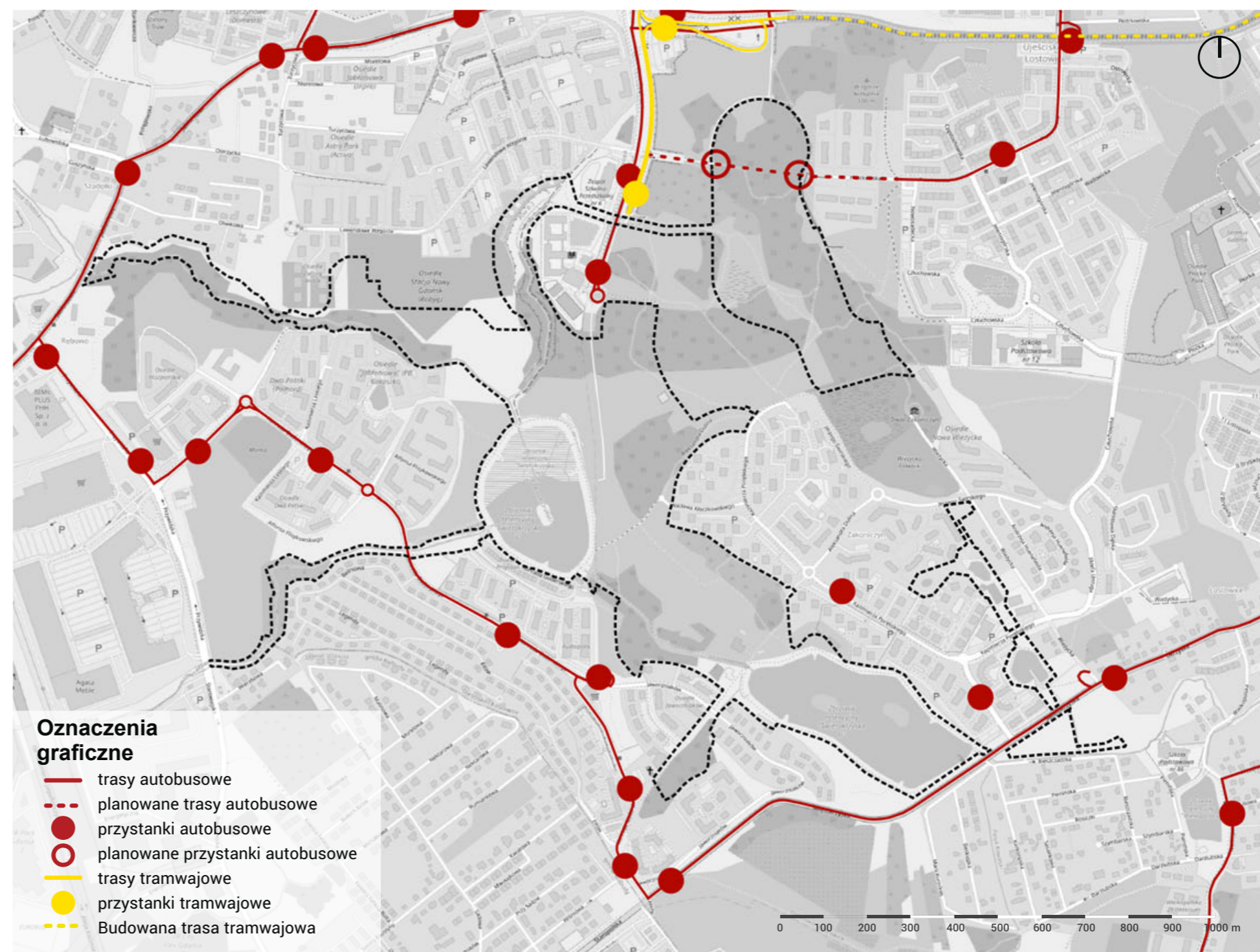
- osiem linii komunikacji autobusowej (115, 155, 156, 164, 174, 256, 262, 295),
- jedną linię tramwajową (12) od strony północnej
(na podstawie aktualnych danych z dnia 18.11.2021, zamieszczonych na stronie www.ztm.gda.pl)

Zagadnienia związane z transportem szczególnie często pojawiały się w trakcie konsultacji, chociaż kwestie te mogłyby się nie wydawać bezpośrednio związane z tematyką Parku. Bardzo często pojawiały się negatywne opinie dotyczące skomunikowania południowych dzielnic z pozostałymi częściami miasta, zwłaszcza dolnym tarasem Gdańska, gdzie znajdują się skupiska miejsc pracy. Mieszkańcy wskazywali na:

- brak realizacji zapowiadanych połączeń drogowych (przede wszystkim ul. Nowej Świętokrzyskiej)
- niską częstotliwość kursowania autobusów,
- utrudniony dostęp do przystanków tramwajowych i autobusowych.

Ostatni ze wskazanych problemów wynika m.in. z konieczności obchodzenia całego osiedla i brak bezpiecznych, wygodnych połączeń biegnących przez tereny zieleni, co zniechęca do korzystania z komunikacji miejskiej. Utrudnienie to mogłoby zostać rozwiązane dzięki spójnej sieci parkowych połączeń pieszych i rowerowych, które znacznie skróciłyby niezbędną do pokonania drogę. Kluczowe jest bezpieczeństwo na tych trasach (wymagane oświetlenie i ew. monitoring), a w rejonie przystanków - parkingi rowerowe/UTO.

Opinie na temat transportu publicznego wiązały się bezpośrednio z miejscem zamieszkania konsultowanych osób. Zwykle im dalej rozmówcy mieszkali od przystanków, zwłaszcza tramwajowych, tym bardziej, z uwagi na zależność od auta, postulowali konieczność rozwinięcia sieci drogowej, nawet w kontekście dyskusyjnego przebiegu ul. Nowej Bułońskiej. Z kolei tematy związane z planami odnośnie realizacji trasy PKM lub przedłużenia linii tramwajowej nie wzbudzały u nich dużego zainteresowania. Pojawiały się głosy rozczarowania brakiem zapowiadanych dużo wcześniej inwestycji transportowych, zwłaszcza ul. Nowej Świętokrzyskiej, w związku z czym wyrażano wątpliwości dotyczące sprawnej budowy tras szynowych.

Transport publiczny

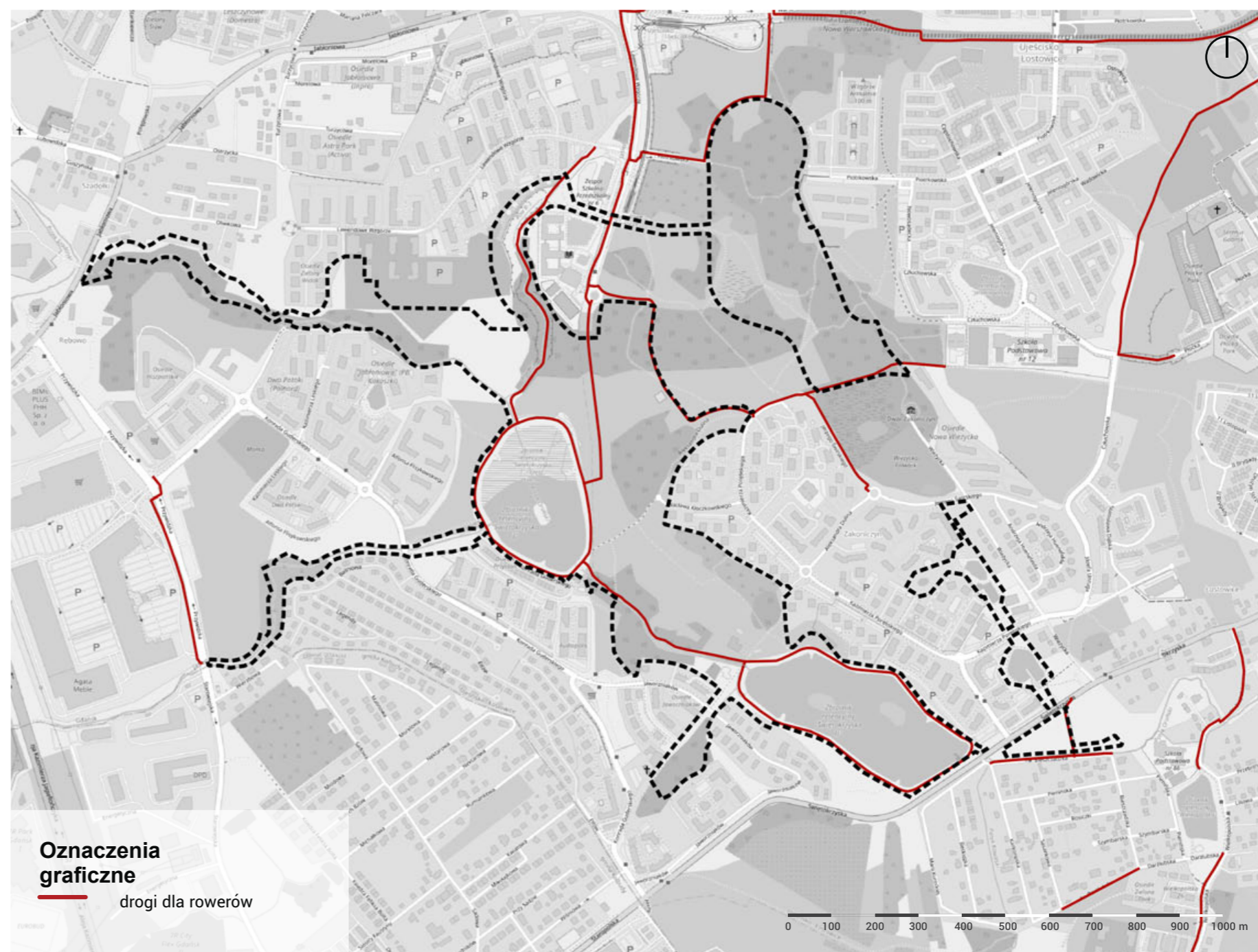
źródło: A2P2

Połączenia rowerowe

Analiza infrastruktury rowerowej pokazuje, że wewnątrz obszaru nie ma dobrze rozwiniętej sieci dróg rowerowych. Większość ścieżek pieszych w Parku jest wykorzystywana również przez rowerzystów ze względu na brak osobnej infrastruktury. Jednocześnie słabo rozwinięta jest zewnętrzna sieć połączeń rowerowych z innymi dzielnicami miasta. Do Parku drogą dla rowerów można dojechać tylko od północnej strony Aleją Adamowicza. Od wschodniej, zachodniej i południowej strony Parku nie ma bezpośredniego połączenia rowerowego. Rowerzyści przemieszczają się po ulicach oraz chodnikach, co powoduje konflikty z pieszymi.

Ważne połączenie stanowi główna trasa rowerowa prowadząca wzdłuż Potoku Oruńskiego, która docelowo ma łączyć się z ekostradą prowadzącą wzdłuż ul. Nowej Świętokrzyskiej w kierunku Parku Oruńskiego. Na razie trasa istnieje na odcinku między Parkiem Oruńskim a zbiornikiem Augustowska, a na obszarze parku Południowego od ul. Świętokrzyskiej wzdłuż zbiornika Świętokrzyska II do zbiornika Świętokrzyska I.

Intensywność ruchu rowerowego w Gdańsku jest automatycznie mierzona w 30 lokalizacjach. W rejonie planowanego Parku nie ma jednak żadnego licznika – najbliższy położony jest na skrzyżowaniu al. Hawla z al. Armii Krajowej. W 2020 roku roczny ruch rowerowy liczył w tym miejscu ponad 234 tys. przejazdów.

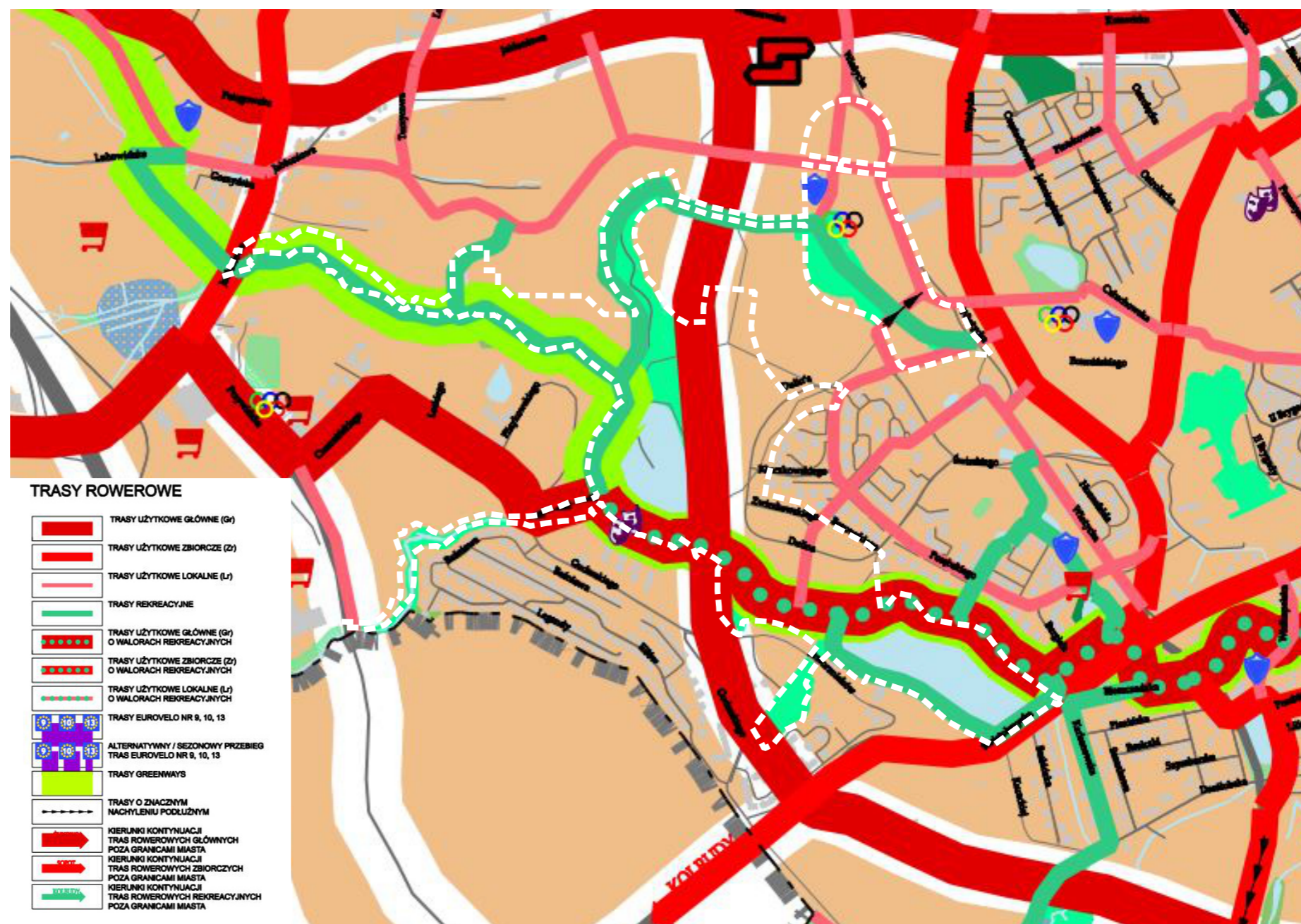
Trasy rowerowe
źródło: A2P2

W 2011 r. roku Biuro Rozwoju Gdańska sporządziło opracowanie pn. System Tras Rowerowych dla Gdańska – STeR. Dokument ten, opracowany w oparciu o rozbudowany proces partycypacji społecznej, wskazuje na rolę transportu rowerowego w mieście i jego wpływu na jakość życia mieszkańców, a w szczególności na przestrzeń publiczną. Założenia STeR, omówione w opracowaniu, stanowią podstawę kształtowania miasta przyjaznego różnym formom mobilności aktywnej, w tym ruchu rowerowego.

Zaproponowane w koncepcji urbanistycznej Parku powiązania rowerowe są wynikiem:

- Oczeiwaiń oraz potrzeb w zakresie ruchu rowerowego wyrażonych przez mieszkańców w trakcie procesu konsultacyjnego;
- Spotkań roboczych z Biurem Rozwoju Gdańska;
- Konsultacji z Referatem Mobilności Aktywnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku;
- Rozpoznania ograniczeń środowiskowych na podstawie analizy inwentaryzacji środowiskowej oraz konsultacji z jej autorami.

Na koniec 2021 r. planowane jest ogłoszenie propozycji dla nowego dokumentu STeR i poddanie ich konsultacjom społecznym, których wyniki zadecydują o ostatecznych przebiegach tras.

System Tras Rowerowych dla Gdańska
źródło: BRG

Uwarunkowania prawno-planistyczne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska, przyjęty uchwałą nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska, z dnia 23 kwietnia 2018 r., obszar planowanego Parku został określony jako kilka fragmentów obszarów o dominującej funkcji:

- mieszkaniowo-usługowej,
- zieleni,
- mieszkaniowej wraz z usługami podstawowymi,
- wód śródlądowych.

Główne Centrum Dzielnicowe zaplanowano w rejonie skrzyżowania ul. Warszawskiej z al. Adamowicza. Na północ od ul. Warszawskiej ma zostać zrealizowana zajezdnia autobusowo-tramwajowa z usługami.

MPZP

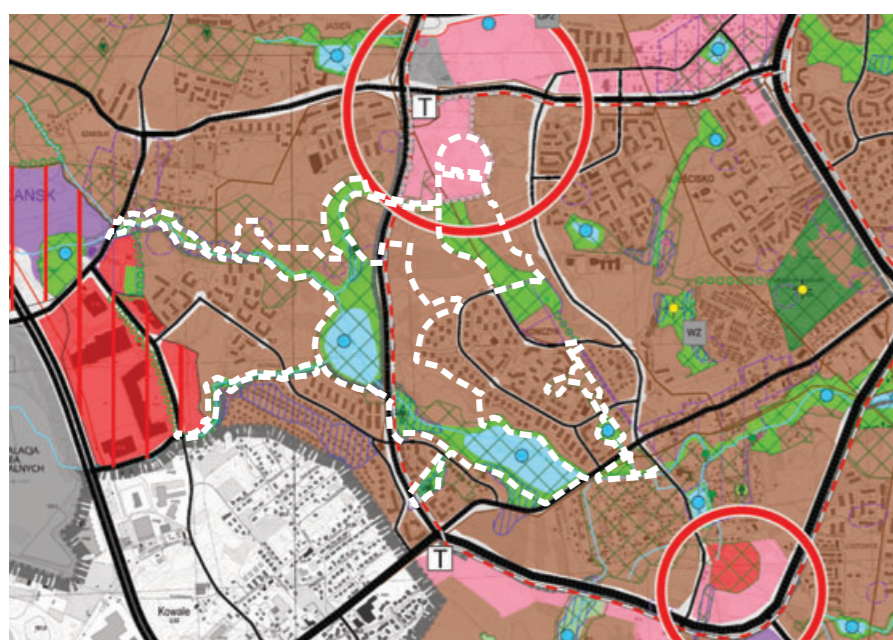
Według prezentowanych planów zagospodarowania przestrzennego część terenów przeznaczonych na Park Południowy przeznaczona jest pod zabudowę. Aby zabezpieczyć te tereny na potrzeby planowanego Parku, przystąpiono do zmian następujących planów w zakresie m.in. przeznaczenia terenów z mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych na tereny zieleni urządzonej ogólnodostępnej:

- 1853 Ujeścisko – zajezdnia autobusowa i tramwajowa w rejonie ulicy Warszawskiej
- 1858 MPZP Ujeścisko – rejon ulic Piotrkowskiej i Wieżyckiej
- 1850 MPZP Zakoniczyn w rejonie ulicy Aleksandra Dulina
- 1859 MPZP Ujeścisko – centrum dzielnicy Południe w rejonie ulicy Warszawskiej
- 1855 MPZP Łostowice - rejon ulic Darżlubskiej, Świętokrzyskiej i Jerzego Świrskiego w mieście Gdańsku

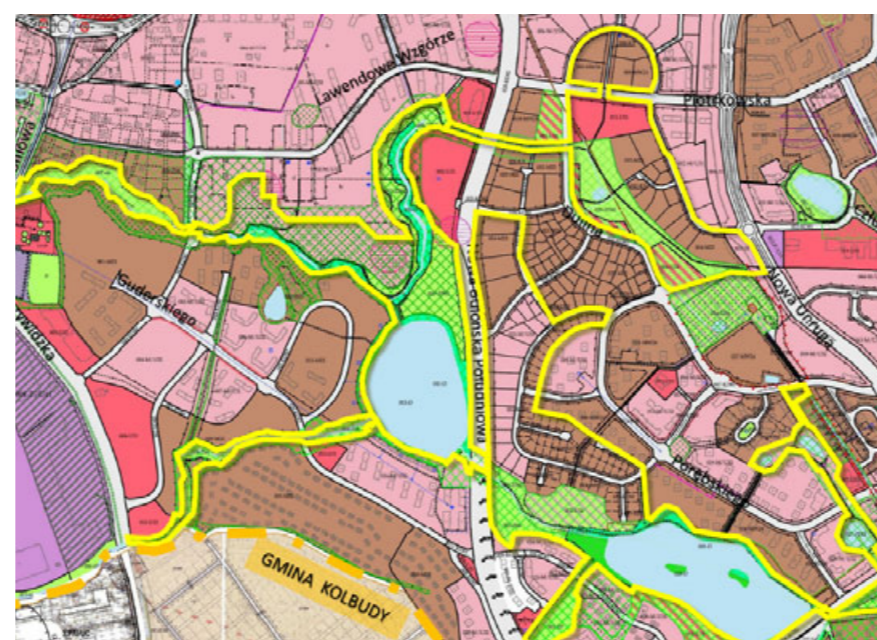
Struktura własności

Znaczna część działek przeznaczonych pod Park stanowi obecnie własność gminy. Jednym z wyjątków jest teren zieleni sąsiadujący z zabudową osiedli Zielony Widok i Stacja Nowy Gdańsk, której właścicielem jest firma ROBYG.

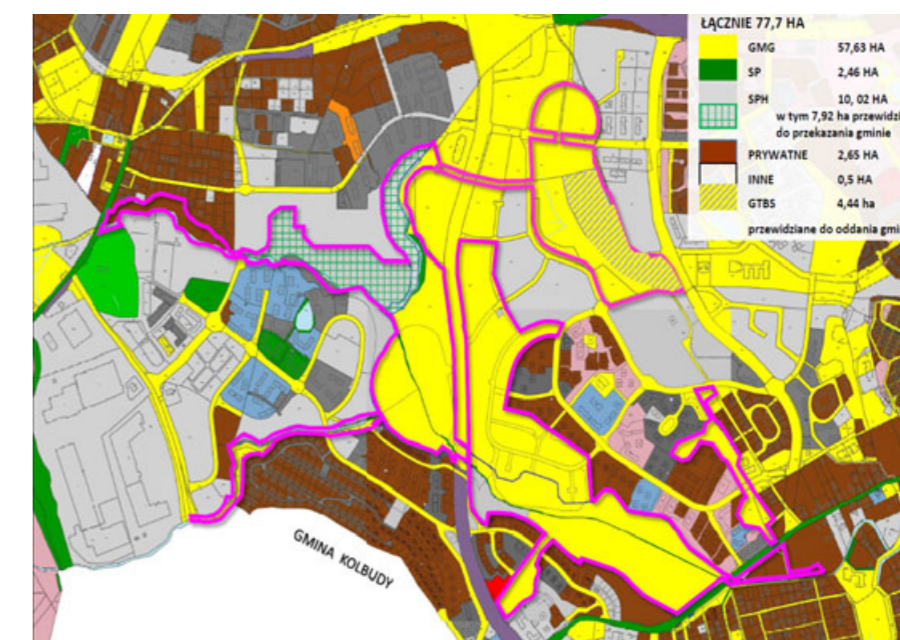
Na części obszaru przeznaczanego pod Park, w rejonie planowanego centrum dzielnicowego, miała pierwotnie powstać zabudowa mieszkaniowa GTBS, jako kontynuacja zrealizowanej już w tym rejonie zabudowy wielorodzinnej. Ostatecznie została podjęta decyzja o rezygnacji z inwestycji mieszkaniowej w tym miejscu, dzięki czemu zostaną zachowane zespoły zieleni, w tym wiele zadrzewień, które musiałyby zostać usunięte pod zabudowę.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
źródło: BRG

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego
źródło: BRG

Struktura własności na terenie Parku Południowy
źródło: BRG

Budżet Obywatelski

Dobrym wyznacznikiem potrzeb mieszkańców jest tematyka i zakres projektów składanych w ramach Budżetu Obywatelskiego – pozwala ocenić, jakie propozycje dominują i czy koncentrują się na zadaniach pozwalających na uzupełnienie brakującej podstawowej infrastruktury, czy na doposażaniu przestrzeni w atrakcje, takie jak urządzenia rekreacyjne czy zagospodarowanie krajobrazowe. Większość zgłaszanych projektów z dzielnic graniczących z parkiem dotyczy zagospodarowania rekreacyjnego związanego z aktywnością nad pobliskimi zbiornikami retencyjnymi, a także w pobliskich jarach i terenach zielonych. Wśród nich znajdują się nowe nasadzenia, nowe ścieżki pieszo-rowerowe, parki kieszonkowe, oświetlenie, boiska i place zabaw, mała architektura czy urządzenia sportowe. Na liście znalazły się także projekty dotyczące zagospodarowania obszaru Parku Południowego, które przedstawiono poniżej:

2014

- Sporządzenie dokumentacji budowy ścieżki biegowo-rekreacyjnej wraz z oświetleniem wokół zbiorników retencyjnych „Świątokrzyska 1” i „Świątokrzyska 2” w Gdańsku - Łostowicach (oznaczone granatową linią).

2015

- Ścieżka biegowo-rekreacyjna (fragment) wraz z oświetleniem przy zbiornikach wodnych Świątokrzyska I i II (oznaczone granatową linią).

2017

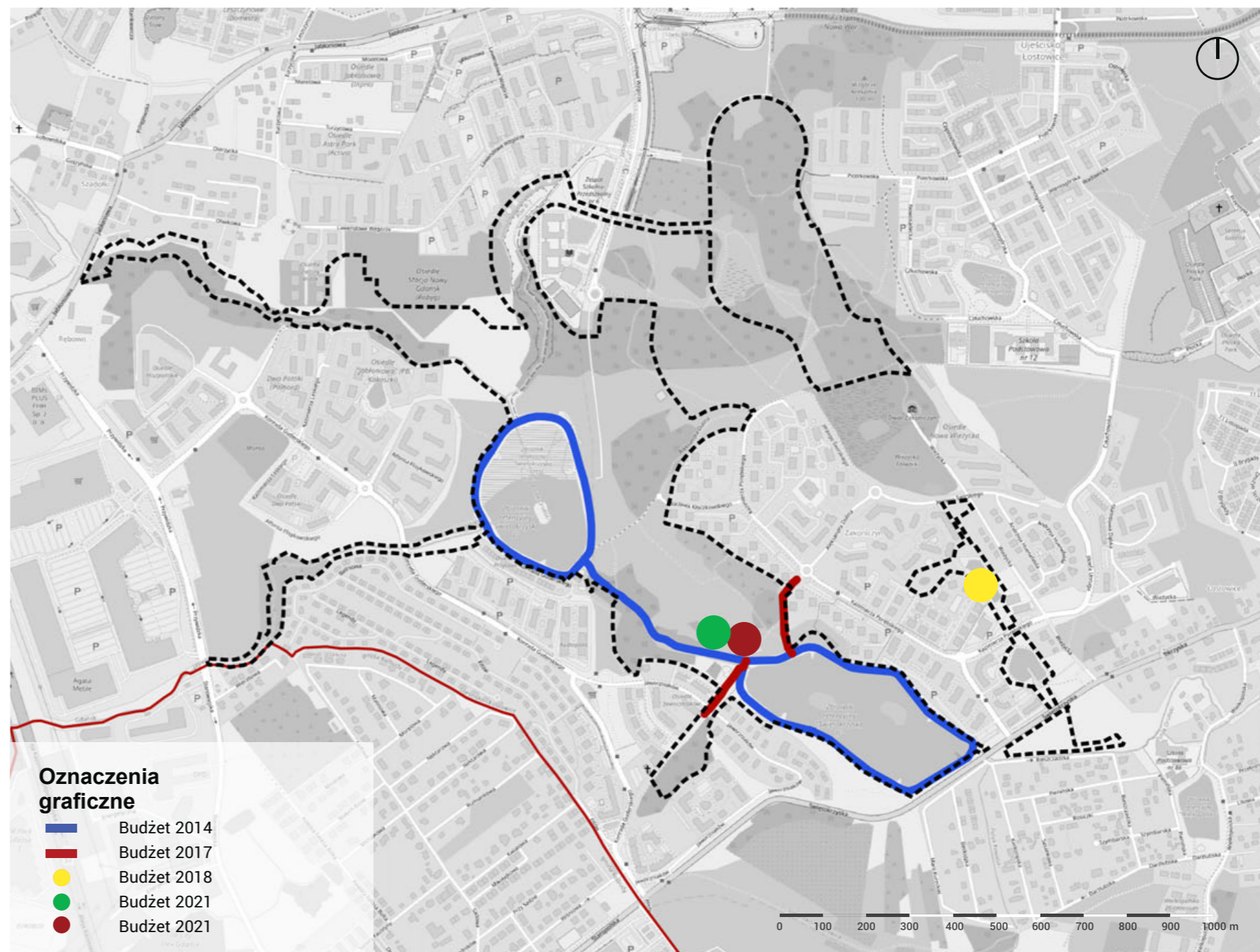
- Budowa ciągu pieszego łączącego ul. Jaworzniaków ze zbiornikiem Świątokrzyska II oraz ścieżki biegowej Świątokrzyska II do ul. Dulina wraz z oświetleniem całej trasy (oznaczone czerwoną linią).

2018

- Park rekreacyjny na osiedlu 5 Wzgórz (oznaczone żółtą kropką).

2021

- ZIELONY PARK os. Pięć Wzgórz/os. Miłe Porębskiego/Jaworzniaków (oznaczone zieloną kropką)
- MULTI PARK os. Pięć Wzgórz/os. Miłe: Porębskiego/Jaworzniaków (oznaczone czerwoną kropką).

Projekty zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego

źródło: A2P2

Inwestycje planowane w rejonie Parku

W rejonie Parku Południowego planowane są liczne publiczne oraz komercyjne inwestycje, które znacznie zmienią zarówno wizerunek, jak i sposób funkcjonowania tej części miasta.

Inwestycje publiczne – kubaturowe

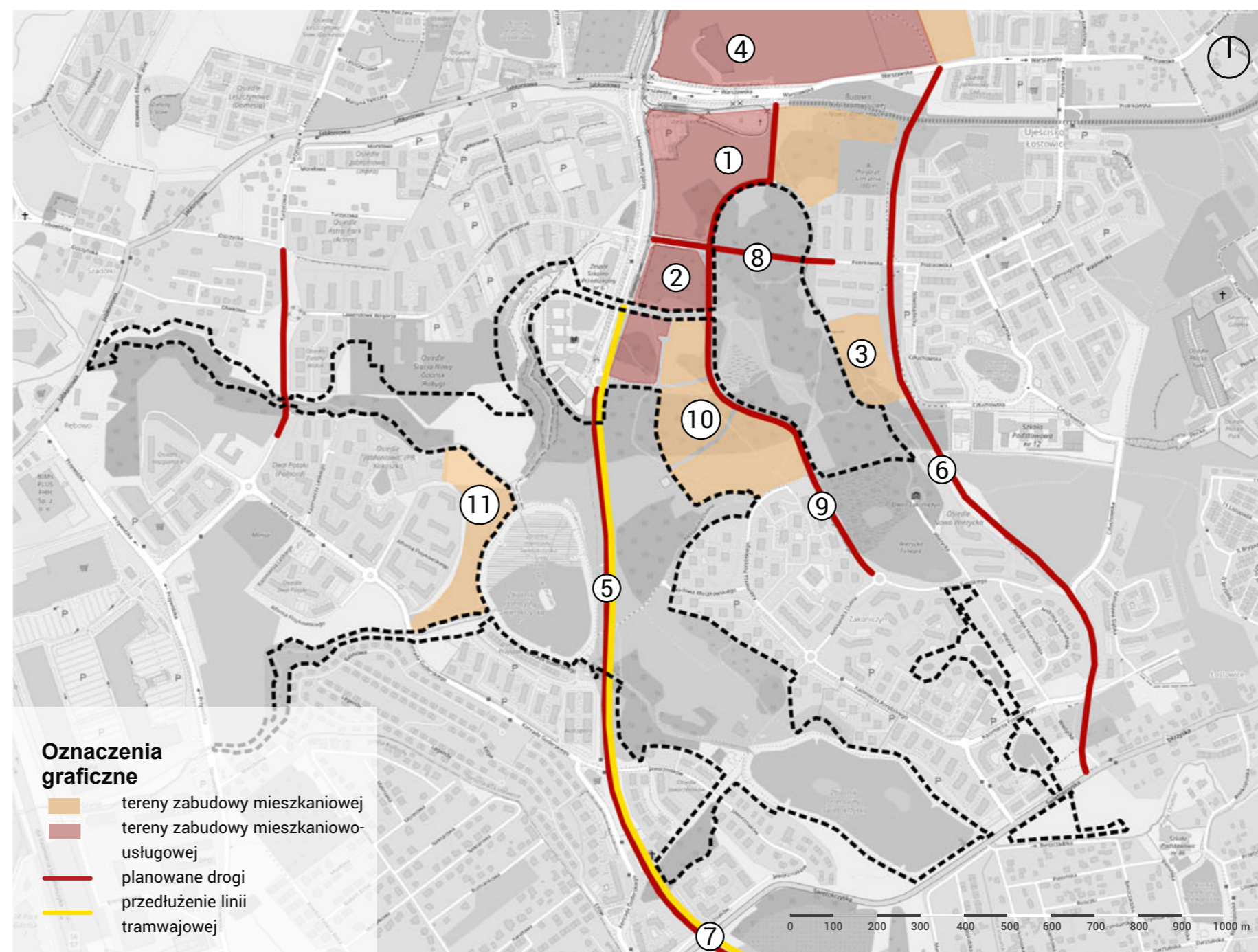
- Centrum Dzielnicowe w północnej części (mniejsze niż w pierwotnych planach); ①
- Lodowisko wraz z pływalnią (podpisano umowę na dokumentację projektową); ②
- TBS w wschodniej części Centrum Dzielnicowego (pierwotnie obszar przeznaczony pod zabudowę TBS był większy); ③

Inwestycje publiczne – infrastruktura transportowa

- Zajezdnia na północ od ul. Warszawskiej; ④
- Trasa Nowa Bulońska Południowa (szczegółowo opisana dalej); ⑤
- Ul. Nowa Unruga (termin realizacji nieznany); ⑥
- Ul. Nowa Świętokrzyska (termin realizacji nieznany); ⑦
- Ul. Piotrkowska (termin realizacji 2022); ⑧
- Ul. Dulina (termin realizacji nieznany); ⑨

Inwestycje komercyjne

- Osiedle planowane przez przedsiębiorstwo Górski (na południowy-zachód od Parku Dulina) - oznaczone nr ⑩
- Osiedle realizowane przez Moderna Life (na wschodnim brzegu zbiornika Świętokrzyska I) - oznaczone nr ⑪

Planowane inwestycje na terenie i w pobliżu Parku
źródło: A2P2

Zabudowa mieszkaniowa planowana przy zbiorniku Świętokrzyska I (inwestor: Moderna Life)

W trakcie trwania konsultacji, 29 października, na platformie Facebook utworzono grupę pn. "Betonowy Park Południowy". Zebrani w niej mieszkańcy sprzeciwiają się zabudowie w pasie terenu położonego po zachodniej stronie zbiornika Świętokrzyska I. Firma Moderna Life, która przejęła firmę Kokoszki, właściciela tego terenu, na podstawie obowiązującego w tej lokalizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzyskała pozwolenie na budowę osiedla złożonego z 9 wolnostojących budynków wielorodzinnych o wysokości od 5 do 7 kondygnacji.

Przeciwko zabudowie wystąpili przede wszystkim mieszkańcy osiedla Fotoplastykon, którym nowa zabudowa będzie przesłaniać widok na zbiornik Świętokrzyska I. Obawiają się także, że droga do zbiornika i Parku znacznie się wydłuży. Wypowiadali się na ten temat także w punktach konsultacyjnych. Przedstawiciele grupy wzięli udział w spacerze, podczas którego wyjaśniono dokładnie okoliczności pozyskania pozwolenia na budowę. Plan miejscowy z 2006 roku, obowiązujący jeszcze przed przystąpieniem do realizacji osiedla Fotoplastykon, zakłada możliwość budowy osiedla według ustalonych we wniosku o pozwolenie na budowę parametrów. Projekt przewiduje połączenie piesze w części północnej projektowanego osiedla.

Z formalnego punktu widzenia nie ma podstaw do uchylecia pozwolenia – projekt został wykonany zgodnie z wytycznymi planistycznymi, w lokalizacji przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową, a jego wysokość mieści się w wyznaczonych parametrach planu. Temat został podjęty także podczas warsztatów 9 listopada. Radni zobowiązali się do kontaktu z firmą deweloperską i próby przekonania do nieznacznej modyfikacji projektu zagospodarowania, aby oprócz połączenia przedstawionego w planie zagospodarowania terenu zawierał on także połączenie piesze w południowej części osiedla.

Materiał ze strony „Betonowy Park Południowy”

źródło: www.facebook.com/groups/betonowyparkpoludniowy

Plan zagospodarowania terenu planowanego osiedla (po prawej)

źródło: materiały inwestora

Nowa Bulońska

Przebieg ul. Nowej Bulońskiej stanowił jeden z głównych tematów podejmowanych przez mieszkańców w punktach konsultacyjnych i podczas warsztatów, a także komunikowanych w ankietach. Opinie były zróżnicowane, ale wiązały się przede wszystkim z miejscem zamieszkania osób uczestniczących w konsultacjach. Im trudniej wydostać się z dzielnicy przy pomocy transportu publicznego lub roweru, czyli tam, gdzie mieszkańcy skazani są na korzystanie z auta, tym bardziej zależało im na połączeniu szynowym, i na nowej ulicy. Z kolei mieszkańcy innych części Gdańska Południe, zwłaszcza preferujący zrównoważone środki transportu, wskazywali przede wszystkim na problem związany z przecięciem dużego obszaru zieleni i obciążenie hałasem oraz spalinami, które będzie wiązać się z realizacją drogi.

Praktycznie wszyscy byli jednak zgodni odnośnie poprowadzenia wskazanej trasy transportu szynowego – linii PKM lub przedłużenia linii tramwajowej. Wskazywane były różne preferencje i argumenty odnośnie kolejki lub tramwaju. Temat ten jest obecnie analizowany i konsultowany w ramach opracowania STEŚ dla potencjalnej linii PKM, dlatego nie skoncentrowano się na tym zagadnieniu podczas konsultacji dotyczących Parku. Odnośnie przecięcia największego zwartej obszaru parku torami mieszkańcy wskazywali, że co prawda będzie to stanowić pewną niedogodność, lecz z uwagi na różnice terenu wymagające realizacji przynajmniej na odcinku w rejonie wyjścia z jaru na zbiornik Świętokrzyska I estakady, nie będzie to barierą utrudniającą przemieszczanie się w tym obszarze.

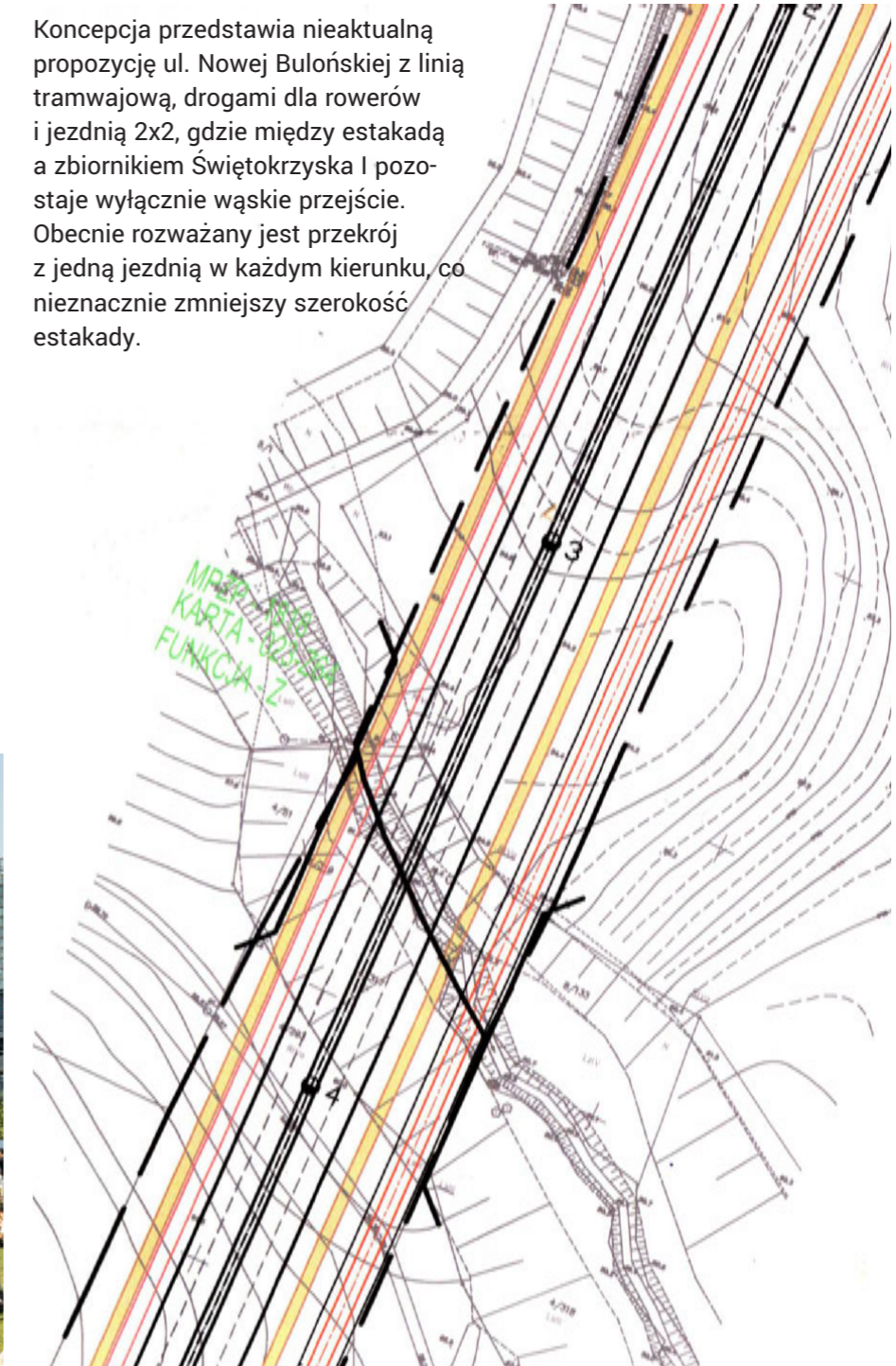
Z uwagi na powiązania komunikacyjne Park Południowy będzie przypominał Berliński Park am Gleisdreieck, zagospodarowany w 2011 roku na pokolejowym nieużytku. Ma trzy razy mniejszą powierzchnię niż gdański odpowiednik, ale w podobny sposób jest przecięty eskadą kolejową. Pod nią umieszczono takie elementy zagospodarowania jak boiska, a przez cały teren przebiega seria ciągów pieszych i rowerowych pozwalająca na skróty pomiędzy przyległymi dzielnicami. Nie jest to obszar zwartej, gęstej zieleni, dominują trawy lub łąki i drzewa – pojedyncze lub w skupiskach. Zapewnia to większe poczucie bezpieczeństwa na terenie pokolejowym.

Zagospodarowanie sportowe pod estakadą w Park am Gleisdreieck w Berlinie
źródło: Ji-elle, Wikipedia

Park am Gleisdreieck
źródło: Stefan Zeitz Imago

Koncepcja przedstawia nieaktualną propozycję ul. Nowej Bulońskiej z linią tramwajową, drogami dla rowerów i jezdnią 2x2, gdzie między estakadą a zbiornikiem Świętokrzyska I pozostaje wyłącznie wąskie przejście. Obecnie rozważany jest przekrój z jedną jezdnią w każdym kierunku, co nieznacznie zmniejszy szerokość estakady.

Pierwotnie planowany, nieaktualny przebieg Nowej Bulońskiej
źródło: DRMG

Dostępność

Dostępność, zarówno w kontekście przemieszczania się osób z ograniczeniami mobilności lub innymi szczególnymi potrzebami, jak i w znaczeniu przekraczania barier (m.in. terenowych lub transportowych) warunkuje w dużym stopniu zarówno sposób docierania do Parku, jak i wybór tras i miejsc w jego obrębie.

Wśród barier komunikacyjnych szczególnie mocne oddzielenie stanowi ul. Świętokrzyska. Lokalizacja najbliższego od Parku przejścia dla pieszych jest bardzo niedogodna – wymaga od mieszkańców Oruni Górnej - Gdańska Południe nadrabiania drogi, a następnie spaceru wąskim chodnikiem obok szybko jadących aut. Wiele osób, zwłaszcza rodzin z małymi dziećmi, nie korzysta wcale z okolic zbiorników Świętokrzyska I i II właśnie z uwagi na bezpieczeństwo i dyskomfort (tę krótką trasę pokonują niekiedy samochodem), wybierając dogodnie położony Park Oruński, postrzegany także jako "nasz". Mniejszym dzieciom zwykle nie wolno samodzielnie przekraczać ul. Świętokrzyskiej, ale młodsze nastolatki chętnie eksplorują sąsiednie dzielnice. Dorośli z Oruni Górnej - Gdańska Południe wybierają się na teren Parku Południowego m.in. na zajęcia biegowe.

Im bliżej domu położone są poszczególne części przyszłego Parku, tym bezpieczniej są one odbierane. Np. "dzika" część Parku Dulina w rejonie przyszłego centrum dzielnicowego jest chętnie i często odwiedzana przez mieszkańców Ujeściska, którzy czują się tam bezpiecznie i często chodzą na spacer, m.in. z psami, ale dla mieszkańców nowych osiedli (m.in. Lawendowego Wzgórza czy Fotoplastykonu) jest tam już dość daleko. Nie znają za dobrze tego terenu, położonego za barierą linii tramwajowej i rzadko tam spacerują. Zdarza się, że można tam trafić na grupy młodzieży lub dorosłych spożywających alkohol, co dodatkowo zmniejsza poczucie bezpieczeństwa.

Przy projektowaniu Parku oprócz przepisów nadrzędnych (rozporządzenia Min. Infrastruktury w sprawie warunków technicznych oraz zapisów Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) należy przestrzegać wytycznych z Zarządzenia nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 9 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia szczegółowych standardów dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku (Poradnik projektowania uniwersalnego).

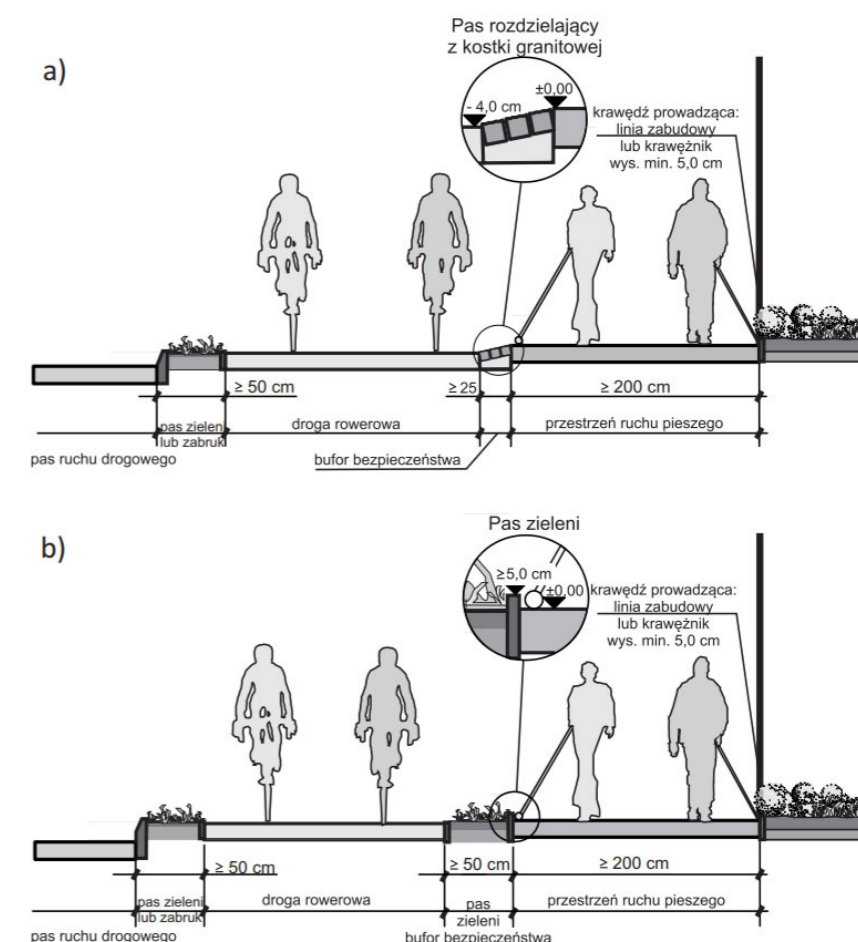
W kontekście Parku szczególnie istotny jest rozdział 10 Poradnika z zaleceniami dla pokonywania różnic wysokości w terenie. "Przy projektowaniu należy przede wszystkim rozważyć możliwość takiego niwelowania terenu i wytyczania przebiegu tras poruszania się pieszych, aby nachylenie podłużne nie przekraczało 5% spadku. Takie rozwiązanie służy wszystkim użytkownikom przestrzeni. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie, dopuszcza nachylenie 6%."

Oświetlenie w parku powinno być rozmieszczone równomiernie wzdłuż głównych ciągów pieszych i rowerowych, tak aby uniknąć występowania odcinków niedostatecznie doświetlonych po zmroku. Oprawy oświetleniowe powinny być umieszczone po jednej stronie ścieżki, tak aby uniknąć bezpośredniego osłepienia źródłem światła. Latarnie należy umieszczać 1 m od krawędzi drogi.

Należy rozplanować:

- ławki z oparciem i podłokietnikami,
  - miejsca odpoczynku nie rzadziej niż co 50m pasy z faktury kierunkowej
- Zaleca się, aby na tablicach podawane były podstawowe informacje w piśmie dotykowym i zapisane były alfabetem Braille'a.

Należy uwzględnić Gdański Model na Rzecz Równego Traktowania (z 2018 r.), który zawiera szereg rekomendacji wychodzących naprzeciw potrzebom mieszkańców, w tym również osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zalecane sposoby rozdzielania ruchu pieszego i rowerowego
źródło: Poradnik projektowania uniwersalnego m. Gdańska

Plan Adaptacji do Zmian Klimatu do roku 2030 oraz „Zielona polityka Gdańska”

Realizacja Parku Południowego wpisuje się w gdański Plan Adaptacji do Zmian Klimatu. Główny cel realizacji założeń tego dokumentu to “zapewnienie wysokiej jakości życia Gdańszczan, podnoszenie poziomu ich wiedzy, świadomości i aktywności oraz organizacyjne i techniczne dostosowanie miasta do zmieniającego się klimatu”.

Utworzenie Parku realizuje “Potencjał Adaptacyjny PA7 - Systemowość ochrony i kształtowania ekosystemów miejskich (infrastruktury błękitno-zielonej)”. Działania w zakresie PA7 zakładają m.in. kontynuację budowy zbiorników retencyjnych na górnym tarasie, zachowanie dużych powierzchni biologicznie czynnych i inwestycje w małą retencję. Szczególnie istotne jest także zachowanie różnorodności biologicznej.

Obszary mieszkaniowe w rejonie planowanego Parku - osiedla mieszkaniowe współczesnej zabudowy, o wysokiej gęstości zaludnienia - wskazane są jako szczególnie narażone na niekorzystne czynniki i zjawiska klimatyczne. W przypadku południowych dzielnic Gdańska dotyczy to znacznego odsetka populacji miasta. Na terenach tych występuje zagrożenie silnymi ulewami i suszami:

“Ulewne deszcze podobnie jak powodzie miejskie stanowią zagrożenie dla infrastruktury miejskiej poprzez podtopienia i zniszczenie ciągów komunikacyjnych, budynków i mienia. Szczególną wrażliwość na zjawisko ulewnych deszczy i związanych z nimi powodzi nagłych (miejskich), wykazują tereny uszczelnione, z utrudnioną infiltracją wód opadowych do gruntu.”

Do szczególnie narażonych na skutki tych zjawisk grup należą przede wszystkim:

- osoby powyżej 65 roku życia (z uwagi na wrażliwość na warunki termiczne, wysoką wilgotność i nasłonecznienie),
- dzieci poniżej 5 roku życia (wrażliwość na upały),
- osoby przewlekle chore (zwłaszcza z chorobami układu oddechowego i krążenia oraz cierpiące z powodu alergii i astmy)
- niepełnosprawni z ograniczoną mobilnością (ograniczenia w samodzielnym przemieszczaniu się w sytuacjach nagłych ekstremalnych zjawisk pogodowych),
- bezdomni (poszukujący schronienia).

Realizacja Parku Południowego wpisuje się w działania adaptacyjne dla Gdańska, opisane w tabeli na sąsiedniej stronie.

26 sierpnia 2021 r. Rada Miasta przyjęła uchwałę nr XXVIII/976/21 w sprawie zasad postępowania z zielenią na terenie Gminy Miasta Gdańska, zwaną „Zieloną polityką Gdańska”. Dokument ten zakłada m.in.:

- ochronę drzew i krzewów na terenie Gminy Miasta Gdańska;
- dążenie do zachowania bioróżnorodności oraz zrównoważonego rozwoju zieleni z wykorzystaniem wód opadowych do jej nawadniania ;
- wykonywanie inwentaryzacji przyrodniczej uwzględniającej występowanie gatunków chronionych zwierząt, roślin i grzybów;
- wykonywanie wyprzedzającego operatu dendrologicznego z wykazaniem wartościowych okazów drzew i krzewów i możliwie największe uwzględnienie jego zaleceń i wytycznych w projektach;
- stosowanie rozwiązań przestrzennych i technologicznych minimalizujących negatywny wpływ na żywotność zieleni;
- dokument odwołuje się również do Zarządzenie Prezydenta Miasta Gdańska ws. nowych, bardziej restrykcyjnych warunków obliczania liczby i powierzchni nasadzeń zastępczych (poza wymienionymi w ustawie o ochronie przyrody).

Wytyczne te zostaną zastosowane podczas projektowania i realizacji Parku Południowego. Jego przestrzeń stanie się także miejscem nasadzeń zastępczych.

Zbiornik Świętokrzyska I
źródło: A2P2

Zbiornik Świętokrzyska II
źródło: A2P2

działanie	opis	efekt
Działanie 4: Uwzględnianie aktualnych prognoz zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta	Dostosowywanie polityki przestrzennej i polityki rozwoju oraz zarządzania w mieście do prognozowanych warunków klimatycznych	Poprawa funkcjonowania miasta, poprawa warunków życia i funkcjonowania układów przyrodniczych. W kontekście Parku Południowego: zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – rezygnacja z zabudowy mieszkaniowej na rzecz terenów zieleni
Działanie 7: Zabezpieczenie budynków i obiektów infrastruktury kluczowej dla miasta znajdujących się w strefie zagrożenia	Przebudowa ujęć wody; zabezpieczenie energetyczne obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych; Zabezpieczenie ciągłości odbioru i oczyszczania ścieków; zabezpieczenie osuwisk; inwentaryzacja drzew	Zwiększenie odporności miasta na awarie obiektów infrastruktury kluczowej; zabezpieczenie ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków oraz zwiększenie odporności systemu wodno-kanalizacyjnego; wzrost bezpieczeństwa w strefie osuwisk i zinwentaryzowanych drzew. W kontekście Parku Południowego: inwentaryzacja środowiskowa, zachowanie naturalnych skupisk zieleni, zwiększenie powierzchni retencyjnych
Działanie 9: Rozbudowa infrastruktury rowerowej i ciągów pieszych	Kontynuacja rozbudowy dróg rowerowych oraz dostosowanie przestrzeni miejskiej dla potrzeb pieszych	Poprawa jakości powietrza w mieście; zmniejszenie natężenia ruchu pojazdów; poprawa komfortu mieszkańców. W kontekście Parku Południowego: utworzenie pieszych i rowerowych połączeń wewnątrz- i międzydzielnicowych, poprawa dostępności do przystanków komunikacji miejskiej, infrastruktury społecznej oraz usług, poprawa bezpieczeństwa na ciągach pieszych i rowerowych
Działanie 11: Ochrona obszarów generowania świeżego/ chłodnego powietrza, korytarzy wentylacji na obszarach miejskich	Rozbudowa systemu monitoringu jakości powietrza oraz ochrona obszarów generowania świeżego powietrza	Poprawa jakości powietrza oraz warunków termicznych w mieście. W kontekście Parku Południowego: poprawa jakości powietrza dzięki zachowaniu obszarów generowania świeżego powietrza, gęste zadrzewienie jako bariera dla uciążliwości zapachowych z zakładu utylizacji w Szadółkach, zapobieganie powstawaniu miejskich wysp ciepła
Działanie 15: Budowa systemu rozwiązań dla zapewnienia komfortu termicznego mieszkańców	Rozbudowa infrastruktury wodnej (źródła, fontanny, urządzenia napowietrzające na zbiornikach wodnych) i miejsc umożliwiających schłodzenie; świadczenie usług opiekuńczych; zapewnienie schronienia przed zimą i ciepłego posiłku; Zielony Budżet Obywatelski	Redukcja ryzyka bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi w czasie ekstremalnych temperatur (upały/mrozy), podniesienie jakości życia w mieście. W kontekście Parku Południowego: poprawa zagospodarowania otoczenia zbiorników retencyjnych, stworzenie spójnego systemu retencji, zapewnienie zacienienia pieszych i rowerowych tras, w tym kluczowych połączeń w okolicy Parku
Działanie 16: Budowa i rozwój systemu Zielonej Infrastruktury miasta (ZI) od skali planistycznej przez urbanistyczną po kształtowanie przestrzeni lokalnych	Działanie obejmuje: - rozwój ochrony przeciwpowodziowej i melioracyjnej miasta (m.in. regulacja licznych potoków i kanałów, kanalizacji deszczowej, przepompowni i rowów); - retencja zbiornikowa – budowa nowych obiektów; - retencja leśna; - wyznaczenie obszarów zalewowych; - opracowanie wytycznych technicznych i architektonicznych w kształtowaniu przestrzeni publicznych miasta uwzględniających ZI; - zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych; - budowa zielonych dachów; - rewaloryzacja parków i skwerów miejskich	Kompleksowa strategia ochrony przeciwpowodziowej Gdańska wraz z rozbudową i budową nowej infrastruktury (zbiorniki, tereny zalewowe, powierzchnie biologicznie czynne, parki, itp.); wzrost bezpieczeństwa i zmniejszenie ponoszonych strat wskutek powodzi; redukcja niebezpieczeństwa bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców; poprawa komfortu termicznego i jakości życia w mieście. W kontekście Parku Południowego: realizacja nowych zbiorników retencyjnych, retencja leśna, tereny zieleni jako główne przestrzenie publiczne Gdańska Południe, zachowanie dużej ilości istniejącej zieleni, w tym drzew i na terenach podmokłych, zachowanie powierzchni biologicznie czynnych
Działanie 17: Dostosowanie systemu transportu publicznego do skutków zmian klimatu	Kontynuacja realizacji Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej (zakup nowoczesnego taboru, rozbudowa sieci)	Korzyści środowiskowe; obniżenie poziomu hałasu i zanieczyszczeń; zmiana zachowań komunikacyjnych; rozwój turystyki i komfortu życia w mieście. W kontekście Parku Południowego: planowana linia tramwajowa lub kolei miejskiej przebiegająca przez Park w linii północ-południe
Działanie 19: Rozwój systemu kanalizacji burzowej i odwodnieniowej miasta	Rozbudowa systemów kanalizacji otwartej z możliwością retencjonowania i oczyszczania wód; monitoring i modelowanie sieci kanalizacyjnej; audyt systemu kanalizacji	Zmniejszenie ryzyka podtopień. W kontekście Parku Południowego: rozwój sieci kanalizacji otwartej

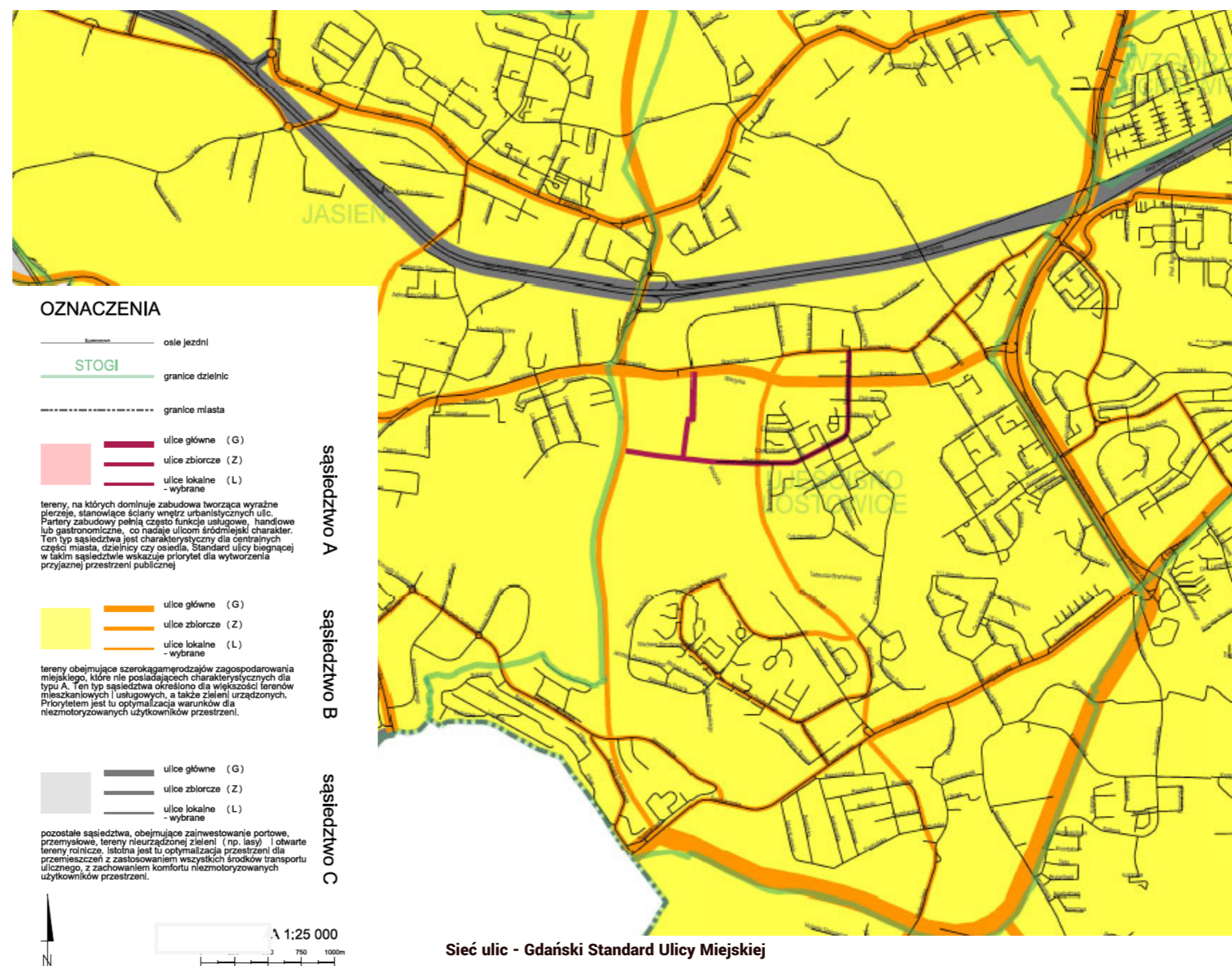
Gdański Standard Ulicy Miejskiej

Ulice stanowią główne przestrzenie publiczne południowych dzielnic Gdańska, lecz niewiele z nich ma miejski charakter (szerokie arterie, brak ciągłych pierzei z usługami w parterach, przyległe parkingi itp.). Ich tranzytowy charakter, duże szerokości i trudności w ich przekraczaniu z uwagi na rzadko usytuowane przejścia dla pieszych sprawiają, że nawet wprowadzenie pierzei usługowych w związku z realizacją nowej zabudowy nie poprawi obecnej sytuacji i ruch pieszy wzdłuż tych tras nie zwiększy się w znacznym stopniu. Latem, podczas upałów, pojawia się także utrudnienie w postaci zbyt wysokich temperatur – duże powierzchnie utwardzone kumulują ciepło, a nasadzenia drzew są na tyle młode, że nie zapewniają wystarczającej ilości cienia. Dlatego z jednej strony połączenia piesze i rowerowe w obrębie Parku będą stanowić bardziej komfortową alternatywę, z drugiej nowo realizowane ulice powinny zostać zaprojektowane zgodnie z Gdańskim Standardem Ulicy Miejskiej, który przewiduje aleje drzew i funkcjonalne rozwiązania dla pieszych i rowerzystów.

Wdrożenie założeń Gdańskiego Standardu Ulicy Miejskiej ma mieć miejsce w planowanych dopiero nowych ulicach – Nowej Bulońskiej, Nowej Unruga oraz Piotrkowskiej. Przewidziane są dla nich różne wynikające z lokalizacji i znaczenia tych ulic standardy:

- ul. Piotrkowska jako ulica lokalna z jedną jezdnią i dwoma pasami ruchu, z uwagi na lokalizację w tzw. sąsiedztwie A (strefa obejmująca Śródmieście i Wrzeszcz oraz główne ulice osiedli stanowiące ważną lokalną przestrzeń publiczną);
- ul. Nowa Unruga i Nowa Bulońska jako ulice lokalne, w wariancie z linią tramwajową lub bez tramwaju, w tzw. sąsiedztwie B (strefa obejmująca większą część miasta w zabudowie mieszkaniowej).

System ulicznych przestrzeni publicznych zostanie uzupełniony także w wyniku realizacji, zarówno centrum dzielnicowego z usługami w parterach, jak i osiedla przedsiębiorstwa Górski według nowych założeń planistycznych (projekt planu miejscowego przewiduje ciąg usług w parterach wychodzących na Park Dulina). Sprawi to, że południowe dzielnice zyskają centrum o miejskim charakterze nie tylko z uwagi na zagęszczenie usług, ale także z powodu atrakcyjnego otoczenia z wyrosniętymi drzewami i gęstą zielenią.

24

L1x2 A

ulica lokalna (L),
jedna jezdnia,
dwa pasy ruchu,
sąsiedztwo A.

25

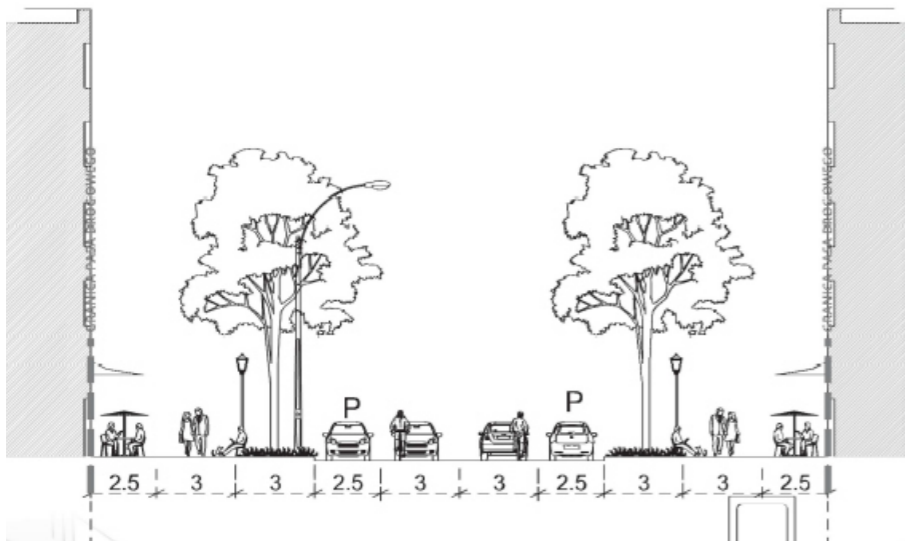
L1x2 B

ulica lokalna (L),
jedna jezdnia,
dwa pasy ruchu,
sąsiedztwo B.

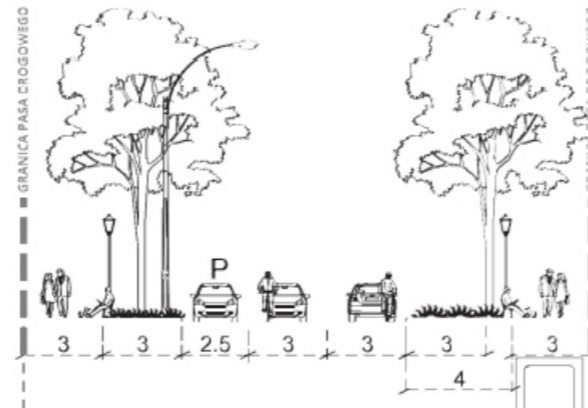
29

L1x2+T B

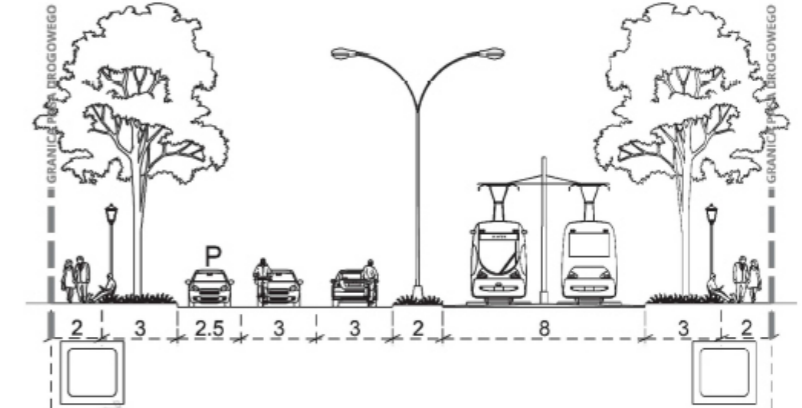
ulica lokalna (L),
jedna jezdnia,
dwa pasy ruchu,
tramwaj,
sąsiedztwo B.

Gdański standard ulicy - L1+2 A (standard dla ul. Piotrkowskiej)
źródło: BRG

Gdański standard ulicy - L1x2 B
źródło: BRG

Gdański standard ulicy - L1x2+T B (standard dla ul. Nowej Bulońskiej)
źródło: BRG

2 Raport z konsultacji

Przebieg procesu konsultacyjnego

Proces konsultacyjny odbył się między 1 października a 15 grudnia 2021 roku i obejmował m.in.:

- 15 punktów konsultacyjnych, w których przeprowadzono rozmowy z 502 osobami (3h dyżuru w każdym z punktów);
- 3 spacery diagnostyczne na obszarze opracowania, w których wzięło udział około 20 osób;
- 3 spotkania warsztatowe, w których uczestniczyło 18 osób (głównie radni dzielnic objętych konsultacjami);
- geoankietę dostępną online między 4 a 18 listopada, wypełnioną przez 754 osoby;
- ankietę weryfikacyjną.

Równolegle w trakcie procesu konsultacyjnego odbywały się regularne rady techniczne z przedstawicielami Urzędu Miasta, Gdańskich Wód, Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni, TBS i innych jednostek, a także spotkania eksperckie z zaangażowanymi w proces specjalistami. Wstępne wyniki konsultacji zostały zaprezentowane podczas rady technicznej 22 listopada 2021 r., a także przedstawione Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej 24 listopada 2021 r.

Priorytetem w procesie konsultacyjnym było dotarcie do możliwie szerokiej grupy interesariuszy. Z uwagi na mieszkaniowy charakter południowych dzielnic Gdańska, przyszłymi użytkownikami parku Południowego będą głównie mieszkańcy. Chociaż przekrój demograficzny dzielnic wskazuje na przewagę w ich obrębie młodszych osób, zwłaszcza rodzin z małymi dziećmi, struktura ta szybko się zmienia, więc rozpoznanie potrzeb i oczekiwań innych grup było kluczowe dla zrozumienia, jak zaplanować przestrzeń Parku, aby służyła dobrze wszystkim, a nie tylko dominującej grupie użytkowników.

W trakcie trwania procesu skontaktowano się także z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, które mogłyby być zainteresowane tematyką konsultacji, m.in. z Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym.

Punkt konsultacyjny
źródło: A2P2

PARK POŁUDNIOWY

GDANŚKIE WARSZTATY PROJEKTOWE

Zapraszamy do zgłaszania opinii i pomysłów na temat nowego Parku Południowego w Gdańsku!

Porozmawiajmy w punktach konsultacyjnych w 3 dzielnicach wokół Parku Południowego:

Jasień:	Ujeścisko-Łostowice:	Orunia Górna - Gdańsk Południe:
5.10 / wtorek / 9:30-12:30 zbiornik Świętokrzyska I	8.10 / piątek / 9:00-12:00 zbiornik Wielkopolska, koło Szkoły Podstawowej nr 86	6.10 / środa / 11:00-14:00 węzeł Świętokrzyska
5.10 / wtorek / 13:30-16:30 Szkoła Podstawowa nr 6	10.10 / niedziela / 9:00-12:00 skrzyżowanie ul. Warszawskiej i Piotrkowskiej	6.10 / środa / 15:00-18:00 ul. Wielkopolska naprzeciwko Biedronki
9.10 / sobota / 9:00-12:00 rondo na ul. Guderskiego i Flisykowskiego	13.10 / środa / 11:00-14:00 ul. Porębskiego koło Biedronki	15.10 / piątek / 11:00-14:00 zbiornik Augustowska
13.10 / środa / 15:00-18:00 wjazd na Lawendowe Wzgórze od ul. Jabłoniowej	15.10 / piątek / 15:00-18:00 zbiornik Jeleniogórska	17.10 / niedziela / 10:00-13:00 skrzyżowanie ul. Kolorowej i ul. Srebrnej
16.10 / sobota / 10:00-13:00 skrzyżowanie ul. Przywidzkiej i ul. Czerwińskiego	16.10 / sobota / 14:00-17:00 zbiornik Świętokrzyska II (przy mostku nad potokiem)	
	17.10 / niedziela / 14:00-17:00 skrzyżowanie ul. Ptockiej i ul. Koszalińskiej	

www.facebook.com/ParkPoludniowyGdansk
gdansk.pl/ParkPoludniowy

GDANŚK ASPZ ARCHITECTURE AND PLANNING

Південний Парк

GDANŚKIE WARSZTATY PROJEKTOWE

Бюро архитектора приглашает до пунктов консультаций, в яких вислухаємо і поговоримо про ідеї і думки жителів південної частини Гданська відносно Південного Парку.

Консультаційні пункти в 3-х районах Південного парку.

Jasień:	Ujeścisko-Łostowice:	Orunia Górna - Gdańsk Południe:
5.10 / вівторок / 9:30-12:30 водосховище Святокрзиска I	8.10 / п'ятниця / 9:00-12:00 водосховище Wielkopolska, біля середньої школи № 86	6.10 / середа / 11:00-14:00 біля зупинки на ul. Świętokrzyska
5.10 / вівторок / 13:30-16:30 біля середньої школи № 6	10.10 / неділя / 9:00-12:00 перехрестя ul. Warszawska і ul. Piotrkowska	6.10 / середа / 15:00-18:00 напроти магазину Biedronka на ul. Wielkopolska
9.10 / субота / 9:00-12:00 кольцева розв'язка на ul. Guderskiego і Flisykowskiego	13.10 / середа / 11:00-14:00 біля магазину Biedronka на ul. Porębskiego	15.10 / п'ятниця / 11:00-14:00 водосховище Augustowska
13.10 / середа / 15:00-18:00 в'їзд в комплекс Lawendowe Wzgórze z ul. Jabłoniowa	15.10 / п'ятниця / 15:00-18:00 водосховище Jeleniogórska	17.10 / неділя / 10:00-13:00 перехрестя ul. Kolorowa і ul. Srebrna
16.10 / субота / 10:00-13:00 перехрестя ul. Przywidzka і ul. Czerwińskiego	16.10 / субота / 14:00-17:00 водосховище Świętokrzyska II (біля містка через струмок)	
	17.10 / неділя / 14:00-17:00 перехрестя ul. Ptocka і ul. Koszalińska	

www.facebook.com/ParkPoludniowyGdansk
gdansk.pl/ParkPoludniowy

GDANŚK ASPZ ARCHITECTURE AND PLANNING

Южный Парк

GDANŚKIE WARSZTATY PROJEKTOWE

Бюро архитектора города Гданьска приглашает до пунктов консультаций, в которых выслушаем и поговорим об идеях и мнениях жителей южной части Гданьска относительно Парка.

Консультаційні пункти в 3-х районах Южного парка.

Jasień:	Ujeścisko-Łostowice:	Orunia Górna - Gdańsk Południe:
5.10 / вторник / 9:30-12:30 водохранилище Святокрзиска I	8.10 / пятница / 9:00-12:00 водохранилище Wielkopolska, около средней школы № 86	6.10 / среда / 11:00-14:00 около остановки на ul. Świętokrzyska
5.10 / вторник / 13:30-16:30 около средней школы № 6	10.10 / воскресенье / 9:00-12:00 перекресток ul. Warszawska и ul. Piotrkowska	6.10 / среда / 15:00-18:00 напроти магазину Biedronka на ul. Wielkopolska
9.10 / суббота / 9:00-12:00 кольцевая развязка на ul. Guderskiego и Flisykowskiego	13.10 / среда / 11:00-14:00 около магазина Biedronka на ul. Porębskiego	15.10 / пятница / 11:00-14:00 водохранилище Augustowska
13.10 / среда / 15:00-18:00 въезд в комплекс Lawendowe Wzgórze от ul. Jabłoniowa	15.10 / пятница / 15:00-18:00 водохранилище Jeleniogórska	17.10 / воскресенье / 10:00-13:00 перекресток ul. Kolorowa и ul. Srebrna
16.10 / суббота / 10:00-13:00 перекресток ul. Przywidzka и ul. Czerwińskiego	16.10 / суббота / 14:00-17:00 водохранилище Świętokrzyska II (около мостика через ручей)	
	17.10 / воскресенье / 14:00-17:00 перекресток ul. Ptocka и ul. Koszalińska	

www.facebook.com/ParkPoludniowyGdansk
gdansk.pl/ParkPoludniowy

GDANŚK ASPZ ARCHITECTURE AND PLANNING

W dzielnicach objętych konsultacjami mieszka wielu obcokrajowców. Dlatego zarówno materiały promocyjne, jak i ankiety zostały udostępnione w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej. W punktach konsultacyjnych oraz podczas warsztatów dysponowano osobami mówiącymi po angielsku i po rosyjsku. Nawiązano także kontakt z organizacjami pozarządowymi współpracującymi z gdańskimi imigrantami i imigrantkami. Informacje odnośnie konsultacji zostały zamieszczone na ich stronach i w mediach społecznościowych, a w trakcie procesu publikowano informacje o kolejnych działaniach. Inicjatywa spotkała się ze stosunkowo niewielkim odzewem: w obcych językach wypełniono zaledwie 16 geoankiet (na 754), przy czym jest możliwe, że część obcokrajowców wypełniła ankietę w języku polskim. Opinie na temat planowanego parku uzyskano także od obcokrajowców w punktach konsultacyjnych.

Komunikacja w internecie

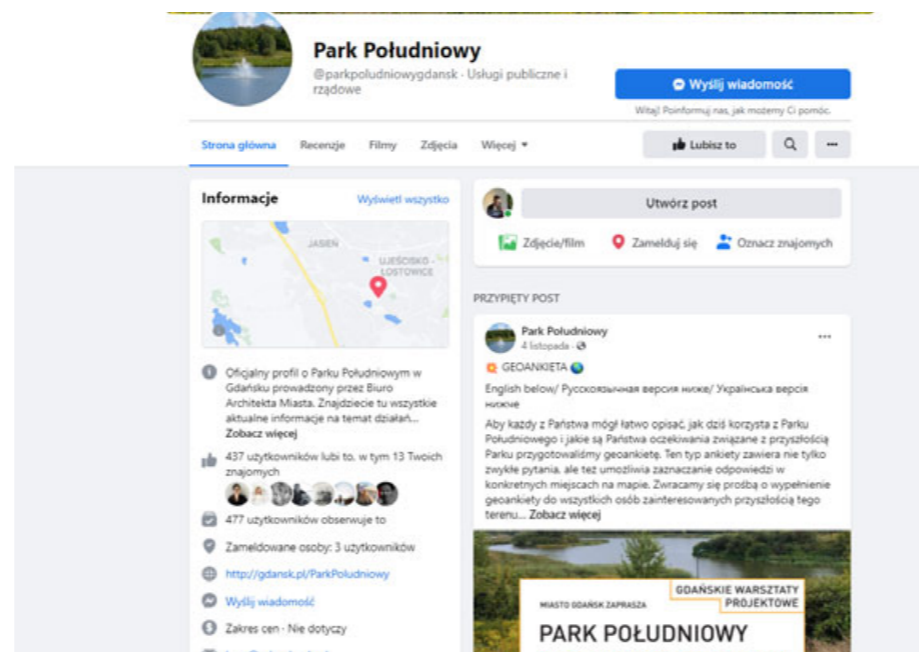
Z uwagi na sytuację epidemiologiczną cały proces odbył się z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego - spotkania odbywały się albo na zewnątrz, albo w dużych pomieszczeniach, z obowiązkowym zakrywaniem ust i nosa. Z uwagi na ograniczenia związane z covid-19, szczególnie ważnym kanałem kontaktu stał się internet. Informacje na temat kolejnych kroków zamieszczane były na bieżąco na profilu Facebook na stronie "Park Południowy" i na stronie gdansk.pl/parkpoludniowy.

W punktach konsultacyjnych, czyli na pierwszym etapie procesu, mieszkańcy pobierali ulotki z informacją o dalszych krokach oraz o miejscach, w których można uzyskać informacje nt. konsultacji. Niektórzy zapowiedzieli, że powieszą je na klatkach schodowych lub prześlą znajomym z dzielnicy. Ulotki i inne informacje dystrybuowali także radni dzielnicowi.

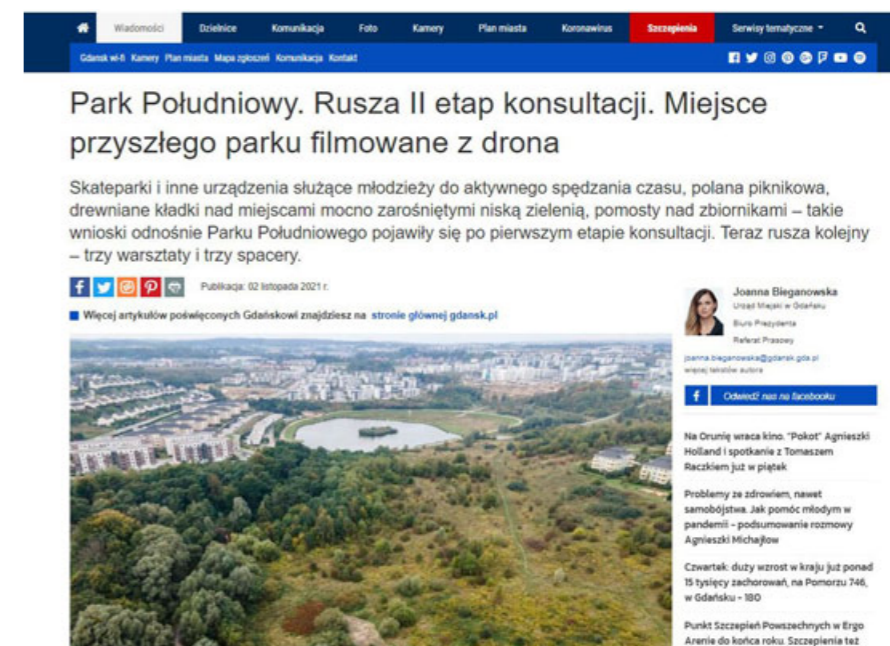
Przez cały czas zespół prowadzący konsultacje monitorował media społecznościowe (komentarze pod postami, wiadomości przesłane bezpośrednio za pośrednictwem Facebooka) i inne kanały kontaktu, m.in. komentarze odnośnie artykułów na temat planów utworzenia Parku, m.in. w serwisie trojmiasto.pl. Komentarze były na bieżąco zbierane i analizowane, a następnie uwzględnione we wnioskach z procesu konsultacyjnego.

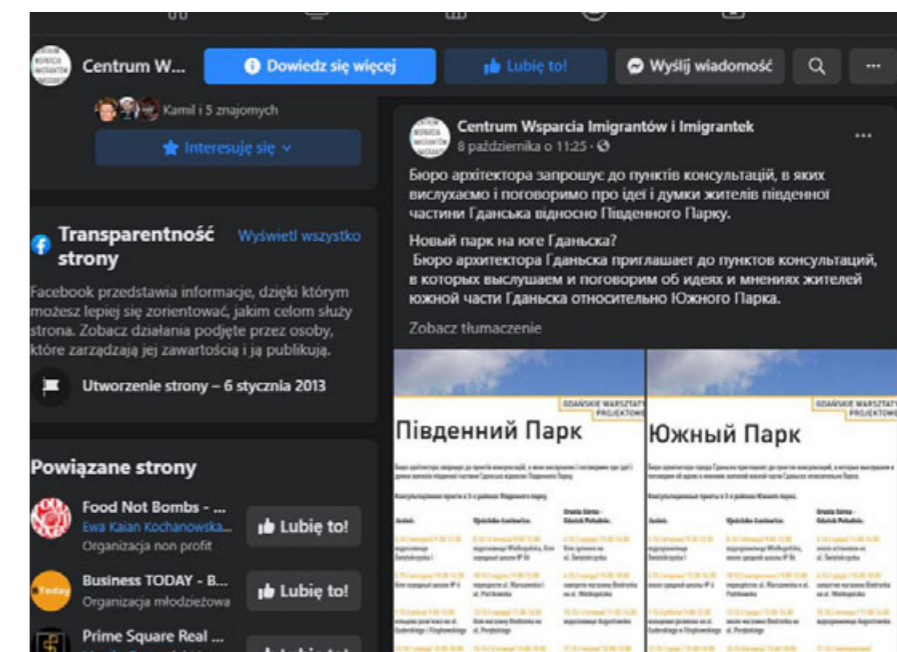
O Parku pisały także lokalne dzienniki i czasopisma
źródło: www.wyborcza.pl

Profil Parku Południowego w serwisie Facebook
źródło: www.facebook.pl/parkpoludniowygdansk

Informacje regularnie były zamieszczane w serwisie Gdansk.pl
źródło: www.gdansk.pl

Informacje znalazły się także na stronie Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek
źródło: www.facebook.pl/cwiitrojmiasto

Wiadomości

Dzielnice

Komunikacja

TV

Foto

Kamery

Plan miasta

Koronawirus

Szczepienia

Serwisy tematyczne

Gdansk wi-fi Kamery Plan miasta Mapa zgłoszeń Komunikacja Kontakt

"Żeby był jak najbardziej naturalny". Konsultacje z mieszkańcami ws. Parku Południowego

77 hektarów rozciągniętych na przestrzeni trzech gdańskich dzielnic: Oruni Górnej-Gdańsk Południe, Ujeścisko-Łostowice oraz Jasień, czeka na zagospodarowanie w ramach projektu Parku Południowego. O tym, jak rozległy teren zielony ma wyglądać, decydują m.in. mieszkańcy - trwa cykl konsultacji i spacerów, podczas których odpowiedzialna za projekt pracownia urbanistyczna i przedstawiciele Biura Architekta Miasta opowiadają szczegółowo o planach. 6 listopada uczestniczyliśmy w jednym ze spacerów.

Publikacja: 06 listopada 2021 r.

Więcej artykułów poświęconych Gdańskowi znajdziesz na [stronie głównej gdansk.pl](#)

Agata Olszewska[www.gdansk.pl](#)agata.olszewska@gdansk.pl

więcej tekstów autora

Odwiedź nas na facebooku

GDAŃSK PAMIĘTA. "Internat", czyli poznaj realia życia więźniów stanu wojennego

Pijani do samochodów? Zobacz premierowy spot, dziś o godz. 18 - pierwszy webinar z ekspertem

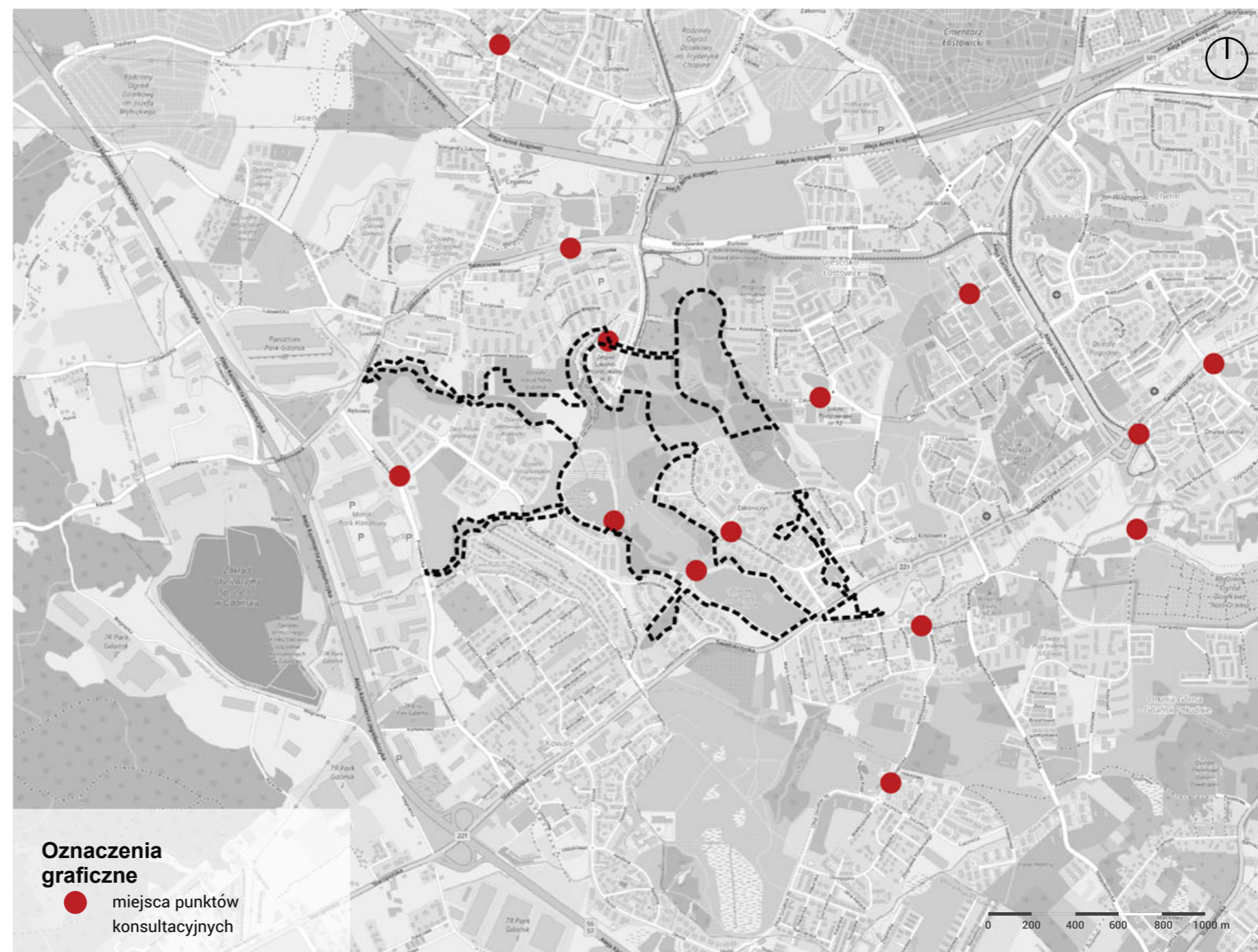
Rozstrzygnięto Gdański Konkurs Literacki. Zwyciężyła powieść o

Punkty konsultacyjne

Punkty konsultacyjne rozstawiono w 15 miejscach. Wybrano lokalizacje równo rozmieszczone w dzielnicach objętych procesem partycypacyjnym. Różne punkty działały o różnych porach dnia i w różnych dniach tygodnia, aby trafić na jak najbardziej zróżnicowane grupy mieszkańców i innych użytkowników przyszłego Parku. Dlatego np. w godzinach porannych punkty ustawiano w okolicach szkół, w soboty w rejonie skupisk punktów usługowych i handlowych, w niedziele niedaleko kościoła i blisko popularnych obszarów rekreacyjnych.

Przeprowadzono rozmowy z osobami reprezentującymi wszystkie grupy demograficzne, zarówno pod kątem wieku, jak i płci, o różnych "życiorysach" dzielnicowych – zarówno z nowymi mieszkańcami, którzy nie znają jeszcze dobrze okolicy, jak i osobami, które spędziły w Gdańsku Południe prawie dwie dekady. Łącznie odbyły się 502 rozmowy. Oprócz prowadzących proces z firmy A2P2 w części z punktów z mieszkańcami rozmawiała także m.in. koordynatorka ze strony Biura Architekta Miasta, a punkt przy 15 października punkt przy SP nr 12 odwiedziła Prezydent Aleksandra Dulciewicz.

Do wskazywania poszczególnych lokalizacji i powiązań wykorzystano makietę terenu Parku i jego sąsiedztwa w skali 1: 4000. Można było na niej zobaczyć m.in. okoliczny kontekst oraz ukształtowanie terenu, szczególnie wyeksponowane, aby wskazywać m.in. utrudnienia w pokonywaniu dużych różnic wysokości czy miejsca, gdzie konieczne będą specjalne rozwiązania inżynierskie (np. estakada w przebiegu połączenia szynowego wzdłuż tzw. Nowej Bulońskiej).

Punkty konsultacyjne
źródło: A2P2

Wnioski z punktów konsultacyjnych

Atmosfera w punktach konsultacyjnych

Mieszkańcy chętnie zatrzymywali się w punktach, aby porozmawiać. Niektórzy przychodzili specjalnie w ogłoszone wcześniej miejsca rozstawienia punktów, aby podzielić się uwagami. Atmosfera rozmów była zwykle optymistyczna – zdecydowana większość mieszkańców wyraziła zadowolenie w związku z planami utworzenia nowego, dużego parku. Bardzo ucieszyła ich wiadomość o wstrzymaniu nowej zabudowy mieszkaniowej na miejskich terenach. Z rozmów poznano nie tylko oczekiwania odnośnie docelowej formy Parku, ale pozyskano także wiele informacji, które pozwalają zrozumieć relacje między dzielnicami oraz ustalono obszary, z jakimi utożsamiają się ich mieszkańcy. W tym kontekście na pierwszy plan w rozmowach wybijała się ul. Świętokrzyska jako największa bariera na analizowanym obszarze.

Preferowany charakter Parku

„Nie zepsujcie nam tego, co już tu mamy” – ten postulat pojawiał się bardzo często w wypowiedziach rozmówców. Odnosili się oni przede wszystkim do obecnych na terenie Parku naturalnych, atrakcyjnych obszarów oraz do już istniejącego zagospodarowania, m.in. wokół zbiorników retencyjnych. Zdaniem większości mieszkańców urządzenie Parku powinno polegać przede wszystkim na minimalnych ingerencjach w zieleni oraz doposażaniu i rozwijaniu obecnej infrastruktury, ale bez usuwania lub przekształcania już istniejących części zagospodarowania. Jeżeli miałyby się pojawić nowe urządzenia i infrastruktura, to wyłącznie w wyznaczonych rejonach. Sugerowano wyraźny podział na obszary naturalne, które zdaniem uczestników procesu konsultacyjnego powinny stanowić większość powierzchni Parku oraz na bardziej intensywnie zagospodarowane. To założenie zostało uwzględnione w koncepcji urbanistycznej, a zakres tego rozgraniczenia zweryfikowano z przyrodnikami opracowującymi inwentaryzację środowiskową.

Niektórzy sugerowali, aby części „naturalnych” wcale nie przekształcać, ewentualnie wprowadzić tam zwirowe ścieżki piesze i rowerowe. Osoby przychylające się do tej opinii wskazywały, aby unikać typowo miejskich elementów, takich jak utwardzone place czy fontanny. Z kolei z propozycją stosowania naturalnych materiałów, takich jak drewno czy wiklina, jako budulca małej architektury i placów zabaw, zgadzała się większość osób,

zmęczonych krzykliwą kolorystyką osiedlowych terenów rekreacyjnych. W części „zurbanizowanej” zdaniem uczestników procesu konsultacyjnego mogłyby znaleźć się urządzenia sportowe, w tym boiska, których brakuje w niektórych częściach południowych dzielnic lub kawiarnie. Tam można by wprowadzić więcej powierzchni utwardzonych oraz sporo rekreacyjnego i sportowego wyposażenia (obecnie takie miejsca powstają, finansowane z Budżetu Obywatelskiego). Jako obszary, które mogłyby zacząć być wykorzystywane w celach rekreacyjnych wskazywano zbiorniki Świętokrzyska I i II, gdzie mieszkańcy sugerowali m.in. wypożyczalnię kajaków i rowerów wodnych. Z uwagi na konieczność ochrony żyjącej tam fauny i flory ten sposób użytkowania nie będzie jednak możliwy i nie dyskutowano o nim szczegółowo.

Wiele rozmów dotyczyło zakresu Parku. Postulowano (zwłaszcza mieszkańcy Oruni Górnej - Gdańska Południe) włączenie w Park tzw. Trzciniowska i położonego przy nim zalesienia. Część konsultowanych osób wskazywała na potrzebne połączenia z okolicznymi punktami docelowymi. Pojawiły się m.in. pojedyncze głosy odnośnie konieczności poprowadzenia pieszych i rowerowych tras m.in. do centrum handlowego i logistycznego przy ul. Przywidzkiej.

Zagadnienia związane z jakością zamieszkania

Konsultowane osoby często mówiły o cenach nieruchomości jako ważnym czynnikiem skłaniającym do osiedlenia się w południowych dzielnicach. Jednocześnie w punktach pojawiło się wiele osób, które mieszkają tam tymczasowo (planują przeprowadzkę, są młode i raczej nie zostaną tam na dłużej). Niektórzy właśnie przeprowadzali się, ale w obrębie dzielnicy, np. do większych lub lepiej położonych mieszkań, ponieważ pomimo pewnych niedogodności, zwłaszcza transportowych, mieszka im się w okolicy dość wygodnie. Do szczególnie zadowolonych wśród uczestników procesu konsultacyjnego należą seniorzy, zwłaszcza, jeśli mają w pobliżu usługi i lubią dużo spacerować. Nie ma dla nich jednak innych sposobów spędzania czasu i chętnie skorzystaliby z oferty kulturalnej lub odwiedziliby lokalną kawiarnię, najlepiej na trasie rekreacyjnych spacerów.

Jednym z najczęściej pojawiających się w rozmowach problemów był zapach z Szadółek – wskazywano miejsca, gdzie jest on najbardziej uciążliwy i sugerowano stworzenie barier w postaci gęstej zieleni albo np. pachnących drzew iglastych (pomysł po konsultacji z arch. krajobrazu uwzględniono w koncepcji). Jako duży problem wymieniano również hałas i to nie tylko komunikacyjny, ale również generowany w miejscach sportu i rekreacji. Sugerowano np., aby utworzyć strefę głośną przy zbiorniku Świętokrzyska II i strefę ciszy z ławkami i przestrzenią piknikową przy zbiorniku Świętokrzyska I. Jako najbardziej uciążliwe wskazywano boiska oraz postulowany przez wiele osób skate park.

Budżet Obywatelski (BO)

Wiele podchodzących do punktów konsultacyjnych osób myślało, że chodzi o Budżet Obywatelski 2021, którego finał zbliżał się w czasie trwania konsultacji, a w przestrzeniach publicznych i mediach pojawiało się sporo plakatów i informacji na ten temat. Mieszkańcy są aktywnie zaangażowani w tę inicjatywę i doceniają jej efekty. Wskazywali jednak, że niekiedy nowe inwestycje z BO realizowane w nieprzemyślanych miejscach i należało by wprowadzić porządek w tym zakresie (w koncepcji urbanistycznej wskazano miejsca przeznaczone na ten cel). Wśród najczęściej wymienianych inwestycji wymieniano m.in. skate park, miejsca do grillowania i inne elementy szerzej opisane w podrozdziale „Budżet Obywatelski – przykłady możliwych projektów”. Oprócz podobnych urządzeń wspomniano jednak dużo o działaniach na rzecz zieleni, w tym m.in. dosadzeniach nowych drzew czy realizacji ogrodów, np. terapeutycznych.

Mobilność

Szybkość i sprawność przemieszczania się w obrębie dzielnicy była wymieniana jako najważniejsza kwestia. Młodsze osoby okazywały się zwykle bardziej świadome wagi zrównoważonego transportu, a także częściej korzystają z tramwaju, roweru. Wiele ważnych punktów, m.in. sklepy, i szkoły, jest położonych blisko geograficznie, ale nie zawsze można się do nich łatwo dostać. Wskazano najważniejsze potrzebne połączenia, w tym piesze mostki nad jarami oraz ciągi piesze i rowerowe, które spełniają dziś dość dobrze swoją rolę, lecz brakuje wzdłuż nich

Grupy użytkowników zidentyfikowane w punktach konsultacyjnych

Z uwagi na dużą i zróżnicowaną grupę konsultowanych w punktach osób, możliwe było stworzenie „katalogu” użytkowników o różnych oczekiwaniach i potrzebach.

Najważniejsze oczekiwania konsultowanych osób pokrywały się, odnosząc się przede wszystkim do preferowanego naturalnego charakteru Parku oraz inwestycji w podstawowe elementy wyposażenia, takie jak oświetlenie, wygodne, bezpieczne ścieżki czy mała architektura. Rozmowy w punktach konsultacyjnych wskazały jednocześnie na kilka głównych grup użytkowników przyszłego Parku, mieszkających w obszarze objętym konsultacjami, których potrzeby i oczekiwania różnią się. Potrzeby te zależą m.in. od wieku, sytuacji zawodowej czy rodzinnej, ale także od szczególnych potrzeb i ograniczeń związanych ze zdrowiem, od uprawianych sportów czy np. posiadania psa, którego trzeba regularnie wyprowadzać.

W rozdziale krótko opisano charakterystyki i podstawowe oczekiwania poszczególnych grup. Część z nich może się pokrywać – np. rodzice małych dzieci są zwykle osobami aktywnymi zawodowo, niektórzy seniorzy mogą mieć problemy z mobilnością, a wśród prawie wszystkich grup użytkowników można spotkać właścicieli psów. Podział na grupy względem potrzeb wskazuje przede wszystkim, na jakiego rodzaju zagospodarowania i infrastruktury istnieje zapotrzebowanie.

RODZINY Z MAŁYMI DZIEĆMI

Rodziny z małymi dziećmi stanowią grupę szczególnie liczną i widoczną w południowych osiedlach Gdańską – w przestrzeniach publicznych widać wielu rodziców z wózkami, a osiedlowe place zabaw zwykle są pełne.

Infrastruktura do zabawy dla małych dzieci jest obecnie dość dobra. Są one najlepiej „obsłużoną” grupą pod względem dostępnej w południowych dzielnicach infrastruktury rekreacyjnej. Wynika to m.in. z obowiązku realizacji placów zabaw w nowych inwestycjach mieszkaniowych. Wskazane jest jednak zapewnienie dla nich bardziej rozbudowanej infrastruktury do zabawy w Parku, z bogatym wyposażeniem, które rzadko pojawia się w ograniczonej przestrzeni osiedli.

Do szczególnej grupy rodziców mniejszych dzieci należą młode mamy, których z uwagi na strukturę demograficzną południowych dzielnic mieszka tam wyjątkowo dużo. Podczas urlopów macierzyńskich często spacerują z wózkami po okolicy, więc kluczowe są dla nich dobre nawierzchnie i możliwość robienia pętli różnych długości. Dobrze, gdyby na trasie można było kupić kawę, skorzystać z toalety z przewijakiem i schować się przed deszczem.

STARSZE DZIECI

Grupa ta obejmuje dzieci w wieku szkolnym, które mogłyby korzystać z osiedlowych placów zabaw, jednak są one przeznaczone głównie dla maluchów. Zjeżdżalnie czy huśtawki są za małe, a zabawa na nich zbyt powtarzalna dla nieco starszych dzieci.

Wskazane jest wyposażenie rozwijające wyobraźnię, z elementami edukacji ekologicznej, np. kłody, kamienie, miejsca do wspinaczki (ścianki, „pająki”, parki linowe, tyrolki). Chociaż należące do tej grupy dzieci spędzają czas głównie z rodzicami, zaczynają też eksplorować okolice domu, szkoły lub innych regularnie uczęszczanych miejsc same, z rodzeństwem lub rówieśnikami.

Rodzice wskazywali na potrzebę budowy większych placów zabaw dla różnych grup wiekowych, ponieważ place przeznaczone są zwykle dla maluchów i nie ma jak korzystać z nich całą rodziną. Wskazywano także, że przydatne jest umieszczanie obok placów także atrakcji dla dorosłych oraz toalet. Preferowane było wyposażenie z naturalnymi elementami (drewno), a także propozycje ścieżek ekologiczno-edukacyjnych, z których mogłyby korzystać nie tylko rodziny, ale i placówki edukacyjne.

„WCZESNE NASTOLATKI” (przełom szkoły podstawowej i średniej)

„Wczesne nastolatki” to grupa, która szczególnie szybko powiększa się w południowych dzielnicach. Za wzrostem tym nie nadąża przeznaczona dla tej grupy infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

Podczas konsultacji często zgłaszano zapotrzebowanie na urządzenie części Parku z myślą o potrzebach tych użytkowników. Najczęściej (zwłaszcza chłopcy) wymieniano skate park, najlepiej zorganizowany w taki sposób, aby oprócz ćwiczenia jazdy na deskorolce można było tam posiedzieć i popatrzeć. Dziewczeta oprócz skate parku wskazywały bardziej na miejsca do posiedzenia, np. altany, w których można przebywać bez względu na pogodę, a także na tereny zieleni do spacerowania. Zamiast jednego centralnego miejsca dla młodzieży preferowano kilka mniejszych z uwagi na odczuwaną w dzielnicach „rejonizację”, a także unikanie większych skupisk. Infrastruktura nie musi jednak być rozproszona tak bardzo, jak dla maluchów. Starsze dzieci chętnie eksplorują „dzikie” obszary, przekraczając m.in. barierę ul. Świętokrzyskiej, gdy przychodzą do Parku z Oruni Górnej - Gdańska Południe.

Młodsza młodzież nie wyrażała potrzeby lokalizowania na terenie Parku kawiarni lub gastronomii, radząc sobie z zakupami w lokalnych sklepikach.

MŁODZIEŻ (szkoła średnia)

W południowych dzielnicach nie ma ani jednej szkoły średniej, lecz zapotrzebowanie na taką placówkę będzie rosło z uwagi na strukturę demograficzną tego obszaru.

Dopóki nie powstanie szkoła ponadpodstawowa, młodzież będzie musiała dojeżdżać do placówek położonych w innych częściach miasta. Dlatego najważniejsze będą dla niej sprawne połączenia komunikacją miejską, w tym łatwy i szybki dostęp do przystanków. Ponieważ młodsze pokolenie elastycznie korzysta z różnych środków transportu, w tym rowerów, hulajnóg i innych urządzeń transportu osobistego, szczególnie istotne będą dla jego przedstawicieli spójne i bezpieczne połączenia dzielnicowe. Prawdopodobnie część wybierze także rower jako środek transportu prowadzący bezpośrednio do celu - szkoły, zajęć dodatkowych czy rozrywki w innej dzielnicy. Potrzeby rekreacyjne tej grupy nie różnią się znacznie od zajęć „wczesnych nastolatków”.

MŁODZI DOROŚLI (studenci/młode osoby pracujące)

Z uwagi na rosnące ceny nieruchomości odsetek młodych dorosłych w południowych dzielnicach, gdzie mieszkania są tańsze niż w pozostałych częściach Gdańska, prawdopodobnie znacznie się zwiększy. Wynajmują studentkie mieszkania lub decydują się na zakup swojej pierwszej nieruchomości. Dla osób poszukujących niezależnego lokum – również tymczasowo, na zasadach najmu – dzielnice te stanowią stosunkowo dostępną finansowo opcję.

Młodzi dorośli to szczególnie mobilna grupa – nierzadko studiuje i pracują jednocześnie, potrzebując szybkich i elastycznych środków transportu. Osoby te są zwykle świadome wagi zrównoważonej mobilności. Często korzystają z tramwaju, roweru czy hulajnogi, podobnie jak młodzież. Część z nich korzysta jednak z auta, również na co dzień, ale dla niektórych utrzymanie samochodu może być poza zasięgiem finansowym.

Wśród zgłoszonych przez tę grupę potrzeb przeważały punkty gastronomiczne, kawiarnie, a także infrastruktura sportowa.

WŁAŚCICIELE PSÓW

Trudno dokładnie oszacować liczbę gospodarstw domowych posiadających psy, lecz w punktach konsultacyjnych zatrzymywało się wiele osób spacerujących z psami albo zgłaszających, że posiadają czworonoga.

Właściciele psów podkreślali, że w dzielnicach bardzo brakuje odpowiedniej infrastruktury. Wspominano przede wszystkim o potrzebie realizacji dużego wybiegu, najlepiej z podziałem na część dla mniejszych i większych psów. Wystarczyłoby jedno takie miejsce, bo zdaniem właścicieli, jeśli już i tak idą na dłuższy spacer z psem, są gotowi pokonać większe odległości.

Wskazywana była także konieczność rozmieszczenia w Parku, nie tylko w rejonie wybiegów, koszy na psie odchody.

OSOBY AKTYWNE ZAWODOWO

Jest to zdecydowanie największa grupa mieszkańców w południowych dzielnicach Gdańska. Z uwagi na monofunkcyjny mieszkaniowy charakter tej części miasta muszą codziennie dojeżdżać do pracy poza swoje miejsce zamieszkania. Pracują m.in. w skupiskach miejsc pracy na Dolnym Tarasie, do którego dojeżdżają samochodem (wiele głosów odnosiło się do korków i problemów z parkowaniem) lub transportem publicznym (zwłaszcza, jeśli mieszkają blisko przystanków komunikacji miejskiej). Pojedyncze osoby przemieszczają się rowerem, także na większe odległości.

Logistyka codziennego dnia jest dużym wyzwaniem - po drodze do i z pracy mieszkańcy zawożą lub odbierają dzieci z placówek edukacyjnych, robią zakupy i załatwiają inne sprawy. W tygodniu szczególnie jest dla nich ważna dostępność usług (stąd wygodne i bezpieczne połączenia przez park „przybliżą” im poszczególne miejsca docelowe), a w dni wolne - możliwość odpoczynku i korzystania z parkowych atrakcji.

Wśród aktywnych zawodowo osób w południowych dzielnicach mieszka także wielu obcokrajowców, w tym m.in. duża grupa osób z Ukrainy. Zwykle są zadowoleni z warunków życia w dzielnicy, a ich oczekiwania nie różnią się od innych grup.

SENIORZY

Południowe dzielnice są „najmłodsze” demograficznie w skali całego Gdańska, stąd grupa seniorów jest obecnie stosunkowo niewielka. Zauważalny jest jednak trend przeprowadzania się w te rejony starszych osób, które z jednej strony poszukują niedrogich, niedużych mieszkań, a jednocześnie preferują spędzanie czasu wśród zieleni i aktywny styl życia. Największe skupisko seniorów zauważalne jest w najstarszej części Ujeściska.

Wielu seniorów jest zadowolonych z miejsca zamieszkania, zwłaszcza, jeśli mają w pobliżu usługi i lubią dużo spacerować, ale nie ma dla nich innych ofert spędzania czasu. Część przeprowadziła się w nowe miejsce, ale nie mają jeszcze znajomych i ważne są dla nich miejsca spotkań i integracji. Brakuje miejsc do spotkań gdzie można by było porozmawiać i spędzić czas, np. kawiarni.

Wśród wymienianych problemów powtarzały się te związane z mobilnością. Seniorzy korzystają głównie z transportu publicznego, ale mają trudności z dostaniem się do przystanków. Szczególnie ważny jest dla nich wygodny i bezpieczny dostęp oraz rozwiązania ułatwiające pokonanie różnic wysokości.

UPRAWIAJĄCY SPORT

Wielu mieszkańców odwiedzających punkty konsultacyjne, w różnym wieku i różnych płci, wspominało o uprawianiu sportu.

Szczególnie popularny w Parku sport to bieganie. Grupy mieszkańców spotykają się nawet regularnie w celu wspólnych ćwiczeń – biegają wówczas pętlami wokół zbiorników. Jest to jednak ciągle ta sama trasa o stałej długości. Biegacze potrzebują miejsca zbiórki (i rozgrzewki) oraz pętli różnej długości, z dobrą nawierzchnią do biegania, która nie musi być wykonana z kostki, dobrze sprawdzają się też nawierzchnie mineralne.

Zgłaszano także potrzebę umieszczenia w Parku m.in. urządzeń do kalisteniki, boisk do piłki nożnej (zwłaszcza w zachodniej części Parku). Na polanach piknikowych mogą być organizowane zajęcia typu crossfit albo joga.

Wiele rozmów dotyczyło też dróg dla rowerów, które zdaniem mieszkańców powinny być oddzielone od ciągów pieszych. Jest to ważne zwłaszcza w pogodne dni, kiedy w Parku jest dużo spacerowiczów i rowerzystów i zdarzają się niebezpieczne, bliskie kolizji sytuacje. Nawierzchnie nie muszą być wszędzie utwardzone (np. asfaltowe), w części Parku o naturalnym charakterze akceptowalne byłyby nawierzchnie żwirowe, jak w Parku Reagana. Ważne, aby myśleć o rowerze jako o środku transportu, a nie wyłącznie o urządzeniu rekreacyjnym.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Biorąc pod uwagę, że ograniczenia sprawności związane są m.in. z wiekiem, można przypuszczać, że z uwagi na strukturę demograficzną południowych dzielnic grupa osób z niepełnosprawnościami wśród seniorów może być nieznacznie niższa niż w innych częściach miasta.

Nie dotyczy to jednak osób z niepełnosprawnościami w pozostałych grupach wiekowych, w tym dzieci, które oprócz integracyjnych placówek edukacyjnych potrzebują także specjalnej infrastruktury zarówno do zabawy, jak też służącej celom terapeutycznym. Np. dla terapii dzieci z dysfunkcjami przydatne mogą być ogrody sensoryczne.

Oдноśnie zagadnień mobilności, gdańskie standardy dostępności przewidują wytyczne odnośnie przestrzeni publicznych zgodnych z zasadami projektowania uniwersalnego, lecz kwestia zbyt długich tras, jakie należy pokonać np. do punktów usługowych czy przystanków komunikacji miejskiej, jest szczególnie trudnym zagadnieniem w rozproszonych osiedlach południowych dzielnic. Połączenia przez Park, które zapewniają znaczne skróty, pozwolą na częściowe rozwiązanie tego problemu.

Spacery diagnostyczne

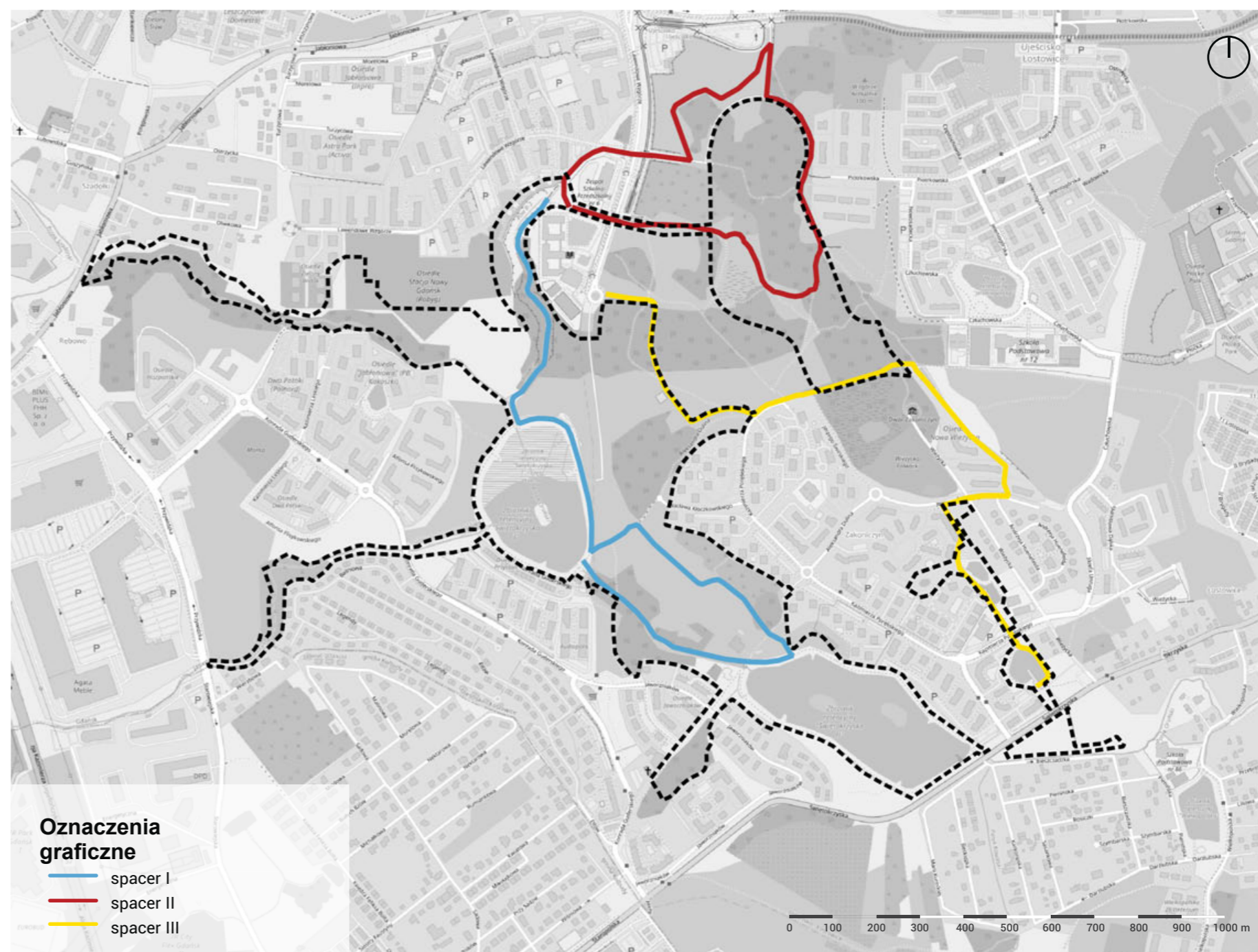
Trzy spacery po terenie przyszłego Parku odbyły się w sobotę 6 listopada o godzinie 11:00 i 13:00 oraz w niedzielę 7 listopada o godzinie 11:00. Wybrano komplementarne trasy tematyczne, pozwalające na poznanie części przyszłego Parku o różnym charakterze:

- szlak niebieski – zaplanowany wzdłuż potoków i zbiorników, co pozwoliło poruszyć temat wody w Parku i jej retencji,
- szlak czerwony – przebiegał przez planowane Centrum Dzielnicy Gdańska Południe oraz najbardziej naturalną część całego Parku,
- szlak żółty – przebiegał śladem parku osiedlowego i planowanych inwestycji: Nowa Unruga, Zbiornik Retencyjny i Osiedle PB Górski.

Z uwagi na złe warunki pogodowe oraz fakt, że większość mieszkańców dobrze zna obszar przyszłego Parku, spacer nie cieszył się dużą popularnością. Wzięli w nich udział m.in. członkowie lokalnych rad dzielnic oraz mieszkańcy żywo zainteresowani przyszłością obszaru. Spacer spełnił swój cel: prowadzący uzyskali znacznie bardziej szczegółowe uwagi na temat poszczególnych lokalizacji niż było to możliwe w punktach konsultacyjnych, gdzie dysponowano tylko makietą.

Wnioski ze spacerów były zbliżone do informacji otrzymanych w punktach konsultacyjnych, lecz wskazywano na konkretne miejsca, m.in. niezbędne do zagospodarowania obszary, interesujące widoki – uwzględnione w koncepcji urbanistycznej.

Ponieważ spacer odbył się niedługo po utworzeniu grupy „Betonowy Park Południowy”, sprzeciwiającej się realizacji osiedla firmy Moderna Life na zachodnim brzegu zbiornika Świętokrzyska I, sporo uwagi poświęcono temu tematowi. Mieszkańcom i radnym przekazane zostały wyjaśnienia odnośnie sytuacji własnościowej i planistycznej.

Spacery diagnostyczne
źródło: A2P2

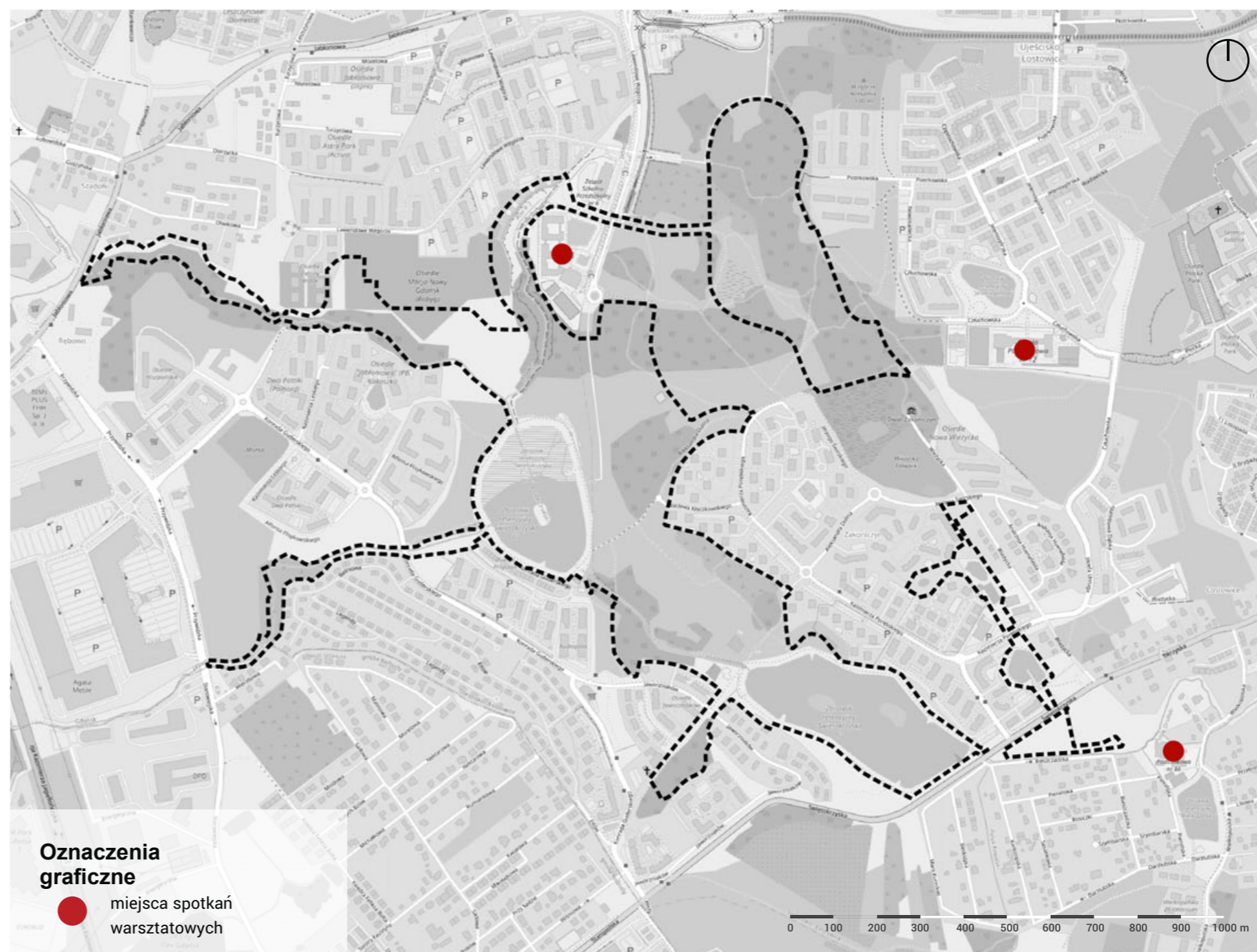

Spotkania warsztatowe

Po zrealizowaniu części diagnostycznej procesu zorganizowano trzy spotkania warsztatowe, po jednym w każdej z dzielnic. Ich celem było wspólne z uczestnikami uszczegółowienie uzyskanych w trakcie rozmów w punktach konsultacyjnych wytycznych.

Uczestniczyły w nich głównie osoby już bardzo zaangażowane w życie dzielnic – przede wszystkim radne i radni oraz mieszkające w okolicy osoby związane z branżą projektową. Chociaż godziny warsztatów ustalono na wieczór, gdy mieszkańcy są bardziej dostępni czasowo, frekwencja na warsztatach okazała się niska. W każdym ze spotkań uczestniczyło ok. 6-7 osób, w związku z czym zrezygnowano z pierwotnych planów podziału grupy na stoliki projektowe i wszyscy pracowali wspólnie na jednej makiecie, w kameralnej atmosferze.

Warsztaty rozpoczynały się od prezentacji wstępnych założeń dotyczących Parku oraz wyników wykonanych już badań diagnostycznych. Pokazano też na makiecie porównanie wielkości terenu przeznaczanego pod Park z innymi gdańskimi lokalizacjami, m.in. Parkiem Reagana, Oliwskim czy zagospodarowaniem okolic Stadionu. Po krótkiej dyskusji rozpoczynała się praca projektowa, moderowana w taki sposób, aby po kolei ustalić rekomendowane strefowanie Parku na obszary o różnym charakterze, niezbędne powiązania oraz lokalizację infrastruktury rekreacyjnej i sportowej (boiska, wybiegi dla psów, skate park itp.). Uczestnicy odbierali pozytywnie interaktywną formułę spotkań, co może być dobrą rekomendacją dla kolejnych warsztatów projektowych prowadzonych przy okazji podobnych tematów. Wszystkie spotkania odbyły się według zasad reżimu sanitarnego.

Miejsca spotkań warsztatowych
źródło: A2P2

Spotkanie warsztatowe I
3 listopada, 18:00-20:00
Szkoła Podstawowa nr 86 im. Prof. J.Sampa
ul. Wielkopolska 20
Orunia Górna - Gdańsk Południe

Oprócz prowadzących spotkanie ekspertów z firmy A2P2 w warsztatach uczestniczyli także Architekt Miasta i projektanci z Biura Rozwoju Gdańska. Uczestnicy, w tym osoby reprezentujące Radę Dzielnicy, przychylnie wypowiedzieli się na temat przedstawionych pomysłów. Najważniejszym postulatem, który wybrzmiał już wcześniej na zorganizowanych w Oruni Górnej - Gdańsku Południe punktach konsultacyjnych, było włączenie w obręb Parku Trzcinowiska wraz z sąsiednim zalesieniem oraz zapewnienie wygodnego, bezpiecznego połączenia z Parkiem przez ulicę Świętokrzyską. Zaprezentowana propozycja pieszo-rowerowego połączenia przez przepust pod ulicą, a następnie wykorzystanie dostępu serwisowego wzdłuż rowu melioracyjnego, spotkała się z akceptacją.

Spotkanie warsztatowe II
8 listopada, 18:00-20:00
Szkoła Podstawowa nr 12
ul. Człuchowska 6
Ujeścisko - Łostowice

Podobnie jak podczas pierwszego warsztatu, postulowano włączenie Trzcinowiska w obszar Parku. Dyskutowano także na temat zielonego ciągu biegnącego przez teren należący do firmy Górski, zaplanowanego jako połączenie Parku Dulina z rejonem przy zbiorniku Świętokrzyska I. Zdaniem uczestników zielone i szerokie połączenie w tym miejscu stanie się intuicyjną trasą łączącą największe części Parku, rozdzielone osiedlem. Podobną się także pomysł zapisania w planie miejscowym konieczności zrealizowania pierzei z parterami handlowo-usługowymi, otwartymi na park Dulina.

Dużo czasu poświęcono także infrastrukturze sportowej, wskazując na potrzebę realizacji dużego boiska. Wskazano, że „nieformalne” przestrzenie do gry w piłkę nożną, czyli duże trawniki, niekoniecznie się sprawdzają i szkoda byłoby wprowadzać dużą ilość zieleni o tak niskiej bioróżnorodności zamiast bogatszego zagospodarowania krajobrazowego. Wskazano trzy propozycje lokalizacji wybiegu dla psów oraz dwie dla skate parku (preferowana lokalizacja w miejscu, gdzie i tak jest hałas: albo w rejonie nowej estakady, albo przy pętli tramwajowej w okolicy).

Zasugerowano także, że być może nie wszystkie obszary włączone w obszar opracowania powinny być nazywane „Parkiem Południowym”, lecz tylko największe, centralnie położone zwarte tereny w rejonie zbiorników Świętokrzyska I i II. Pozostałe, w tym potoki, pętle spacerowe wynikające z sugerowanego rozszerzenia m.in. w kierunku Trzcinowiska i Kozaczkiej Góry, należałoby nazwać inaczej z uwagi na ich odmienny charakter i bardziej peryferyjne położenie.

Spotkanie warsztatowe III
9 listopada, 18:00-20:00
Szkoła Podstawowa nr 6
ul. Lawendowe Wzgórze 5
Jasień

W warsztatach z udziałem projektantów z Biura Rozwoju Gdańska w procesie konsultacyjnym uczestniczyło 5 osób, w tym radni dzielnicy.

Poruszono wiele wątków, dotyczących zarówno samego Parku, jak i wykraczających poza jego zakres. Uczestnicy warsztatów wykazywali się wysoką świadomością i wiedzą w zakresie zrównoważonego transportu. Przyznawali, że z samochodu korzystają z konieczności, ale chętnie używają alternatywnych środków transportu (np. hulajnóg). Bardzo chcieliby przemieszczać się po dzielnicy pieszo. Wskazano najważniejsze skróty między ważnymi punktami dzielnic przez tereny zieleni. Przedyskutowano także możliwości utworzenia rowerowych pętli po wschodniej stronie planowanego Parku – propozycja była już zgłoszona do Urzędu Miejskiego przez jednego z radnych ok. dwa lata temu.

Przecięcie Parku estakadą z torowiskiem jest akceptowalne dla uczestników warsztatów, jednak zdaniem większości Nowa Bulońska nie jest potrzebna z uwagi na równoległe przebiegające połączenia drogowe. Zgadzają się z sugestiami wcześniej wyrażonymi przez mieszkańców, że połączenie szynowe jest jak najbardziej wskazane, ale ulica niekoniecznie. Uczestnicy optowali za PKM jako szybszym połączeniem niż tramwaj, który jedzie okrężną trasą.

Wskazano, że nie wszystkie propozycje w Budżecie Obywatelskim są prze-myślane. Zdarza się, że pewne pomysły nie odpowiadają charakterem lub funkcją wskazanej lokalizacji (np. place zabaw na bardzo zadrzewionych terenach), ale zostają wybrane w głosowaniu. Wyrażono potrzebę stworzenia spójnych wytycznych, które pozwoliłyby na dyskusję na etapie składania wniosków, w którym miejscu Parku najlepiej byłoby umieścić proponowane zagospodarowanie.

Przeanalizowano możliwości ustalenia przebiegu ścieżek wzdłuż potoków objętych wstępnie proponowanymi granicami Parku. Problem może pojawiać się w przypadku Potoku Kozackiego, na którego początku jest przestrzeń na ścieżkę (stanowiąca jednocześnie własność gminy), ale dalej na zachód jest zbyt wąsko.

Zgłoszone zostało zapotrzebowanie na miejsce, w którym można by organizować większe imprezy (np. muszla koncertowa). Pomysł lokalizacji w dzielnicy skate parku nie spotkał się z entuzjazmem z uwagi na generowanie hałasu.

Poruszony został także dyskusyjny temat osiedla planowanego bezpośrednio na zachodnim brzegu Zbiornika Świętokrzyska I. Radni zgłosili chęć porozmawiania z firmą Moderna Life ws. utworzenia pieszego połączenia do zbiornika pomiędzy nowymi budynkami.

Spotkanie warsztatowe z mieszkańcami
źródło: A2P2

Makieta robocza używana podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami
źródło: A2P2

Spotkanie warsztatowe z mieszkańcami
źródło: A2P2

Spotkanie warsztatowe z mieszkańcami
źródło: A2P2

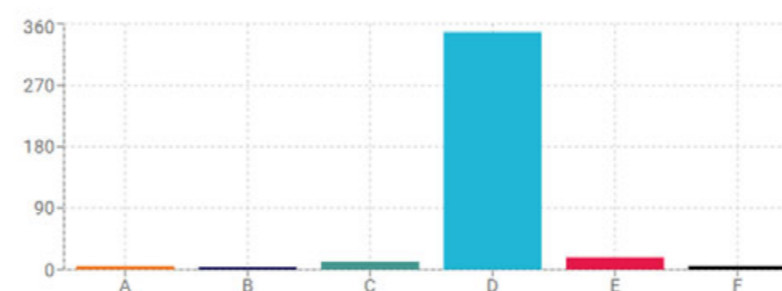
Geoankieta

Geoankieta to internetowe narzędzie pozwalające na zaznaczenie na interaktywnej mapie konkretnych wskazań w przestrzeni. Odpowiedzi są następnie grupowane i pozwalają na utworzenie schematów "map ciepła" przedstawiających najczęstsze odpowiedzi ankietowanych osób. Pozwala to w czytelny i jednoznaczny sposób zrozumieć zarówno istniejące uwarunkowania, jak i preferencje respondentów.

Geoankieta dotycząca Parku Południowego, przeprowadzona w okresie 4-18 listopada, koncentrowała się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z obecnym i oczekiwanym sposobem użytkowania Parku, głównych miejsc i sposobów docierania do Parku, tras spacerów i najczęstszych aktywności. Została także uzupełniona o pytania ankietowe niewymagające oznaczania lokalizacji, dotyczące m.in. preferowanego charakteru Parku. Geoankieta, podobnie jak komunikacja w projekcie, była udostępniona w czterech językach. Uzyskano 754 odpowiedzi, w tym zdecydowana większość respondentów korzystała z polskojęzycznej wersji (zaledwie 9 osób skorzystało z wersji angielskiej, 4 z ukraińskiej i 3 z rosyjskiej).

Geoankiety wypełnili głównie mieszkańcy Ujeściska i Jasienia, w tym przede wszystkim osoby z Lawendowego Wzgórza, Zakoniczyna, Osiedla Miłego i rejonów ul. Guderskiego. W mniejszym stopniu – mieszkańcy Oruni Górnej - Gdańska Południe, co pokrywało się z mniejszą aktywnością mieszkańców tej dzielnicy w punktach konsultacyjnych. Ankiety wypełniło więcej kobiet niż mężczyzn, główny przedział wiekowy respondentów to 26-45 lat, zdecydowana większość to osoby pracujące. Dominująca grupa przemieszcza się na co dzień autem.

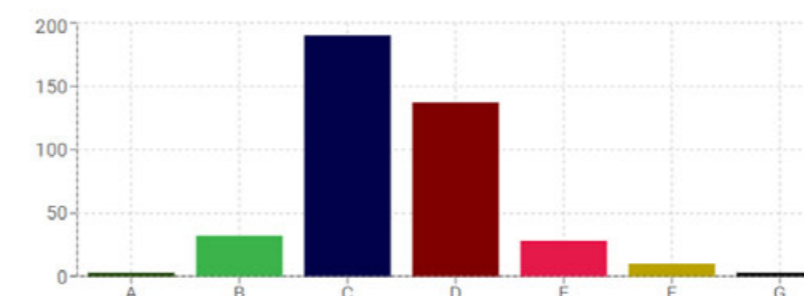
Sytuacja zawodowa (pytanie nieobowiązkowe)

Legenda

A - emeryt   B - uczeń   C - student   D - pracujący
E - osoba zajmująca się gospodarstwem domowym
F - bezrobotny

Podaj swój wiek (pytanie nieobowiązkowe)

Legenda

A - do 18 lat   B - 19-25 lat   C - 26-35 lat   D - 36-45 lat
E - 46-55 lat   F - 56-65 lat   G - pow. 65 lat

MIASTO GDAŃSK ZAPRASZA

GDAŃSKIE WARSZTATY
PROJEKTOWE

PARK POŁUDNIOWY

ZAPLANUJMY GO RAZEM!

GEOANKIETA

PARK POŁUDNIOWY - GEOANKIETA
Geoankieta

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

PYT. 1. WYBIERZ Z LISTY, W JAKI SPOSÓB NAJCZĘŚCIEJ BĘDZIESZ DOCIERAŁ/A DO TERENU PARKU.

(MOŻNA WYBRAĆ DOWOLNĄ LICZBĘ ODPOWIEDZI)

- PIESZO
- ROWEREM/HULAJNOGĄ
- KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ
- SAMOCHODEM
- INACZEJ
- NIE WIEM

PYT. 2. ZAZNACZ NA MAPIE, W KTÓRYM MIEJSCU ZWYKLE WCHODZISZ NA TEREN PARKU (MOŻNA ZAZNACZYĆ MAKSYMALNIE 3 PUNKTY). KLIKNIJ NA TO PYTANIE, ABY MÓC ODPOWIEDZIEĆ NA MAPIE. (0/3)

PYT. 3. ZAZNACZ NA MAPIE ULUBIONE MIEJSCA SPĘDZANIA CZASU NA TERENIE PARKU (MOŻNA ZAZNACZYĆ MAKSYMALNIE 3 PUNKTY). KLIKNIJ NA TO PYTANIE, ABY MÓC ODPOWIEDZIEĆ NA MAPIE. (0/3)

PYT. 4. ZAZNACZ NA MAPIE TWOJE NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANE TRASY PRZEMIESZCZANIA SIĘ (PIESZO, ROWEREM) PO PARKU. (MOŻNA WSKAZAĆ MAKS. 2 TRASY). KLIKNIJ NA TO PYTANIE, ABY MÓC ODPOWIEDZIEĆ NA MAPIE. (0/2)

Wyniki geoankiety

Wyniki geoankiety dotyczące potrzeb i lokalizacji takich elementów jak wejścia do parku, najczęściej uczęszczane trasy czy niezbędne połączenia piesze potwierdziły dane uzyskane wcześniej w punktach konsultacyjnych oraz podczas spacerów i warsztatów.

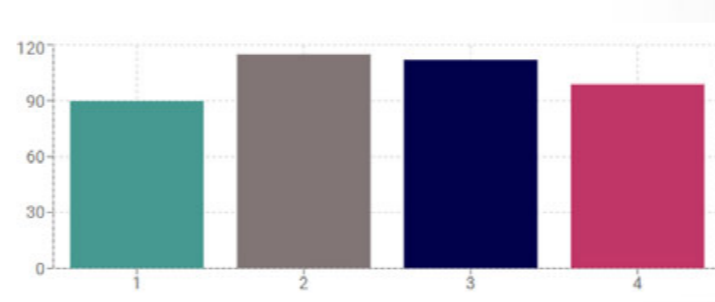
Obszary wskazane do zachowania w formie naturalnej uwzględniono w wytycznych dotyczących zagadnień środowiskowych i krajobrazowych. Jako ulubione miejsca wskazywano przede wszystkim popularne trasy spacerowe wokół zbiorników Świętokrzyska I i II (poza obszarem położonym blisko ul. Świętokrzyskiej) oraz łączący je jar i ścieżkę wzdłuż rowu biegnącego na północ w kierunku Szkoły Podstawowej nr 6.

Najbardziej uczęszczane trasy spacerowe obejmowały już jednak całe trasy wokół zbiorników, a także wskazane na mapie odnogi w kierunku północnym i wschodnim. Ankietowanych poproszono także o naszkicowanie najbardziej potrzebnych nowych tras i wymienienie oczekiwanego w Parku wyposażenia oraz zmian.

Jako najbardziej potrzebne wybrano bazowe elementy wyposażenia takie jak oświetlenie, ścieżki i ławki. Wiele osób wskazało także na dodatkowe zadrzewienia potwierdzając jednocześnie preferencje odnośnie naturalnego charakteru Parku. Wśród dodatkowych propozycji urządzeń pojawiły się m.in. stanowiska do grillowania, toalety i kawiarnie.

Określenie typu charakteru Parku Południowego

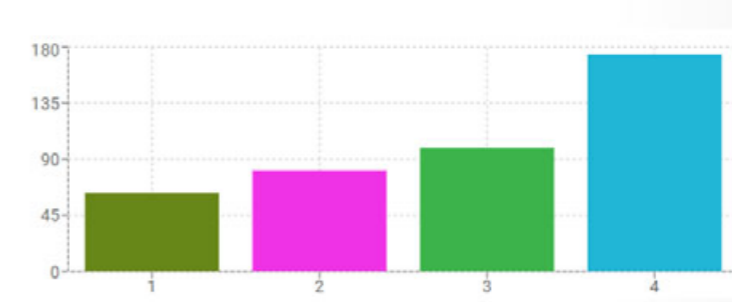
Uporządkowany park leśny - niezbyt gęste drzewa, przyciężona trawa, bez gęstej roślinności

Legenda
1 - zupełnie nie oddaje moich oczekiwań
2 - raczej nie oddaje moich oczekiwań
3 - raczej oddaje moje oczekiwania
4 - bardzo oddaje moje oczekiwania

Dziki park leśny - gęste drzewa, zarośla, naturalne runo leśne

Legenda
1 - zupełnie nie oddaje moich oczekiwań
2 - raczej nie oddaje moich oczekiwań
3 - raczej oddaje moje oczekiwania
4 - bardzo oddaje moje oczekiwania

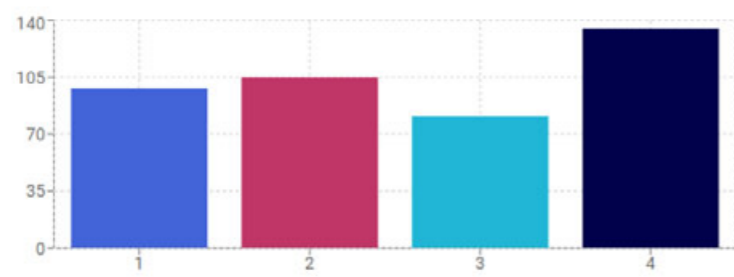
Ulubione miejsca w Parku wskazane przez ankietowanych (strona obok)

źródło: A2P2

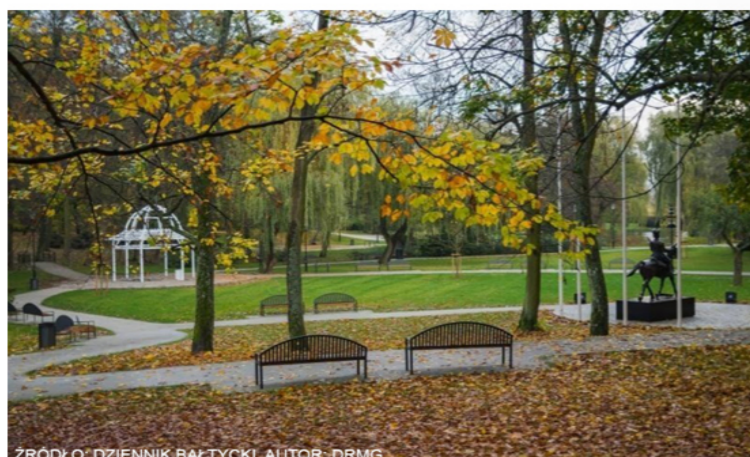
**Ulubione miejsca
w Parku wskazane
przez ankietowanych**

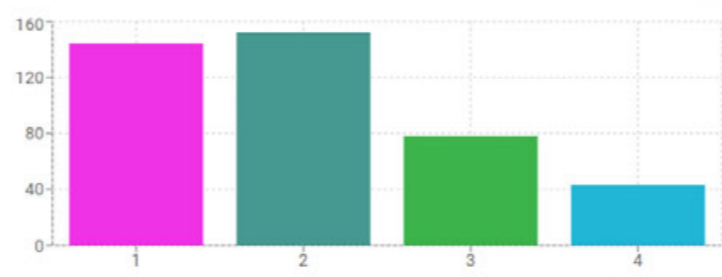
Park tradycyjny - mocno zagospodarowany teren, liczne altany, posągi, fontanny, gęste ścieżki, mało naturalny charakter

Legenda
 1 - zupełnie nie oddaje moich oczekiwań
 2 - raczej nie oddaje moich oczekiwań
 3 - raczej oddaje moje oczekiwania
 4 - bardzo oddaje moje oczekiwania

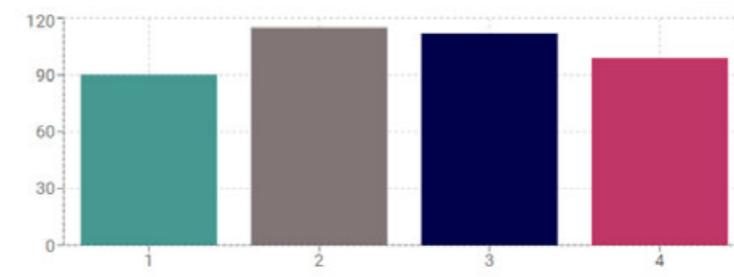
Dziki park z otwartymi terenami - rzadkie drzewa, otwarta przestrzeń, obszerne dzikie polany, niskie zarośla, naturalny charakter

Legenda
 1 - zupełnie nie oddaje moich oczekiwań
 2 - raczej nie oddaje moich oczekiwań
 3 - raczej oddaje moje oczekiwania
 4 - bardzo oddaje moje oczekiwania

Uporządkowany park z otwartymi terenami - rzadkie drzewa, obszerne trawniki i polany, uporządkowany charakter

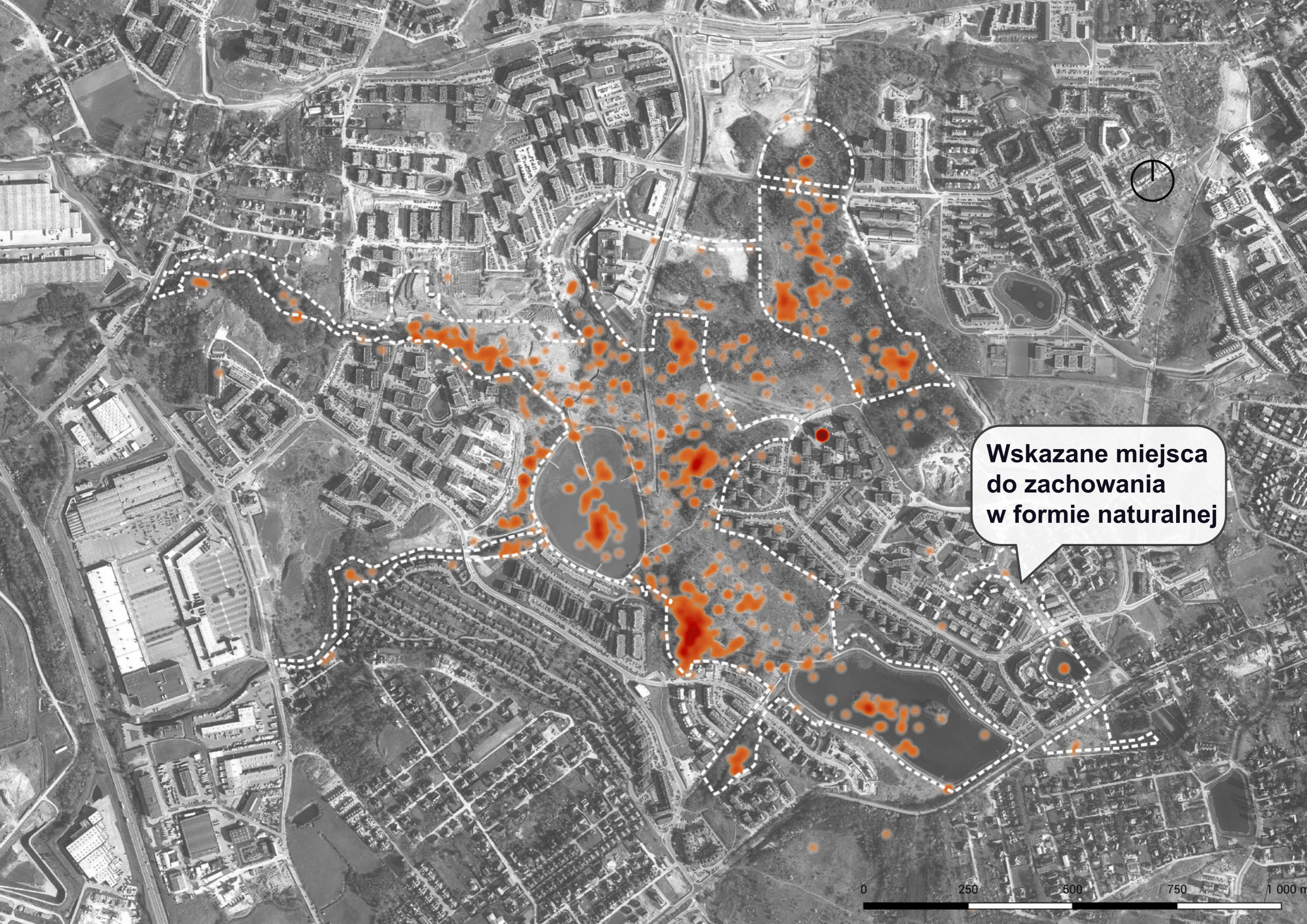

Legenda
 1 - zupełnie nie oddaje moich oczekiwań
 2 - raczej nie oddaje moich oczekiwań
 3 - raczej oddaje moje oczekiwania
 4 - bardzo oddaje moje oczekiwania

Wskazane miejsca do zachowania w formie naturalnej przez ankietowanych (strona obok)
 źródło: A2P2

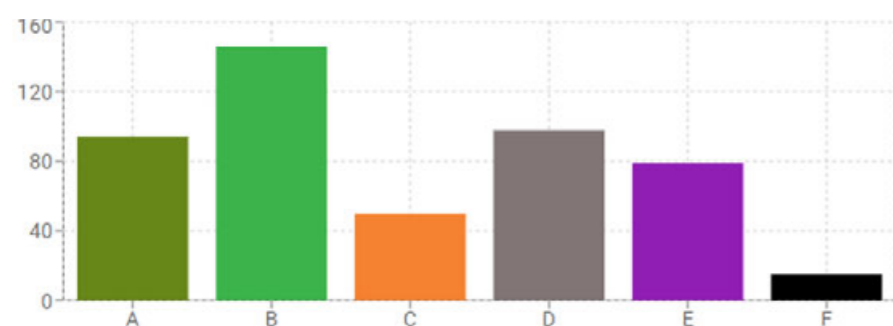

**Wskazane miejsca
do zachowania
w formie naturalnej**

0 250 500 750 1000 m

Odwiedzanie Parku

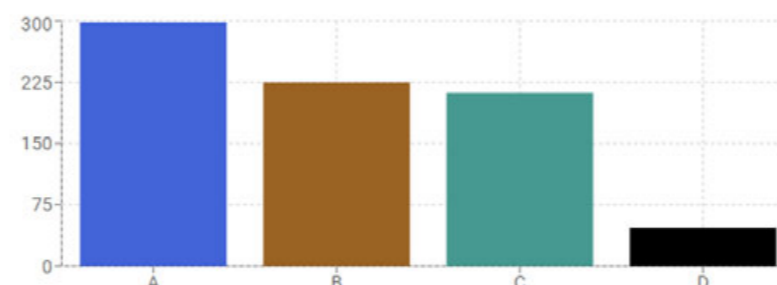
Jak często spędzasz czas na terenie Parku?

Legenda

A - codziennie
 B - kilka razy w tygodniu
 C - tylko w weekendy
 D - kilka razy w miesiącu
 E - rzadziej niż raz w miesiącu
 F - nigdy nie byłem/am

Co sprawia, że odwiedzasz często Park?

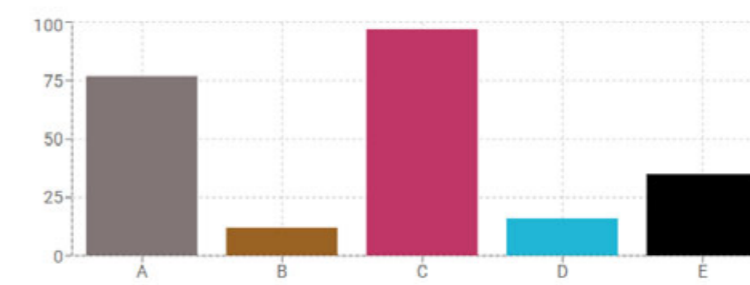
Legenda

A - jest położony blisko od mojego miejsca zamieszkania
 B - jest to jedyny teren zieleni w tej okolicy
 C - są to atrakcyjne tereny spacerowe
 D - jest wyposażony w infrastrukturę do odpoczynku

Najczęstsze własne odpowiedzi:

1. Dobre miejsce na spacer z psem
2. Bogata fauna i flora
3. Przemierzam się do innego punktu poza Parkiem
4. Dziki charakter

Co sprawia, że nie odwiedzasz często Parku?

Legenda

A - jest położony daleko od mojego miejsca zamieszkania
 B - czuję się tam mało bezpiecznie
 C - brakuje infrastruktury do odpoczynku
 D - nie znam terenu Parku
 E - nie ma tam dla mnie nic ciekawego

Najczęstsze własne odpowiedzi:

1. Zapach ze składowiska
2. Brak dojsć oieszych i rowerowych

Najczęściej używanej wejścia na teren Parku wskazane przez ankietowanych (strona obok)

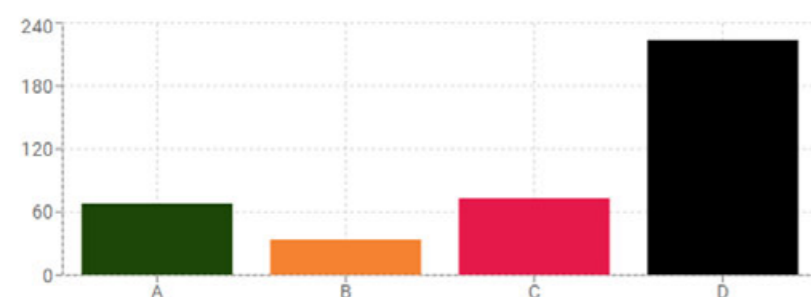
źródło: A2P2

Najczęściej używane wejścia na teren Parku wskazane przez ankietowanych

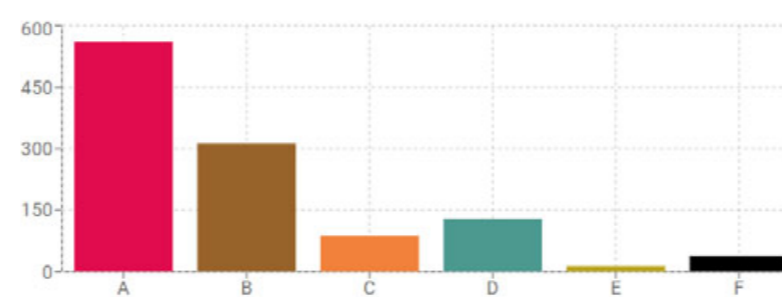
Sposób przemieszczania się i docieranie na teren Parku

Wskaż najczęstszy sposób przemieszczania się na co dzień np. do pracy, do szkoły, na zakupy

Legenda
A - pieszo
B - rowerem/hulajnogą
C - komunikacją publiczną
D - samochodem

Wybierz z listy, w jaki sposób najczęściej będziesz docierał/a do terenu parku

Legenda
A - pieszo
B - rowerem/hulajnogą
C - komunikacją publiczną
D - samochodem
E - inaczej
F - nie wiem

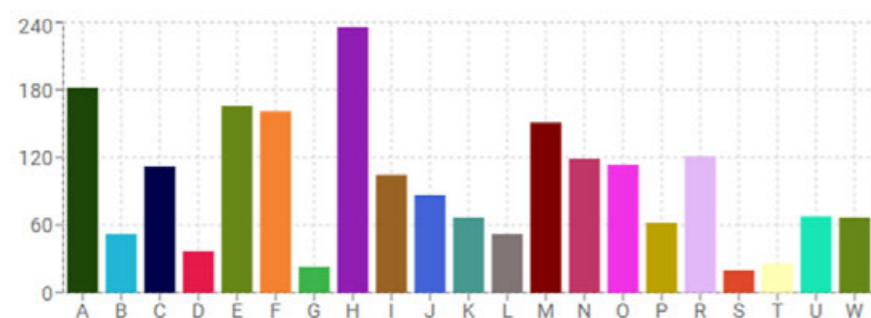
**Miejsca zamieszkania
wskazane przez
ankietowanych**

0 250 500 750 1 000 m

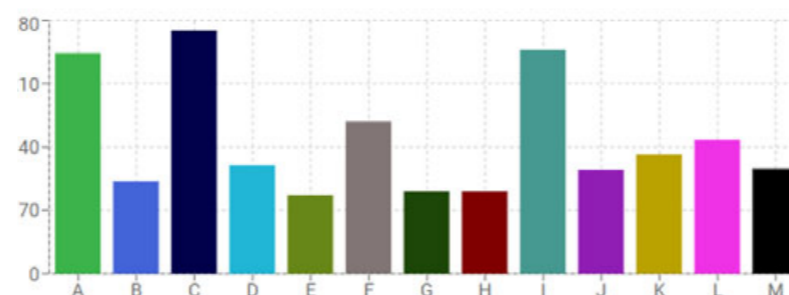
Spędzanie czasu wolnego w Parku

Wybierz najbardziej potrzebne rzeczy w Parku

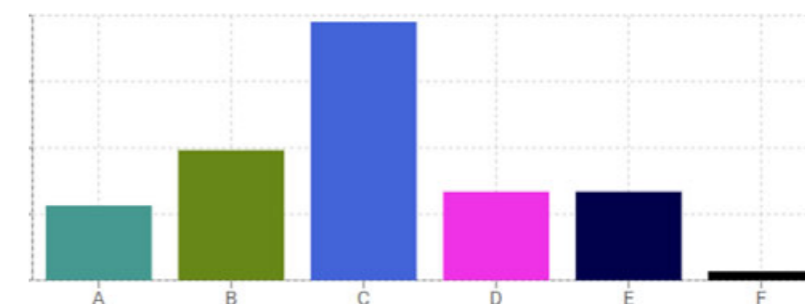
- Legenda
- A - dodatkowe drzewa
  - B - przyciężone trawniki
  - C - łąka kwietna
  - D - betonowe/asfaltowe chodniki
  - E - naturalne ścieżki
  - F - ławki
  - G - stojaki rowerowe
  - H - oświetlenie
  - I - place zabaw
  - J - wybiegi dla psów
  - K - boiska
  - L - skate park
  - M - stanowiska do grillowania
  - N - toalety
  - O - kawiarnie
  - P - zadaszone altany
  - R - oddzielne ścieżki rowerowe
  - S - oddzielne ścieżki biegowe
  - T - informacje przyrodnicze i edukacyjne
  - U - ścieżki przyrodnicze
  - W - amfiteatr

Co chciałbyś/chciałabyś robić w Parku?

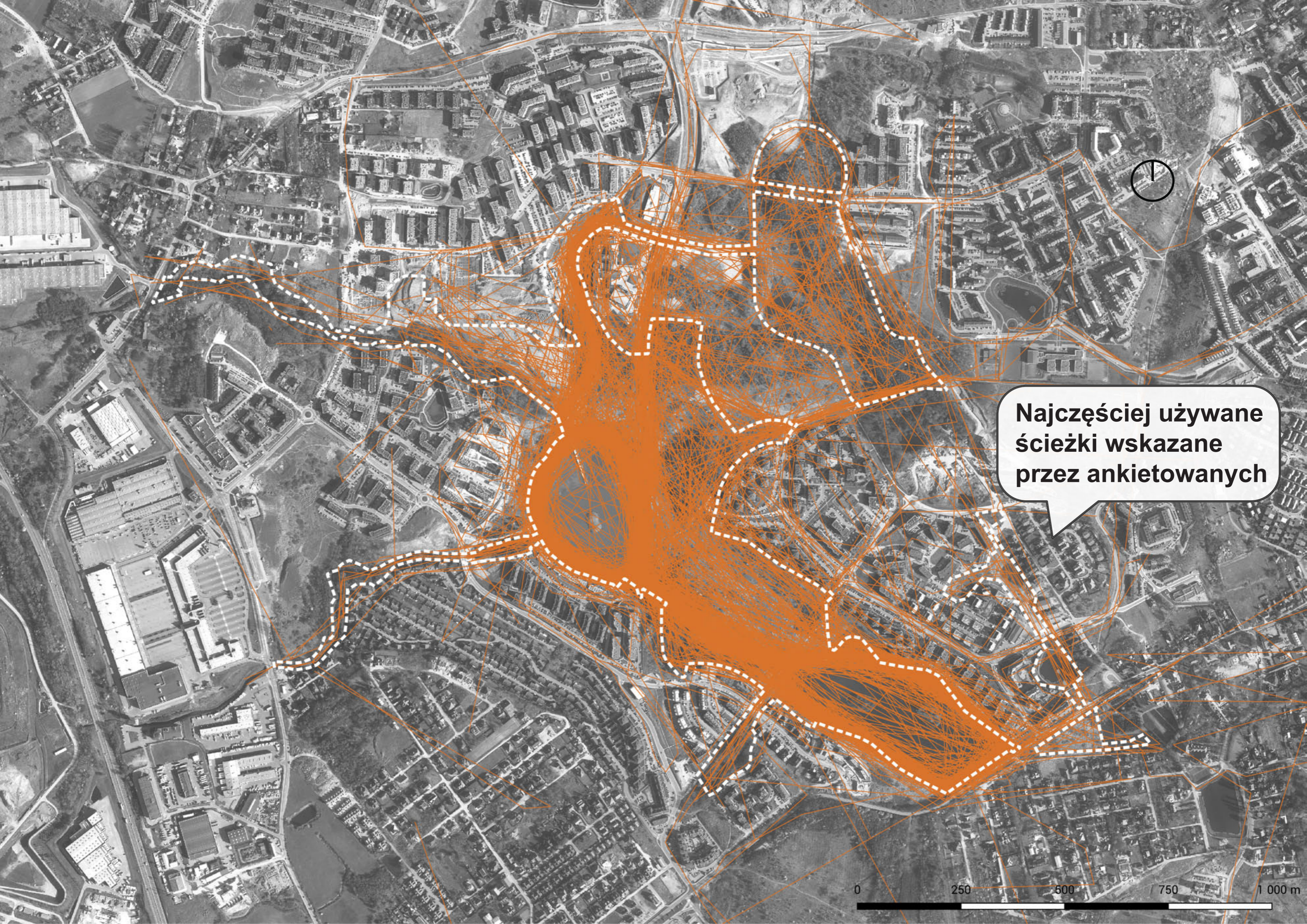
- Legenda
- A - jeździć na rowerze/rolkach
  - B - biegać
  - C - spacerować
  - D - spacerować z psem
  - E - bawić się z psem na wybiegu
  - F - bawić się dziećmi na placu zabaw
  - G - bawić się na placu zabaw dla dorosłych
  - H - grać w piłkę
  - I - piknikować na trawie/robić grilla
  - J - spotykać się ze znajomymi
  - K - uczestniczyć w imprezach plenerowych
  - L - obserwować przyrodę
  - M - spędzać czas w kawiarni

Jak korzystasz z przestrzeni Parku?

- Legenda
- A - przemieszam się przez Park do innego celu leżącego poza nim
  - B - sportowo lub uprawiając aktywny wypoczynek
  - C - wypoczynkowo, relaksacyjnie, spacerowo
  - D - bawię się z dziećmi
  - E - wyprowadzam psa
  - F - edukacyjnie

Najczęściej używane ścieżki wskazane przez ankietowanych (strona obok)
źródło: A2P2

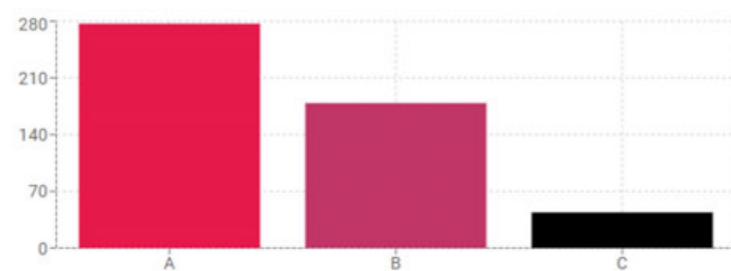

**Najczęściej używane
ścieżki wskazane
przez ankietowanych**

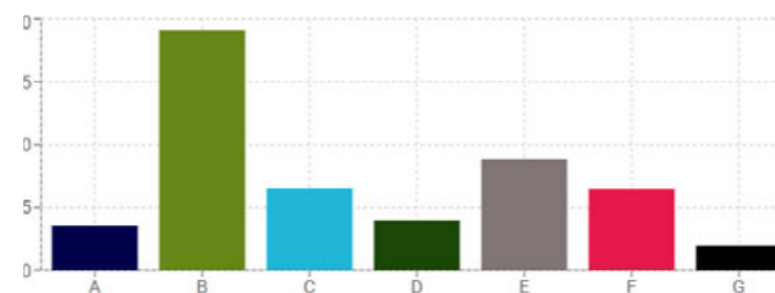
Bezpieczeństwo na terenie Parku

Czy na terenie Parku są miejsca, w których czujesz się mało bezpiecznie?

Legenda
A - tak   B - nie   C - nie bywam tam

Co Twoim zdaniem stanowi zagrożenie?

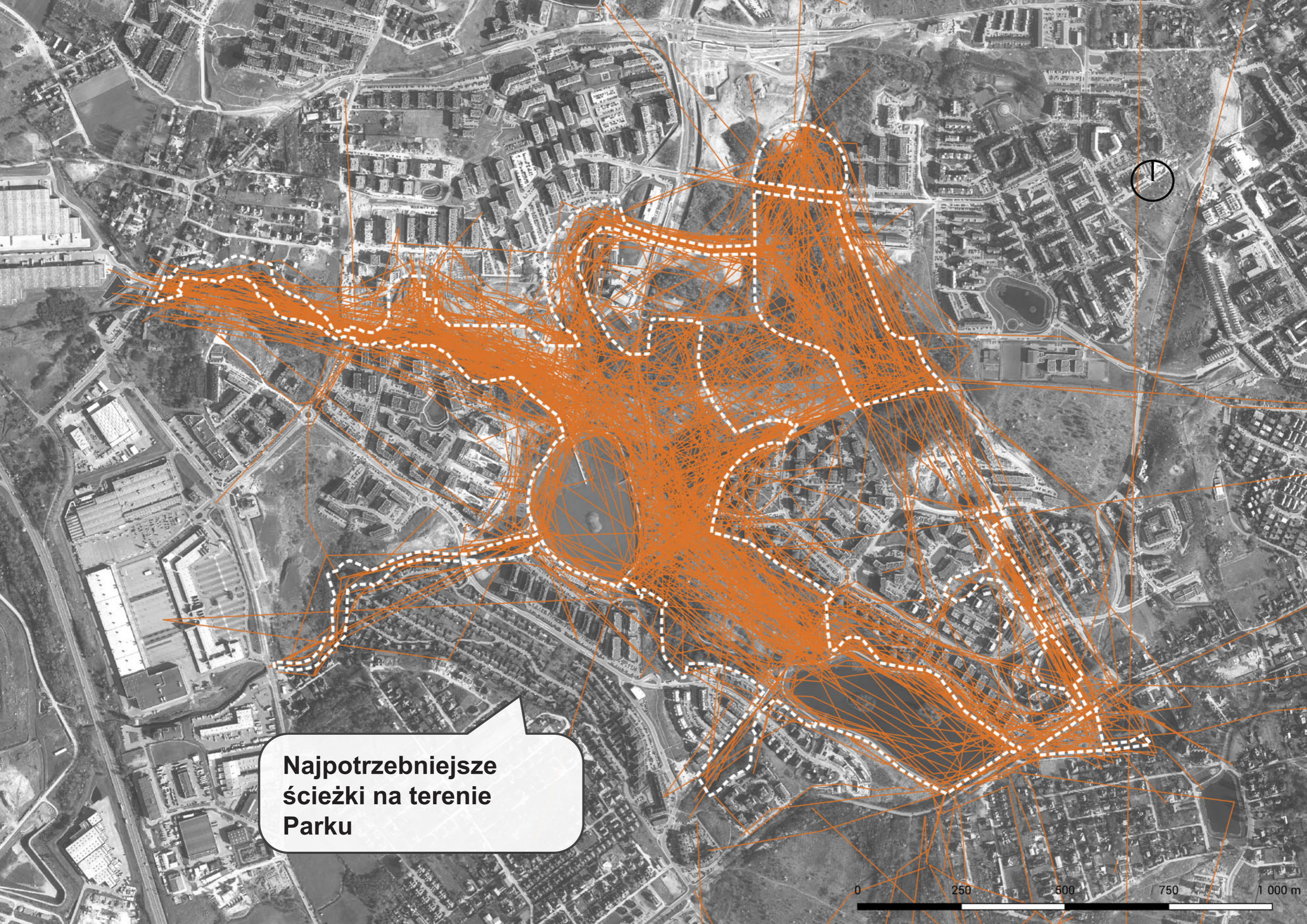
Legenda
A - nie ma miejsc, w których czuję się niebezpiecznie
B - słabe oświetlenie lub jego brak
C - dzikie zwierzęta
D - osoby z problemem bezdomności
E - osoby spożywające alkohol
F - zbyt duży ruch rowerowy/hulajnogowy, zwłaszcza na ścieżkach, których używają piesi
G - niebezpieczeństwo stwarzane przez ruch samochodowy

Najczęstsze własne odpowiedzi:
1. Zapach ze składowiska odpadów
2. Brak monitoringu
3. Psy bez smyczy

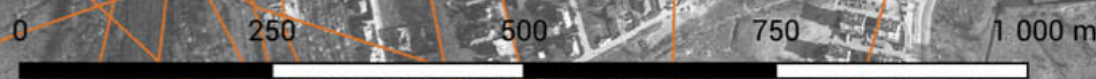
Najpotrzebniejsze ścieżki wskazane przez ankietowanych (strona obok)

źródło: A2P2

**Najpotrzebniejsze
ścieżki na terenie
Parku**

Podsumowanie – główne wnioski z procesu konsultacyjnego

Wnioski z zebranych badań ankietowych, rozmów przeprowadzonych w punktach konsultacyjnych i w trakcie warsztatów pokrywają się. Mieszkańcom zależy przede wszystkim na zachowaniu w jak największym stopniu naturalnego charakteru Parku, a także wprowadzenie dodatkowych drzew. Naturalne tereny gęstej zieleni są szczególnie ważne jako miejsce odpoczynku od dwóch głównych lokalnych uciążliwości – hałasu komunikacyjnego i nieprzyjemnych zapachów z Szadółek. Jako najważniejsze miejsca do zachowania w „dzikiej” formie wskazywano przede wszystkim tzw. Park Dulina (obszar między szkołami nr 6 i 12) oraz połączenie nad potokiem między zbiornikami Świętokrzyska I i II. Należy także zadbać o pozostałość alei drzew prowadzącej do Dworu Zakoniczyn w dawnym przebiegu ulicy Wieżyckiej. Sugerowano także włączenie w obszar Parku pobliskich naturalnych terenów zieleni, m.in. Trzciniowiska. Eksperci, z którymi równolegle prowadzono konsultacje wskazali ponadto na przyrodnicze wartości obszarów wokół Potoków Oruńskiego i Kozackiego oraz jaru między ulicami Jaworzniaków i Guderskiego.

- **Zachowanie naturalnego charakteru Parku**
- **Park Dulina i połączenie jarem między zbiornikami Świętokrzyska I i II najważniejsze do zachowanie**
- **Potoki wartościowym obszarem przyrodniczym**

Park ma szansę stać się główną przestrzenią publiczną łączącą południowe dzielnice Gdańska. Powinien zapewniać bezpieczne dla pieszych i rowerzystów połączenia wewnątrz- i międzydzielnicowe. Część skrótów już istnieje, ale brakuje tam m.in. oświetlenia, część wymaga budowy i utwardzenia nawierzchni, ponieważ nie da się z nich bezpiecznie i wygodnie korzystać. Te elementy zostaną wskazane do realizacji w pierwszej kolejności. Wskazano także niezbędne połączenia rowerowe (m.in. wzdłuż Potoku Oruńskiego), rekomendując rozdzielenie ruchu pieszego od rowerowego, jak jest to zorganizowane m.in. w Parku Reagana.

- **Duży potencjał wewnątrz- i międzydzielnicowych połączeń pieszych i rowerowych przez Park**
- **Konieczność oświetlenia istniejących i planowanych połączeń**
- **Rozdzielenie ruchu pieszego i rowerowego**

Ulubionym miejscem spędzania czasu w Parku jest wschodni brzeg zbiornika Świętokrzyska I oraz jar łączący oba zbiorniki. Większość użytkowników korzysta z Parku kilka razy w tygodniu i ceni bliskość Parku. Ankietowani to przede wszystkim mieszkańcy obszaru odległego od Parku o 15 minut drogi spacerem, którzy deklarują chęć docierania do Parku pieszo lub rowerem. Poważną barierą dostępu stanowi obecnie przede wszystkim ul. Świętokrzyska. Z uwagi na brak bezpiecznego i komfortowego połączenia przez tę ulicę mieszkańcy Oruni Górnej - Gdańska Południe wolą spacerować do Parku Oruńskiego, ale bezkolizyjne, bezpośrednie przejście zachęci ich do korzystania z Parku Południowego. Wskazane jest utworzenie takiego połączenia, prowadzącego dalej aż do Trzciniowiska drogą techniczną wzdłuż Potoku Kowalskiego. Mieszkańcy oraz radni dzielnicy Orunia Górna - Gdańsk Południe, postulowali włączenie w obszar Parku tzw. Trzciniowiska wraz z przyległym zalesieniem i zieleńcem oraz Jaru Potoku Kowalskiego. Głównym celem takiej korekty jest zapewnienie, że tereny te będą chronione, ale także będą mogły być ewentualnie uzupełnione o niezbędne inwestycje, takie jak pielęgnacja zieleni.

- **Zbiornik Świętokrzyska I i jar prowadzący do zbiornika Świętokrzyska II ulubionym miejsce mieszkańców**
- **Lokalny charakter Parku**
- **Ul. Świętokrzyska barierą dla potencjalnych użytkowników – niezbędne bezpieczne i wygodne połączenie**

Mieszkańcom zależy na zapewnieniu w Parku warunków do spędzania wolnego czasu w różny sposób – zarówno aktywnie, jak i rekreacyjnie – oraz na podniesieniu komfortu użytkowania Parku przez wyposażenie go w obiekty małej architektury i toalety. Pozytywnie wypowiedano się na temat możliwości ulokowania w rejonie zbiorników retencyjnych punktu gastronomicznego. Wskazywano na potrzebę zapewnienia atrakcji dla starszych dzieci i młodzieży – najczęściej wymieniano skate park oraz altanki, w których można spędzać czas bez względu na pogodę. Mieszkańcy zgodzili się, że warto byłoby stworzyć wytyczne dla programu i lokalizowania projektów Budżetu Obywatelskiego. Potrzeba jest spójne wprowadzanie nowego zagospodarowania, aby nie powstawało w przypadkowych miejscach, lecz konsekwentnie uzupełniało infrastrukturę Parku.

- **Aktywny i rekreacyjny sposób spędzania czasu w Parku – konieczność zapewnienia zróżnicowanej infrastruktury**
- **Punkt gastronomiczny w rejonie zbiorników**
- **Niezbędne zagospodarowanie dla młodzieży (np. skate park)**
- **Wskazane uporządkowanie przyszłych projektów z Budżetu Obywatelskiego**

Mieszkańcy wyrazili wątpliwości wobec planowanego przebiegu przez Park trasy Nowej Bulońskiej. Transport szynowy w tym przebiegu – PKM lub przedłużenie linii tramwajowej – były akceptowane, lecz połączenie drogowe będzie według mieszkańców stanowić dużą uciążliwość. Odmienne zdanie miała jednak część mieszkańców osiedli położonych najdalej na południe. Z uwagi na ograniczoną dostępność transportową w ich okolicy popierali pomysł dokończenia trasy Bulońskiej oraz budowy ul. Nowej Świętokrzyskiej.

- **Wątpliwości odnośnie przebiegu Nowej Bulońskiej jako połączenia drogowego**
- **Ul. Nowa Świętokrzyska oczekiwana przez mieszkańców**

W koncepcji poza wdrożeniem powyższych założeń planowane jest utworzenie w Parku terenów o zróżnicowanym charakterze, pozwalających z jednej strony na zaspokojenie rekreacyjnych potrzeb mieszkańców, z drugiej zachowanie naturalnego charakteru całego obszaru. Planowane jest utworzenie alternatywnych tras pieszych przez Park – o charakterze naturalnym oraz uporządkowanych, zapewniających poczucie bezpieczeństwa i komfortowe połączenia dzielnicowe. Ponadto w koncepcji zostaną wskazane połączenia Parku z sąsiednimi terenami zieleni i zaproponowane większe pętle spacerowe i rowerowe, obejmujące między innymi Trzcinowisko, szlak zbiorników wodnych na Jasieniu i Kozaczą Górę.

Wszystkie wskazane przez respondentów wejścia do Parku na terenach gminnych zostaną zachowane, lecz zabudowa osiedla firmy Moderna Life znacznie ograniczy możliwość dojścia do zbiornika Świętokrzyska I od zachodu, z osiedla Fotoplastykon. Problem ten wybrzmiał także w punktach konsultacyjnych i na spacerze diagnostycznym w tym rejonie.

- **Kluczowe połączenia z terenami sąsiednimi, zwłaszcza o charakterze naturalnym**
- **Trasy piesze biegnące przez Park o zróżnicowanym charakterze**
- **Zachowanie istniejącego dostępu do Parku**

A landscape photograph showing a pond in the foreground, surrounded by tall, dry reeds and grasses. In the background, there is a dense forest of bare trees under a cloudy sky. The text is overlaid on the right side of the image.

3 **Koncepcja**
urbanistyczna
Parku
Południowego

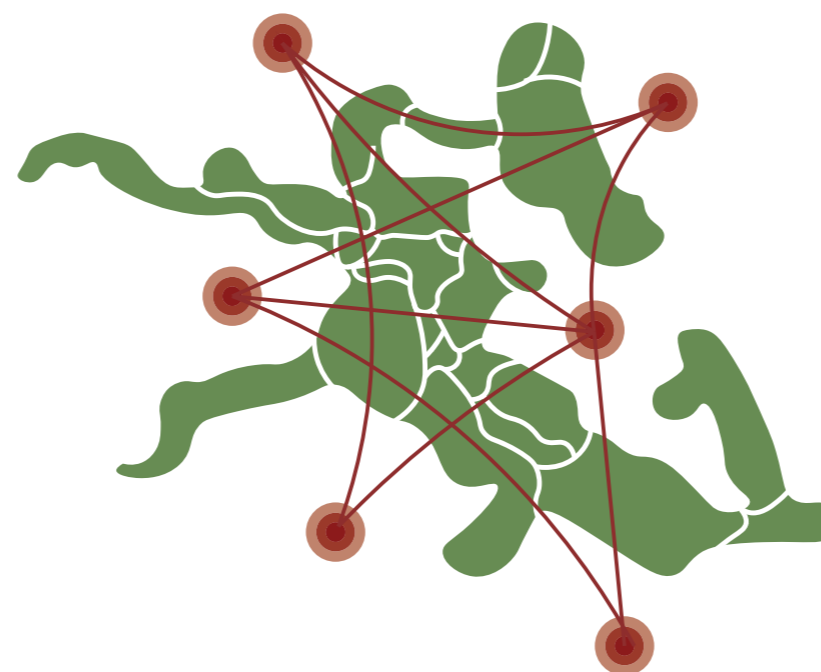
Idea Projektu

1. Układ wewnątrz krajobrazowych bazujących na istniejącym potencjale przyrodniczym

Uczestnicy konsultacji jednoznacznie wskazali, że zależy im na zachowaniu jak najbardziej naturalnego charakteru przestrzeni Parku. Mają w jego obrębie ulubione miejsca i z niepokojem obserwują wszelkie działania związane z przekształceniami zieleni, w tym także warunków siedliskowych żyjących na tym obszarze zwierząt. Natura jest jedną z największych wartości południowych dzielnic Gdańska, którą mieszkańcy pragną zachować i podkreślić.

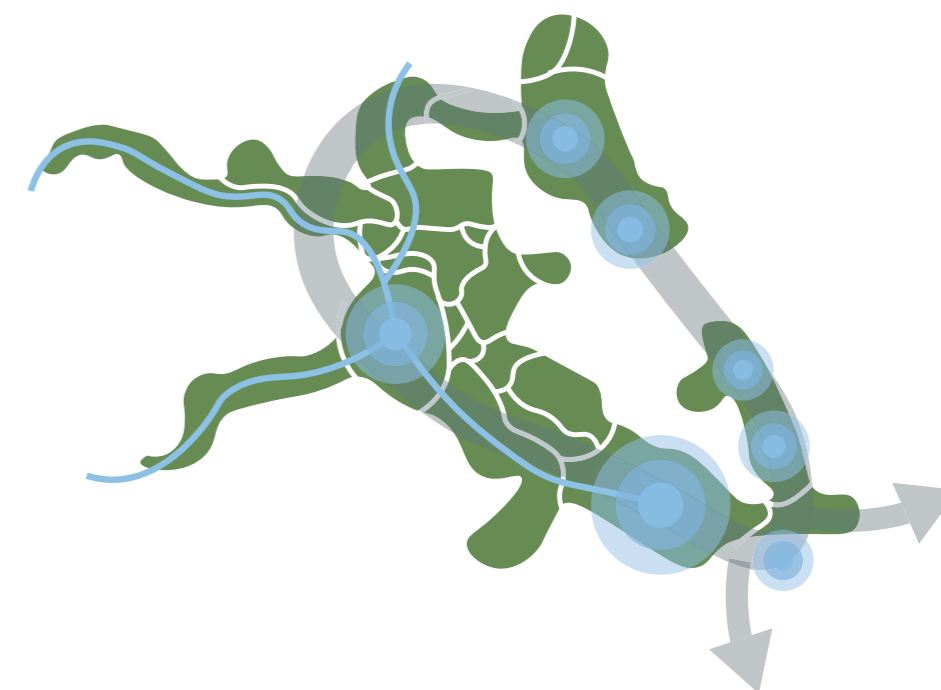
Ukształtowanie i uwarunkowania przyrodnicze w obrębie planowanego Parku są niezwykle zróżnicowane i bogate. Oprócz fauny i flory typowej dla terenów podmokłych i wodnych, obecnych w rejonie zbiorników retencyjnych oraz zasilających je potoków, na obszarze Parku występują też liczne zagajniki, masywy zadrzewień, a także zarośnięte polany. Spacerowanie po Parku to doświadczanie serii zróżnicowanych wewnątrz krajobrazowych. Proponowana koncepcja zakłada ich zachowanie oraz podkreślenie ich czytelności m.in. poprzez dodatkowe nasadzenia oraz wprowadzenie korespondującego z ich charakterem zagospodarowania. Oprócz wewnątrz już istniejących na terenie Parku, proponowane jest wprowadzenie nowych, wykorzystujących przyrodniczy potencjał miejsca, np. zieleni łąkowa w tzw. „suchej”, lecz regularnie zalewanej części zbiornika Świętokrzyska I.

2. Park główną przestrzenią scalającą południowe dzielnice

Oprócz części Ujeściska z konsekwentnym układem kwartałowym, układ osiedli w południowych dzielnicach przypomina oddzielne „wyspy” zabudowy w postaci niepowiązanych ze sobą inwestycji deweloperskich. Nie sprzyja to tworzeniu spójnego systemu przestrzeni publicznych. Wiele ulic Gdańska Południe, pomimo obsadzenia zielenią, nie jest przestrzeniami przyjaznymi dla pieszych.

Już dziś wielu mieszkańców przemieszcza się lokalnie pieszo, rowerem lub hulajnogą, jednak nie wszyscy decydują się na korzystanie ze skrótów z uwagi na brak poczucia bezpieczeństwa i komfortu. Powoduje je brak oświetlenia, gęsta, zaniedbana zielen czy brak utwardzenia, który utrudnia przejście po opadach deszczu lub śniegu. Znajomość skrótów pozwalających na szybkie dotarcie do celu znacznie ułatwia mieszkańcom przemieszczanie się pieszo lub rowerem/hulajnogą. Czytelna sieć bezpiecznych i wygodnych połączeń pozwoli na realizację w południowych dzielnicach założeń tzw. „miasta 15-minutowego”.

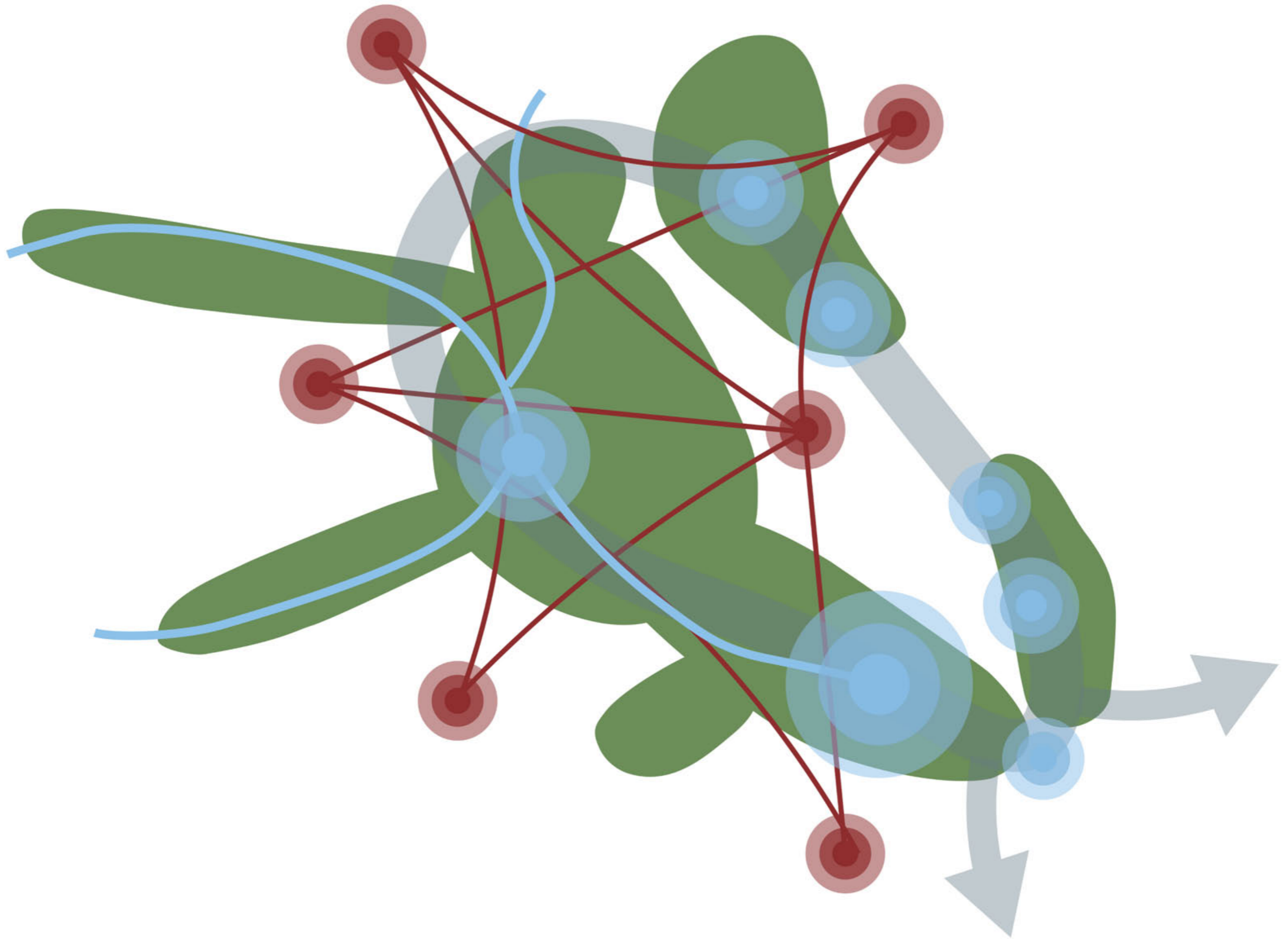
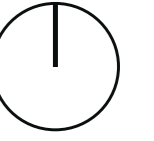

3. Retencja i rekreacja

Ciąg zbiorników i stawów retencyjnych oraz łączących je cieków tworzy charakterystyczną pętlę wokół centralnej części Parku. Chociaż już dziś można wzdłuż niej spacerować, a zbiorniki Świętokrzyska I i II wraz z łączącym je jarem to najbardziej uczęszczane miejsca, nie wszędzie można przejść łatwo i bezpiecznie. Koncepcja zakłada połączenie ich czytelną pieszo-rowerową trasą.

Chociaż proponowany obrys Parku przypomina bardziej „ośmiornicę” z „mackami” w postaci potoków, uwarunkowania przyrodnicze ograniczają możliwości wykorzystania ich w celu intensywnej rekreacji lub utworzenia wzdłuż nich ważnych komunikacyjnie pieszo-rowerowych ciągów. Dlatego wskazana jest koncentracja aktywności użytkowników wzdłuż retencyjnej pętli. W przyszłości, gdy system połączeń ekologicznych i rekreacyjnych będzie rozwijał się poza obszar Parku, może ona zostać rozwinięta.

Poza znaczeniem retencyjnym i rekreacyjnym, pętla i znajdujące się wzdłuż niej zagospodarowanie może pełnić także funkcje edukacyjne. Będzie wyjaśniać, na czym polega i do czego służy system retencji oraz jak można wykorzystać pracę ekosystemów do ochrony i poprawy jakości życia.

Koncepcja Parku

„Zachować to, co już istnieje”

Z uwagi na zróżnicowany charakter poszczególnych części przyszłego Parku, a także różnice terenu i system cieków oraz zbiorników wodnych, planowane jest stworzenie odrębnych wnętrz krajobrazowych.

W zależności od charakteru, rodzaju i ilości istniejącej zieleni i stopnia urządzenia, będą one oferować różnorodne możliwości spędzania czasu – aktywnie, rekreacyjnie, ale i edukacyjnie. Główna zasada w planowaniu tych wnętrz to „nie niszczyć tego, co już istnieje”, zwłaszcza w kontekście naturalnej zieleni, nie tylko atrakcyjnej wizualnie, ale i zapewniającej wysoką bioróżnorodność oraz warunki bytowe dla lokalnej fauny i flory.

Część „naturalna” i „urządzona”

Park podzielono na dwie części o różnym profilu:

- Główną, skoncentrowaną wokół zbiorników Świętokrzyska I i Świętokrzyska II, wyposażoną w urządzenia sportowe i rekreacyjne. Ten obszar będzie przede wszystkim nazywany „Parkiem Południowym”. Obszar ten już dziś jest dość dobrze wyposażony, lecz w przyszłości ulegnie dalszym przekształceniom związanym m.in. z realizacją infrastruktury transportowej w rezerwie terenowej pod Nową Bulońską.
- Mniejszą, o jak najbardziej naturalnym charakterze, czyli tzw. „Park Dulina”, położony między SP nr 6 a SP nr 12. Zostanie tam zachowana istniejąca zieleń, w tym rozrośnięte głogi, a także staw, który będzie pełnił funkcje retencyjne. Powstanie tam także suchy zbiornik i sieć pieszych ścieżek. Bardziej urządzonego charakteru, z propozycjami takiego wyposażenia jak m.in. place zabaw, amfiteatr, pawilon gastronomiczny, obiekty kulturalne, planowany jest w jego północnej części, w rejonie centrum dzielnicowego.

Wytchnienie od hałasu i nieprzyjemnych zapachów

Dzięki ukształtowaniu terenu, gęstej roślinności oraz zieleni takiej jak proponowany sosnowy las, uciążliwości akustyczne i zapachowe emitowane przez otoczenie (obwodnicę, zakład utylizacji odpadów) będą mniej uciążliwe na obszarze Parku.

Trasy połączeń

Poszczególne wnętrza krajobrazowe zostaną połączone dwoma rodzajami tras:

- Główne, oświetlone i o wygodnej nawierzchni utwardzonej, pozwolą na bezpieczne i komfortowe przemieszczanie się zarówno pieszym, jak i rowerzystom w obrębie i między dzielnicami. Zbliżą do siebie poszczególne osiedla oraz usługi, realizując koncepcję miasta 15-minutowego. Wzdłuż części z tych tras zostaną wydzielone szerokie drogi dla rowerów. Ważnymi miejskimi trasami będą ciągi z usługami w parterach, m.in. w rejonie Centrum Dzielnicowego oraz wzdłuż pierzei osiedla planowanego na działkach należących do przedsiębiorstwa Górski, stykających się z Parkiem Dulina.
- Drugą siecią połączeń będą ścieżki o charakterze bardziej naturalnym, zarówno z uwagi na walory krajobrazowe (przebieg przez dzikie, zarosnięte tereny), jak i na materiał (przepuszczalne nawierzchnie mineralne). Sieć tych tras pozwoli na spacerowanie licznymi pętlami o zróżnicowanym charakterze krajobrazowym.

Centralne części Parku

Wraz z realizacją kolejnych inwestycji planowanych w rejonie Parku, jego funkcjonalny środek ciężkości będzie się przesuwał. Najpierw rolę „centrum” będzie pełnił punkt węzłowy w rejonie zbiornika Świętokrzyska I – jeśli powstanie przedłużenie linii tramwajowej, rekomendowane jest umiejscowienie tam przystanku i usług. Obszar ten jest szczegółowo opisany w drugiej części opisu koncepcji – „Koncepcje wnętrza krajobrazowych”. Kiedy powstanie Centrum Dzielnicowe i zagospodarowany zostanie fragment Parku Dulina w jego sąsiedztwie, środek ciężkości przeniesie się w tę lokalizację. Będzie temu sprzyjać m.in. obecność usług w parterach i miejski charakter przyległej, półkolistej części Parku. Przedstawiona koncepcja jest jednym z wielu możliwych sposobów zagospodarowania obszaru Parku, wynikającym zarówno z bezpośredniego graficznego zapisu oczekiwań mieszkańców wyrażonych podczas konsultacji, jak i planów miasta Gdańska oraz prywatnych inwestorów w obrębie Parku i jego otoczenia. Szczegółowa koncepcja, czyli przełożenie wskazanych wytycznych na język architektury krajobrazu, powinna stanowić kolejny krok w drodze do zagospodarowania Parku.

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- polana/ląka kwietna
- historyczna aleja drzew ul. Wieżyckiej, do uzupełnienia
- szuwary

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne
- zbiorniki suche

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

- przestrzeń zieleni zagospodarowane intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiata grillowa, leżaki)
- „rowerowy raj”
- wybieg dla psów
- park linowy
- kawiarnia
- WC
- las sosnowy
- amfiteatr
- urządzenie rekreacji odporne na tymczasowe zalewanie

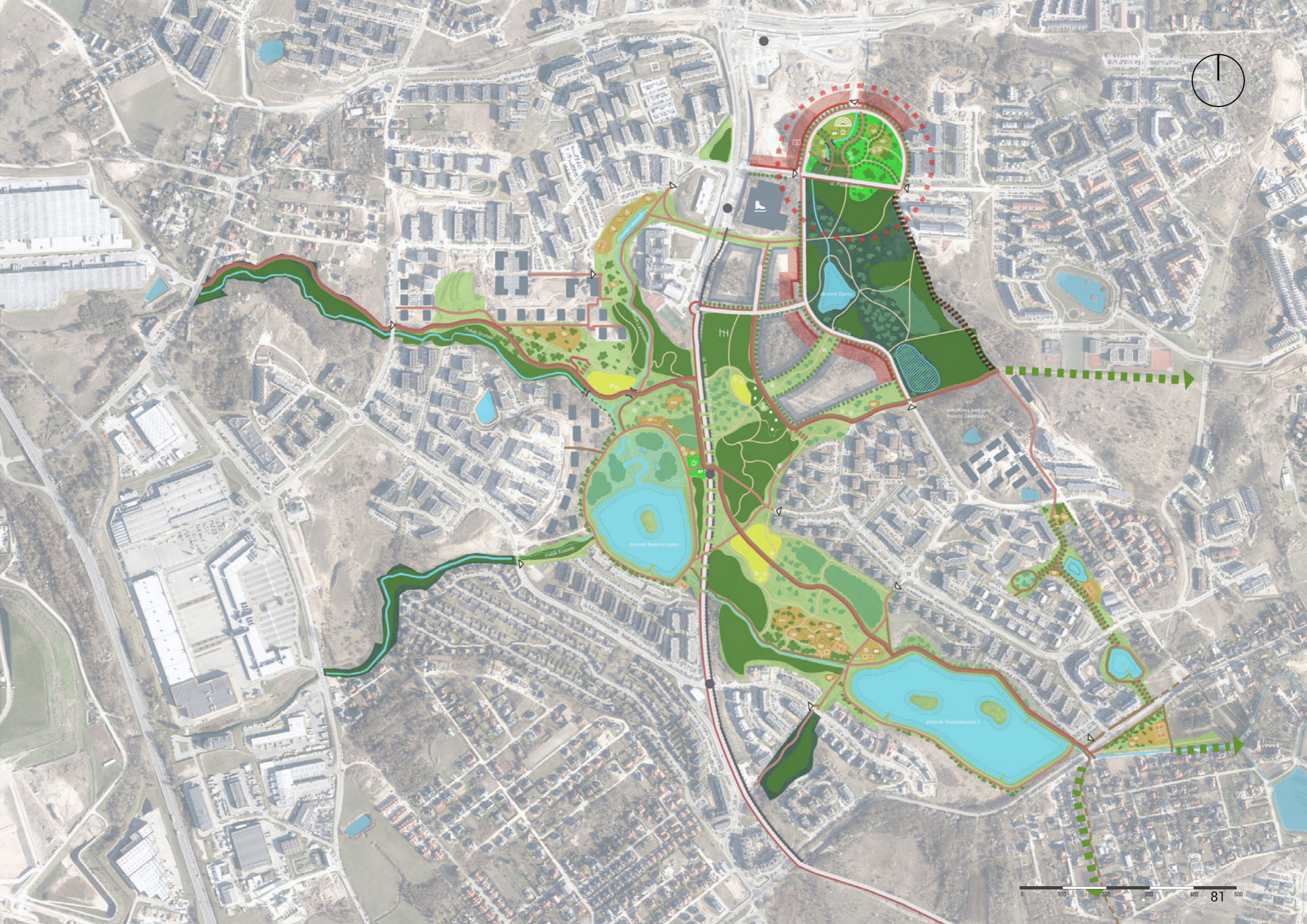
ZABUDOWA

- budynki projektowane o znanej lokalizacji
- lodowisko z pływalnią
- pierzeje usługowe
- maksymalny zasięg planowanej zabudowy mieszkaniowej
- lokalizacja wolnostojących obiektów usługowo-kulturalnych

KOMUNIKACJA

- linia tramwajowa
- przystanek tramwajowy
- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- estakada z linią tramwajową, ulicą i drogą rowerową
- główne wejścia do parku
- zielone połączenia z innymi terenami zieleni
- parking

Potok Oruski

Potok Kozacki

stornik Świętokrzyska I

Braniek Dąbki

Dolina

zabudowa park przy Dworze Zakładowym

stornik Świętokrzyska II

0 100 200 300 400 500

Oznaczenia graficzne

- Główne połączenia piesze
- Połączenie estakadą (tramwaj)
- Pętla retencyjna
- Fragmenty naturalne
- Obszar Parku
- Wody powierzchniowe

Miejsca „naturalne” i „urządzone”

Zgodnie z wytycznymi wynikającymi zarówno z inwentaryzacji przyrodniczej, która pozwoliła na ustalenie najcenniejszych środowiskowo obszarów, jak i wyników konsultacji społecznych, obszar Parku Południowego podzielono na następujące strefy:

Obszary „naturalne” chronione

Tereny najcenniejsze przyrodniczo, które nie powinny podlegać przekształceniom:

- Części dolin Potoków Oruńskiego i Kozackiego;
- Planowane użytki ekologiczne między ul. Jaworzniaków a ul. Guderskiego oraz obszary cenne z uwagi na bogactwo fauny w dolinach potoków Oruńskiego i Kozackiego.

Obszary „naturalne” z niewielkim zagospodarowaniem

Obszary te należy zachować w jak najbardziej naturalnej postaci, z ew. wyznaczeniem ścieżek pieszych i wprowadzeniem ławek (w zakresie niezbędnym dla spełnienia standardów dostępności).

Jest to przede wszystkim Park Dulina na południe od ul. Piotrkowskiej.

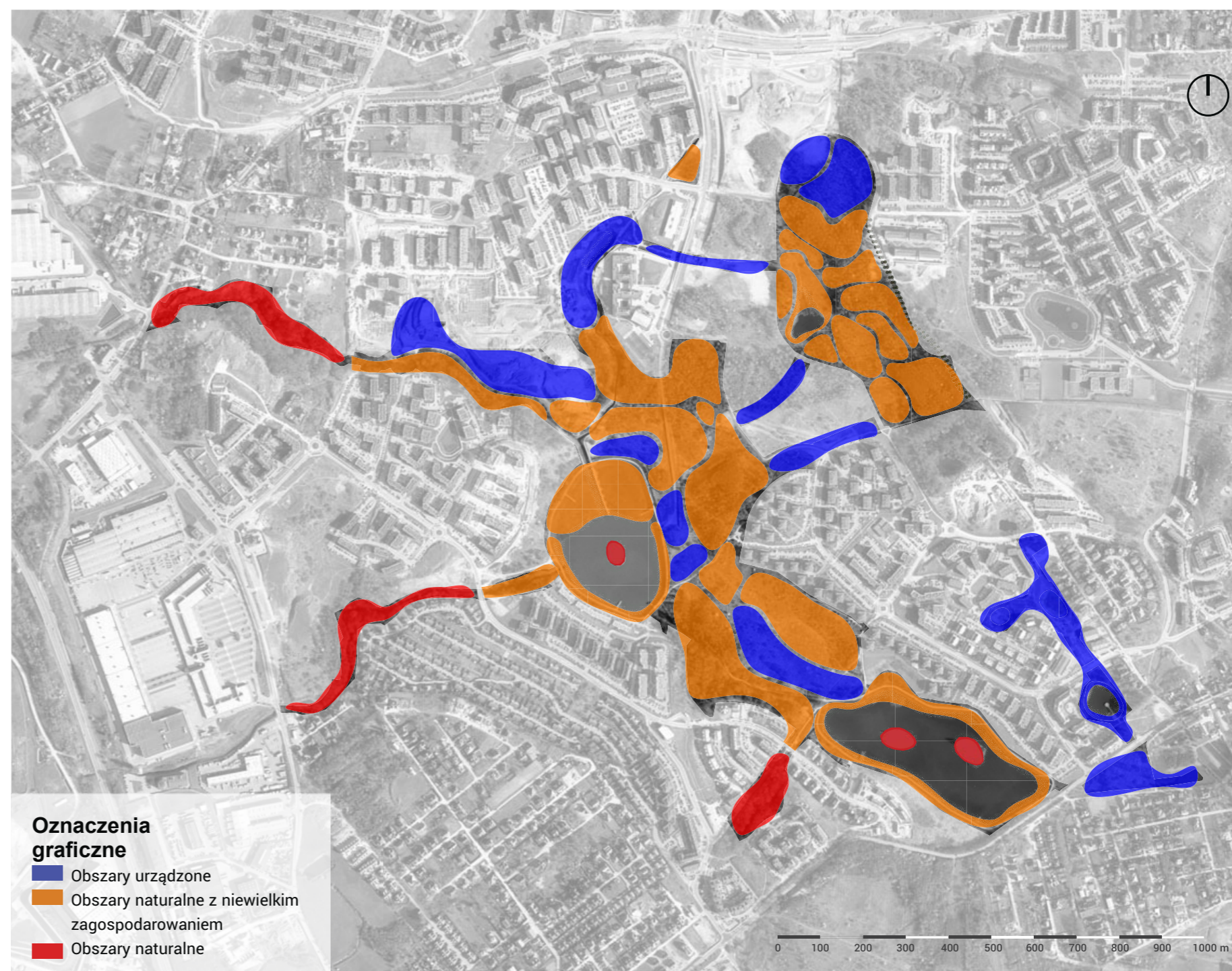
Obszary „urządzone”

Obszary o mniejszej powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności, o bardziej miejskim charakterze, wyposażone w infrastrukturę sportową i rekreacyjną. Są to przede wszystkim:

- Północna część Parku Dulina;
- Centralna część Parku w rejonie zbiornika Świętokrzyska I;
- Tereny powyżej jaru potoku między zbiornikami, urządzone w ramach Budżetu Obywatelskiego.

Schemat Parku Południowego (strona obok)

źródło: A2P2

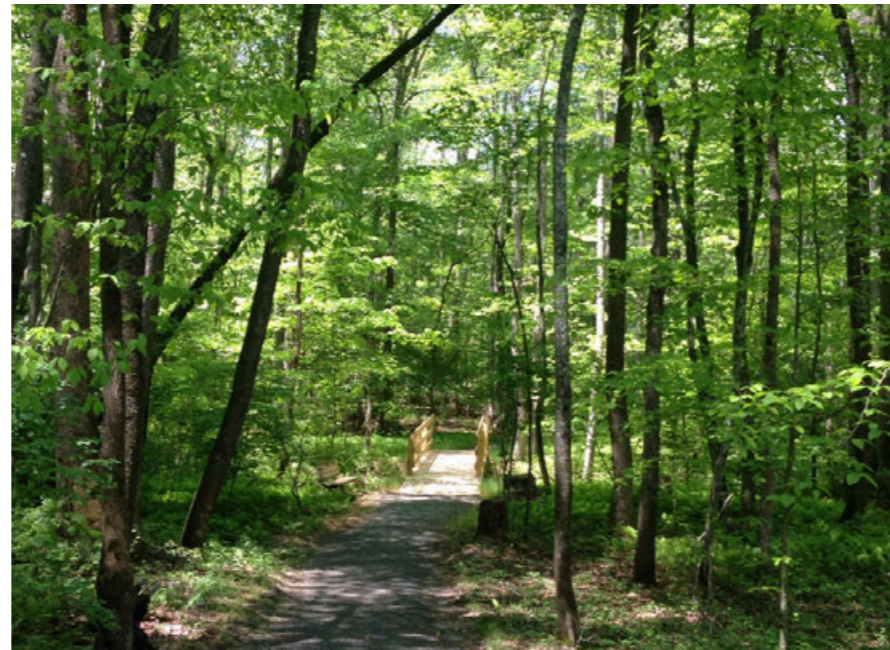
Miejsca naturalne i urządzone

źródło: A2P2

Miejsca naturalne

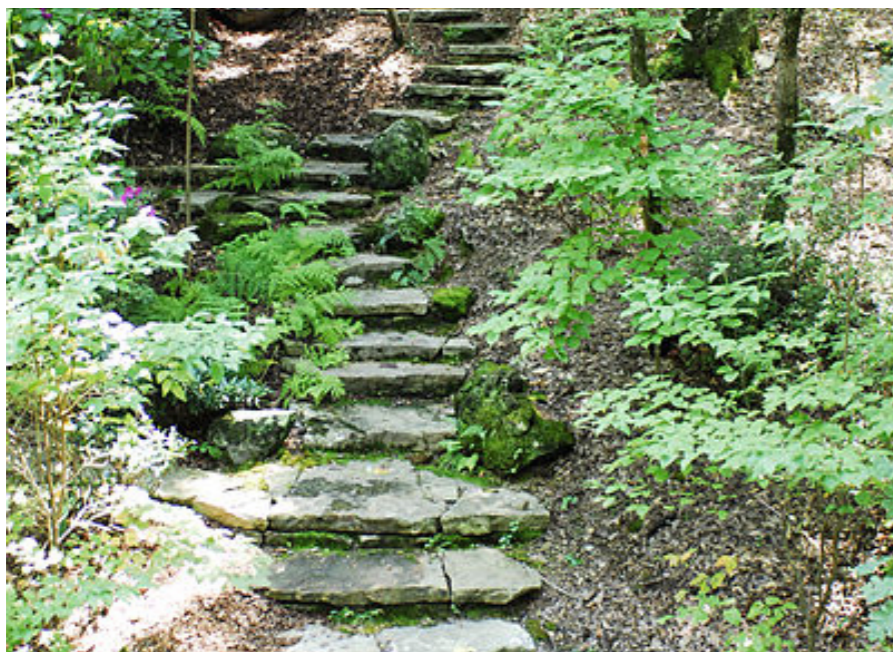
Ścieżka z nawierzchni mineralnej
źródło: eurogoma.pl

Ścieżka z nawierzchni mineralnej
źródło: foursquare.com

Ścieżka wyniesiona drewniana
źródło: wallpaperaccess.com

Schody terenowe kamienne
źródło: commons.wikimedia.org

Kładka drewniana
źródło: atlantatrails.com

Prosta ławka drewniana
źródło: lushome.com

Miejsca urządzone

Asfaltowa ścieżka parkowa
źródło: www.marble-arch.london

Oświetlenie parkowe
źródło: www.elmarco.pl

Ławki parkowe z oparciem i podłokietnikiem
źródło: www.mmcite.com

źródło: DRMG

źródło: www.architectureau.com

źródło: www.fil-pol.pl

Ścieżki edukacyjne

Ścieżki edukacyjne były regularnie wymieniane przez konsultowanych mieszkańców jako proponowany element urządzenia Parku. Rekomendowane jest wprowadzenie takich ścieżek na dwóch trasach o różnej tematyce. Ich odbiorcami będą osoby w różnym wieku i o różnym poziomie wiedzy na temat prezentowanych zagadnień. Ścieżki będą stanowić element dydaktyczny w zakresie ekologii i środowiska dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli – najpierw lokalnych, ale docelowo również spoza południowych dzielnic.

Tablice i inne wyposażenie informacyjne powinny być wykonane z naturalnych, trwałych materiałów, (drewno, wiklina). Możliwa jest także realizacja pawilonów edukacyjnych, lecz w lokalizacjach poza najcenniejszymi przyrodniczo obszarami.

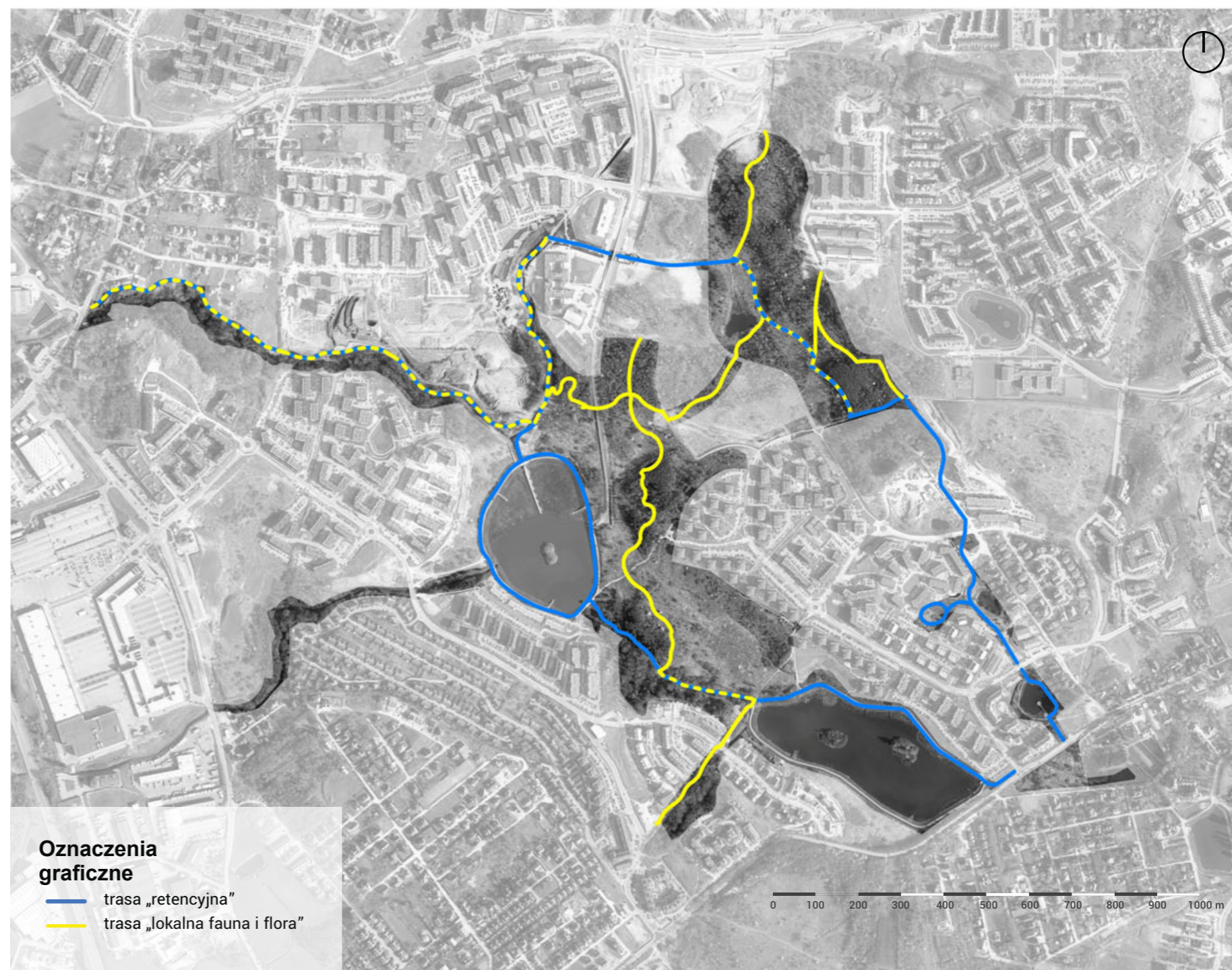
Tematyka ścieżek:

Ścieżka „retencyjna”

Ścieżka o profilu ekologicznym będzie przebiegać wzdłuż „pętli retencyjnej”, czyli zbiorników i cieków pełniących tę rolę. Z uwagi na charakterystyczną dla podmokłych i wodnych obszarów faunę i florę, elementy informacyjne w tym zakresie mogą częściowo zająć się z drugą trasą edukacyjną, ale główny przekaz powinien dotyczyć zagadnień retencji, zmian klimatu (adaptacji do nich i mitygacji) i pracy ekosystemów.

Ścieżka „lokalna fauna i flora”

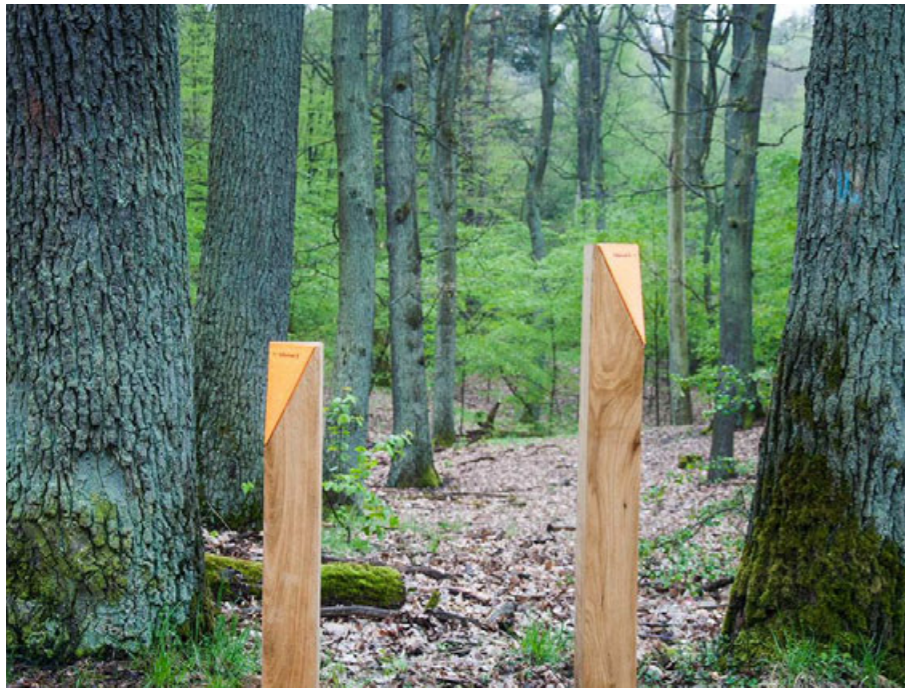
Ścieżka prezentować będzie lokalną faunę i florę, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków bytujących w podmokłym środowisku, m.in. płazów, ptactwa.

Planowane ścieżki edukacyjne na terenie Parku

źródło: A2P2

Identyfikacja wizualna Parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych

Identyfikacja wizualna parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych
źródło: www.landezine.com

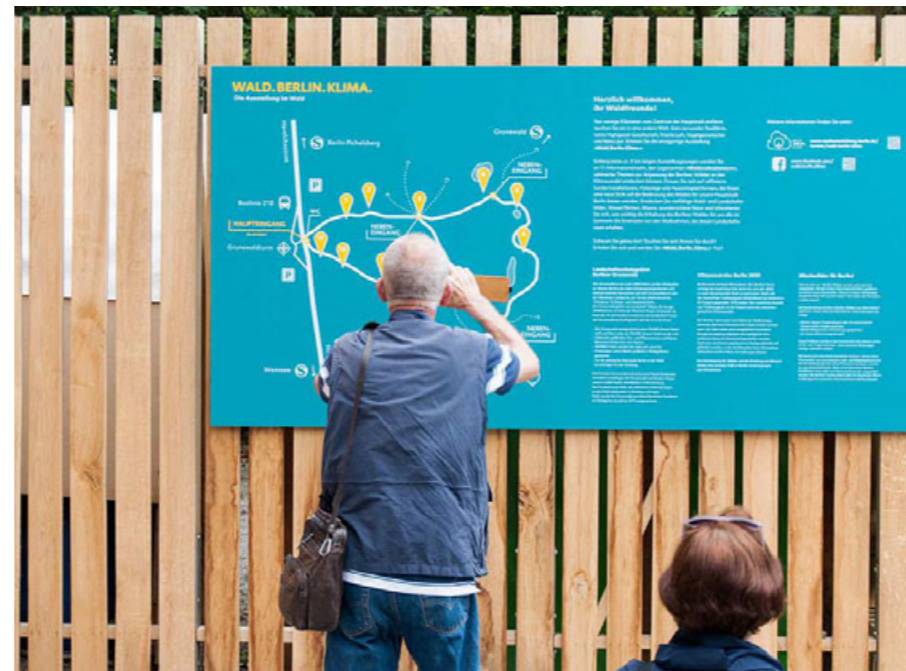
Identyfikacja wizualna parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych
źródło: www.landezine.com

Głazy jako elementy prowadzące po ścieżce
źródło: www.worldlandscapearchitect.com

Identyfikacja wizualna parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych
źródło: www.landezine.com

Identyfikacja wizualna parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych
źródło: www.landezine.com

Identyfikacja wizualna parku i oznaczenia ścieżek edukacyjnych
źródło: www.landezine.com

Połączenia piesze

Najważniejsze i najpilniejsze do realizacji piesze połączenia lub przekształcenia ciągów istniejących to przede wszystkim:

- nowe połączenia wewnątrz- i międzydzielnicowe biegnące przez Park, w lokalizacjach wskazanych przez mieszkańców w trakcie konsultacji (przedstawione na sąsiedniej mapie);
- utwardzenie przedeptów (w obszarach o charakterze naturalnym wskazywano na nawierzchnie mineralne, w pozostałych miejscach – utwardzone, np. z kostki betonowej – wyróżniono je na mapie);
- wygodne schody i pochylnie spełniające standardy dostępności, pozwalające na pokonanie różnic wysokości;
- poprawa bezpieczeństwa na wskazanych trasach, w tym przede wszystkim oświetlenie obecnie uczęszczanych tras, które nie są wyposażone w latarnie, a w dalszej kolejności realizacja jednocześnie nowych tras pieszych i rowerowych wraz z ich oświetleniem;
- ew. monitoring w miejscach wskazywanych jako najmniej bezpieczne (m.in. w Parku Dulina, przy czym po uporządkowaniu tego terenu poczucie bezpieczeństwa wzrośnie i rozwiązanie to może nie być już potrzebne).

Przebiegi pieszych ciągów wynikające z konsultacji społecznych to przede wszystkim wskazane na mapie połączenia:

- przez Park Dulina, między SP nr 6 a SP nr 12;
- co najmniej jedna piesza kładka przez jar Potoku Oruńskiego z osiedla Fotoplastykon do SP nr 6, przedszkola i przystanku tramwajowego;
- zejście z osiedla Fotoplastykon i innych osiedli w tym rejonie do Parku przy zbiorniku Świętokrzyska I (już dziś trudno tam zejść, a skrót prowadzi przez teren, gdzie powstanie nowe osiedle – sytuację opisano szczegółowo w rozdziale „Nowe inwestycje w rejonie Parku”);
- bezpośrednie połączenie z Oruni Górnej – Gdańska Południe przez ul. Świętokrzyską do Parku Południowego – połączenie to zostanie zapewnione przez przepust pod ulicą;
- w kierunku kościoła od zbiornika Świętokrzyska II (dojście utrudnione z uwagi na stromą skarpgę i brak utwardzenia; skrót ten jest często używany przez osoby idące pieszo do supermarketu Lidl);
- poza obszarem planowanego Parku: połączenia w kierunku Kozaczej Góry i Trzciniowiska.

Typy ścieżek na terenie Parku Południowego

źródło: A2P2

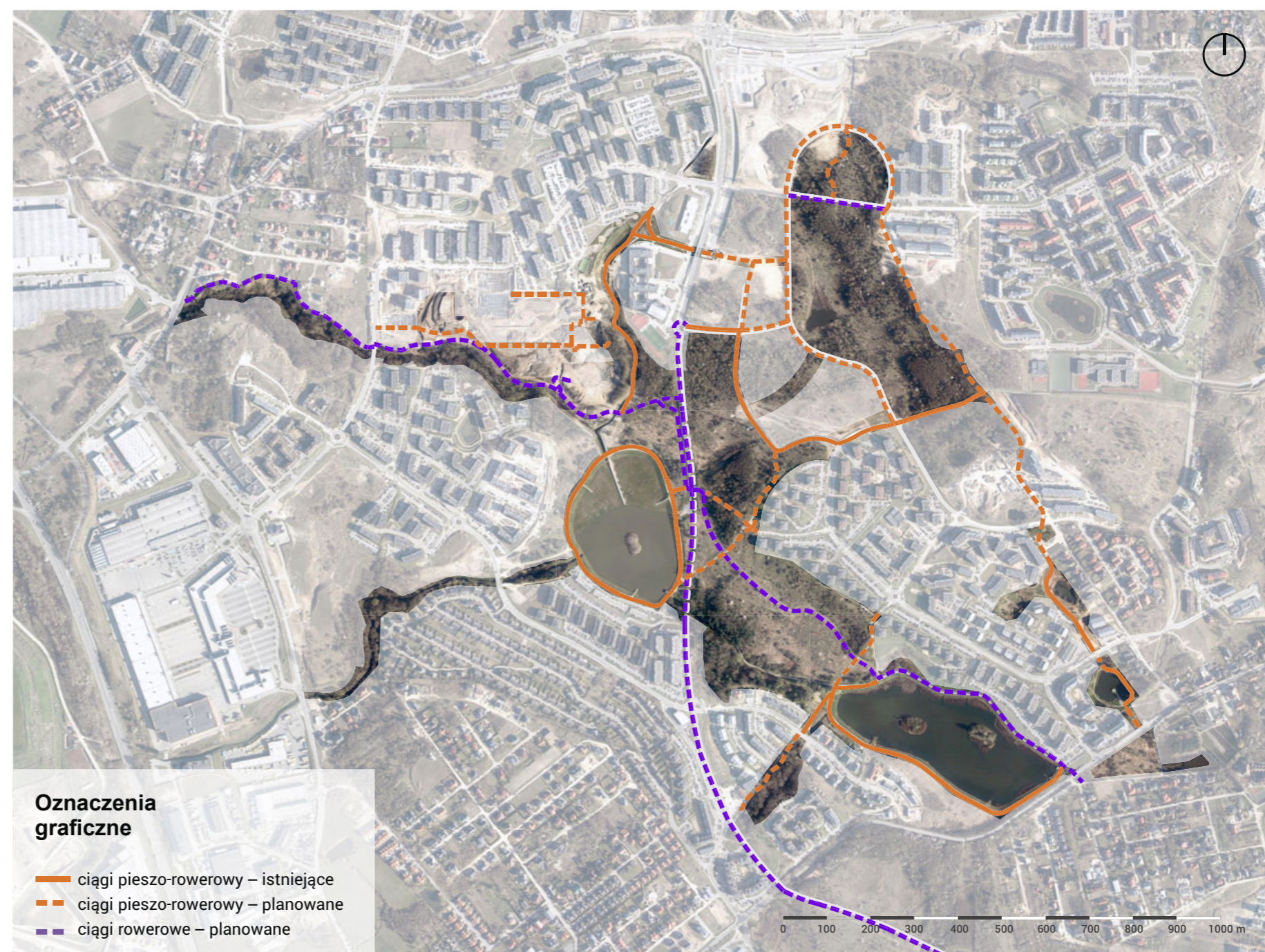

Połączenia rowerowe

Ponowne wdrożenie systemu rowerów metropolitalnych MEVO nałoży się na realizację części prac na obszarze Parku. Zapotrzebowanie na stacje znacznie się zwiększy – obecnie w rejonie znajdują się tylko dwie. Jedną jest stacja przy ul. Bergiela, niedaleko zbiornika Świętokrzyska II, na wjeździe od ul. Świętokrzyskiej, druga znajduje się w pobliżu ronda na skrzyżowaniu ulic Dulina i Porębskiego. Takie rozmieszczenie uniemożliwia sprawne przemieszczanie się w rejonie Parku, a rowery publiczne mogą znacznie skracać czas potrzebny na pokonanie odległości do punktów docelowych – sklepu, szkoły czy przystanku. Konsultowani mieszkańcy wspominali, że obecnie używają w tym celu współdzielonych elektrycznych hulajnóg. Rekomendowane jest zwiększenie liczby stacji, w tym umieszczenie ich obowiązkowo:

- W rejonie planowanego Centrum Dzielnicowego,
- Przy istniejącym przystanku tramwajowym Lawendowe Wzgórze, a docelowo przy wszystkich przystankach PKM lub tramwajowych (jeśli powstanie linia kolejowa, stację MEVO należy umieścić w rejonie estakady przy zbiorniku Świętokrzyska I);
- Przy skupisku urządzeń sportowo-rekreacyjnych realizowanych z Budżetu Obywatelskiego, ponad jarem łączącym zbiorniki.

Oprócz stacji MEVO należy zapewnić stojaki dla rowerów zgodnie z wytycznymi SteR.

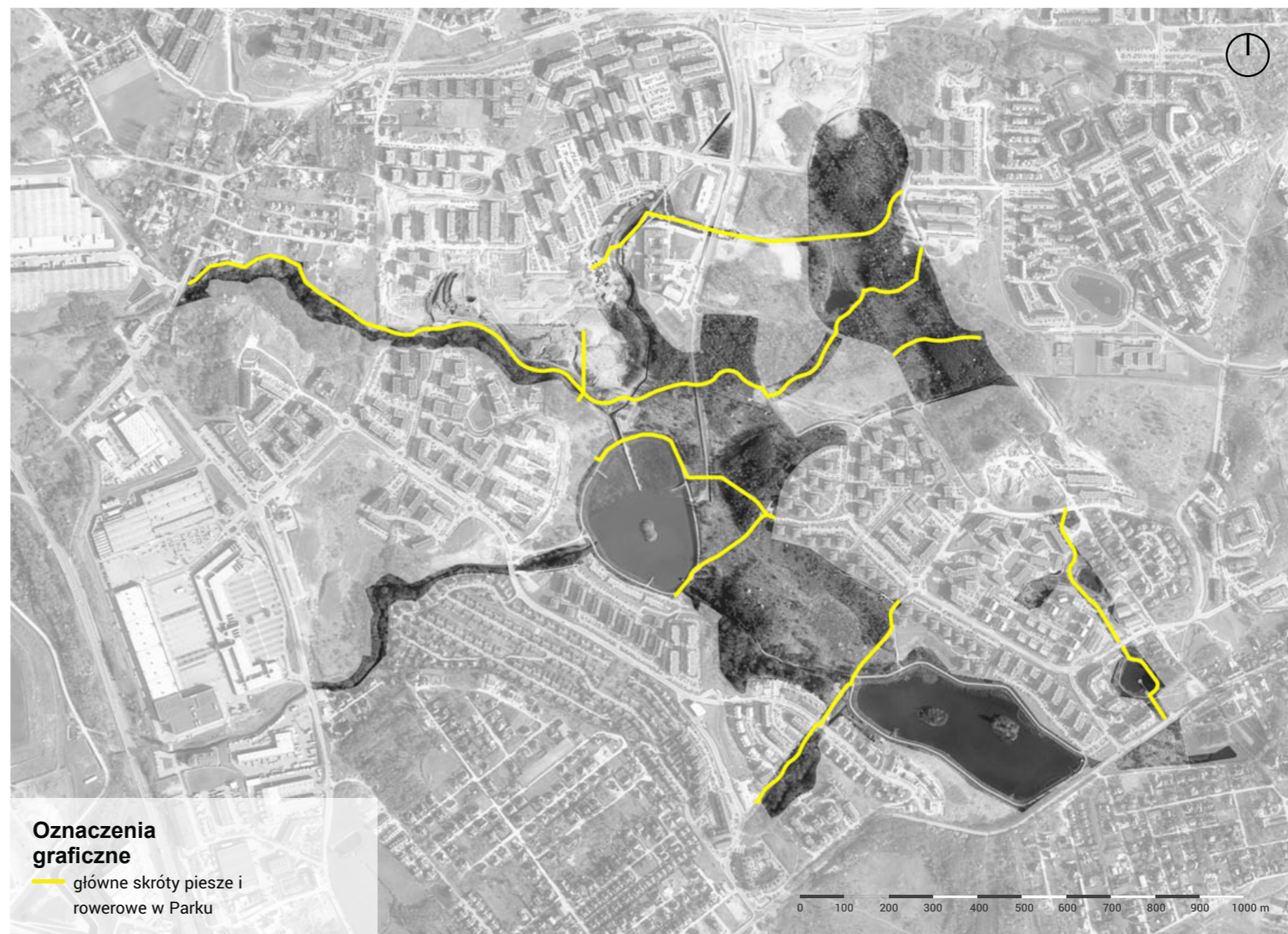
Połączenia rowerowa terenie Parku Południowego

źródło: A2P2

Połączenia pieszo-rowerowe przez tereny zieleni

Podstawowym warunkiem, jaki musi spełniać przestrzeń parkowa, aby funkcjonować jako ważna w mieście przestrzeń publiczna, zapewniająca jednocześnie możliwość sprawnego przemieszczania się pieszo lub rowerem, jest bezpieczeństwo. Jego poczucie zapewnia przede wszystkim stała obecność ludzi, brak ciemnych, zarośniętych miejsc oraz dobre oświetlenie.

Przykładem parku, który służy nie tylko jako teren rekreacji i „zielone płuca” dzielnicy, jest Park „Nad Strzyżą”, położony w Dolnym Wrzeszczu. Usytuowany jest wewnątrz dużego kwartału wyznaczonego ulicami Hallera, Leczkowa i Wyspiańskiego oraz osiedlem willowym na południe od ul. Mickiewicza. Park posiada kilka wejść, lecz jest prawie niewidoczny z zewnątrz. Rekreacyjnie korzystają z niego głównie okoliczni mieszkańcy, w tym wielu właścicieli psów, którzy przychodzą na niewielki (lecz jedyny w okolicy) wybieg. Park ma ok. 1,6 ha powierzchni, przepływa przez niego Potok Królewski, a regularnie dodawane urządzenia, w tym m.in. w ramach Budżetu Obywatelskiego, sprawiają, że Park jest bogato zagospodarowany i wyposażony, m.in. w place zabaw, siłownię, stoliki piknikowe czy altanę. Oprócz funkcji rekreacyjnej oraz retencyjnej (dzięki Potokowi Królewskiemu i powierzchniom przepuszczalnym) Park stanowi popularny skrót dla osób przemieszczających się w obrębie dzielnicy pieszo lub rowerem. Z uwagi na przebieg ulic w okolicy oraz potoku, trasy wzdłuż nich oznaczałyby konieczność nakładania drogi. Park pozwala na „ścięcie” narożników kwartału albo trasę wzdłuż jego przekątnych, co znacznie skraca drogę i ułatwia m.in. przemieszczanie się między przystankami tramwajowymi i autobusowymi. Park jest intensywnie użytkowany w tym celu także wieczorami. Dzięki dobremu oświetleniu, braku krzewów rosnących bezpośrednio przy ścieżkach, a przede wszystkim – praktycznie stałej obecności ludzi m.in. na spacerach z psami – Park nad Strzyżą wydaje się bardzo bezpiecznym miejscem bez względu na porę roku i dnia.

Główne skróty piesze i rowerowe w Parku

źródło: A2P2

Pozostałe połączenia transportowe

Transport publiczny

Najważniejszym połączeniem transportem publicznym, jakie powstanie w obrębie Parku, będzie albo linia PKM, albo przedłużenie linii tramwajowej, kończącej się obecnie na przystanku Lawendowe Wzgórze. Decyzja w tej sprawie zostanie podjęta m.in. na podstawie opracowywanego obecnie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego, którego wyniki będą znane pod koniec 2023 roku. Proponowane lokalizacje przystanków wskazane są na sąsiedniej mapie.

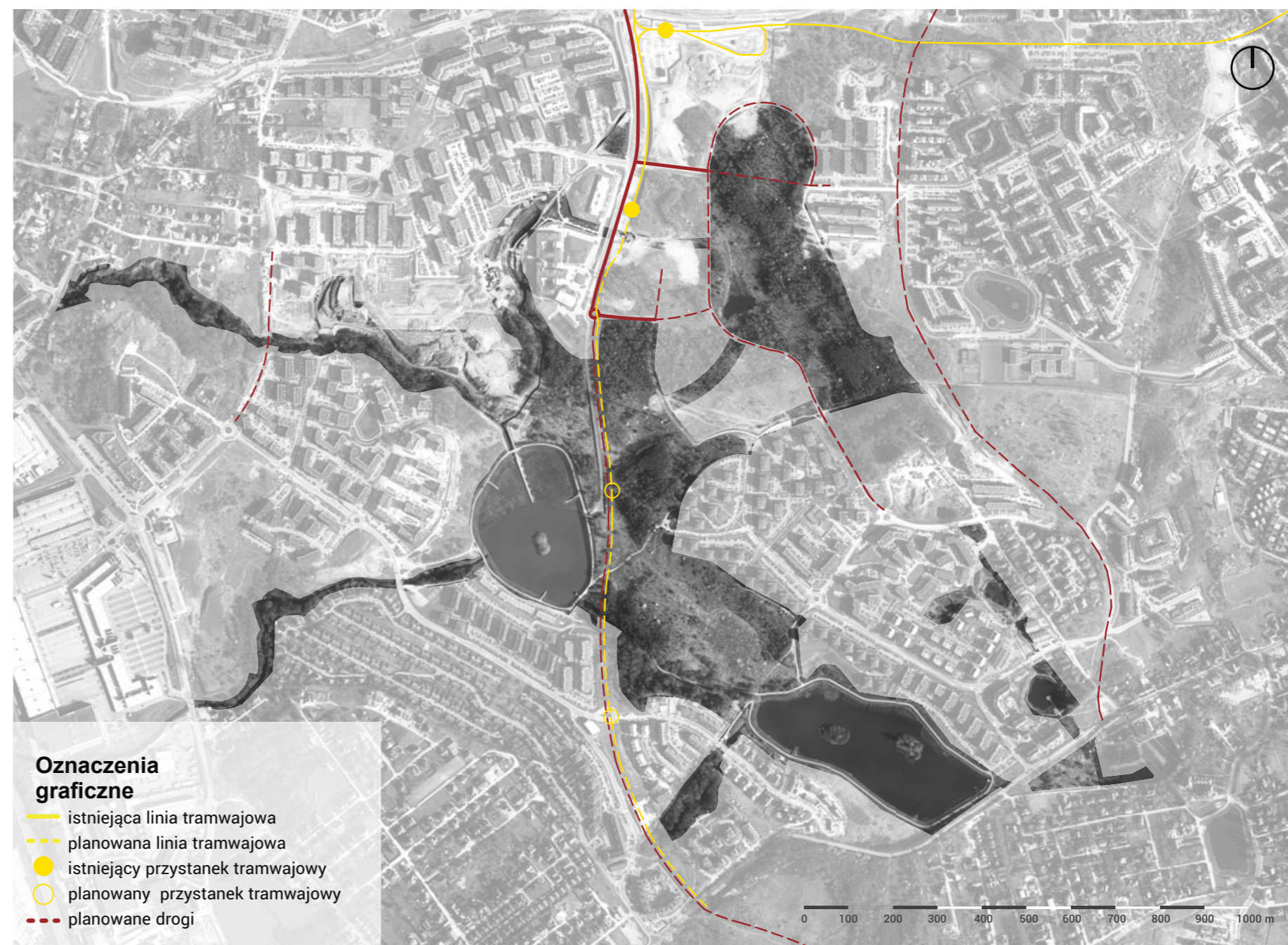
Połączenia drogowe

Planowane nowe drogi, dla których przewidziano rezerwy terenowe, opisane są w rozdziale „Inwestycje planowane w rejonie Parku”. Obecnie realizowana jest dokumentacja projektowa dla ul. Piotrkowskiej. W rejonie Centrum Dzielnicowego rozpatrywano także ew. rezygnację z niej (zamiana na połączenie pieszo-rowerowe) i poprowadzenie ulicy wzdłuż półkolistej pierzei.

Zapotrzebowanie na miejsca postojowe

Zdecydowaną większość użytkowników Parku, przynajmniej w pierwszych latach jego istnienia, będą stanowić mieszkańcy okolicznych osiedli mieszkaniowych. Poprawa dostępności pieszej i rowerowej, w tym dla użytkowników z Oruni Górnej - Gdańska Południe przez ul. Świętokrzyską, zmniejszy znacznie zapotrzebowanie na miejsca postojowe w rejonie wejść do Parku. Potrzeba utworzenia parkingów na potrzeby użytkowników Parku pojawi się dopiero, gdy do Parku i jego atrakcji zaczną przyjeżdżać mieszkańcy innych części miasta. Priorytet dla zrównoważonego transportu oraz zmiana zachowań mobilnościowych, już teraz wyraźna wśród młodszego pokolenia (co potwierdziły rozmowy w punktach konsultacyjnych oraz warsztaty), mogą sprawić, że dodatkowe zapotrzebowanie nie będzie duże.

Jeśli pojawi się jednak potrzeba zapewnienia większej liczby miejsc postojowych w rejonie Parku, rekomendowane jest ich rozproszenie, aby nie tworzyć barier dla wejścia pieszo do Parku w postaci dużych parkingów. Ponadto zdecydowanie wskazane jest umieszczanie miejsc w pasie drogowym zamiast w miejscu zieleni. Największe zapotrzebowanie na miejsca postojowe można przewidzieć w miejscach koncentracji urządzeń sportowych i rekreacyjnych oraz w rejonie Centrum Dzielnicowego.

Transport publiczny i drogowy na terenie Parku Południowego

źródło: A2P2

Połączenia zewnętrzne

Oprócz powiązań wewnątrz Parku Południowego konieczne jest także stworzenie ciągów ekologicznych z sąsiednimi terenami zieleni. Ciągi te będą jednocześnie służyć jako trasy spacerowe, łączące atrakcyjne tereny zieleni w południowej części Gdańska.

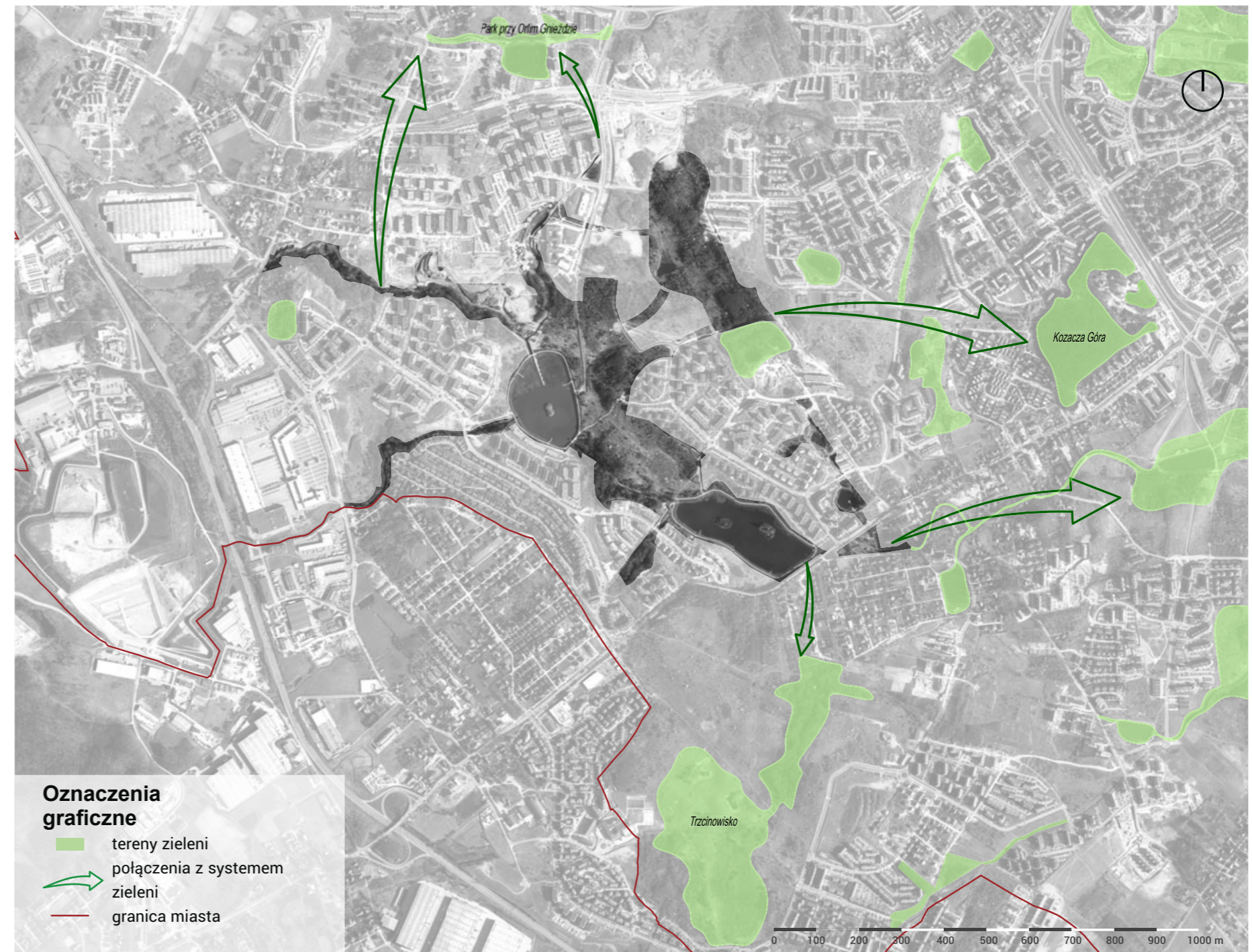
Wskazane na sąsiedniej mapie płyty zieleni i połączenia między nimi ustalono na podstawie:

- danych przyrodniczych,
- konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Do szczególnie ważnych połączeń należy wskazywana przez mieszkańców trasa rekreacyjna do położonego na południe od Parku tzw. Trzcinowiska. Dzisiejszą barierę w postaci ul. Świętokrzyskiej będzie można pokonać pieszo-rowerowym połączeniem przez przepust pod ulicą, a następnie wzdłuż Potoku Kowalskiego, gdzie przebiegać będzie droga wykorzystywana przez Gdańskie Wody do obsługi tego potoku.

Pozostałe ważne połączenia to:

- ciąg w kierunku Kozaczej Góry, gdzie oprócz bogatego zadrzewienia i punktu widokowego znajduje się coraz więcej urządzeń rekreacyjnych, w tym m.in. skate park oraz wybieg dla psów;
- połączenie z Parkiem Oruńskim, który obecnie odwiedzany jest przede wszystkim przez mieszkańców Oruni Górnej - Gdańska Południe, a dla osób z pozostałych południowych dzielnic jest na tyle odległy, że docierają tam m.in. samochodami. W tej lokalizacji szczególnie ważne jest bezpieczne i wygodne połączenie rowerowe.

Połączenia Parku z innymi terenami zieleni

źródło: A2P2

Typy zieleni

W docelowym układzie proponuje się różne typy zieleni, które powinny być zharmonizowane z zielenią istniejącą, oraz koncepcją spójnych, zróżnicowanych wewnątrz krajobrazowych, a także powinny uwzględniać preferencje wyrażone przez mieszkańców. W szczególności są to:

Polany

Wolne od zadrzewień i zakrzewień, poza pojedynczymi okazami, obszary porośnięte trawami lub roślinnością łąkową, otoczone ścianą lasu lub mniejszymi skupiskami zieleni. Miejsce do odpoczynku, piknikowania, ew. na ognisko lub grilla.

Zieleń urządzona miejska

Zieleń urządzona, formowana, odróżniająca się od obszarów o charakterze naturalnym. Główne lokalizacje to:

- północna część Parku Dulina przy Centrum Dzielnicy;
- centralna część parku w rejonie zbiornika Świętokrzyska I.

Las łąkowy

Proponowany las łąkowy w suchej części zbiornika Świętokrzyska I (z zachowaniem osi widokowej na zbiornik w kierunku południowym) i na projektowanym suchym zbiorniku w Parku Dulina. Pozostałe tereny wokół zbiorników do zagospodarowania jako zieleń nadwodna/szuwary.

Gęste zadrzewienia niskich gatunków drzew

Duże obszary porośnięte niskimi, gęsto rozrośniętymi drzewami gatunków osiagających niewielkie gabaryty, np. głogi, szczególnie liczne i rozrośnięte w parku Dulina.

Gęste zadrzewienia wysokich gatunków drzew

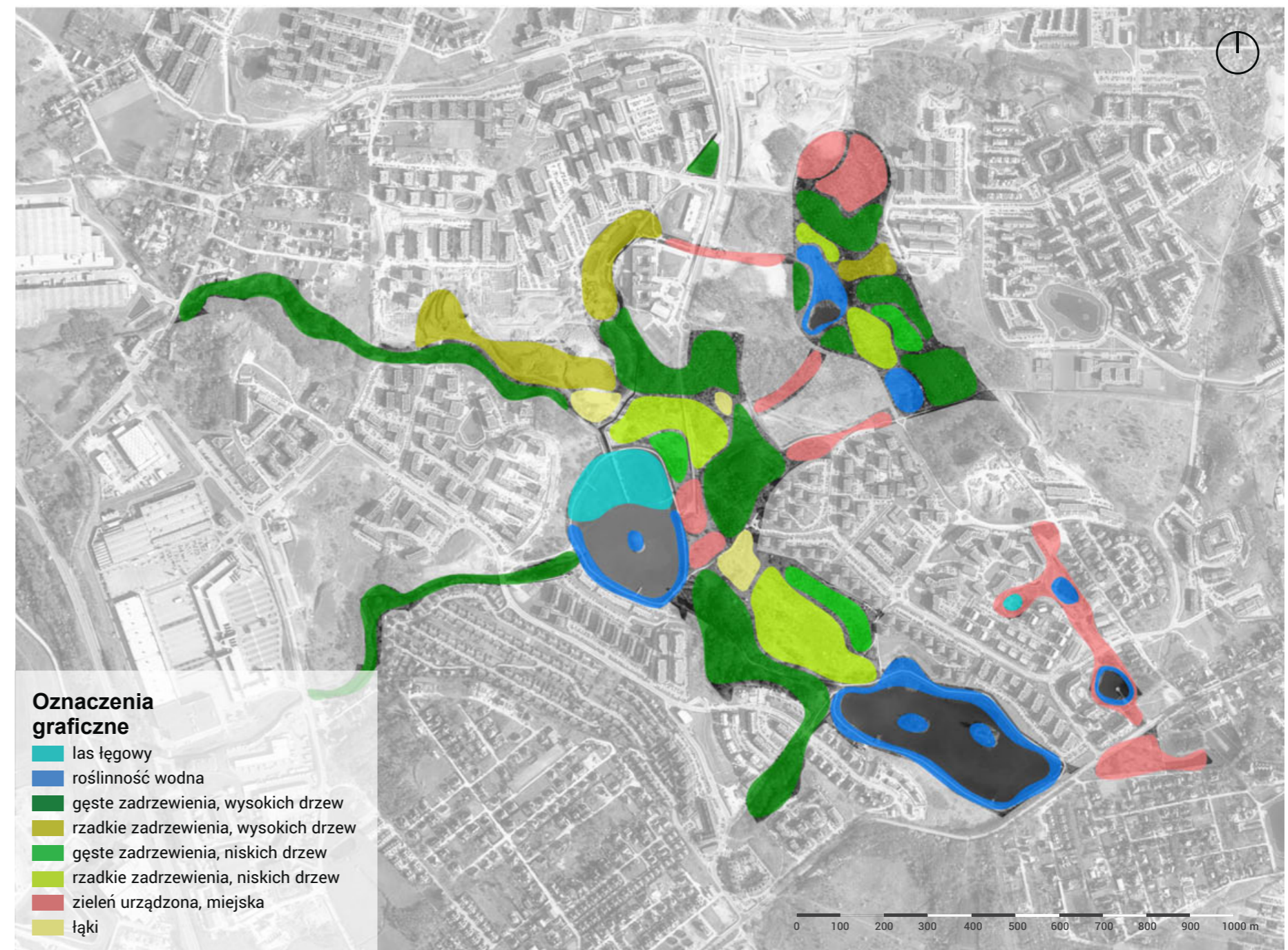
Jw. lecz gatunki osiagające większe wysokości, np. sosna lub lipa - lokalne zalesienia.

Grupy niskich drzew

Skupisko kilku do kilkunastu okazów, rosnących razem i dobrze wyeksponowanych w terenie, np. w rejonie polan lub obszarów łąkowych.

Grupy wysokich drzew

Jw., lecz w odniesieniu do gatunków wyższych drzew.

Typy zieleni
źródło: A2P2

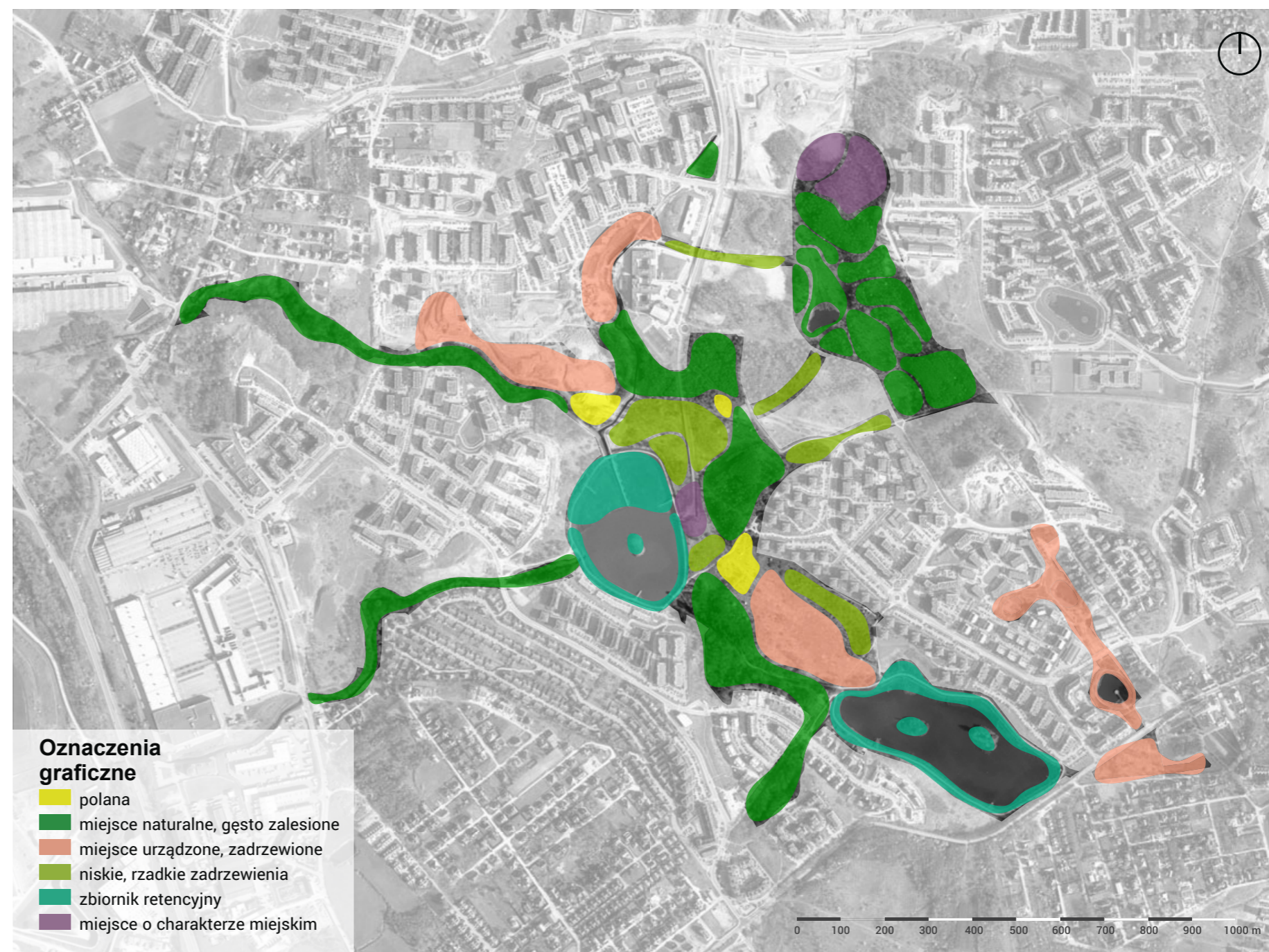
Charaktery wnętrz krajobrazowych

Głównym założeniem koncepcji urbanistycznej w kontekście krajobrazowym jest podział na spójne wnętrza krajobrazowe wynikający z ukształtowania i charakteru przyrodniczego poszczególnych części Parku. Wnętrza te zostaną ukształtowane wraz z powiązaniem pieszymi (w tym obwodowymi) i powiązaniem widokowymi wartymi zachowania i kształtowania.

Na etapie opracowania szczegółowego projektu koncepcyjnego Parku należy dokonać dokładnej analizy gatunków roślinności dominujących w poszczególnych strefach Parku w ujęciu przestrzennym, z określeniem zasięgu ich występowania na mapie sytuacyjno-wysokościowej. Należy też wykonać waloryzację istniejącego zadrzewienia oraz krzewów i na tej podstawie opracować projekt gospodarki drzewami oraz krzewami, w powiązaniu z koncepcją projektową. Dobór gatunkowy roślinności w projekcie należy opracować zgodnie z istniejącymi warunkami siedliskowymi oraz wytycznymi funkcjonalno-przestrzennymi i widokowymi zawartymi w niniejszym opracowaniu. Na terenie Parku należy także zapewnić strefy wolne od oświetlenia i określić szczegółowe wytyczne na temat przeciwdziałania zanieczyszczeniu światłem (m.in. w Parku Dulina).

Docelowo w doborze roślinności preferowane będą gatunki rodzime o znaczeniu biocenotycznym, wybrane w celu wspierania bioróżnorodności obszaru. Wytyczne odnośnie bioróżnorodności są szczególnie ważne w kontekście Zielonego Ładu i ew. dotacji unijnych.

W Parku powinny być zapewnione miejsca niekoszone lub koszone nie częściej niż 1-2 razy w roku, niegrabione z opadłych liści, stanowiące enklawy bioróżnorodności i umożliwiające bytowanie drobnej fauny. Roślinność projektowana powinna mieć charakter wielowarstwowy, z uwzględnieniem wszystkich grup – tzn. drzewa, krzewy, byliny, pnącza, rośliny jednoroczne i dwuletnie, w tym na wybranych obszarach łąki kwietne o składzie dobranym do ekspozycji i wilgotności podłoża.

Charakter przestrzeni na terenie Parku Południowego

źródło: A2P2

Polana

źródło: www.landezine.com

Miejsce urządzone, zadrzewione

źródło: www.earthscape.com

Miejsce naturalne, gęsto zalesione

źródło: www.landezine.com

Niskie, rzadkie zadrzewienia (np. głogi)

źródło: www.rmpl.la

Staw

źródło: www.lindelooft.nl

Miejsce o charakterze miejskim

źródło: www.royalparks.org.uk

Sezonowość w Parku

Sezonowość aktywności

Uczestnicy konsultacji koncentrowali się głównie na aktywnościach podejmowanych w cieplejszych miesiącach roku, lecz wskazywali także m.in. na popularne zimowe spacery oraz rodzinne zabawy ze śniegiem. Obecnie popularne miejsca dla zjeżdżania na sankach to m.in. południowe zbocza Zakoniczyna. Wskazane jest pozostawienie tych miejsc w obecnej formie. Uporządkowanie zarośniętych części Parku będzie także sprzyać zimowym spacerom i trasom biegówkowym. Centralne miejsca Parku, czyli najpierw rejon zbiornika Świętokrzyska I, a następnie półkolistą przestrzeń przy Centrum Dzielnicowym, staną się atrakcyjną lokalizacją dla takich zimowych atrakcji jak choinka, ślizgawka czy stoiska z grzańcem.

W kontekście użytkowania Parku w chłodniejszych miesiącach najważniejsze są jednak kwestie związane z bezpieczeństwem. Zimą szybko robi się ciemno, więc oświetlenie pieszych i rowerowych połączeń, zwłaszcza z przystankami komunikacji miejskiej i węzłami przesiadkowymi oraz placówkami edukacyjnymi to pierwsza w kolejności inwestycja, jaką należy przeprowadzić w obszarze objętym projektem.

Wiosna i jesień to sezony, kiedy w zależności od warunków pogodowych Park może być użytkowany analogicznie do miesięcy letnich (spacery, zajęcia sportowe), a czynności takie jak piknikowanie w chłodniejsze dni przeniosą się do wnętrza, np. lokali gastronomicznych.

Zabawy na śniegu
źródło: A2P2

Wiaty rowerowe - ochrona przed deszczem i śniegiem
źródło: A2P2

Zjeżdżanie na sankach
źródło: A2P2

Odśnieżone ścieżki w parku
źródło: A2P2

Zmienność kolorystyki

W ciągu roku w Parku wielokrotnie będzie się zmieniał krajobraz, zwłaszcza kolorystycznie. Dobór roślinności o charakterystycznych dla sezonu barwach powinien być spójny z projektem krajobrazu dla całego Parku, ale przede wszystkim wpisywać się w naturalny charakter Parku. Wiele rosnących już gatunków, m.in. liczne głogi w Parku Dulina, z intensywnie czerwonymi owocami, wzbogaca kolorem zimowy krajobraz. Kolor wnoszą także istniejące drzewa owocowe – najpierw podczas kwitnienia, a następnie owocowania.

W południowych dzielnicach Gdańska odbywały się już wcześniej miejskie inicjatywy typu „Wielki sprzątnięcie Gdańska-Południe”, kiedy oprócz zbierania śmieci mieszkańcy sadzili kolorowe wiosenne kwiaty. Podobne wydarzenia warto podtrzymywać, m.in. finansując je z tzw. Zielonego Budżetu Obywatelskiego.

Wiosenne sadzenie kwiatów w ramach „Wielkiego sprzątnięcia Gdańska-Południe”
źródło: B. Bańka, www.trojmiasto.wyborcza.pl

Ochrona przed słońcem

W kontekście zmian klimatu wykorzystanie terenów zieleni jako głównych dzielnicowych przestrzeni publicznych będzie miało dodatkową wartość. Wiele ulic, zwykle przyległych do dużych powierzchni parkingów terenowych, w upalne letnie dni będzie działać jak wyspy ciepła. Jest to szczególnie niebezpieczne dla dzieci i seniorów i problem ten uwzględnia m.in. Plan adaptacji do zmian klimatu. Tam, gdzie rosną szpalery drzew sytuacja będzie lepsza, lecz najniższych temperatur można spodziewać się w obrębie Parku, zwłaszcza wśród gęstej zieleni, a także przy ciekach i zbiornikach wodnych, które znacznie poprawiają mikroklimat.

Kawiarnia
źródło: www.designboom.com

Ochrona przed deszczem

Powierzchnia Parku oraz jego rekomendowane na podstawie wyników konsultacji zagospodarowanie pozwolą na spędzanie w nim wielu godzin. Typowa dla Gdańska zmienność pogody i częstotliwość opadów oznacza, że niejedynemu użytkownikowi Parku zostanie zaskoczony deszczem. Dlatego wskazane jest zapewnienie miejsc, w których można schować się przed zmoknięciem. Podczas konsultacji mieszkańcy zwykle wskazywali na parkowe altanki oraz estakadę w trasie Nowej Bulońskiej, która zapewni dużą, zadaszoną powierzchnię. Miejsca te będą jednocześnie zapewniać cień w miesiącach letnich, stąd przestrzeń pod estakadą może stać się miejscem lokalizacji urządzeń sportowych, których użytkowanie w pełnym słońcu jest niekomfortowe.

Wiadukt
Źródło: UPP Tom2

A photograph of a park area. In the foreground, there is a paved path made of light-colored bricks. To the left, a woman in a dark patterned top and black pants is walking away from the camera, pushing a stroller. In the center, another woman in a light blue hoodie and blue jeans stands with her back to the camera, looking towards a pond. The pond is calm and reflects the sky and the buildings in the background. On the right side of the path, there is a concrete trash bin with a black plastic bag inside. A black lamppost stands next to it. In the background, there is a grassy hill with several houses. One house has a red roof, and another has a blue roof. The sky is overcast.

4 Koncepcje przestrzeni Parku

Podział Parku na części

Dla czytelnego wyjaśnienia charakteru i wyposażenia poszczególnych części Parku podzielono jego obszar na sektory, szczegółowo opisane w kolejnej części opracowania.

W podziale uwzględniono następujące aspekty:

- Ukształtowanie terenu;
- Zasoby środowiskowe rozpoznane w inwentaryzacji przyrodniczej;
- Podział na wnętrza „naturalne” i „urządzone”;
- Układ planowanych wnętrz krajobrazowych;
- Strefowanie funkcjonalne (strefy odpoczynku, rekreacji aktywnej itp.);
- Obecny stan zagospodarowania.

W szczegółowej koncepcji zagospodarowania terenu, której przygotowanie powinno stanowić jedno z pierwszych zadań przygotowawczych, sektory te powinny zostać uwzględnione jako nadrzędne jednostki, z mniejszymi, zróżnicowanymi wnętrzami krajobrazowymi w ich obrębie.

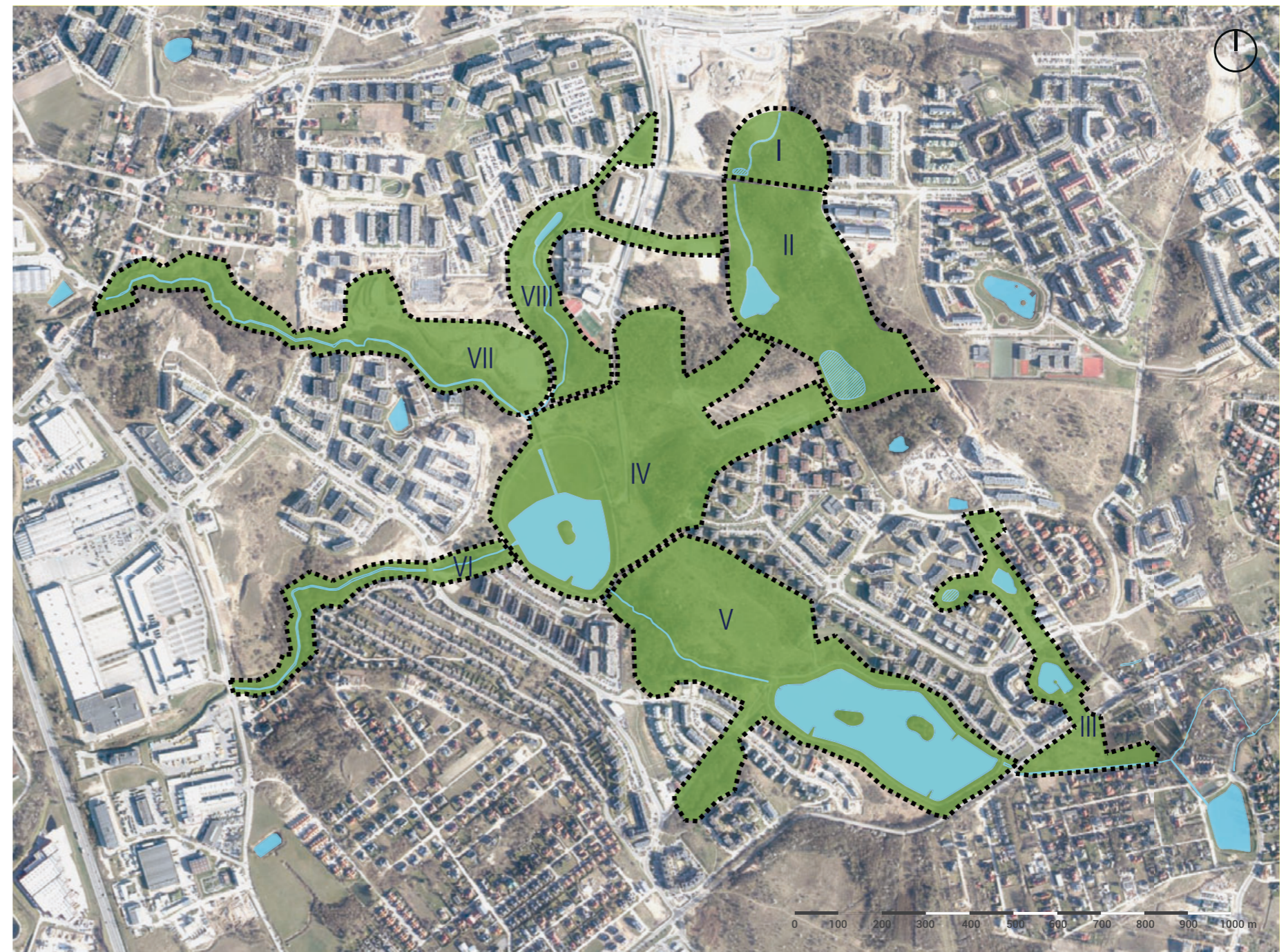
Zieleń w Parku Dulina

źródło: A2P2

Oznaczenia części Parku

- I - Park przy Centrum Dzielnicowym
- II - Park Dulina
- III - Park przy Wieżyckiej
- IV - Park Świętokrzyska I
- V - Park Świętokrzyska II
- VI - Potok Kozacki
- VII - Potok Oruński
- VIII - „Potok Lawendowy” (rejon rowu R3)

Na kolejnych stronach przedstawiono rysunki zagospodarowania wyżej wymienionych części.

Oznaczenia części Parku
źródło: A2P2

Park przy Centrum Dzielnicowym

Północna część, odcięta od Parku Dulina planowaną ulicą Piotrkowską, będzie miała bardziej urządzony charakter, wynikający z jej lokalizacji bezpośrednio przy Centrum Dzielnicowym. Półkolista park w przyszłości zostanie otoczony gęstą zabudową z usługowymi parterami. Z uwagi na różnice terenu oraz południową ekspozycję pierzei, będzie się z niej rozpościerał atrakcyjny widok na zielenie z bogatym programem rekreacyjnym. Już teraz istnieje tam ważna oś widokowa w kierunku południowym. Partery w tej części Centrum Dzielnicowego będą świetną lokalizacją dla lokali gastronomicznych z zewnętrznymi ogródkami.

W półkolu znajdzie się miejsce na intensywne zagospodarowanie, w tym m.in. na mały amfiteatr, wykorzystujący ukształtowanie terenu w pozabudowanej części. Latem będą się tu odbywać wydarzenia kulturalne i rozrywkowe, m.in. koncerty, występy czy kino letnie. W rejonie tym możliwa jest także realizacja pawilonu bibliotecznego, z zewnętrzną czytelnią o parkowym charakterze oraz ew. dodatkowych pawilonów gastronomicznych lub realizacji miejsca dla okazjonalnego postoju food trucków czy organizowania targów śniadaniowych. Zimą mogą się tam odbywać m.in. świąteczne targi. Obszar ten będzie całorocznie intensywnie użytkowany.

Należy zadbać aby ulica Piotrkowska nie dzieliła obu części Parku Dulina. Możliwe jest przenikanie się parku po obu stronach ulicy i nadanie części półkola charakteru naturalnego.

„Zielony” amfiteatr w północnej części
źródło: www.asla.org

Ogródki gastronomiczne z widokiem na Park
źródło: A2P2

Plac zabaw dla osób w różnym wieku
źródło: A2P2

Pawillon biblioteczny w przestrzeni publicznej
źródło: www.archdaily.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

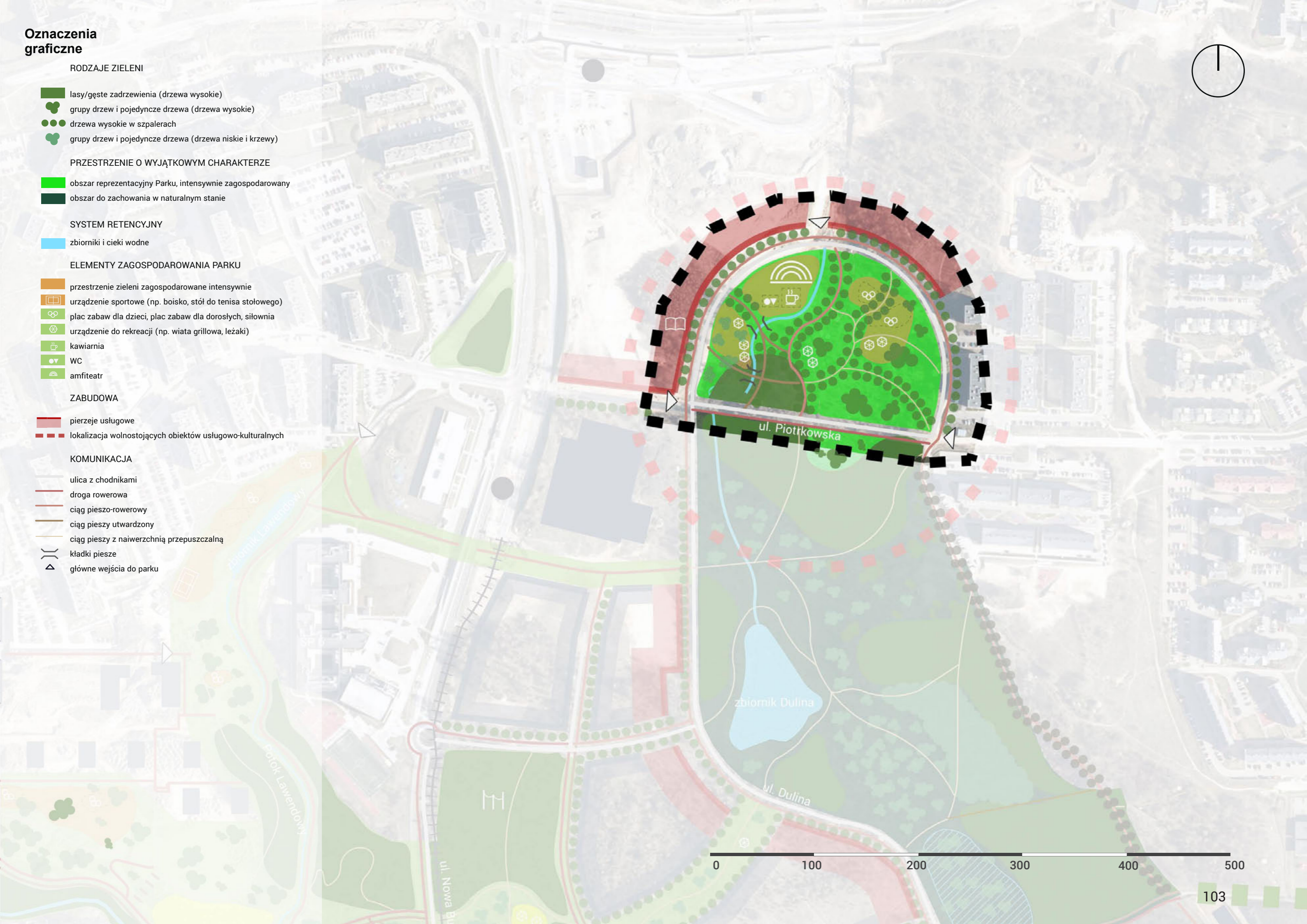
- przestrzeń zieleni zagospodarowane intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiaty grillowa, leżaki)
- kawiarnia
- WC
- amfiteatr

ZABUDOWA

- pierzeje usługowe
- lokalizacja wolnostojących obiektów usługowo-kulturalnych

KOMUNIKACJA

- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- kładki piesze
- główne wejścia do parku

0 100 200 300 400 500

Park Dulina

Parku Dulina, położony na południe od planowanej ul. Piotrkowskiej, zostanie zachowany w jak najbardziej naturalnym stanie. Ta część Parku Południowego porośnięta jest w dużej mierze głogami - gatunkiem drzew cennym ze względu na swoje walory przyrodnicze i krajobrazowe. Istniejący staw będzie pełnić rolę retencyjną, lecz nie ulegnie znacznym przekształceniom. Gdańskie Wody planują utworzyć wokół części jego obwodu opaskę zapobiegającą zbytniemu rozlewaniu się. Drugi zbiornik, nowo projektowany, znajdzie się w niecce w południowo-zachodniej części Parku Dulina. Prawdopodobnie będzie to zbiornik suchy (przez większość czasu nie będzie się w nim znajdowała woda). Może zostać obsadzony zielenią i wyglądać jak gęsty zagajnik. Ponad zbiornikiem od wschodniej strony rozciąga się las, w większości brzozy. Zostanie on zachowany w formie naturalnej. Ponad planowanym nowym zbiornikiem zlokalizowany będzie punkt widokowy, skierowany na Zakonieczyn. Ważną częścią Parku Dulina będzie jego styk od strony zachodniej z pierzeją z usługami w parterach planowanego nowego osiedla na terenie należącym do przedsiębiorstwa Górski. Będzie to świetne miejsce dla kawiarni i lokali gastronomicznych z widokiem na naturalny teren zieleni.

Ścieżki w tej części Parku zostaną wytyczone głównie w miejscach istniejących przedseptów. Zostaną jedynie poszerzone, wyłożone przepuszczalną nawierzchnią mineralną oraz tak ukształtowane, aby spełniać standardy dostępności. Propozycja przebiegu ścieżek wskazana jest na rysunku koncepcji, jednak ich ostateczny przebieg należy dostosować do docelowego układu okolicznej zabudowy. Ewentualne oświetlenie powinno być dyskretne, zapewniające poczucie bezpieczeństwa, ale w tak wartościowym przyrodniczo rejonie należy unikać zanieczyszczenia światłem. Wzdłuż ścieżek rekomendowane jest utworzenie trasy edukacyjnej na temat znaczenia retencjonowania wody opadowej oraz lokalnej flory i fauny. Przykłady takich tras wskazane są w podrozdziale „Ścieżki edukacyjne”.

Park przy Centrum Dzielnicy i Park Dulina mogą się wzajemnie przenikać. Na styku z częścią miejską Parku oraz w sąsiedztwie lodowiska z pływalnią możliwe jest wkomponowanie w naturalną zielenie niewielkich obiektów związanych z edukacją i kulturą, np. pawilon edukacyjny, biblioteka, altany integracyjne.

Przykład niewielkich, drewnianych pomostów na zbiornikach wodnych
źródło: www.pinimg.com

Ciągi piesze ułatwiające przemieszczanie się przez podmokłe tereny
źródło: www.divisare.com

Drzewa owocowe i głogi
źródło: www.garden.lovetoknow.com

Brzozowy zagajnik ze ścieżką wykonaną z przepuszczalnego materiału
źródło: www.telegraph.co.uk

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- historyczna aleja drzew ul. Wieżyckiej do uzupełnienia
- szuwały

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne
- zbiorniki suche

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

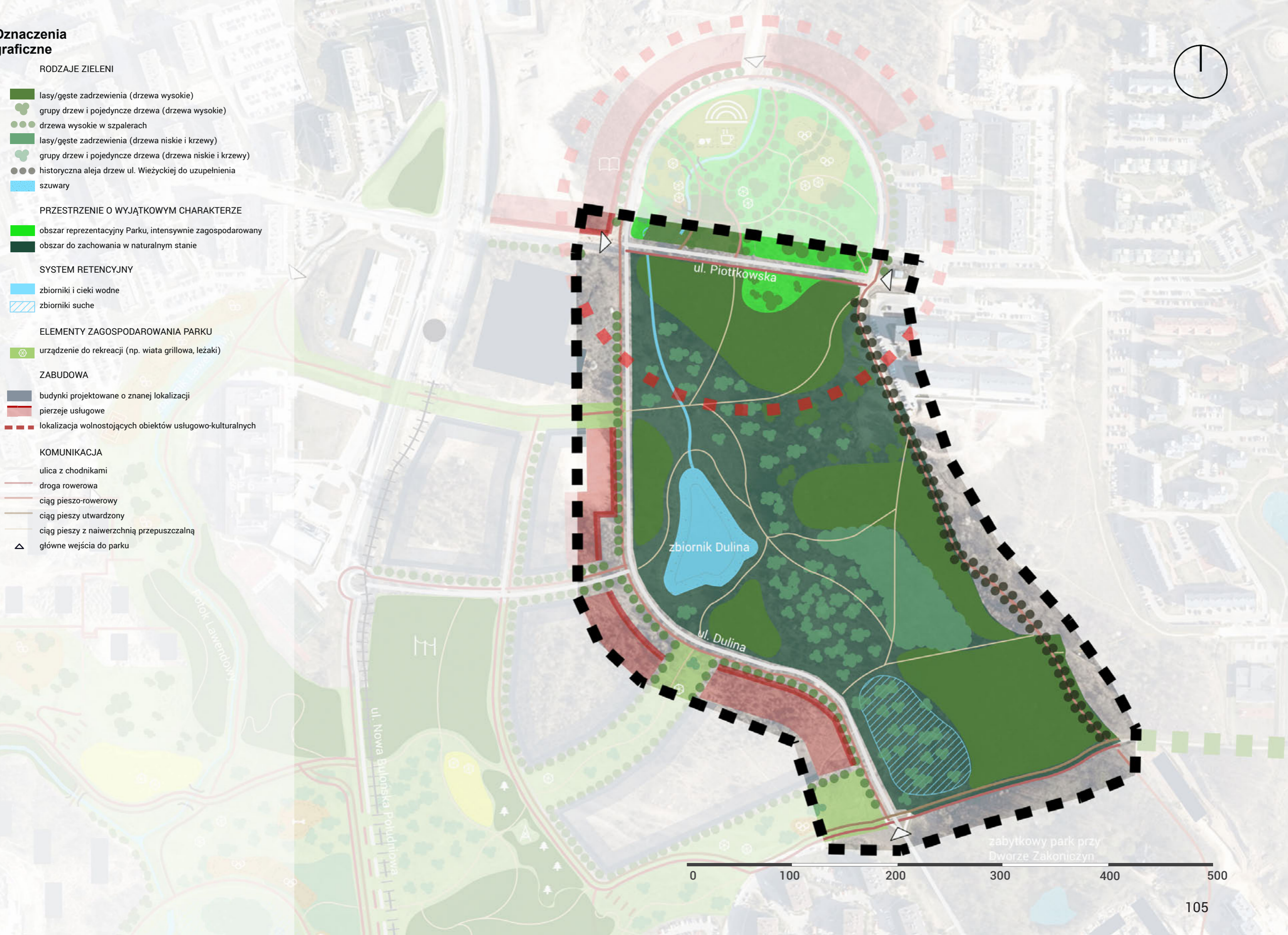
- urządzenie do rekreacji (np. wiata grillowa, leżaki)

ZABUDOWA

- budynki projektowane o znanej lokalizacji
- pierzeje usługowe
- lokalizacja wolnostojących obiektów usługowo-kulturalnych

KOMUNIKACJA

- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- główne wejścia do parku

0 100 200 300 400 500

zabytkowy park przy
Dworze Zakonieczyn

Wieżycka

Niewielki wschodni fragment Parku Południowego w rejonie mniejszych zbiorników retencyjnych położonych wzdłuż ulicy Wieżyckiej jest szczególnie ważny z dwóch względów:

- Stanowi element „pętli retencyjnej”;
- Obejmuje fragment dzielnicy Orunia Górna - Gdańsk Południe, gdzie ma znaleźć się ważne połączenie przez przepust pod ul. Świętokrzyską.

Obszar ten wymaga uporządkowania i dodatkowych nasadzeń, aby stać się atrakcyjnym wnętrzem krajobrazowym i spacerową trasą wzdłuż wody. Oba zbiorniki mają bardzo wysoki potencjał jako część spacerowo-edukacyjnej „pętli retencyjnej”. Ścieżka wokół suchego zbiornika może zostać zakończona np. w formie nadwieszanej nad skarpą kładki. Wzdłuż północnej granicy tego fragmentu parku przy Dworze Zakoniczyn możliwe jest przejście w kierunku Parku Dulina i kontynuacja pętli spacerowej wzdłuż zbiorników retencyjnych.

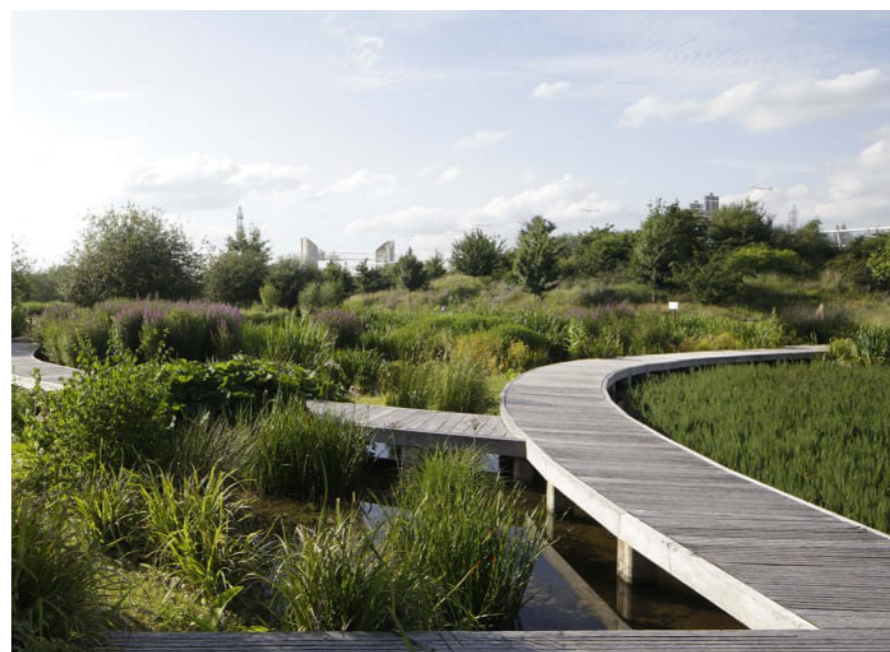
W trójkącie między ulicami Świętokrzyską i Bieszczadzką, w miejscu zbiegu zielonych połączeń międzydzielnicowych, utworzona zostanie strefa wejściowa do Parku. Znajdą się w niej urządzenia sportowe przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych i boisko. Do „trójkąta” dotrzeć będzie można zielonym połączeniem z Trzciniowiska, przewidywanym do realizacji wzdłuż Potoku Kowalskiego między ulicami Karkonoską i Beskidzką oraz połączeniem wzdłuż Potoku Oruńskiego, biegnącym w kierunku zbiornika Augustowska. Przejście na główny teren Parku Południowego będzie zapewnione przez przepust pod ulicą Świętokrzyską.

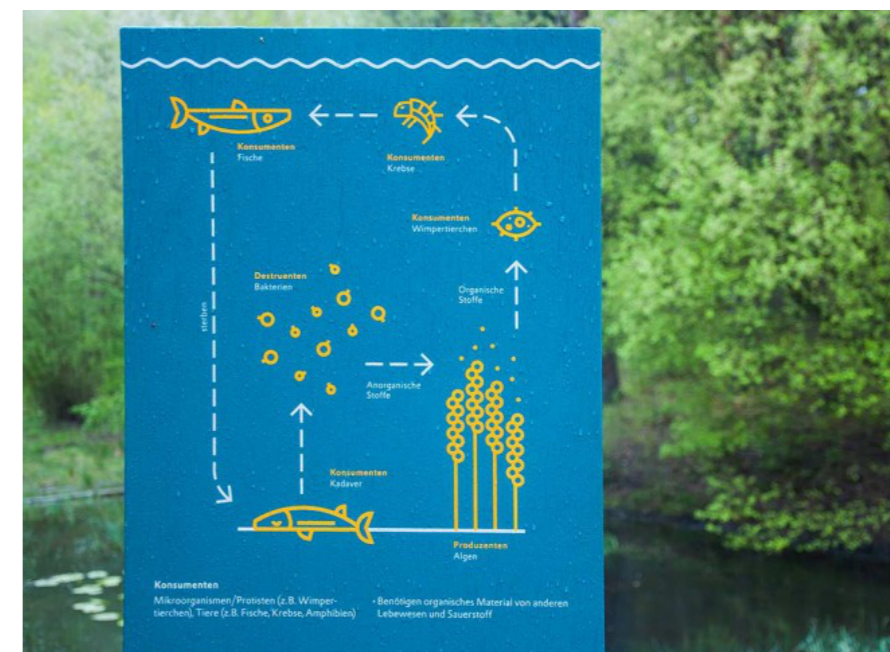
Ścieżka edukacyjna
źródło: www.addicted2travel.pl

Plac zabaw
źródło: www.woodearthscape.com

Możliwość wykorzystania kładek na suchym zbiorniku
źródło: www.divisare.com

Przykład tablicy edukacyjnej
źródło: www.sztuka-architektury.pl

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- szuwary

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne
- zbiorniki suche

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

- przestrzeń zieleni zagospodarowana intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiata grillowa, leżaki)

KOMUNIKACJA

- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- główne wejścia do parku
- zielone połączenia z innymi terenami zieleni

ul. Porębskiego

zbiornik Świętokrzyska II

0 100 200 300 400 500

ul. Świętokrzyska

Park Świętokrzyska I

Centralny obszar Parku Południowego to szereg polan przedzielonych gęstymi zadrzewieniami na zboczach schodzących do zbiornika Świętokrzyska I. Przez obszar przebiega rezerwa terenowa trasy Nowej Bulońskiej Południowej. Rekomendowane jest przeprowadzenie jej na estakadzie, aby zachować ciągłość przecinających ją połączeń pieszych i rowerowych.

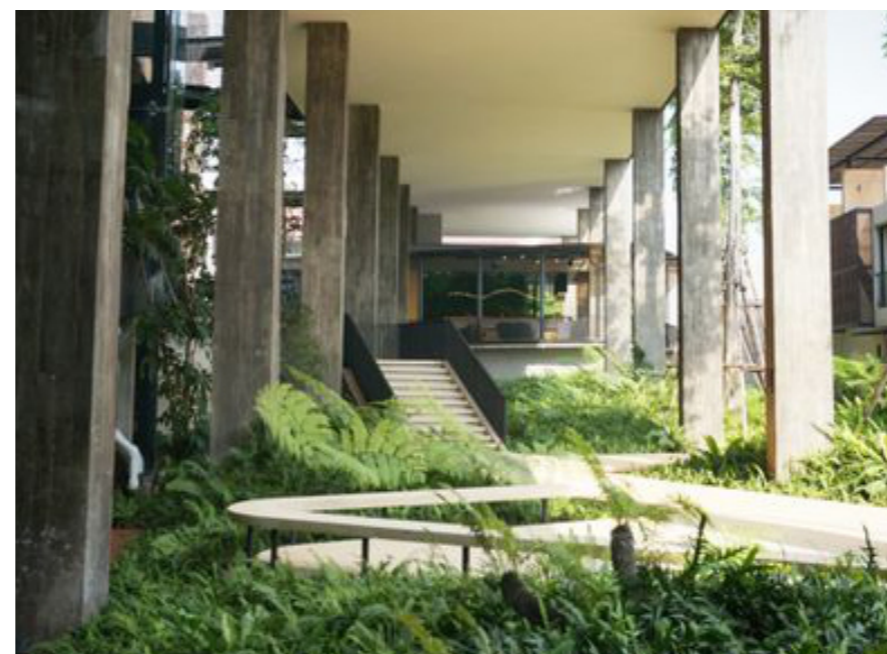
W wielu rozmowach przewijało się określenie „centrum” Parku, odnoszące się do obszaru w rejonie zbiornika Świętokrzyska I, na skrzyżowaniu kilku tras przecinających Park. To miejsce, które z uwagi na atrakcyjność zbiornika, już istniejące wyposażenie rekreacyjne (plac zabaw) oraz duże otwarcia widokowe m.in. na latarnię Designers Outlet Gdańsk pozwala łatwo zorientować się w przestrzeni. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 6 biegają wokół zbiornika w ramach lekcji wychowania fizycznego. Wskazując na potencjalną lokalizację np. kawiarni, mieszkańcy wskazywali głównie na to miejsce. Jest ono łatwo dostępne z większości okolicznych osiedli - blisko geograficznego środka obszaru wyznaczonego pod Park – i bardzo rozpoznawalne. Dlatego planując możliwą lokalizację takich elementów zagospodarowania Parku jak pawilony gastronomiczne czy place zabaw i sportu dla różnych grup wiekowych (obecnie znajduje się tam wyłącznie infrastruktura dla mniejszych dzieci), wskazywano głównie rejon „środką”. Jeśli w rezerwie pod ul. Nową Bulońską będzie przebiegać przedłużenie linii tramwajowej, rekomendowane jest zlokalizowanie w tym miejscu przystanku tramwajowego. Miejsce to stanie się ważnym lokalnym centrum usługowym z funkcjami komercyjnymi (np. kawiarnia, bistro, kiosk). Niezależnie od przyjętej do realizacji wersji trasy, w miejscu tym rekomendowana jest realizacja pawilonu usługowo-gastronomicznego wraz z toaletą publiczną, stanowiącego węzłowy punkt w tej okolicy.

Część sucha zbiornika Świętokrzyska I może zostać przeznaczona pod las łąkowy, zwiększający retencję oraz różnorodność krajobrazową Parku. Las łąkowy może zostać uzupełniony podwieszonymi kładkami i małą architekturą, odporną na okresowe zalewanie wodą. Teren wokół zbiornika zostanie obsadzony m.in. brzoźami i wierzbami. Na cieku prowadzącym do zbiornika Świętokrzyska I zostanie wprowadzone meandrowanie i może on zostać obsadzony oczyszczającą go roślinnością.

Szczególnie ważne dla ciągłości i spójności Parku będą zielone, szerokie połączenia z Parkiem Dulina, przebiegające przez zaplanowane w tym rejonie osiedle mieszkaniowe z usługami.

Park pod estakadą w Toronto
źródło: www.henninglarsen.com

Wykorzystanie miejsca pod wiaduktem na dodatkową zieleni
źródło: www.retaildesignblog.net

Przykład wkomponowanego w krajobraz pawilonu edukacyjnego
źródło: www.archdaily.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- polana/ląka kwietna
- szuwały

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

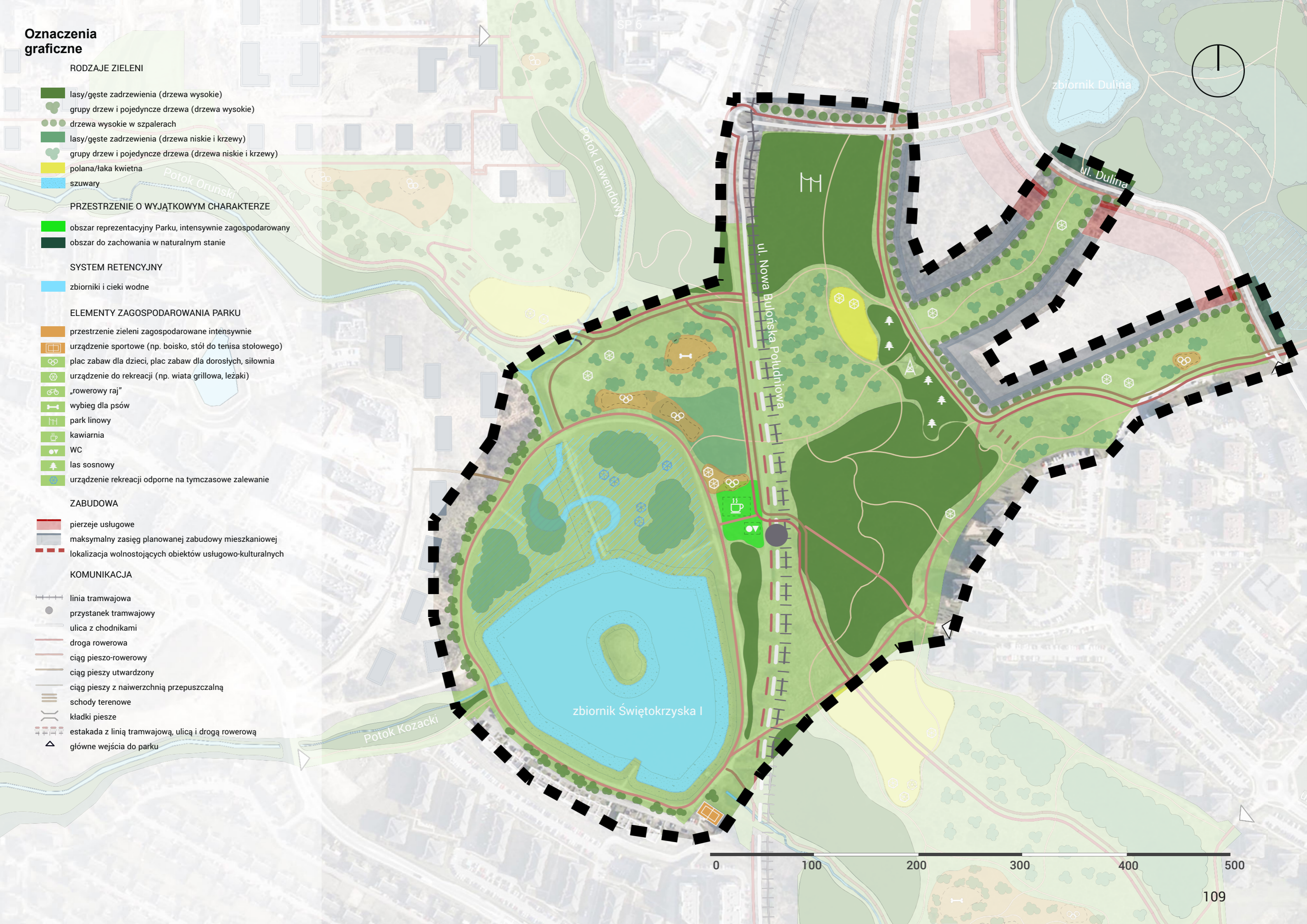
- przestrzeń zieleni zagospodarowane intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiata grillowa, leżaki)
- „rowerowy raj”
- wybieg dla psów
- park linowy
- kawiarnia
- WC
- las sosnowy
- urządzenie rekreacji odporne na tymczasowe zalewanie

ZABUDOWA

- pierzeje usługowe
- maksymalny zasięg planowanej zabudowy mieszkaniowej
- lokalizacja wolnostojących obiektów usługowo-kulturalnych

KOMUNIKACJA

- linia tramwajowa
- przystanek tramwajowy
- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- estakada z linią tramwajową, ulicą i drogą rowerową
- główne wejścia do parku

Park Świętokrzyska II

Rozległy zbiornik Świętokrzyska II wypełnia prawie całą przestrzeń wyznaczoną pod Park w jego południowej części. Północnym brzegiem została zaplanowana ważna trasa rowerowa łącząca cały obszar Parku (wraz z otaczającymi osiedlami) z siecią połączeń prowadzących w kierunku Parku Oruńskiego. Na brzegach zbiornika mogą zostać zamontowane krótkie pomosty, pozwalające na odpoczynek nad samą taflą wody, między trzcinami. Takie zagospodarowanie brzegów pozwoli jednocześnie przybliżyć naturę mieszkańcom okolicy oraz ochronić faunę zbiornika przez zbyt dużą ingerencją człowieka w środowisko.

Głęboki jar znajdujący się na zachód od zbiornika Świętokrzyska II zostanie zachowany w formie naturalnej ze względu na swoje walory środowiskowe. Rekomendowane jest utworzenie w nim użytku ekologicznego. Biegąca jego brzegiem ścieżka zostanie zachowana i utwardzona. Jar jest jednym z miejsc rekomendowanych do zachowania w formie całkowicie naturalnej.

Połączenie między zbiornikami, biegnące wzdłuż jaru Potoku Oruńskiego, zostanie zachowane w obecnej formie. Las porastający zbocza tworzy przyjazną z uwagi na jej mikroklimat i atrakcyjną krajobrazowo enklawę, dostępną wyłącznie dla pieszych (wynika to z ograniczonej szerokości). Obecnie ścieżka biegnąca w tym miejscu jest wykonana z kostki betonowej, jednak rekomenduje się, aby przy ewentualnej przebudowie w przyszłości zastąpić ją nawierzchnią mineralną, bardziej pasującą do dzikiego charakteru tej przestrzeni.

Południowe zbocze osiedla Zakonieczyn podzielono na dwie części. Pierwszą, zagospodarowaną częściowo projektami z Budżetu Obywatelskiego, przeznaczono pod dalszy rozwój funkcji rekreacyjnych i sportowych. Druga, osłonięta drzewami polana, będzie miejscem relaksu, piknikowania i odpoczynku. Zaplanowano na niej miejsca do grillowania, kręgi ogniskowe itp. Polanę przecina główna trasa rowerowa i piesza łącząca dwa zbiorniki, odciążająca z funkcji tranzytowej istniejącą ścieżkę prowadzącą jarem Potoku Oruńskiego.

Proponowane zagospodarowanie przy Zbiorniku Świętokrzyska II

źródło: www.landezine.com

Niewielkie pomosty proponowane jako elementy Zbiornika Świętokrzyska II

źródło: A2P2

Trawa piknikowa z niewielką skarpą

źródło: www.pinimg.com

Plac zabaw

źródło: www.earthscape.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- polana/łaka kwietna
- szuwary

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

- przestrzeń zieleni zagospodarowane intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiatra grillowa, leżaki)
- „rowerowy raj”
- wybieg dla psów
- park linowy
- kawiarnia
- WC
- urządzenie rekreacji odporne na tymczasowe zalewanie

KOMUNIKACJA

- linia tramwajowa
- przystanek tramwajowy
- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- estakada z linią tramwajową, ulicą i drogą rowerową
- główne wejścia do parku

Potok Kozacki

Jar Potoku Kozackiego zostanie udostępniony pieszym użytkownikom tylko na odcinku od zbiornika Świętokrzyska I do ul. Guderskiego poprzez poprowadzenie po jego południowej stronie utwardzonego ciągu. Rekomendowane jest, aby dalszy przebieg jaru od ul. Guderskiego do źródła (czyli w kierunku zachodnim) został zachowany w formie naturalnej, ze względu na jego wysoką wartość przyrodniczą i ograniczoną szerokość oraz liczne zadrzewienia do zachowania. Niezbędne będzie ustalenie sposobu dostępu do Potoku w celu jego konserwacji.

W rozmowach z mieszkańcami, zwłaszcza przyległego do Potoku osiedla Miłe Domy, pojawiała się troska o występującą na tym obszarze faunę i florę. Mieszkańcy sami dbają o rosnącą w tym rejonie zieleni i z niepokojem obserwują oznaczenia na drzewach, obawiając się wycinek. Pojawiło się kilka głosów postulujących utworzenie wzdłuż Potoku ciągu pieszo-rowerowego, głównie od mieszkańców, dla których trasa ta mogłaby stanowić skrót do pracy w pobliskich centrach handlowych i logistycznych.

Naturalne ścieżki
źródło: www.divisare.com

Ławka
źródło: www.divisare.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- polana/łaka kwietna
- historyczna aleja drzew ul. Wieżyckiej do uzupełnienia
- szuwary

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

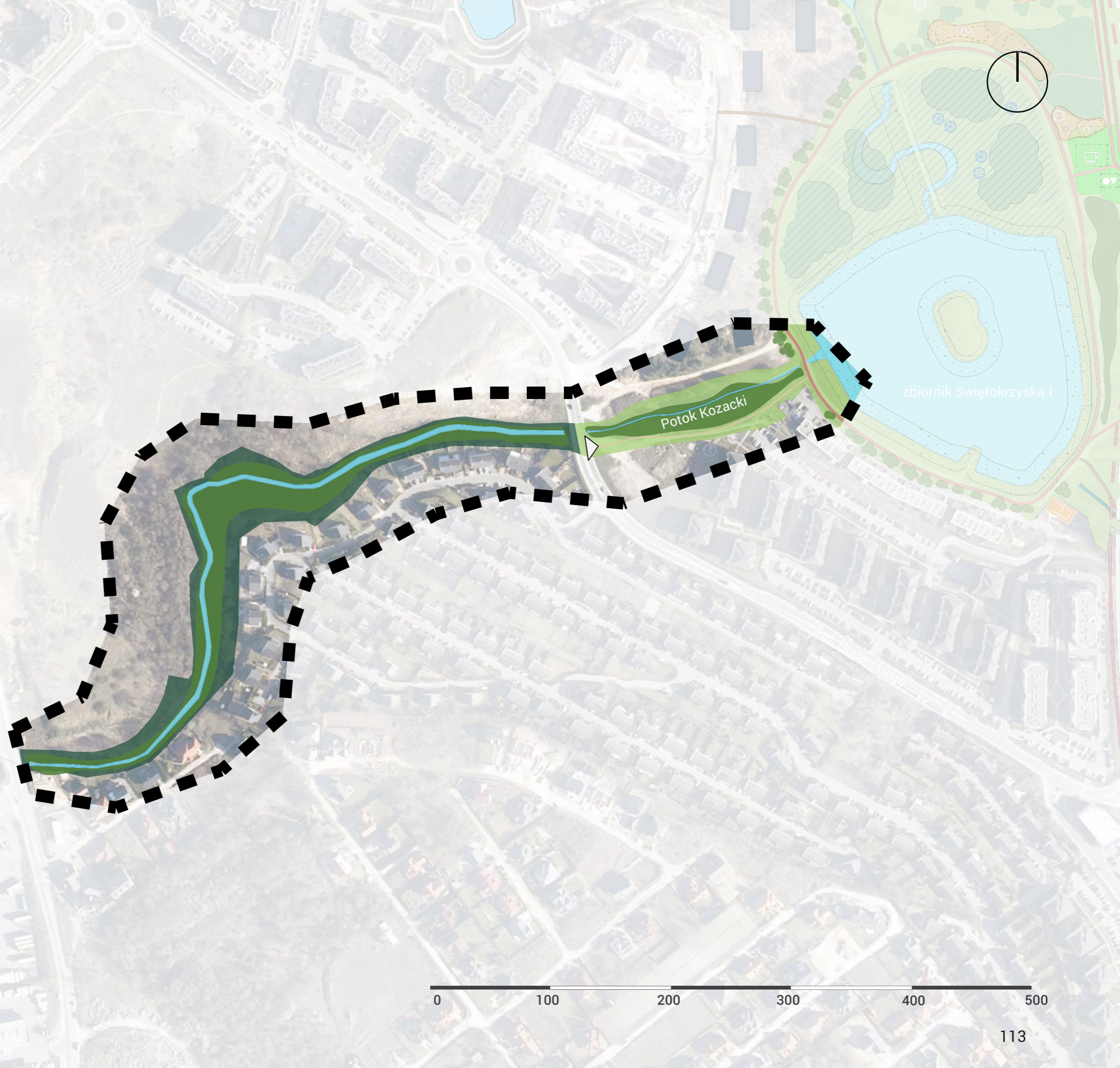
- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodny

KOMUNIKACJA

- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- główne wejścia do parku

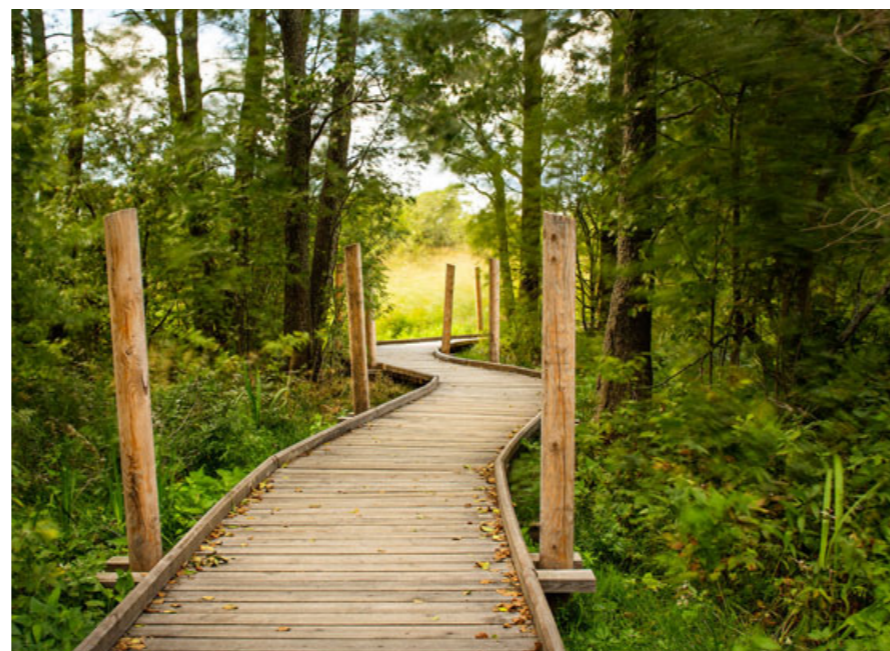
0 100 200 300 400 500

Potok Oruński

Jar Potoku Oruńskiego, znajdujący się na północ od zbiornika Świętokrzyska I, zostanie podzielony na dwa odcinki.

Górny bieg (na zachód od ul. Turzycowej) zostanie zachowany w formie naturalnej, bez bezpośredniego dostępu, ze względu na jego wysoką wartość przyrodniczą. Do dokładniejszego przeanalizowania jest możliwość poprowadzenia wąskiej ścieżki z przepuszczalną nawierzchnią mineralną w śladzie istniejącego przedeptu wzdłuż korony jaru Potoku Oruńskiego, na zachód od ul. Czerwińskiego. Jest jednak wątpliwe, czy zmieści się tam oddzielna droga dla rowerów, dlatego ciąg ten może ewentualnie mieć charakter pieszo-rowerowy.

Odcinkiem między ul. Turzycową a zbiornikiem (wstępnie zagospodarowanym przez firmę Robyg) powinna przebiegać główna trasa rowerowa na osi wschód-zachód. Duże różnice terenu oraz jego tarasowe ukształtowanie sprzyjają tworzeniu na zboczach polan rekreacyjnych. Jest to drugie (po zboczu osiedla Zakoniczyn) miejsce sugerowanej lokalizacji projektów Budżetu Obywatelskiego, lecz warunkiem takiego działania jest przejęcie terenu przez Miasto Gdańsk.

Porpozycja drewnianych ścieżek w Potoku Oruńskim

źródło: www.landezine.com

Plac zabaw

źródło: A2P2

Roślinność przy potoku

źródło: www.api.garnek.pl

Polana piknikowa

źródło: www.landezine.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)
- polana/ląka kwietna

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

- przestrzeń zieleni zagospodarowane intensywnie
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia
- urządzenie do rekreacji (np. wiata grillowa, leżaki)

ZABUDOWA

- budynki projektowane o znanej lokalizacji

KOMUNIKACJA

- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- estakada z linią tramwajową, ulicą i drogą rowerową
- główne wejścia do parku

Potok „Lawendowy”

Połączenie wzdłuż cieków wodnych Rowu R-3, roboczo nazwanego przez autorów opracowania Potokiem „Lawendowym”, wpadającego do zbiornika Świętokrzyska I od północy, zachowa swój charakter. Na szczycie pomiędzy osiedlem na Lawendowym Wzgórzu a SP nr 6 powstanie mały zbiornik retencyjny. Połączenie go z parkiem Dulina będzie miało charakter zielonego pasażu z bezkolizyjnym przejściem pod trasą Nową Bulońską (rekomendowany przebieg trasy na estakadzie).

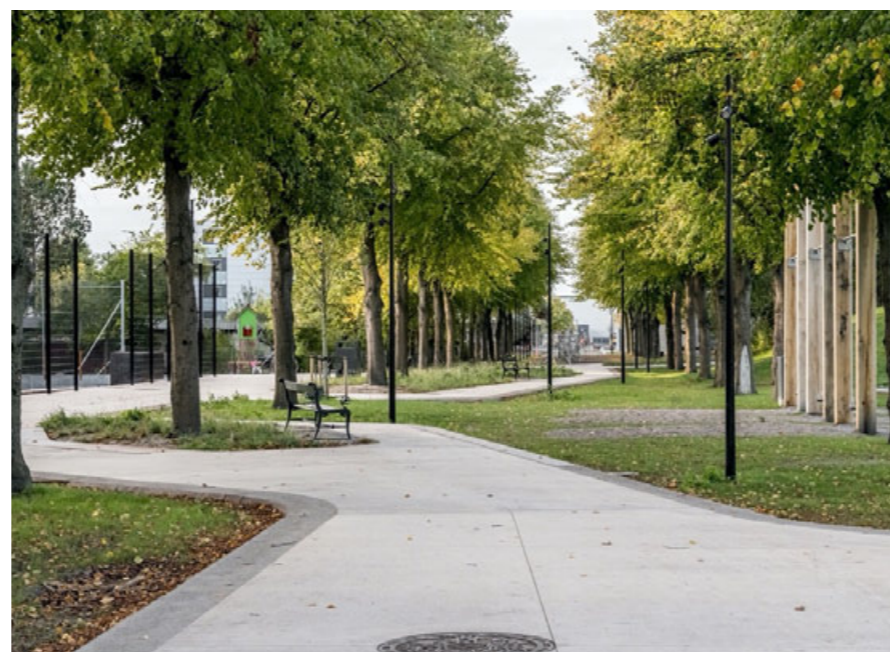
Biegący wzdłuż Potoku ciąg spacerowy zostanie oświetlony oraz wyposażony w elementy małej architektury - ławki i kosze na śmieci. Wprowadzenie oświetlenia na tym odcinku było jedną z głównych potrzeb wskazywanych przez mieszkańców podczas konsultacji. Chociaż trasa ta jest bardzo lubiana i intensywnie uczęszczana, zwłaszcza jako droga do szkoły, przedszkola i przystanku tramwajowego, skarżono się, że po zmroku staje się bardzo nieprzyjazna i mieszkańcy nie czują się tam bezpiecznie.

Przykład placu zabaw
źródło: www.earthscape.com

Możliwe oświetlenie na części Potoku „Lawendowego”
źródło: A2P2

Ścieżki i aleje drzew
źródło: www.landezine.com

Plac zabaw
źródło: www.landezine.com

Oznaczenia graficzne

RODZAJE ZIELENI

- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa wysokie)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa wysokie)
- drzewa wysokie w szpalerach
- lasy/gęste zadrzewienia (drzewa niskie i krzewy)
- grupy drzew i pojedyncze drzewa (drzewa niskie i krzewy)

PRZESTRZENIE O WYJĄTKOWYM CHARAKTERZE

- obszar reprezentacyjny Parku, intensywnie zagospodarowany
- obszar do zachowania w naturalnym stanie

SYSTEM RETENCYJNY

- zbiorniki i ciek wodne

ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA PARKU

- przestrzeń zieleni zagospodarowana intensywnie
- urządzenie sportowe (np. boisko, stół do tenisa stołowego)
- plac zabaw dla dzieci, plac zabaw dla dorosłych, siłownia

ZABUDOWA

- budynki projektowane o znanej lokalizacji

KOMUNIKACJA

- linia tramwajowa
- przystanek tramwajowy
- ulica z chodnikami
- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- estakada z linią tramwajową, ulicą i drogą rowerową
- główne wejścia do parku
- zielone połączenia z innymi terenami zieleni
- parking

0 100 200 300 400 500

A large, gnarled tree trunk with rough, textured bark dominates the foreground, leaning slightly to the right. The background is a lush green park with a small waterfall cascading over rocks. The scene is bright and sunny, with vibrant green foliage and a clear sky.

5 Etapowanie i inwestowanie w Parku

Etapowanie projektu - priorytety i kolejność inwestowania

Konieczność etapowania inwestycji

Z uwagi na dużą powierzchnię planowanego Parku jego zagospodarowanie będzie przebiegać etapowo. Czas niezbędny do realizacji całości szacowany jest na co najmniej 10-15 lat. Kolejność wykonywanych zadań powinna zostać ściśle powiązana z priorytetami projektu, czyli najpierw z zagadnieniami funkcjonalnymi, związanymi z zapewnieniem bezpiecznych, wygodnych połączeń wewnątrz- i międzydzielnicowych oraz zabezpieczeniem i pielęgnacją istniejącej zieleni, a dopiero potem z wyposażaniem Parku w nowe urządzenia.

Dla osiągnięcia spójności kluczowe będzie przygotowanie na etapie prac przygotowawczych koncepcji zagospodarowania terenu, czyli ogólnego krajobrazowego opracowania wykonanego na podstawie przedstawionej koncepcji urbanistycznej. Należy w nim zawrzeć wytyczne dla kształtowania poszczególnych wnętrz krajobrazowych i powiązań pomiędzy nimi. Na tej podstawie będą powstawać szczegółowe projekty krajobrazu. koncepcja będzie także zawierać wskazówki odnośnie doboru gatunkowego roślin.

Wiele prac będzie następować równolegle, a terminy ich realizacji będą uzależnione m.in. od takich czynników jak harmonogram realizacji systemu retencyjnego Gdańska, budowy trasy kolejowej lub tramwajowej i ew. połączenia drogowego w rezerwie ul. Nowej Bulońskiej, itp. Same prace przygotowawcze będą nakładać się czasowo na pierwsze inwestycje, a część opracowań, m.in. inwentaryzacje przyrodnicze, będzie wymagać aktualizacji.

Kolejność prac należy tak zaplanować, aby nie dokonywać zniszczeń zrealizowanych już inwestycji (np. rozjeżdżania gotowych ścieżek sprzętem wykorzystywanym do zagospodarowania sąsiedniego obszaru).

Działania możliwe do natychmiastowej realizacji

Pewne zadania mogą być realizowane natychmiast. Wynikające z „Zielonej Polityki Gdańska” inwentaryzacje i ekspertyzy, a następnie uporządkowanie i pielęgnacja zieleni. Możliwe są także nasadzenia zastępcze drzew, jednak wyłączenie w obszarach wskazanych jako „zielen wysoka” i tylko tam, gdzie skład gatunkowy jest spójny, aby uniknąć mieszania między sobą charakteru wnętrz krajobrazowych.

Miejsca możliwe do natychmiastowej realizacji

źródło: A2P2

Prace przygotowawcze

Prace przygotowawcze będą związane przede wszystkim z zasadniczą częścią prac:

- prace planistyczne: zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zabezpieczenia terenów zieleni;
- opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu dla całości Parku;
- inwentaryzacje przyrodnicze, w tym dendrologiczne;
- ustalenie użytków przyrodniczych we wskazanych lokalizacjach,
- wyznaczenie szczegółowej kolejności realizacji prac i sposobów ich finansowania, w tym przede wszystkim sposobów i terminów pozyskiwania dokumentacji projektowych (dla najważniejszych obszarów rekomendowane jest przeprowadzenie konkursów architektonicznych);
- wyznaczenie miejsc rekomendowanych pod inwestycje z Budżetu Obywatelskiego oraz obszarów pod nasadzenia zastępcze z określeniem składu gatunkowego spójnego z lokalnymi uwarunkowaniami;
- rozpoznanie możliwości pozyskania zewnętrznego dofinansowania dla realizacji Parku.

PRIORYTET I - poprawa funkcjonalności

W pierwszej kolejności najważniejsze będą inwestycje, które poprawią połączenia wewnątrz- i międzydzielnicowe, pozwalając na sprawniejsze, szybsze i bezpieczniejsze przemieszczanie się pieszych i rowerzystów:

- wprowadzenie oświetlenia na wskazanych istniejących ciągach pieszych i rowerowych,
- realizacja nowych ścieżek pieszych i dróg dla rowerów, w tym przede wszystkim utwardzenie i oświetlenie tras w przebiegu istniejących przedseptów,
- wprowadzenie rozwiązań ułatwiających pokonanie różnic terenu (schody terenowe, pochylnie, kładki pieszo-rowerowe),
- dodanie pieszo-rowerowego połączenia w ramach przepustu pod ul. Świętokrzyską,
- poprawa dostępności na całym obszarze Parku.

Równolegle należy przeprowadzić prace związane z zabezpieczeniem i pielęgnacją zieleni jako prace przygotowawcze przed realizacją zadań związanych z zagospodarowaniem krajobrazowym Parku i jego wyposażaniem w urządzenia rekreacyjne.

PRIORYTET II - krajobraz i rekreacja

Część działań z priorytetu I i II może nakładać się czasowo z uwagi na konieczność zintegrowania zadań inwestycyjnych w ramach zagospodarowywania poszczególnych obszarów:

- uporządkowanie Parku Dulina (m.in. uporządkowanie terenu, dodatkowe nasadzenia, ścieżki rekreacyjne; północną część przyległą do Centrum Dzielnicowego należy zrealizować dopiero, gdy powstanie większość inwestycji kubaturowych na tym obszarze i połączenie komunikacyjne na linii wschód-zachód),
- wybiegi dla psów (mogą być zrealizowane z Budżetu Obywatelskiego),
- uzupełnienie infrastruktury rekreacyjnej w rejonie zbiorników retencyjnych (jw.),
- wprowadzenie dodatkowej zieleni w centralnej części Parku Południowego (m.in. zieleń łąkowa w rejonie zbiornika Świętokrzyska I).

PRIORYTET III - inne elementy zagospodarowania

Do grupy tej zaliczają się inwestycje, które nie są kluczowe dla funkcjonowania Parku, lecz stanowią dodatkowe elementy wyposażenia podnoszące jego atrakcyjność zarówno w skali południowych dzielnic, jak i całego miasta:

- amfiteatr,
- pawilony gastronomiczne,
- Pawilon edukacyjny, kulturalny
- skate park,
- kładka nad suchym zbiornikiem w Parku Wieżycka,
- infrastruktura sportowo-rekreacyjna w tzw. trójkącie między ul. Świętokrzyską i ul. Bieszczadzką,
- inne.

Część z nich może zostać zrealizowana w ramach finansowania z Budżetu Obywatelskiego lub jako inwestycja PPP.

Działania równoległe

Następne działania można przeprowadzać równolegle:

- realizacja połączenia szynowego w rezerwie Nowej Bulińskiej,
- realizacja nowych połączeń drogowych,
- nowe nasadzenia (w tym nasadzenia zastępcze),
- systematyczna rozbudowa systemu retencji przez Gdańskie Wody.

Niezbędna jest koordynacja zadań związanych z realizacją i utrzymaniem Parku, realizowanych przez różne jednostki miejskie i instytucje pozarządowe, w tym m.in.:

- Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska: zamówienia publiczne związane z realizacją inwestycji o charakterze infrastrukturalnym;
- Zarząd Dróg i Zieleni: projekty i realizacja projektów związanych z krajobrazowym i rekreacyjnym użytkowaniem Parku;
- Gdańskie Wody: koordynacja, projektowanie i realizacja systemu retencji;
- Biuro Architekta Miasta: opiniowanie projektów, wsparcie przy organizacji ewentualnych konkursów architektonicznych;
- Biuro Rozwoju Gdańska: projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projekty strategiczne, takie jak Gdańskie Przestrzenie Lokalne itp.;
- Wydział Gospodarki Komunalnej, w tym przede wszystkim Referat Mobilności: przebieg i realizacja tras rowerowych oraz innej infrastruktury rowerowej;
- Wydział Środowiska: zagadnienia związane z ochroną i przekształcaniami środowiska naturalnego.

Możliwość uzupełniania oferty Parku Południowego w ramach Budżetu Obywatelskiego

Podczas konsultacji wielu mieszkańców wskazywało, że projekty zgłaszane do Budżetu Obywatelskiego często wydają się nieprzemyślane pod kątem lokalizacji i proponowane są w przypadkowych miejscach. Niektórych form zagospodarowania jest już według wielu mieszkańców za dużo – szczególnie dotyczyło to tzw. „siłowni pod chmurką”. Sugerowano – potwierdziły to także konsultacje eksperckie z przedstawicielami Urzędu Miejskiego – aby w koncepcji urbanistycznej wyznaczyć strefy szczególnie wskazane do realizacji projektów z BO (zwłaszcza dotyczących urządzeń rekreacyjnych i sportowych) oraz wskazać te obszary, gdzie podobne inwestycje są niewskazane m.in. ze względów środowiskowych lub krajobrazowych. Propozycje takiego strefowania przedstawione są na sąsiedniej mapie.

Dzika część Parku Dulina powinna zostać zachowana w naturalnym stanie. Należy ograniczyć wszelkie przekształcenia wprowadzane w tym obszarze do tych niezbędnych. Z tego względu wskazano ten obszar jako generalnie wyłączony z lokalizowania inwestycji z Budżetu Obywatelskiego. Na tym obszarze możliwe byłoby jednak zrealizowanie z BO takich inwestycji jak budowa ścieżki z materiałów przepuszczalnych lub montaż naturalnej ławki (np. w formie drewnianych bali) i koszy na odpadki.

Poniżej wymienione są najczęściej pojawiające się podczas konsultacji elementy wyposażenia Parku, które mogłyby zostać zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego. Przyspieszyłyby to proces urządzania tej przestrzeni.

Infrastruktura sportowa

Boiska przyszkolne są niedostępne dla osób z zewnątrz (wynajmowane różnym podmiotom, lub po prostu zajęte przez innych użytkowników). Brakuje miejsc (oprócz Oruni Górnej - Gdańska Południe i Ujeściska), w których można pograć w koszykówkę lub siatkówkę. W ramach Budżetu Obywatelskiego można zrealizować dodatkowe boiska w miejscach wskazanych jako „urządzenia zabawowe i sportowe”.

Boiska oznaczają hałas – skarżą się na to mieszkańcy pobliskich budynków wielorodzinnych. Dlatego tego typu infrastruktura sportowa powinna powstawać w odpowiednim oddaleniu od budynków. Dużą inwestycją, ale także możliwą do zrealizowania w ramach Budżetu Obywatelskiego jest park linowy, dla którego wskazano lokalizację w pobliżu Szkoły Podstawowej nr 6.

W ramach infrastruktury sportowej można realizować także mniejsze elementy, takie jak stoły do ping-ponga czy zestawy do kalisteniki. Nie zaleca się lokalizowania kolejnych „siłowni pod chmurką”, ponieważ wielu mieszkańców narzekało na zbyt dużą ilość tego typu infrastruktury w parku i okolicy.

Place zabaw

Mieszkańcy zgłaszali zapotrzebowanie na kolejne place zabaw dla dzieci, podkreślając, że powinny być one bardziej zróżnicowane niż te, które powstały dotychczas. Zwracano też uwagę, że powinno się zwrócić większą uwagę na ich estetykę – unikać pstrokatych kolorów i stosować bardziej naturalne materiały. Oprócz placów zabaw dla dzieci można także zaprojektować place zabaw przeznaczone dla dorosłych. Place zabaw można lokalizować w obszarach wskazanych na schemacie jako „urządzenia zabawowe i sportowe”.

Wybiegi dla psów

Na terenie parku wskazano dwie potencjalne lokalizacje dla psich wybiegów, których realizacja możliwa byłaby w ramach Budżetu Obywatelskiego.

Miejsca na grill lub ognisko

Obecnie w rejonie Potoku Oruńskiego jest niewielkie miejsce, gdzie mieszkańcy sami zorganizowali sobie przestrzeń na ognisko. Funkcjonuje też murowane miejsce na grilla na wysokości budynku przy ul. Porębskiego 45. Kolejne miejsca na grilla były często wskazywane przez mieszkańców jako potrzebne. Można je realizować w ramach Budżetu Obywatelskiego - wskazane lokalizacje oznaczono jako „urządzenia do rekreacji”.

Pozostałe urządzenia rekreacyjne

W rozmowach z mieszkańcami pojawiały się też takie elementy jak altany rekreacyjne, drewniane leżaki czy hamaki. Lokalizowanie tego typu zagospodarowania wskazane jest w obszarach oznaczonych na schemacie jako „urządzenia do rekreacji”.

Toaleta

Potrzeba zapewnienia w Parku toalety była zgłaszana przez wielu mieszkańców, ze wszystkich grup wiekowych. Wskazano na schemacie 3 możliwe lokalizacje pod realizację toalet miejskich. Jeśli w obrebie Parku powstaną pawilony gastronomiczne, można ewentualnie przewidzieć umowę z jego właścicielem, zakładającą udostępnienie toalet mieszkańcom.

Amfiteatr

Chociaż amfiteatr nie był najbardziej popularnym tematem podczas rozmów z mieszkańcami, został jednak kilkakrotnie wymieniony. Zlokalizowanie tego typu zagospodarowania możliwe byłoby w reprezentacyjnej, północnej części Parku Dulina. Istnieje tam ukształtowanie terenu, które można by wykorzystać do stworzenia amfiteatru o „zielonym” charakterze, z trawiastymi zboczami i drewnianymi siedziskami. Teren ten wyjątkowo nie jest porośnięty drzewami. Ta część Parku rekomendowana jest do zaprojektowania w drodze konkursu architektonicznego – po jego przeprowadzeniu możliwe byłoby realizowanie jego elementów, w tym amfiteatru, etapami, także przy wykorzystaniu Budżetu Obywatelskiego.

Infrastruktura piesza i rowerowa

W ramach Budżetu Obywatelskiego mogą być realizowane ścieżki piesze, ciągi pieszo-rowerowe oraz drogi rowerowe. Możliwa jest także realizacja kładek nad potokami czy schodów terenowych zaznaczonych na schemacie.

Oświetlenie

Oświetlenie ścieżek i dróg rowerowych w parku także można zrealizować w ramach Budżetu Obywatelskiego.

Las sosnowy

W ramach Budżetu Obywatelskiego można także zrealizować proponowane nasadzenia lasu sosnowego w okolicach wieży radiowo-telewizyjnej (wzdłuż zachodniej granicy terenu przeznaczonego pod zabudowę).

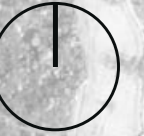
Oznaczenia graficzne

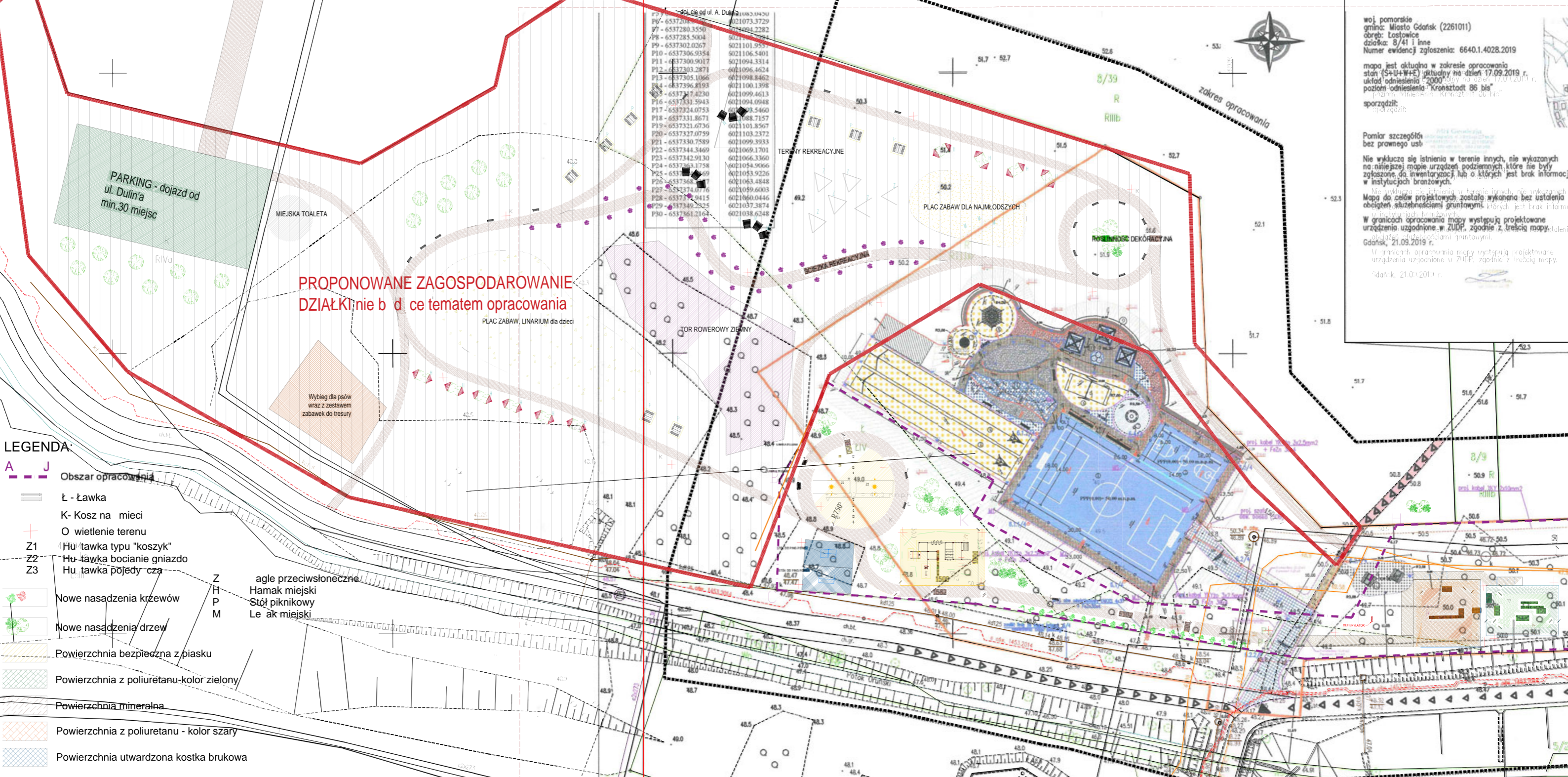
 główne przestrzenie wskazane do lokalizowania inwestycji z Budżetu Obywatelskiego

 dzika część parku gdzie niewskazane jest lokalizowanie inwestycji z Budżetu Obywatelskiego (poza elementami takimi jak: ścieżki, ławki, kosze na śmieci w Parku Dulina i ścieżka w Jarze przy Zbiorniku Świętokrzyska II)

ELEMENTY MOŻLIWE DO REALIZACJI Z BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

- droga rowerowa
- ciąg pieszo-rowerowy
- ciąg pieszy utwardzony
- ciąg pieszy z nawierzchnią przepuszczalną
- schody terenowe
- kładki piesze
- urządzenia sportowe i zabawowe np. place zabaw, siłownie pod chmurką, boiska, stoły do ping ponga
- urządzenia do rekreacji np. wiata grillowa, altana rekreacyjna, leżaki, hamaki
- rowerowy raj
- wybieg dla psów
- park linowy
- toaleta
- amfiteatr
- las sosnowy

Powyżej przedstawiono szkicową koncepcję wykonaną dla propozycji wniosku Budżetu Obywatelskiego części Parku położonej powyżej jaru łączącego zbiorniki Świętokrzyska I i II. Bogaty program sportowo-rekreacyjny wiąże się z dużym odsetkiem utwardzonych powierzchni, w tym realizacją parkingu na 30 aut. Układ poszczególnych urządzeń wydaje się dość przypadkowy.

Proponowana jest korekta złożonej koncepcji, mająca na celu uporządkowanie zagospodarowania oraz bardziej efektywne przestrzennie rozlokowanie jego elementów. Dzięki temu możliwe będzie ujednolicenie charakteru przestrzeni z innymi „urządzonymi” obszarami Parku, a także mniejsza ingerencja w środowisko naturalne i utrzymanie większej ilości zieleni i powierzchni biologicznie czynnych.

- ① Rezygnacja z prowadzenia ścieżki równoległej do istniejącej ścieżki, która negatywnie wpłynie na estetykę i obniży walory krajobrazowe istniejącej ścieżki. W miejscu planowanej dodatkowej ścieżki powinna rosnąć zieleń – bufor między istniejącą ścieżką a infrastrukturą sportową.
- ② Rezygnacja ze ścieżek na planie okręgu – kształt obcy w parku o dominującym charakterze naturalnym.
- ③ Odsunięcie wybiegu dla psów od głównych ścieżek i stworzenie buforu zieleni wokół niego
- ④ WC – wskazana lokalizacja w sąsiedniej, intensywniej zagospodarowanej części terenu.
- ⑤ Rezygnacja z koncepcji parkingu – teren znajduje się w środku Parku, bez możliwości wjazdu.

Budżet Obywatelski – przykłady możliwych projektów

Wybieg dla psów

Podczas konsultacji wielu mieszkańców wskazywało na potrzebę stworzenia w Parku Południowym co najmniej jednego dużego wybiegu dla psów. Wybieg wymaga ogrodzenia z bramką, najlepiej ze słuzą, pojemnikami na psie odchody oraz ew. z dodatkowym wyposażeniem dla zabawy i ćwiczeń (tor przeszkód) lub poidelkiem. Ważne jest usytuowanie w obrębie wybiegu ławek oraz zapewnienie cienia.

Analogiczne projekty były realizowane w Gdańsku w innych dzielnicach, m.in. wybieg Przy Stawie Młyńskim w Oliwie, którego koszt realizacji (700 m²) oszacowano na 42 800 zł.

Proponowane lokalizacje wybiegu wskazane są na rysunkach koncepcji urbanistycznej.

Skate park

Zapotrzebowanie na infrastrukturę rekreacyjną dla młodzieży było jedną z opinii najczęściej wyrażanych podczas konsultacji. Proponowane lokalizacje skate parku, o których dyskutowano podczas warsztatów, to rejon estakady w rezerwie Nowej Bulońskiej (estakada mogłaby zapewniać zacienienie oraz ochronę przed deszczem) lub okolice planowanej zajezdni.

Koszt realizacji jednego m² skate parku to ok. 1 500 zł, co przy powierzchni 200-300 m² daje kwotę 300-450 tysięcy zł. Oznacza to, że można by go zrealizować w ramach projektów dzielnicowych.

Ścieżki biegowe

Bieganie, wskazane przez wielu mieszkańców jako popularny sport, który regularnie uprawiają na obszarze Parku Południowego, może odbywać się na różnym podłożu. Przykłady realizacji takich tras w innych miastach, także jako projekty złożone do głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego, to m.in.:

- Realizacja nowych ścieżek;
- Wytyczenie „dzikich” tras z nieutwardzonym podłożem przez instruktorów biegania;
- Oznakowanie kilometrażu tras (np. znaczniki, słupki, markery w nawierzchni);
- Tablice informacyjne;
- Prowadzenie zajęć biegowych dla mieszkańców.

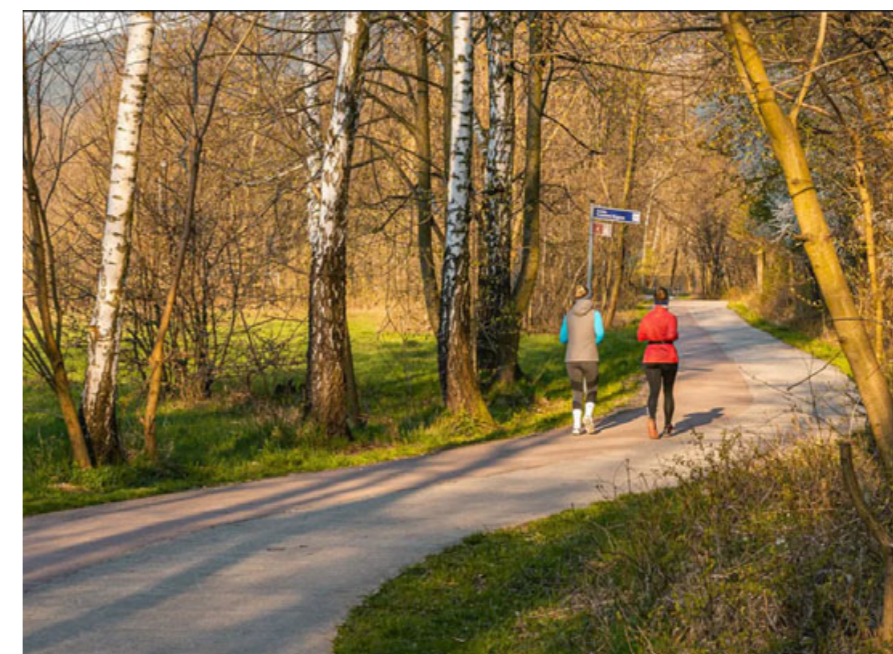
Koszt realizacji tych zadań to od kilkunastu do kilkuset tysięcy złotych.

Wybieg dla psów przy ul. Sztabowej we Wrocławiu
źródło: M.Michalak, gazeta.pl

Skate Park w Father Collins Park w Dublinie
źródło: A2P2

Ścieżka biegowa w Myślenicach
źródło: www.nocowanie.pl

Ogrody sensoryczne

Ogrody wyposażone w rośliny i urządzenia stymulujące wszystkie zmysły, skierowane przede wszystkim do dzieci wymagających tego rodzaju terapii dla prawidłowego rozwoju. Mogą jednocześnie służyć m.in. lekcjom plenerowym oraz jako miejsce odprężenia dla mieszkańców (np. dzięki roślinom o przyjemnym zapachu). Mogą być zlokalizowane w rejonie cieków lub zbiorników wodnych i wykorzystywać wodę w ramach swojego programu.

Projekty te można zrealizować w ramach tzw. „Zielonego Budżetu”. Koszt założenia ww. ogrodów będzie różnił się w zależności od wielkości i wyposażenia, ale zwykle wynosi ok. kilkudziesiąt tysięcy zł.

Ogród sensoryczny w dzielnicy Gdańsk Żabianka
źródło: www.gdansk.pl

Wyposażenie piknikowe i miejsca dla młodzieży

Wśród wskazywanych przez mieszkańców elementów wyposażenia Parku często przewijały się miejsca piknikowe – m.in. polany do piknikowania na trawie i ławy, przy których można usiąść w kilka osób – oraz altanki chroniące przed słońcem i deszczem. Ponieważ wyposażenie takie już funkcjonuje w objętych konsultacjami dzielnicach i wskazywano, że często ulegają aktom wandalizmu lub zajmowane jest przez niewłaściwie zachowujące się osoby, ważne, aby lokalizować te urządzenia w uczęszczanych, wyeksponowanych miejscach.

Dla porównania: koszt realizacji zgłoszonego do Budżetu Obywatelskiego 2022 projekt „Muzyczna altana w Parku de Gaulle’a” (Wrzeszcz Górny) oszacowano na 125 tysięcy zł, w tym samej altany – na 44 tysiące. Proste miejsce piknikowe bez altany to koszt ok. 20 tysięcy złotych.

Zacienione miejsce spotkań, Father Collins Park w Dublinie
źródło: A2P2

Grill / miejsce na ognisko

Miejsce na ognisko lub grilla było szczególnie często wymieniane podczas rozmów w punktach konsultacyjnych. Mieszkańcy Jasienia sami zaaranżowali miejsce na ognisko w kameralnym zakątku, jednak miejsce to podlega przekształceniom w ramach inwestycji firmy Robyg. Docelowa lokalizacja powinna być odsunięta od naturalnych terenów zieleni z uwagi na ryzyko pożaru i dewastacji przyrody podczas zbierania gałęzi.

Przykłady podobnych aranżacji można znaleźć wśród propozycji do Budżetu Obywatelskiego wielu miast. Ich koszt zwykle oscyluje między ok. 20-30 a ok. 200 tysiącami złotych, w zależności od zakresu prac. Podstawowe zagospodarowanie zawiera przygotowanie terenu i wysypanie go żwirem pod ognisko oraz wprowadzenie ławek lub drewnianych bali do siedzenia. Droższa wersja to m.in. wiata z paleniskiem i wprowadzenie oświetlenia, co znacznie zwiększa koszt dokumentacji i inwestycji.

Miejsce na grilla w Parku Szymańskiego w Warszawie
źródło: www.tustolica.pl/

**6 Wytyczne
do MPZP**

Wnioski do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Wprowadzenie

W trakcie prowadzenia procesu konsultacyjnego odnośnie Parku Południowego Biuro Rozwoju Gdańska przystąpiło do sporządzenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te są na różnych etapach procedowania. Plany określają zasady, jakie muszą spełnić podmioty, które chcą realizować zabudowę i zagospodarowanie terenu. Ich treść powinna uwzględniać również wyniki dialogu z mieszkańcami.

Zapisane poniżej wnioski należy traktować jako podsumowanie propozycji mieszkańców zgłaszanych podczas procesu dialogu oraz wytyczne i wskazówki Biura Architekta Miasta do dalszych prac nad wyżej wymienionymi planami. Ustalenia te mogą ulegać zmianie w toku sporządzania poszczególnych planów, w wyniku uwzględnienia dodatkowych wniosków, uwag i uzgodnień. Sporządzenie planów następuje bowiem w toku określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2021.741 t.j.).

Najważniejszym wnioskiem z procesu konsultacyjnego jest akceptacja przez mieszkańców zmiany przeznaczenia części terenów na południe od ul. Piotrkowskiej z mieszkaniowego i usługowego na zieleni. Zatem w obecnie procedowanych planach należy to uwzględnić.

Główne ustalenia

Zapisy planów miejscowych powinny odzwierciedlić główne założenia przedstawionej wcześniej koncepcji urbanistycznej, tzn.:

- Wskazać tereny zieleni urządzonej pozwalające na zagospodarowanie wyznaczonych obszarów jako terenów parkowych i ich ochronę przed zabudową. Wśród nich rekomendowane jest wskazanie obszarów o zróżnicowanych zasadach zagospodarowania – tereny o walorach przyrodniczych (tzw. „naturalne”) oraz tereny pozwalające na zagospodarowanie (tzw. „urządzone”);
- W ramach terenów „naturalnych” zapewnić ochronę istniejących walorów przyrodniczych, m.in. dzięki wskazaniu terenów o wysokich walorach środowiskowych, grup zieleni wymagającej ochrony i ograniczeniu możliwości ich przekształceń;
- W ramach terenów „urządzonych” wskazać możliwe tereny dla zagospodarowania usługowego, uzupełniającego w stosunku do głównego przeznaczenia terenu – parku, np. miejsce lokalizacji amfiteatru, gastronomii, pawilonów o funkcjach sportowo-kulturalnych czy toalet publicznych;
- Wskazać przebieg głównych elementów infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i odprowadzenia wód deszczowych, melioracji i urządzeń przeciwpowodziowych, tak, aby zapewnić rezerwy terenowe dla jej realizacji. Elementy te muszą być zintegrowane z krajobrazem i kompozycją parku, nie mogą być nadmiernie zgeometryzowane, brzegi powinny być łagodne, porośnięte roślinnością i zapewniać dostęp dla drobnej fauny z możliwością łatwego wydostania się na brzeg;
- Wskazać główne, proponowane przebiegi ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.

Przeznaczenie terenów

W ramach terenów zieleni wskazane jest rozróżnienie w zapisach dwóch typów tych obszarów:

1. Obszary „naturalne”

Obejmują one obszary o walorach przyrodniczych i środowiskowych, które obecnie nie są objęte formami ochrony prawnej, ale zgodnie ze wskazaniami mieszkańców i ekspertów odpowiedzialnych za inwentaryzację środowiskową nie powinny ulegać przekształceniom.

Najważniejsze z nich to Park Dulina oraz tereny między zbiornikami Świętokrzyska I i II. Tereny te obejmują również obszary rekomendowane do ustalenia jako użytki ekologiczne między ul. Jaworzniaków i ul. Guderzkiego oraz obszary cenne z uwagi na bogactwo fauny w dolinach potoków Oruńskiego i Kozackiego.

Dla tych terenów wskazane jest zachowanie wysokiego poziomu wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej (min. 70-80%). Szczegółowe wskazanie tych obszarów wymaga wykonania inwentaryzacji środowiskowej, podobnie z ochroną cennych okazów drzew. Na terenach „naturalnych” należy ograniczyć lokalizację zagospodarowania małą architekturą, urządzeniami rekreacyjnymi czy sportowymi oraz oświetlenia do niezbędnego minimum.

2. Obszary „urządzone”

Obejmują obszary o dopuszczonym intensywnym zagospodarowaniu rekreacyjnym przy jednoczesnym wysokim wskaźniku powierzchni biologicznie czynnych. Rekomendowane zagospodarowanie tych terenów zostało opracowane w koncepcji Parku Południowego w wyniku rozmów z mieszkańcami. Tereny wskazane dla wprowadzania zagospodarowania rekreacyjnego, kubaturowego, to przede wszystkim:

- północna część Parku Dulina przy Centrum Dzielnicowym – z np. gastronomią i możliwym zagospodarowaniem sportowo-rekreacyjnym;
- tereny przy zbiorniku Świętokrzyska I – rejon możliwej lokalizacji przyśanku tramwajowego w centrum Parku oraz uzupełniających obiektów, np.: punktu gastronomicznego, toalety publicznej.

Na pozostałych terenach możliwe jest lokalizowanie zagospodarowania rekreacyjnego, z ograniczeniami w lokalizacji obiektów kubaturowych. Są to przede wszystkim:

- tereny o preferowanym intensywnym zagospodarowaniu rekreacyjnym – zgodnie z koncepcją urbanistyczną, m.in. na północ od jaru łączącego zbiorniki Świętokrzyska I i II (obszar obecnie zagospodarowany);
- fragmenty terenu przy zbiorniku Świętokrzyska II – m.in. obszary rozbudowy istniejącego zagospodarowania rekreacyjnego (placów zabaw, terenów sportowych);
- fragmenty terenu wzdłuż ul. Wieżyckiej – m.in. boisko przy ulicy Świętokrzyskiej i Bieszczadzkiej czy tereny rekreacyjne przy ul. Wieżyckiej.

W ramach terenów urządzonych można lokalizować takie elementy wyposażenia jak ścieżki piesze i pieszo-rowerowe, oświetlenie, ławki, kosze na śmieci, znaki informacyjne, elementy tras edukacyjnych, itp.

Rola OSTAB

W rejonie Parku Południowego tereny OSTAB zostały wyznaczone w ramach dolin potoków oraz ważniejszych płatów roślinności. Wskazane jest utrzymanie granic płatów OSTAB i ew. rozszerzenie ich o nowe tereny przeznaczone pod zieleni. Rekomendowane jest także utrzymanie ustaleń OSTAB w rejonie osiedla Lawendowe Wzgórze.

OSTAB zapewnia ochronę terenów zieleni także na terenach o innym przeznaczeniu, np. na terenach mieszkaniowych.

Zagospodarowanie terenów zieleni na obszarach prywatnych

Część terenów zieleni znajduje się na terenach prywatnych, zagospodarowywanych przez deweloperów realizujących zabudowę mieszkaniową. Dotyczy to zwłaszcza otoczenia osiedla przy Lawendowym Wzgórzu – terenów przy potoku Oruńskim i zbiorniku Lawendowym. W obowiązującym planie są one częściowo przeznaczone pod funkcję mieszkaniową, objęte OSTAB i zielenią do utrzymania lub do wprowadzenia.

Wskazane jest wyznaczenie szerokich korytarzy zieleni łączących Park Dulina ze zbiornikiem Świętokrzyska I i wskazania ich jako terenu otwartego, ogólnodostępnego. Na konieczność ich realizacji wskazywali mieszkańcy.

Infrastruktura – tereny odprowadzenia wód opadowych, melioracji i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej

Doliny potoków oraz urządzenia melioracyjne, takie jak zbiorniki retencyjne czy urządzenia hydrotechniczne, powinny zostać zabezpieczone w planach miejscowych poprzez wskazanie rezerw terenowych:

- terenów dolin potoków;
- terenów zbiorników retencyjnych – w tym terenów otaczających, które także pełnią rolę ochrony przeciwpowodziowej.

Możliwość lub funkcjonowaniem urządzeń hydrotechnicznych (np. lokalizacja ścieżek pieszych czy ciągów pieszo-rowerowych, zagospodarowania innego niż związane z ochroną przeciwpowodziową) muszą być uzgodnione z podmiotem odpowiadającym za te zadania – Gdańskimi Wodami. Zapewnienie drożności układu potoków czy sprawnego działania systemu zbiorników, stanowiących element systemu ochrony przeciwpowodziowej Gdańska, jest priorytetowe. Kwestia bezpieczeństwa była także zgłaszana w trakcie konsultacji, szczególnie w rejonie Potoku Oruńskiego.

Infrastruktura komunikacyjna – drogowa i piesza

Jednym z elementów wskazywanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jest układ komunikacyjny. W planie konieczne jest wskazanie przebiegu korytarzy dróg, określenia ich parametrów i podstawowych zasad zagospodarowania.

W obszarze Parku Południowego kluczowe elementy obejmują rozwiązanie ciągu ul. Nowej Bulońskiej, rozbudowę lokalnego układu drogowego oraz wskazanie najważniejszych ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.

Nowa Bulońska

Nowa Bulońska jest największym elementem układu drogowego w obrębie Parku, a jej realizacja jest powiązana z rozbudową systemu komunikacji zbiorowej. Parametry i standardy wykonania ulicy określa dokument ramowy – Gdański Standard Ulicy Miejskiej (dalej GSUM). Rekomendowane jest zastosowanie przekroju 1x2 z torowiskiem. Na obecnym etapie prac koncepcyjnych nie wiadomo jeszcze, czy będzie tu prowadzony ruch tramwajowy, czy kolejowy.

Najważniejsze wnioski wynikające z konsultacji to wskazanie rozwiązań bazujących na realizacji estakady. Wynika to ze zgłaszanych uwag zarówno związanych z koniecznością ochrony ciągłości terenów przyrodniczych, jak i otwartego charakteru tej przestrzeni. W planie należy dopuścić możliwość zagospodarowania terenu pod estakadami, który będzie nadal w pasie drogowym, np. umieszczenia tam urządzeń rekreacyjnych lub gastronomii.

W przypadku realizacji połączenia tramwajowego, rekomendowane jest umieszczenie przystanku w centralnej części estakady i Parku. Pozwoliłoby to na dobre skomunikowanie tej przestrzeni publicznej. Jest to także obszar, w którym planowana jest lokalizacja toalety publicznej i gastronomii. Ze względu na centralną lokalizację obiekt ten będzie mocno wyeksponowany. Zasadne byłoby przeprowadzenie konkursu na określenie jego architektury.

Lokalny układ drogowy

Rozbudowa lokalnego układu drogowego obejmuje m.in. układ dróg w rejonie Parku Dulina, w tym wytyczenie ul. Piotrkowskiej. W planie konieczne będzie podtrzymanie ich korytarzy. Standardy wykonania określa GSUM.

Ciągi piesze i pieszo-rowerowe

W planach należy zabezpieczyć:

- przebieg najważniejszych ciągów pieszych i rowerowych orenatcyjnie wskazanych na rysunkach koncepcji.
- główne kierunki powiązań;
- ciąg wschód-zachód od ul. Świętokrzyskiej do ul. Jabłoniowej, wzdłuż potoku Oruńskiego;
- ciąg łączący Zakoniczyn z Kowalami, przebiegający na północno-wschodnim krańcu zbiornika Świętokrzyska II;
- ciąg wzdłuż ul. Nowej Bulońskiej;
- ciąg łączący SP nr 6 i SP nr 12;
- ciąg łączący Zakoniczyn z planowanym przystankiem tramwajowym;
- ciąg łączący Zakoniczyn ze zbiornikiem Świętokrzyska I;
- ciąg łączący Ujeścisko z wieżą radiową.

Ciągi rowerowe stanowią ważne połączenia międzydzielnicowe oprócz pełnienia funkcji rekreacyjnych, dlatego też konieczne jest uzyskanie zgodności z aktualizowanym STeR (Systemem Tras Rowerowych Gdańska) jak i miejskimi standardami projektowania.

W zapisach dotyczących wymagań projektowych, w tym w rejonie przystanku tramwajowego, należy zapewnić miejsca postojowe dla rowerów i UTO.

Oznaczenia graficzne

- główne ciągi pieszo-rowerowe i rowerowe
- główne ciągi piesze
- aleja drzew do odtworzenia
- ▨ obszary maksymalnego zachowania zadrzewień
- obszary urządzone
- obszary naturalne i ochrony przeciwpowodziowej
- tereny sportowe
- - - dopuszczona lokalizacja wolnostojących obiektów usługowych
- punkt węzłowy

Podsumowanie

Co dalej?

Chociaż Park Południowy to inwestycja zaplanowana na co najmniej 10-15 lat, realizacja poszczególnych etapów w dużym stopniu wpłynie zarówno na obraz, jak i sposób użytkowania tego obszaru. Będzie zmieniać się kontekst Parku, przede wszystkim w związku z planowanymi w jego rejonie inwestycjami. Oprócz wypełnienia pozostałych terenów w pierwszej kolejności powstanie lodowisko, na którego projekt podpisano umowę pod koniec 2021 roku. Zajeźdnia i centrum dzielnicowe powstaną w późniejszym etapie. Trudno dziś określić przyszłość rezerwy pod Nową Bulońską Południową – opracowanie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego w związku z możliwym przebiegiem PKM potrwa do końca 2023 roku, a to dopiero pierwszy krok na drodze do ostatecznych ustaleń w tym zakresie.

Obecnie najpilniejsze są działania związane ze zmianą obowiązujących planów miejscowych – nowe plany zabezpieczą tereny zieleni przed zabudową. Równolegle należy wykonać wynikające z „Zielonej Polityki Gdańska” inwentaryzacje i ekspertyzy stanu zieleni, a także uzupełnienie inwentaryzacji środowiskowej, która została wykonana dla poprzedniego obrysu Parku. Na tej podstawie powinien zostać opracowany uszczegółowiony projekt krajobrazu, uwzględniający założenia zawarte w niniejszym opracowaniu. Jego realizacja powinna następować zgodnie z kolejnością opisaną w rozdziale „Etapowanie projektu – priorytety i kolejność inwestowania”.

Pewne zadania mogą być realizowane natychmiast, bez konieczności wykonywania dodatkowych ekspertyz i opracowań. Z pewnością dość szybko pojawią się nasadzenia zastępcze, lecz i tu należy działać ostrożnie i dogęszczać już istniejące tereny zadrzewione wyłącznie tymi samymi gatunkami.

Oprócz działań ze strony miasta szczególnie ważny będzie wkład mieszkańców. Mogą oni zacząć składać wnioski już w kolejnym wydaniu Budżetu Obywatelskiego. Rekomendowane jest skorzystanie z zawartego w raporcie „katalogu”, aby nowe zagospodarowanie i urządzenia pojawiały się w kolejności wynikającej z preferencji mieszkańców. Może się okazać, że za kilka lub kilkanaście lat potrzeby mieszkańców odnośnie zagospodarowania Parku będą różnić się od dzisiejszych. Rozwinie się dostęp do usług, powstaną nowe inwestycje, znacznie zmieni się profil demograficzny dzielnic. Może być konieczne powtórzenie konsultacji, choć już w mniejszych zakresach, ale przede wszystkim wskazane jest monitorowanie opinii mieszkańców. Ich aktywność obywatelska jest wysoka, licznie i aktywnie uczestniczyli w konsultacjach i dla budowania poczucia sprawczości szczególnie istotne jest informowanie o kolejnych etapach oraz sprawdzanie, czy plany działania są nadal aktualne z punktu widzenia lokalnej społeczności. Ważnym partnerem do dyskusji w tym zakresie będą Rady Dzielnic.

Źródła

Dokumenty:

- Gdańsk 2030 Plus – Strategia Rozwoju Miasta.
- Plan adaptacji miasta Gdańska do zmian klimatu do roku 2030.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska, uchwalony uchwałą nr LI/1506/18 Rady Miasta Gdańska, z dnia 23 kwietnia 2018 r.
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i projekty planów: 1853 MPZP Ujeścisko – zajezdnia autobusowa i tramwajowa w rejonie ulicy Warszawskiej (etap: skierowanie do uzgodnień), 1858 MPZP Ujeścisko – rejon ulic Piotrkowskiej i Wieżyckiej (przystąpienie 27 maja 2021 r., etap: koncepcja); 1850 MPZP Zakonieczyn w rejonie ulicy Aleksandra Dulina (przystąpienie 29 marca 2018 r., etap: III wyłożenie); 1859 MPZP Ujeścisko – centrum dzielnicy Południe w rejonie ulicy Warszawskiej (przystąpienie 26 sierpnia 2021 r., etap: przystąpienie); 1855 MPZP Łostowice rejon ulic Darżlubskiej, Świętokrzyskiej i Jerzego Świrskiego (przystąpienie 27 sierpnia 2020 r., etap: koncepcja).
- STeR – System tras rowerowych dla Gdańska, Biuro Rozwoju Gdańska, grudzień 2011 r.
- Zarządzenie nr 1753/20 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gdańskiego Standardu Ulicy Miejskiej (GSUM) oraz określenia zasad wprowadzenia dodatkowych elementów do procesu przygotowania projektów budowy lub przebudowy dróg publicznych zgodnie z Gdańskim Standardem Ulicy Miejskiej (GSUM)
- Uchwała nr LIII/1550/10 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2010 r. zmieniająca uchwałę Nr XLIX/348/92 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 lipca 1992 roku w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych Miasta Gdańska w postaci dzielnic/osiedli.
- Uchwała nr LVI/1670/18 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie podziału Dzielnicy Chełm na Dzielnicę Chełm i Dzielnicę Orunia Górna - Gdańsk Południe.
- Gdańskie Przestrzenie Lokalne, Biuro Rozwoju Gdańska.
- Zarządzenie nr 1746/21 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 9 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia szczegółowych standardów dostępności dla kształtowania przestrzeni i budynków w mieście Gdańsku – Poradnik projektowania uniwersalnego.

Literatura, raporty i inne opracowania eksperckie:

- Korwel-Lejkowska B., Topa E., *Dostępność parków miejskich jako elementów zielonej infrastruktury w Gdańsku*, Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna 37: 63–75 2017
- Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego, *Analiza aktywności i potencjału ludnościowego województwa pomorskiego, obszaru metropolitalnego i Trójmiasta w oparciu o zachowania użytkowników sieci telefonii komórkowych w 2019 roku*.
- Zespół programowania urbanistycznego Biura Rozwoju Gdańska, *Analiza społeczno-ekonomiczna dzielnicy Południe w Gdańsku*, 2020
- *Inwentaryzacja przyrodnicza obszaru planowanego Parku Południowego w Gdańsku. Sezon 2021* – wersja robocza, Biuro Projektów Środowiskowych, Pruszcz Gdański.
- Projekt budowlany zagospodarowania terenu budynków mieszkalnych i mieszkalno-usługowych oraz garaży podziemnych przy ul. Lawendowe Wzgórze w Gdańsku. Dz. nr 265/30 obr. 0048.

Inne:

- <https://www.gdansk.pl/gdanskwliczbach> – dane z listopada 2021